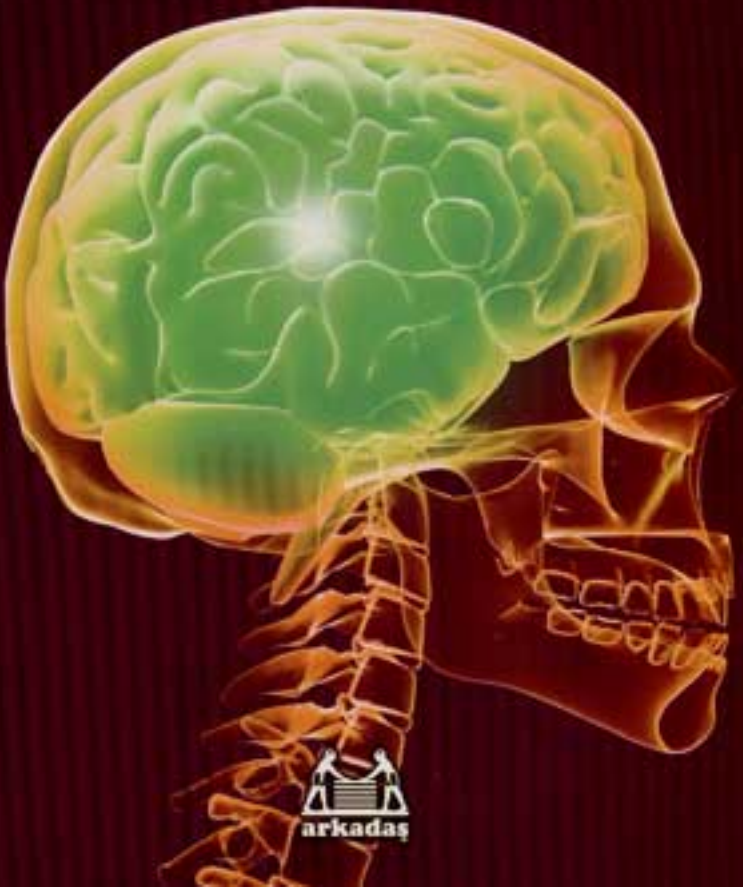
YALÇIN KÜÇÜK

Mediko-Politik

Epilepsi ile Orgazm



arkadaş

MEDİKO – POLİTİK

EPİLEPSİ ile ORGAZM

YALÇIN KÜÇÜK

2. BASKI

arkadaş

arkadaş YAYINEVİ
Mithatpaşa Cad. 28/C Ankara
Tel: (0312) 434 46 24 (4 hat) Faks: (0312) 435 60 57
e-posta: info@arkadas.com.tr
www.arkadas.com.tr

© Yayım hakları **arkadaş** yayınevinindir. Yayıncının yazılı izni olmadan hiçbir biçimde ve hiçbir yolla, bu kitabın içeriğinin bir kısmı ya da tümü yeniden üretilemez, çoğaltılamaz ya da dağıtılamaz.

ISBN: 978-975-509-546-2

Ankara, 2008

2. Baskı

Yayına Hazırlık : Zeynep Kopuzlu
Sayfa Düzeni : Emine Özyurt
Kapak Tasarımı : Ömer Ülkenciler
Baskı : Özkan Matbaacılık ve Gazetecilik Ltd. Şti.

İÇİNDEKİLER

Önsöz 5

Birinci Kitap: Mediko–Politik

Birinci Bölüm
Epilepsi 27

İkinci Bölüm
İsterik 51

İkinci Bölüm İçin Birinci Ek
Epilepsi ve Ceza Ehliyeti 91

İkinci Bölüm İçin İkinci Ek
Caligula: Müstebit & Hırsız & Epileptik 93

İkinci Bölüm İçin Üçüncü Ek
Epilepsi versus Histeri 99

Üçüncü Bölüm
Orgazm 101

Üçüncü Bölüm İçin Birinci Ek
Orgazm'ın Dört Aşaması 137

Üçüncü Bölüm İçin İkinci Ek
Nöbetten Hemen Önce Orgazm 139

Dördüncü Bölüm
Ekstazi / Vecd 141

Dördüncü Bölüm İçin Ek
Ekstazi & Cennet 171

İkinci Kitap: Doğan Savaş

Birinci Bölüm
Derealizasyon 175

İkinci Bölüm
Düşme 185

Üçüncü Bölüm
Çürük 193

Üçüncü Bölüm İçin Birinci Ek
Tayyip Beyefendi Çürük mü? 201

Üçüncü Bölüm İçin İkinci Ek
Şoför Ehliyeti Var mı? 205

Üçüncü Bölüm İçin Üçüncü Ek
Dolmabahçe Mutabakatı mı? 207

Dördüncü Bölüm
Özel 213

Beşinci Bölüm
Agresitivite ve Korku 219

Altıncı Bölüm
Aydın Doğan 235

Altıncı Bölüm İçin Ek
Hasta Hürriyet 243

Yedinci Bölüm
Hasta Adam / L'Homme Malade 257

Ad Dizini 271

ÖNSÖZ

Sara mı, kişilikte "çöküş" halidir.

Cumhuriyet mi, artık "çöküş" devrini yaşıyoruz.

Peki ben ne yapıyorum, alttaki "çöküş" devrinin başına, kişilik halinde çöküş'ü koyuyorum.

Sezgi mi, bunları bir arada görebilmektir.

Bilim mi, bunları bir arada yazabilmek'tir.

◆◆◆

İlk defa, Caligula'da ben, Roma'da cumhuriyet'in çöküşünü yazdım. Saralı, uyurgezer, sodomist, sodomize, ensest, şehvet düşkünü, çalmaya hırsızlık demeyen, Caligula'da, "küstah ve köle" kişiliğini birlikte buldum; aslında çökmüştü, Caligula tepeliyordu ve bir loğ olmuş loğlanıyordu. Sara'nın tahribatı mı, bilemem; o zaman sara tıbbını çalışmamıştım, o zamanki nedensel-bilimsel değil yüzeysel-pozitivist bir yaklaşımdı ve ancak, çıkardım ve Caligula'ya birinci bölüm yaptım ve birkaç kimlikli bir imparator teşhis ettim. Romalı devlet adamı Suetonius'un, Caligula için, bazen imparator ve çok zaman, canavar teşhisi, işte buradadır.

Caligula'da, tıp yazmadım, tarih felsefesi ve siyaset felsefesi denedim.[1] Burada tıb alanına girdim: Tahsil ettim, demek istiyorum ve yazıyorum.

[1] *Devlet ve Hürriyet* ile *Caligula-Saralı Cumhur*, benim tarih ve siyaset felsefesinde en önem verdiğim çalışmalarımdır; "siyaset felfesefesi" özü fazladur ve brincisini yeterli buluyorum. Yeni edisyonlarında her ikisini de yeniden düzenlemeyi, "etrafını cami ağyarını mani" hale getirmeyi planlıyorum; bu, Calgula'nın hacmini daraltma anlamındadır.
Yalçın Küçük, *Devlet ve Hürriyet*, İstanbul, 2006.
Yalçın Küçük, *Caligula-Saralı Cumhur*, 2007.

Öğrenirken mi yazıyorum, yoksa, yazarken mi öğreniyorum; henüz bunu bilemiyorum.

Bildiğim önce sezdiğim'dir.

Önce Caligula'yı sezdim. Sonra sara'yı gördüm. Daha sonra da, bir saralıda, tripleks bir daire misli, üç ayrı kişiliğin yaşayabildiğini, etüd ederek, öğrendim.

◆◆◆

"Küstah ve köle", bozuk kişilikli canlı demektir ve doğuştan olduğunu sanmıyorum, sara'nın marifetidir.

Peki, "budala ve ifrit", bu Dostoyevskiy'dir; Dostoyevskiy, büyük saralı olmakla, saralının bütün kişilik bozukluğunu içselleştirmiş haldedir; ilaveten, şehvet ve kumar düşkünü olduğunu da haber veriyorum. Budala'da ve Ecinniler ya da İfrit'te yazdığı kendisidir; sara'nın harabe'ye dönüştürdüğü bir kişiliği, daha doğrusu birden çok kimliği, vardı, çıkarıyorum.

Bütün saralılar mı, kesinlikle hayır, ancak, kişilik olmuş bir "çöküş" gördüğümüzde, sara ile neden-sonuç bağını kurabiliyoruz. Bu arada, Dostoyevskiy'nin yaratıcılığı konusunda gözümüz açan Bakhtin'e, doğrusu "Bahtin", dayanarak ben de yazıyorum, Dostoyevskiy'nin kahramanları, Dostoyevskiy'i anlatıyorlar; bir yanı "budala" ve diğer yanı ifrit'tir. Şöyle de söyleyebilirim, sara'nın tahrip ettiği kişilik, dolayısıyla, kişiliği bozulmuş insan, hem budala ve hem de ifrit kimliklerine sahiptir; burada, bir tek canlı, iki kişilikle, dupleks bir yerdedir. Bu çalışmamda var.

◆◆◆

Bu kitabı neden ben yazdım; bu sorunun öncelikle bir cevabı var.

Başka bir kimse yazmadığı için ben yazdım.

Dolayısıyla yazmak zorunda kaldım. Zorunluluğum, hürriyetim'dir.

Yazmak istemezdim, ancak yazılmamış kitap bırakmak istemiyorum ve çok tekrarladığım bir sözle de, işlenmeden kalmış cinayetlere tahammül edemiyorum. Bu bir çoklu cinayet çalışması'dır.

Yazılmamış kitap ve işlenmemiş cinayet bırakamıyorum. İşim, budur ve bu işi seviyorum.

◆◆◆

Bu kitabı işledim.

◆◆◆

Şimdi en büyük cinayet, sara'ya göz yummak'tır.

Sara'ya göz yummak, başka bir sözcükle sara karşısında, kör kızı oynamak, en son çözümlemede, cumhuriyet'in çöküşünü istemekle özdeştir. Bu, çöküş halinde bir loğ'a yardım etmektir. Bütünleşiyorlar.

◆◆◆

Bir savaş ve bu anlamda, bir kurtuluş kitabı'dır.

Bir çığlık ve bir baraj'tır.

Baraj olmak mı, hiç istemedim. Güzel olan tüm barajları yıkmaktır ve pek çok istiyorum.

◆◆◆

İşlediğim bu kitap, cumhuriyet savaşı'nda sadece bir mermidir.

Sara, bir beyin hastalığıdır. Dolayısıyla çöküş'ün merkezidir.

Ben de, çalıştım ve çabaladım, beynimde bir mermi yaptım, sara'ya sıktım.

Bu kitap, bir mermi'dir.

◆◆◆

Üç ihaneti yaşıyoruz.

Bir, kemalistlerin kemalizme ihanetidir. Bu kitap, ihanet halinde kemalistleri işaret etmektedir. Artık hedeftedirler.

İki, müslümanların, islama ihanet tarihindeyiz.

Üç, meslek ve/veya karyer sahiplerinin mesleklerine ihanetini görüyoruz. Tıp, ihanet etmektedir ve ol sebepten, bu çalışmam kesinlikle bir cinayettir. O halde sara'ya göz yumanlara benim göz yummamı kimse benden beklememelidir; yaşamım hep hainlerle savaş halinde geçti ve aynı haldeyim.

◆◆◆

Talih mi, talihsizlik mi; solda ve sosyalizm mücadelesinde, hep benim karşımda olanlar, solda hep iç-mücadele vardı, şimdi de cumhuriyet'in karşısında

ve sara'nın yanındadırlar. Tabii hep mücadele etmek talihtir ve yine de bunlarla, çökmüşler, mücadele etmek talisizliktir. Bunları söyleyebiliyoruz ve fakat henüz analiz edemiyoruz; sara olmadan kişilik değiştirdiklerini görebiliyoruz, "desintellectualisation", aydın'dan çıkma, diyebiliyoruz, ama, "neden", bu soru üzerinde çalışmak durumundayız.

Hepsinin değil, bir bölümünün, solda ve sosyalizm içinde oldukları zamanda da, hedeflerinin cumhuriyet olduğunu görüyordum. Şimdi açıktalar ve hem sosyalizme hem de cumhuriyete karşı çıkıyorlar; çöküş'ten taraftadırlar

Halbuki, şu anda, sosyalizm ve cumhuriyet mücadelesi aynı yerdedir. Yazık, cumhuriyet düşmanlığı, şimdi sosyalizm düşmanlığıdır; anlayamıyorlar mı, yoksa yerlerini mi buluyorlar, şu anda bir cevaptan yoksul haldeyim.

◆◆◆

Hem 1918 ve hem de 1958 yıllarındayız.

◆◆◆

Üç İstanbul

KORKAK VE KORKUNÇ

Şimdi Abdülhamid'i konuşuyorlardı: Şair Raif,

— O'na ne zamana kadar katlanacağız? Ne zamana kadar? Hangi günahların cezasını çekiyoruz, diyordu. Raif, Abdülhamid'in adını ağzına almazdı, Abdülhamid, "O" idi.

Adnan,

— O ceza meza değil, deli! Onu delirten de Ali Suavi oldu.

Raif,

— Deli mi? Altından tahtını al, bak nasıl akıllanır.

Adnan,

— Doğru düşünmüyorsun, bu adama hekim de deli der, hakim de... Zaten bu Osmanlı hanedanı Dostoyevski'nin Karamazof ailesine benzer: İçlerinde dahisi var, budalası var, sarhoşu, delisi var, katili, bestekarı, şairi var, ne ararsan var.

Raif,

— "O" Kanunu Esasi layihasına hafiye ve sürgün maddesini soktuğu zaman, daha Ali Suavi vak'ası olmamıştı, ama, Sait Paşa'nın hatıralarından bunu bana sen okumuştun.

Adnan,

— Zaten küçük adam. Bir evin köşe penceresinde oturmak için doğmuş, talih onu bir tahta oturtmuş. Fakat tahtında esneyerek oturuyor.

Raif,

— Esneyerek mi? Bilakis, korkarak, titreyerek?

Adnan,

— Tamam, işte birleştik.Onda irtifa hastalığı var.

Fatih'in tahtına oturunca başı döndü. Ve kendini herkesten evvel kendi, oraya layık görmedi, onun için hem korkak oldu, hem korkunç.

Fakat asıl delililiği Suavi ihtilali ile başlar. Ali Suavi, Çırağan'ı basıp Sultan Murad'ı tekrar tahta geçirmek isteyinceye kadar Abdülhamit örfen deliydi, sonra tıbben çıldırdı.

Düşün bir kere, Suavi vak'asından sonra Prusya elçisine, "beni muhafaza edin!"diye yalvarıyor. Belinde Osmanlı kılıcı taşıyan bir adamın bir kavas kadar haysiyeti yok. Bir ecnebi sefirine bunu söylemek için bir devlet reisi deli olmalı.

Mithat Cemal Kuntay, *Üç İstanbul*, Sander, 1938-1976. s. 143-145.

◆◆◆

Kendi alanımın dışına çıkmak, ilk kez başıma gelmiyor; Sovyetler Birliği'nde sanayileşme sürecini çalışırken, University of Birmingham'da idi, Sovyet Araştırmaları Merkezi'nde bulunuyordum, mevcut iktisat, sanayileşmeyi görmeye imkan vermiyordu, üstelik, Merkez'deki araştırıcıların çoğu mühendis'diler, tabii tartışma yapamıyorduk. Onlar iktisat öğrenmediler, ben, başta maden ve makine mühendisliği olmak üzere, mühendislik öğrenmeye başladım. Ortaya çıkanlara,[2] içerde ve dışarıda "katkı" diyenler oldu, ben, yeni bir iktisat ve kalkınma yazdığımı düşünüyorum.

◆◆◆

Doktorlar, "sara" sözcüğünü telaffuz etmekten korktular ve matbuat, Tayyip Erdoğan'ın her sara nöbetini saklayabilmek için bir başka hastalık icat ediyordu; öyle ki, uzaktan, "tele-vole" misli, "tele-doktorluk" dahi icat ettiler. Hastayı hiç görmeden, elinde hiçbir bulgu yokken, kaldı ki olması imkansız, Tayyip Erdoğan'ın bir tek doktorunun adını bilmiyoruz, hiçbir devlet hastanesine gitmediğini ve

[2] Yalçın Küçük, *Sovyetler Birliği'nde Sosyalizmin Kuruluşu 1925-1940*, İstanbul, çeşitli baskılar.

hepsinden kaçtığını biliyoruz; böyle durumda, şehirler arası teşhis bir skandal'dı ve itiraz edilmiyordu. O halde epilepsi'yi öğrenmek zorunda idim; öğrenmem, bir teşhis maksatlı değildi ve çünkü, Tayyip Bey'in saralı olduğu, benim güvendiğim kanallarla, çok önceden bana duyurulmuştu ve bilimsel planda, yıllar süren çalışmalar, geldiği bazı kanallara bakarak, "gelenin doğru" olduğundan hiç kuşku duymamayı bana öğretmişti. Dolayısıyla, benim için Erdoğan'ın sara hastalığı, "gerçekten daha gerçek" düzeydeydi ve hala öyledir; önemli olan epileptik halleri öğrenmek ve politik davranışlarıyla bunlar arasında bağlantıları kurabilmekti, yaptığım budur.

Yalnız Sovyet sanayileşmesini çalışmak, bana, klasik ve neo-klasik iktisattaki "malleable" tarifinin ve "malleability" özelliğinin doğru olmamak bir yana, çok yanıltıcı olduğunu öğretmişti; bu nedenle, rigidity, "katılık" ve complementarity, "tamamlayıcılık" kavramlarını ön plana alıyordum.Peki ne demek, epilepsi ile isteri, uzun yüzyıllar birlikte ele alınmış ve çok zaman karıştırılmıştı; epileptik ile isterik aynı davranışları gösterebiliyordu, öğrenmek zorunluluğundan kaçınamadım, bu nedenle, sadece nöbetleri açısından değil, genel planda da, bir epileptik, bir isterik olabildiği için, isteri'yi de inceledim ve bir bölüm olarak sunuyorum.

Diğer yandan, tekrardan çekinmeyeceğimiz bir husus, sara'nın bir beyin hastalığı olduğudur; en azından nöbette ve çok zaman interiktal hallerde beynin kontrol kapasitesi zayıflamaktadır. Bunu, saralı'da, nöbet sırasında incontinence, tutamamak haline sıklıkla rastlanmaktadır, şeklinde anlamamız yerindedir; hasta, nöbet halinde, iki çeşitinden de altını kirletebiliyordu, öyle ki, hastanın yakınları nöbeti saklamak zorunda kalıyorlar. Öyle anlıyoruz, hem utanıyorlar ve hem de sara kolaylıkla tespit edilmektedir, kaçınmak istiyorlar.

◆◆◆

Burada, bir parantez ile teşekkürlerime başlamak istiyorum. Güven Hastanesi önünde, Tayyip Erdoğan'ın sara nöbetini gözlerden uzak tutmak için, bir, uzunca süre makam otomobilinde beklettiler. İki, yalnız, neden bekletiyorlardı; otomobilin kilitlendiğini ve Tayyip Erdoğan'ın kilitli kaldığını ileri sürdüler, halbuki bu, korumalar tarafından bilerek yapılmamışsa, imkansızdır ve ayrıca bu hallerde, şoför veya korumalarda, bir başka anahtar bulunmaktadır, bu saklamadır. Üç, bundan sonra da Tayyip Erdoğan'ın fotoğrafının çekilmesini önleyebilmek için terör düzeni kurdular. Dört, fotoğraf çekenlerin ise makinelerini ve filmlerini toplayabilmek üzere ilave terör uyguladılar; ama, olmadı, Milliyet'ten foto

muhabiri Serdar Özsoy, nöbet halini çok iyi çekebilmişti ve hem de bu filmleri, diğer Milliyet elemanlarının da katkısıyla, terörden korudular. Serdar Özsoy'un fotoğrafları, her nöbeti hemen izleyen koma, deep sleep, haline pek uygun düşmektedir.

Serdar Özsoy'u kutluyorum, bu fotoğrafları kullanmamıza izin verdikleri için Serdar Özsoy ve Milliyet'e teşekkür ediyorum. Önemli bir fotoğraf ve önemli bir belge'dir.

◆◆◆

Devamla, bir noktada daha bilgilerimiz nettir, sara'nın gelişini haber veren, yel'ler var, saralı, bir nöbeti, hemen öncesinde, bu esintiler'den haber alıyor; güzel, çeşitlidirler, ancak araştırmada tesadüfen karşılaştım, bu ve benzerlerine, ben, kendi araştırmacılık serüvenimde, "altın ararken uranyum buldum" diyorum, bu yellerden birisinin de orgazm olduğunu öğrendim, saptanmış durumdadır. Demek, epilepsi yazınında, orgazm, yel olabilmektedir; öte yandan, orgazm'ı, başka ve yazımı hayli ilerlemiş bir çalışmam nedeniyle,[3] oldukça incelemiştim, burada başka bir açıdan tekrar ele alma gereğini duyuyordum. Çünkü, epilepsi ile seksüalite bağlantısı önemli olmakla birlikte, epilepsi yazınında bir netlik görülmüyordu, böyle bırakmadım. Burada "orgazm" üzerine bir bölüm var.

◆◆◆

Orgazm mı, küçük ölümdür ve "öldüm" sözü ile anlatmaya çalışmak yerindedir. Orgazm anında, bilinç kayıptır; yaklaşıyoruz.

Ölüm mü, bilinç'in kaybıdır.

Orgazm ile ölüm arasındaki tek fark, kaybolan bilinç, orgazm'da geri gelmektedir. Bu nedenle ölümü, ebedi bilinçsizlik olarak anlamamız verimlidir, öyle öneriyorum.

Nöbet de kesinlikle, bir bilinç kaybı olduğu, epilepside seksüalite ilişkisinden ayrı olarak, nöbeti anlamamıza önemli bir anahtar olduğu için de orgazm'ı etüd etmek mecburiyetini hissettim. Hissettiğim, ayrı bir bölüm'dür. Öyle sanıyorum ki, bu yazdıklarım, yeni'dir.

◆◆◆

Epilepsi üzerine standart kitaplar, epileptik olanda, hiposeksüalite vurgusu yaparlar; ne garip, Hürriyet'te, Doktor O. Müftüoğlu ile Ertuğrul Özkök, Tayyip

[3] Grup-Seks-Sabetayizm.

Erdoğan'ın Güven Hastanesi önündeki sara nöbetini, hipoglisemi ile açıklayabilmek için, bana göre, kendilerini heba ettiler. Hipoglisemi, düşük şeker ve hiposeksüalite, düşük seksüel istek, anlamındadır. Güzel, standart epileptik'te düşük seksüalite olabilir, yalnız benim bildiğim, süper epileptikler'de, tarih, hep süper seksüalite haberi veriyor. Şöyle de söyleyebilirim; süper-epileptikler, karşımıza hep, süper-seksüel olarak çıkıyorlar.

Büyük epileptikler, şehvet düşkünüdürler.

◆◆◆

Julyus Sezar ve Caligula'ya ilaveten Dostoyevskiy'in de bir şehvet düşkünü olduğunu not edebiliyoruz; ilk ikisi için, "bütün kadınların kocası ve bütün kocaların karısı" yakıştırması yerindedir, sodomist ve sodomize oldukları noktasında da "tarih" kayıtlarına rastlıyoruz. Dostoyevskiy için ise, tacizci ve/veya "ırz düşmanı" işaretleri var. Dolayısıyla, ortalama saralıların hiposeksüel olduklarını kabul etsek dahi, "büyük" sara hastalarının şehvet düşkünü ve hatta homoseksüel ve sodomizasyon meraklısı olabileceklerini akla getirmek durumundayız.

◆◆◆

Yalnız ben, Dostoyevskiy'i, "vecd" ve aynı anlama gelmek üzere, "ekstazi" başlığı altında inceliyorum; bir kez, Dostoyevskiy'nin, kendi nöbetleri ve interiktal halleri için tuttuğu raporlar, epilepsi profesörlerini hayran bırakıyor, hiçbir doktorun, bu kadar mükemmel gözlem yapabileceğine ve yazabileceğine, inanılmaktadır. İkincisi, Dostoyevskiy'in bir nöbetin birkaç saniyesi için on yılını veya bütün ömrünü vermeye hazır olduğu yollu sözleri, hem edebiyat ve hem de epilepsi tarihinde önemlidir; nöbetlerde ekstazi yaşadığını çıkarıyoruz.

Ekstazi mi, bizde tasavvuftaki Tanrı ile buluşma anlatımını hatırlamak durumundayız, çok ışıklıdır ve burada da bilinç kaybı olmasa bile bilinç zayıflaması kesindir. Orgazm var mı; çok ışık olduğu için olabilir, Dostoyevskiy, bu konuda, bizi aydınlatmıyor. Sadece "bir ömre bedel" demekle yetiniyor; buradayız.

◆◆◆

İlhan Selçuk

RTE : RUH DOKTORLARININ İLGİSİNE*

Televizyon yaman aygıt, uzakları yakın ediyor, ajans haberlerinde bir baktım ki eski Meclis Başkanı Bülent Arınç karşımda ağlıyor..

Üzüldüm.

Acıdım.

Arınç, akp grup toplantısında, öfkeli, tepkili, gerilimli liderini dinlerken duygulanmıştı..

Gözler şıpır şıpır.

Neden?

RTE "beyaz çarşafı giymeye hazırım" diye meşhur nutkunu atıyordu...

Beyaz çarşaf..

İdam gömleği..

Ağlar mısın?

Ağlamaz mısın?

◆◆◆

Yoksa ruhsal bir açmazın göstergesi midir?

Başbakan RTE, gazetecileri "çırılçıplak kadın" fotoğrafları yayınlamakla da suçladı...

Yoksa siyaset yaşamımızda ruh doktorlarının ilgilenmesi gereken bir "vaka" mı gündeme oturdu?

---

* "Gülünecek Halimize Ağlamak.." olan adını değiştirdim. İki paragraf alıyorum. İlhan Selçuk, *Cumhuriyet*, 17 Şubat 2008.

◆◆◆

Artık Tayyip Erdoğan'ın pek çok davranış ve konuşmasının yalnızca nörologları ilgilendirdiği konusunda bir ittifaka yaklaşıyoruz. Bu çalışmam, bir anlamda, nörologlara yardım amacını da taşıyor; başkaları bir yana,Tayyip Erdoğan, "hayalleri yükselttik" veya "hayalleri gerçekleştirdik" derken, vecid halindedir, ektstazi 'dedir, demek istiyorum. Hayal aleminde yaşamaktadır ve başvekaletteki günleri için, bir gün, "bir ömre bedel" demesi yakındır.

◆◆◆

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt'ın, 18 Ekim 2006 tarihinde, Güven Hastanesi'nde , otomatizm davranışları içinde müşahede ettiği Tayyip Erdoğan ile ilgili raporunu, Gata'daki nöroloji kliniğine havale zamanı gelmiş ve geçmektedir. Cumhuriyet'i koruma sorumlulukları içindedir.

◆◆◆

Teşekkürlerimi sürdürüyorum, Deniz Hakyemez ve Barış Zeren, birlikte çalışmamızdan ayrı olarak, profesyonel çevirmenlik yapıyorlar; bildikleri dilleri, benden daha iyi kullandıklarını düşünüyorum. Başka çalışmalarımda olduğu üzere, İngilizce çevirileri Deniz'den ve Rusça olanları Barış'tan rica ediyorum ve teşekkürlerimi tekrar kayıt ediyorum. Hepsinin Türkçeleri'nin yanında Rusça ve İngilizce asılları da var; diğer araştırıcıların yararlanabilmeleri için açık tutmuş oluyoruz.

Dostoyevskiy'nin ünlü ekstazi sahneleri, Rusça aslı, İngilizce ve Türkçe çevrileri ile, bu çalışmamızda yer alıyorlar; Dostoyevskiy, bir nöbet-vecid halinde, Hazret-i Peygamber ile de karşılaşıyor, bunları sansür etmedim. Kaldı ki, "Budala" ve "Ecinniler" romanlarında varlar ve kitapçılarda bulunuyor; tekraren not ediyorum, Dostoyevskiy'nin kahramanları hep Dostoyevskiy'i anlatıyorlar ve saralı kahramanları ise , bunu, daha çok yapıyorlar. Karamazof Kardeşler'de de karşılaşıyoruz; ancak, "budala" ve "ifrit" saralıdırlar ve bunlarla hem sara'yı ve hem de Dostoyevskiy'i öğreniyoruz. O halde, bu bölüm, nörologları ve epilepsi uzmanlarını, özellikle ilgilendirmelidir; çok yararlıdır, diyoruz.

◆◆◆

Tıbbın kurucusu, bizim topraklardan Galen, uzmanlığa pek karşı idi ve ben hala, uzmanlığın, bilimin ve tıbbın düşmanı olduğuna inanıyorum. Hala en büyük doktorun "pratisyen" olması gerektiği noktasında duruyorum. Yalnız bir doz felsefe, sabahları aç karnına, ve bir doz edebiyat, uykudan hemen önce, şarttır.

Hazırlık olarak, benim "Bilim ve Edebiyat" ile "Mediko-Politik" tavsiyeye şayandır ve salık veriyorum.

◆◆◆

Artık biliyoruz, "küstah ve köle", imparator ve canavar, "budala ve ifrit", kişiliğe bürünmüş "çöküş" ve saradan kişilik bozukluğuna uğramış tipolojilerdir; her üçü de , eğer öyle söyleyebiliyorsak, tek insan'dırlar. Bir de bunlara, önce roman olarak yazılmış ve daha sonra film olmuş, *Dr. Jekyll and Mr. Hyde*

ekleniyor; bütün belli başlı textbook'larda karşılaşıyoruz. Bir insanda iki kişilik, gündüz ve gece olarak, birinde tam bir canavar; bir saralıyı çağrıştırmaktadır ve fazla grotesque olsa da, saranın kişiliklerde yaptığı tahribatı çok iyi ortaya koyuyor. Bu açıdan, yine abartılı, "şizofreni" var; aklın bölünmüşlüğü esas'tır. Abartılı olmasına abartılı, harabe bir saralı kişiliği anlamamızda çok verimlidir; buradan önsöz'ün son sözlerine yaklaşıyoruz.

◆◆◆

Ben, bütün bunlarda, Tayyip Erdoğan'ı hiç önemli görmüyorum.Her zaman bir otorite gördü ve biat etti, hep edilgen oldu ve etken izlenimi verdiği hallerde de, pasiftir. Ve bundan sadece bir vesile olduğunu anlatmak istiyorum. Yapılanları, başkaları yaptılar. Daha çok yaptılar ve Erdoğan'ın yaptıkları ise, yapanların yanında, çok önemsiz kaldılar.

Kenan Evren, bir arayış idi ve Tansu Çiller, mükemmel bir emsal oldu. Doğru, Erdoğan, Çiller'e göre, daha çok bilgisizdir, dinsel ritüellere daha çok düşkündür, ancak Çiller'e göre, son derece tutarsızdır, daha doğrusu Erdoğan'da "tutar" kavramı hiç yoktur, öte yandan Çiller'in Erdoğan'dan çok daha müslüman olduğunu söyleyebiliriz, İsrael'e, Çiller'den daha çok bağlıdır, belleği ve tarihi çok daha zayıftır; bütün bunlar var, ancak, hem Washington ve Tel-Aviv'den ve hem de plütokrasi'den, çok büyük zenginler partisini kast ediyorum, Erdoğan'ın milyonda biri kadar destek görmedi. Bunun nedeni, ikidir; birisi, talihsiz kadın, on yıl erken gelmişti ve yine talihsiz kadın, galiba saralı değildi. On yılda Cumhuriyet'in yıkımı önemli mesafeler kayd etmişti, globalizm ve aydınların Kafkaesque dönüşümü, Çiller'in politikaya giriş zamanına denktir.

Kronik saralıdır.

◆◆◆

Sovyetler Birliği'nin çöküşü'ne denktir.

1789-1991 Aydınlanma Çağı'dır. Sovyet Düzeni, Gray'in ileri sürdüğü üzere sadece "aydınlanma" demek değilse de, özellikle İkinci Savaş'a kadar, aydınlanma par excellence oldu; çöküşü, aydınlanma'nın sonuna işaret ediyordu. Çöküş ile birlikte, Aydınlanma'ya karşı, bir savaş başlamıştı; bütün kazanımların ve ulus devletler'in sonu geliyordu. Türkiye'de bir saralı aranıyordu. Hazırlık, on yıldan biraz az ve biraz fazladır.

◆◆◆

Yoksa, Sovyetler Birliği yıkılınca, Amerikano-Judaik dünya için, hikmet-i vücudunu mu kaybetti; soru'dur. Bundan sonra yazmayı planladığım "Çöküş" kitabıma kalıyor. Şimdiki notum, saralı'nın yalnızca "çöküş" için var olduğudur. Buradayız.

◆◆◆

Berdyaev mi. tam olmasa da, geç kalmış bir Dostoyevskiy çağrışımı var; edebiyatçı değil, filosof sayılıyor; 1920 başlarında, Moskova'da verdiği konferansları, sonra Fransızca, *Le Sens de l'Histoire* olarak yayınlandı ve Ekim Devrimi ile modern çağın sonunun geldiğine inanıyordu. Marksist idi, konferans dahi verdiğine göre Bolşevik olmalıdır, *Devlet ve Hürriyet*'te bir kontras'a işaret ettim, bizim Nazım'ın "makinalaşmak" şiiri ile modernizmi kabulu zor sınırlara çekmek istediği zaman, Berdyaev, adının transliterasyonu çeşitlidir, hem modernizmden ve hem de aydınlama ve Sovyet Düzeni'nden kopuyordu, hepsini terk ettiğini biliyoruz.

Bundan sonra artık Berdyaev, bir "Orta Çağ" havarisidir, Minc'in *Nouveau Moyen Age* kitabının adı da Berdyaev'den geliyor; yalnız burada bizi ilgilendiren taraf, Berdyaev'in artık yüksek bir prensip olmadan yaşanmayacağına inanıyor olmasıdır; Tanrı'dır ve artık aydınlanmadan nefret etmektedir.[4] Demek, Berdyaev de, Orta Çağ'ı dinsel bir yönetim düzeni olduğu için istiyordu. Temel çizgi, budur.

◆◆◆

Çöküş, Orta Çağ'a dönüştür.

◆◆◆

Bu kitap incelendiği zaman görülecek, saralılar, hem genel olarak ve hem de ismiyle bilinen saralılar, dinselliğin formel yanlarına aşırı olarak bağlıdırlar; din dendiğinde, esans'ı, öz'ü demek istiyorum, bir yana, formalite ve ritüellerini anlıyorlar. Bu ise bütün geliştirdiğim düşünceler çerçevesinde, saranın tahribatı ile pek tutarlıdır; çünkü akılları, feodalite düzeni misli, son derece fragmantedir, kompartımanlara ayrılmış haldedir. Dolayısıyla inanmak, bir saralıda sadece

---

[4] ..j'ai apelée, par analogie, "nouveau moyen age",; au cours de celui-ci l'homme doit de nouveau se lier pour se retrouver, il doit une nouvelle fois se soumettre a un principe supérior s'il ne veut pas périr.

N.Berdiaeff, *Le Sens de l'Histoire, Essai d'une Philosophie de la Destinée Humaine*, Paris, 1948. s.163.

AlAİN Minc, *Le Nouvau Moyen Age*, Gallimard, 1993.

birkaç şekil ve birkaç ritüeldir. Aralarında bir bağ kuramıyorlar, çünkü, sara, beyinlerinin, ayırma ve hüküm verme kabiliyetlerini tümden silmiş durumdadır.

Bu söylediklerim ise, tamı tamamına, Tayyip Erdoğan'ı anlatmaktadır.

◆◆◆

Ben ise, "Yirminci Yüzyılın Orta Çağı" diyordum[5]". 1985 yılındadır.

Henüz eylülizm iktidarda ve Orgeneral Kenan Evren, Çankaya'dadır.

Demek ki, cumhuriyet'i çökertenler üç kisi oldular; Orgeneral Memduh Tağmaç, Orgeneral Kenan Evren, Orgeneral Hilmi Özkök idiler. Tabii başkaları da var, sınıfları ve emperyalizmi ihmal etmiyorum, ancak bu üçü balyozcudurlar. Tarihin çökertme noktaları olarak, 1971, 1980 ve 2002 yıllarını biliyoruz. Ve "12 Mart", 12 Eylül ile "3 Kasım" diyoruz.

Tayyip Erdoğan'a gelince, Güven Hastanesi'nin önünde, bir otomobilin içinde, sara nöbetindedir ve aynı zamanda otomobilin tavanına balyoz indirmektedir. Hem otomobilin içinde derin uykuda olan ve hem de balyoz indiren, Erdoğan'dır; saralı olup burada iki kişiliği var, biri uykuda ve diğeri balyoz işletiyor. Bu kitap bunları yazıyor; inandırıcıdır, umuyorum.

◆◆◆

Bir araştırmaya başladığımda, bir öğrenci ve en fazla bir araştırma-asistanı oluveriyorum. Her kapıyı çalıyorum ve her kütüphaneye koşuyorum; bana yardım edecekleri bulmada özel bir kabiliyetim var.

Demek ki her kitap, beni, üniversite yıllarıma regress etmektedir.

Her araştırma ile en heyecanlı, en patlamalı, en sınır tanımaz yıllarıma dönüyorum. Bunda, daha çok döndüğümü, duyuyorum.

◆◆◆

Önce, Aşina Yayınları kurucuları, Nihal ve Ali Kemaloğlu Dostlarımızın aracılığıyla, Profesör Meral Topçu ile buluştum, epilepsi uzmanıdır ve Meral Hocam'ın, Aşina'dan çıkmış çocuk epilepsisi üzerine çok yararlı bir kitabı var, incelemiştim. Görüşmemizde, literatür ile ilk ciddi tanışmamı sağladılar ve bu arada, videolar ile, elektronik düzende, çocuklarda nöbet hallerini görmüş oldum, bebelerde konvülsiyonü müşahede, çok acı veriyor ve pek çok teşekkür ediyorum.

[5] Yalçın Küçük, *Quo Vadimus -Nereye Gidiyoruz?*, İstanbul, 1985. s. 309.

Yalnız bir ayrıntıyı kaydetmeliyim; "hasta hakları" ilkesi ile bu buluşmada ve yüksek düzeyde, yeniden, karşılaştım.Anladım ki hekimlerimizde ve kısmen de sara uzmanlarında, psikiatrları da buraya koyabiliriz, hastalarına hassasiyet ve bilinmesinin incitebileceği düşüncesi ile korkusu, yeni bir eğilim halindedir; güzel, tabii incitmemek esas'tır ve pek insani'dir, yalnız, bu korku ve hassasiyetin, eninde-sonunda, sara hastalığının ve saralının yazılabilirliğini tartışmalı hale getirdiğini kabul etmek durumundayız. Daha da ilerisi, her saralı'nın unique ve korunmaya muhtaç sayılması, nerede ise, sara tıbbının varlığından şüphe etmemiz demektir ki, buna, katılamıyorum ve ayrıca katılmamayı öneriyorum. Kronik sara ve yol açtığı kişilik tahribatı vardır; neden olabilecekleri kamusal dengesizlikleri görmezlikten gelemeyiz.

◆◆◆

Kimselerin görmek istemediklerini görüyorum.

Bu da benim tariflerim arasındadır.

◆◆◆

Tabii yazdıklarımın çok cesur bulunması imkan dahilindedir; yalnız, buna hazır bir cevabım var, bir genelleme niyetim olmadı ve tespit ettiğim çizgilerin her saralıda veya pek çok saralıda bulunup bulunmamasıyla ilgilenmiyorum. Bulunması yeterlidir. Kaldı ki bütün çalışmalara , araştırmalara ve istastitiklere rağmen, tıbbın, bugün, "vak'a" veya "case study" aşamasını geride bıraktığını söyleyemeyiz.

Tıp yazmıyorum, "mediko-politik" kuruyorum; bu, Adam Smith'in tarım bilgisinden veya Jevons'un utility'den yararlanması ile aynı yerde bir çabadır. Önemli olan, yazdıklarımın ve dayanaklarının, tıbben yanlış olmamasıdır; öyle ümit ediyorum.

Tıbbiye'nin sara karşısındaki sessizliğinden utanç duyuyorum.

Cesaretimin tabanında, tıbbıye adına, büyük bir utanç var.

◆◆◆

Benimki ise tipik bir "mülkiye" refleksi'dir, marşı var; "ey vatan göz yaşların dinsin, yetiştik, çünkü, biz", bu marşla yetiştik. "Yetişme" marşı, içimizdedir, sözcükler çok zaman çok anlamlıdırlar; "yetişme", vazife'ye el koyma ve "marş" da, marş'dakilere ilaveten, hızlı yürüme anlamlarındadır.

Doğru, bu "refleks", istenirse "kompleks" denilebilir, beni hiç bırakmıyor. Bazen, hiç bırakmayana, daha çok bağlanıyorum. Çünkü beni hep "mülkiye" ve çok zaman "siyasal" diyoruz, yıllarımda tutmaktadır.

◆◆◆

Tıbbi olandan "siyasi" olana gitmedim. Siyasi olandan, "tıbbi" olana döndüm.

◆◆◆

Kaldı ki hem doktor değilim ve hem de Tayyip Erdoğan'ın müdavi hekimi olma iddiam yoktur. Ben sadece bu gözlem ve bu bilgilerle, artık Tayyip Erdoğan'ın, başvekalet bir yana, hiçbir kamu görevi alamayacağını yazıyorum. Ve ben, bunu görmemek ve yazmamak, cumhuriyet'e kıymak'tır, diyorum.

◆◆◆

İki Hocam'dan daha söz etmek durumundayım, daha genç olanından başlarsam, Profesör Doktor Semavi Eroğlu, adeta beni yönlendirdi; epilepsi tıbbında, bir çift at gözlüğü takıp, yalnızca nöbeti görmemem gerektiği konusunda, ilk işaretleri Semavi Hocam'dan aldım, ilk uyaran'dır. Bu uyarı olmasa, çalışma, en azından bana bu kadar heyecan vermezdi; saralının interiktal halleri, başlı başına bir alem veya dipsiz bir derya'dır. İşaret ettiği ve sağladığı kaynaklar açısından ise ayrıca minnet borcum var; sadece telaffuz edebiliyorum.

Bilimde yardımın ölçüsü olmaz; Albay'ım ve Profesör Doktor Hamdullah Aydın, adeta, benim "tez hocam" oldu, Gata'da böyle hocalarımızın olmasından kıvanç duyduğumu belirtmek istiyorum. Yakın zamanda emekli olan değerli Hocam, Gata'da yapılan uzmanlık tezlerinin dışında, pek çok kaynakla da irtibatımı kuruyordu; lütfedip eve gelip dersler verdiğini de hatırlıyorum. Tarik-i ilm'de, bu bapta, bir fakir olarak, Hamdullah Hocam'ın yol göstericiliğinin bende yol açtığı borçluluk duygusunun altında ezildiğimi yazmadan edemiyorum. Okuma aşamasında, bu alanda çok yararlı eserlerin editörlüğünü yapmış olmasının imkanlarıyla, okuduğu kısımların, tashihlerini de yaptığını ekliyorum.

Hamdullah ve Semavi Hocalarım, "mediko-politik" kitabını dikkatle okudular. Peki ne dediler; bunları söylemek bana düşmez, yalnız, yazdıklarımın, tıp mesleği dışında birisi tarafından yazılmasından hoşnut göründüler. Doğru, hiçbir doktor benim türümden yazmazdı; yazmaya mecbur kaldım ve pek cesur oldum ve pek hür davrandım. Benimki, pek çok alanda olduğu üzere, "mediko-politik" disiplinde bir ilk'tir. İkincisi olur mu, benim dışımda, umut ediyorum.

Yakın arkadaşlarım, şimdi Mustafa Kemal Üniversitesi'nde, Profesör Dr. Asena ve Doçent Doktor Gökhan Akdemir'ler, Asena psikiatr ve Gökhan beyin cerrahı, daha önce Dostoyevskiy üzerine yaptıkları çalışmayı ve diğer yararlı kaynakları, Antakya'dan ulaştırdılar. Ben de Antakya'ya sevgilerimi aide ediyorum.

◆◆◆

Bu çalışmamda, Bilkent ve Orta Doğu Teknik Üniversiteleri kütüphaneleri birbirini tamamladılar, birinde bulamadığımı diğerinde gördüm. Her iki üniversite kütüphanelerinin yöneticisi ve kütüphanecilerine teşekkür ve sevgilerimi yazıyorum. Olmasalardı, bu kitap olmazdı; buna inanıyorum.

Ilza Veith'in, artık klasik, *Hysteria –The History of a Disease* kitabının, Ankara'daki tıp fakülteleri kütüphanelerinde olmamasına çok şaşırdım. Ancak Boğaziçi Üniversitesi kütüphanesinde olmasına hiç şaşırmadım; bu eski misyoner okulu, eski koleksiyonlar açısından hala bir hazinedir. Beni hiç yanıltmıyor ve yeni-mürteci miting ve gösterilerine mekan olan bu üniversitenin, daha önceleri, özel üniversiteler yokken, "özel sektörün özel üniversitesi" tarif ediyordum, bu yanını çok seviyorum. Ne yazık, tarik-i ilm'de kaynak söz konusu olunca, nerede ise, inançlarımı alt kata indirerek, misyonerliği dahi tolere edebiliyoruz. Zaafımız var.

◆◆◆

Bir hoş sürpriz da Dil-Tarih ve Coğrafya Kütüphanesi'nden geldi; Antik Tıp ve felsefe kitaplarını, birbirinden ayıramıyoruz, bu kütüphanemizde bulabildim; gözümde bir hazine oldular. Aradıklarımın hepsini bulamadım; bulabildiklerim için, bu eski usul kütüphanemizin sorumlu yöneticisi Nadiye Tuna Hanım ile bütün kütüphanecilerine, derin teşekkürlerimi yazıyorum.

◆◆◆

Sabri Çarmıklı ile İlhan Tekin'i de artık kütüphane kategorisine koyuyorum; "Çarmıklı-Tekin Kütüphanesi" sayesinde, hiçbir önemli kaynaktan eksik kalmadım. İki yakın arkadaşım, Sabri ve İlhan, araştırmalarımda , Fransızca sözcük ile, o kadar incontournable oldular ki, bazen teşekkür etmeyi dahi unutabiliyorum. Sevgilerimi teyit ediyorum.

Londra'daki bu kütüphane'nin yanında, Elif Berksoy Paris'ten desteğini eksik etmiyordu; daha çok "Grup seks" çalışmamı takviye ediyordu. Bu kaynakların bir bölümünü burada da kullandım; teşekkürüm var.

◆◆◆

Ankara'da İsmet Bikar, hep beni, aradıklarımı bu kadar hızlı bir şekilde bularak şaşırtıyordu. Biraz da benim gibi, bulamamayı, bir yenilgi sayıyordu; sevgi ve teşekkürlerimi iletiyorum.

Mehmet Hoca'mın bizleri pek çok üzen rahatsızlık zamanına denk geldi, bütün internetler, sanki benim için çalışıyordu. Ancak pek güzel, Mehmet Hoca'm çabuk atlattı, bu çalışmada yerini aldı. Sürpriz kaynakların bir kısmı yine Hocam'dandır. Sevgilerimi yazıyorum.

◆◆◆

Aynı şekilde İstanbul'da Barış ve Deniz ve Yoldaş, beni hiç kaynaksız bırakmadılar. Bulunamayan kaynaklar için, tıp bize çok uzaktı, Barış'a, "barış bir mücize'ye ihtiyacım var" notu gönderiyordum, çok geçmeden, " Hocam, mucize bulundu" cevabını alıyordum. Üçüne birden kolektif sevgilerimi gönderiyorum; kollektivite hep yaratıcıdır, buna hep inanıyorum.

◆◆◆

Yakın arkadaşım, titiz hukukçu arkadaşım Dursun Ermiş, bu çalışmamı da hassas bir şekilde taradı, maksadımız dışında da kimseyi rahatız etmek istemedik. Burada da kalmadık, akdemik değerlendrime ve yayınlarda "unnamed referee" var, bunu, "adı saklı tutulan hakem" olarak anlayabiliriz ve ayrıca bunu yaptık, adını saklı tuttuğumuz Hakem'e götürdük. O halde elinizdeki çalışma, demek ki, tıbben ve hukuken, sapasağlam ve tertemiz haldedir.

Dursun Ermiş ve "adı saklı tutulan" Hakem'e şükranlarımı yazıyorum. Süzgeçlerinden geçtikten sonra bu çalışmamdan daha çok sevinç duyuyorum. Bilimde ve politikada yol açmasını umuyorum.

◆◆◆

Artık "Arkadaş" ile çalışıyorum. Yayınevi değiştirmek benim isteğim hiç olmadı, ayrılmayı seven birisi olmadığımı hep not etmiştim; "Arkadaş" çok büyük bir yayınevi ve işletmedir, yeni ve aynı zamanda "büyük" bir çalışma ile başlama kuralımı burada da sürdürdüm. Bu bir yana, bundan böyle, çok önem verdiğim yeni çalışmalarımı, arka arkaya Arkadaş'ta yayınlamayı planlıyoruz ve bütün çalışmalarımı toplamaya hazırlanıyoruz.

Bu çalışmamın editörlüğünü Zeynep Kopuzlu yaptı, başından itibaren bu çalışmamı sevmiş olmasına sevindim. Sevgilerimi yazıyorum. Yayın yönetmenimiz, Koray Barış İncitmez'den, bu kitabımı, ayrıca Arkadaş'ın hukuk bürosunun süzgecinden de geçirmesini rica etmiş bulunuyorum ve teşekkürlerimi kayıt ediyorum.

Kapağı, yine arkadaşım Ömer Ülkenciler hazırladı, seçimi, artık Ömer'e, Zeynep Hanım ve Koray Bey'e bıraktım. Rahatlıyorum.

◆◆◆

Bu çalışmam, iki kitaptan ibarettir; birincisi "mediko-politik" ve ikincisi "doğan savaş" adlarını taşıyorlar. İkinci kitapta model, Tayyip Erdoğan olmakla birlikte, savaş matbuata ve tıbba karşıdır; bu savaşı kabul etmek zorundadırlar.

Şöyle söyleyebilirim, burada yazdıklarımın hepsi yanlış olabilir; öyleyse bunu, tıbbiye ve matbuat göstermek ve beni mahkum etmek durumundadırlar. Görmemek mi, bu şansları bulunmuyor; çünkü, ben, yazdıklarım ve konuşmalarımı duymamak imkansızdır ve her zaman, Aydın Doğan'ın tüm gazeteleri, tüm dergileri ve tüm kanallarından daha fazla yayıldığını ve bilindiğini biliyoruz.

Bir savaş ilanı mı, bir iç savaş'tır ve bir cumhuriyet savaşı'dır.

Bir meydan önündeyiz.

◆◆◆

Eğer yazdıklarımın yanlış olduğu gösterilemiyorsa, Tayyip Erdoğan'ın kamusal alandaki işi sona ermiş olmaktadır. Bunu kabul ve ilan ile gereğini yapmak zorundadırlar.

◆◆◆

Paşa Hazretleri, gizli şaka yapmayı pek severlerdi ve biz, her daim, hep meraklı üniversite öğrencileri, İsmet Paşa'nın gizli esprilerini pek severdik. Hüseyin Cahit Yalçın, hastaneye yatmıştı, Paşa, ziyaret etti ve şefkatle, "fazla ziyaretçi var mı" diyordu. Hüseyin Cahit, kapıya yazdıklarını söylemişti, galiba son günleriydi, "ziyaret edilmemesi rica" tabelası vardı. Paşa, izah etti, "olmaz" buyurdular, yakınlar ve akrabalar, bu notun kendilerine yazılmadığını düşünürler, "asıl sizedir" işaretinin eklenmesi gereğini söylediler. Eklenmiştir ve unutmuyorum.

◆◆◆

Bunu, kabul ve ilan ile gereğini yapmak zorunluluğu mu; bu zorunluluk herkes için var ve geçerlidir. Her kamu görevlisi ve her uyanık yurttaş, bir sorumluluk altındadır.

◆◆◆

Tabii, cumhuriyeti koruma sorumluluğunun yasalara yazılı olduğu durumlar da var ki duyuyoruz ve biliyoruz. Yalnız bu tür kurumlarımızın, yazılı olduğuna bakarak, işaret eylediğim bu zorunluluğun dışında kaldıklarını mütalaa etmeleri mümkündür. Ben hiç o kanaati taşımıyorum ve İsmet Paşa Hazretleri'nin uyarılarını hatırlayarak, "asıl size'dir" diyorum. Sorumlulukları muaccel'dir ve sorumluluklarımızın turşusunu yapamıyoruz.

◆◆◆

Kullanılmayan silah, silah değildir. Bunu hep yazıyorum.

Ama kitap, silah'tır. Bunu hep yazıyorum.

◆◆◆

Bu silah/kitabımın son bölümünün başlığı "hasta adam/l'homme malade" olmakla, ben hep yazıyorum.

Bundan sonra "Çöküş" var ve ben hep yazıyorum.

Ben hep kitap sıkıyorum.

Yalçın KÜÇÜK
17 Şubat 2008
fener-balat-balgat

BİRİNCİ KİTAP

MEDİKO – POLİTİK

Birinci Bölüm

EPİLEPSİ

Hep "yapılmayan işleri" yaptığımı söylüyordum, bunun bir ucunda, "başkalarının cinayetini işlemek" iddiası da var. Bu, bana Camus'dan miras kaldı, geriye baktığımda, üniversite-öğrencilik yıllarımda, Yabancı'yı okuduğum andan itibaren, Camus, Soğuk Savaş egzistansiyalizminin başlıca iki yazarından birisi sayılıyordu. Diğeri Sartre'dır. "Bazı" cinayetleri sahipsiz bırakmamak gereğinin içime yerleştiğini anlıyorum. Bazı cinayetleri, işlenmemiş bırakmayı insanlık dışı görüyorum, ne de olsa *l'existensialisme, c'est l'humanisme*, bunu öğrenmiş durumdaydık. Mutlaka rahatsız edici, amma yine de, varlık kanıtı ve sorumluluk gereği'dir, bunu düşünebiliyorduk. Belki hala öyle düşünüyorum.

Peki hangisi cinayet, "hipoglisemi" demek ve durmak mı; yoksa, hipoglisemi halinin, bir epilepsi hastasında, krize ve daha doğrusu sara nöbetine yol açacağını, moda sözcükle ve çok büyük ihtimalle, "tetikleyeceğini" söylememek mi, işte bu doktorlar cinayeti, beni, bu cinayeti işlemeye azmettiriyordu. Başkaları da var, ama bu kadarı yeterlidir; tıp camiasında, "epilepsi" sözcüğünü telaffuz, Sultan Hamit döneminde "murat" ya da "burun" demekten daha tehlikeli telakki ediliyordu, o zaman "murat" ve şimdi "epilepsi", sözlüklerden çıkarılmış durumdalar; o halde buna isyan etmek, bir insanlık zorunluluğu'dur. İsyan'dan cinayet çıkabiliyor; bu cinayetin hem azmettiricisi ve hem de faili oldum.

Doğru, "faili" olmak, egzistansiyalist olmak ile özdeş'tir.

Doğru, kendimi hep bir cinayetin ya da hiç olmazsa bir savaşın faili ile özdeşleştirdim.

Doğru, bu cinayet'siz ve savaş'sız çağımda, epilepsi üzerine yazmak, bir savaş açmak ve bir cinayet işlemek oluyordu; cinayetlerin en ucuzu, diyebilirim. Belki de pek garip'tir, şimdi orta yerde, faili belli maktulu şüpheli bir cinayet var. Doğru, yazmak ile birisini öldürmek istediğim kesindir ve meçhul olanı öldürmek belki de en zor cinayet'tir. En ucuzu'nun en zor olduğu bir hal ile karşı karşıyayız; bilmiyoruz.

Bir meçhul'ü öldürmek için yazıyorum.

Yazmak mı öğrenmek'tir. Yazarken, kimi öldürmekte olduğumu da öğrenmeye başlıyorum.

Öğrenmek mi, parçalamak'tır.

Muhtemelen reddetmek'tir; her halde öğrenmek, insanın kendisini reddetmesiyle başlamak zorundadır. İnsan kendisini reddetmiyorsa öğrenmek iradesini nereden buluyor; öğrendikçe, belki kendisini daha az reddediyor ve belki de daha çok reddediyor, ancak, "ret" mutlaka yerli yerindedir. O halde öğrenmek, bu açıdan, ütopya'ya benziyor; ütopya'nın temelinde, bir ret var, yaşanan dünyayı reddetmek ile başladığını biliyoruz. Ama ne yazık, reddettiği dünyanın mantığını reddedememektedir.

Biz mi, bizi reddeden mantığı hiç reddetmedik.

Çünkü reddimiz, teorik değil ve hep pratik'tir. Ve bu nedenle yok'turlar.

Peki bu iş, "epileptik cinayet" diyebiliriz ve adli tıpta, bir saralı nöbet zamanı cinayet işlerse sorumsuzdur, önemli mi; önemli olduğuna inanıyorum. Yüksek kaliteli mi; benim yaptığım işte kaliteye özel bir yer vermiyorum. Bu nedenle ve bu açıdan, Ahmet Mithat Efendi'yi hatırlıyorum. "Hace-i evvel" deniyordu.

Sevmiyorum ve önemli buluyorum; adındaki "Mithat", Mithat Paşa'dan geliyor, Paşa, Ahmet'in elinden tutmuş ve yetiştirmişti, sonunda, Ahmet Mithat olunca, Ahmet Cevdet Paşa'nın konspirasyonuna katıldı ve Mithat Paşa cinayetinde cürüm ortağı oldu. Bu bakımdan reddettiğim büyüklerimiz arasındadır; ama "Hace-i Evvel" diyorlardı, "İlk Öğretmen" sayıyoruz, romanlarına sayfalarca fizik bilgisi kattığını biliyoruz. Katkısı çok ve çeşitli idi; yazdığı tarihte, insanlarımızın fizik bilmediklerini düşünüyordu ve kimse öğretmiyordu, Ahmet Mithat yapılmayan işleri yapanlar arasına giriyordu; öncümüzdür.

Bir yandan öğrenmek ve aynı anda yazmak; işte bu "Hace-i Evvel" yoludur. "İlk Öğretmen" diyoruz, çok önemsiyorum ve bazen de, dar anlamda, neden bir ilkokulda öğretmen olamadım, buna pek şaşıyorum. Belki bu özlemimdendir, yazdıklarımın çoğu ilk öğretmen işi'dir. Cinayetlerime benziyorlar.

Bu arada önemli görünebilir, "Grup-Seks" çalışmamı hazırlarken şöyle bir yol izliyordum; biriyle diğerini yazıyordum. Önce mazoşizm'i yazdım, ancak mazoşizmi yazarken, sabetayizm'i öğreniyordum ve tersi de doğru; sabetayizmi anlarken, mazoşizm'i yazabiliyordum. Erotizmde de benzer bir ikili ile karşılaştım; orgazm'ı yazarken mistizmi öğreniyordum ve mistik kendinden geçişi öğrenirken orgazm'ı buluyordum. Birindeki eksik kavrayışı diğeriyle tamamlamaya çalıştığım kesindir.

Buradaki ikili ilişkiyi bulmak için ayrıca çaba harcamam gerekmiyordu ve hazır duruyordu. Epilepsi ile orgazm arasındaki yakınlık tıp biliminin başında var; Antik Elen tabiblerinin hepsi bu paralelliği kurmuşlar; epileptik hal ile orgazm'ı aynı tasvir ediyorlardı. Saralı da, nöbette, tıpkı orgazm halindeki insan misli bir bilinç kaybına uğruyordu; bu, aradaki ilişkinin en eski ve en doğal tespiti idi. Dostoyevskiy, bir ömre bedel bir "ekstazi" diyordu ve dahası da var; ancak birincisi de yeterlidir ve bu nedenle epilepsi'yi öğrenirken, orgazm'ı da çalışmak zorunda kaldım. Zorunda kalmak, aynı zamanda, hür olmaktır; burada hürriyeti, dışında kalmamak olarak anlıyordum.

Pek doğal, orgazm'ı çalışırken, el attığım kaynaklardan birisi, *The Technology of Orgasm* başlığını taşıyordu; ne hoş, orgazm teknolojisini öğrenip yazan Rachel Maines da tıp dışından geliyordu ki sevindirici bulduğumu saklamıyorum. Tıp ile hiç bir ilgisi yoktu, tekstil teknolojisi ve bu arada tekstil makineleri üzerinde, tarih araştırmaları yapıyordu; esas ilgi alanı iğne'lerdir. Ne tesadüf ben de teknoloji ve tarihi ile ilgilenmiştim; tekstilde iğnenin hareketinden vibratörlere geçişi görmesi çok kolay olmuştu. Teknoloji müzelerini geziyordu, vibratörlerin kullanılmasının sanıldığından daha eski olduğunu öğrenince hayret etti.

Peki, "vibratör" mü diyoruz, yaptığı iş, en basit ve en doğru sözcükle, masaj'dır ve eskiden bunu ebeler veya doktorlar, parmaklarıyla uyguluyorlardı; ancak vibratörün eninde-sonunda ortaya çıkışını, iktisatçılar bir emek-sermaye ikamesi problemi olarak analiz ettiler, vajinada masajı gerçekleştiren doktor parmakları ve aslında, zaman ile ölçülen, doktor emeği pahalıdır, bu emeği

ikame edecek bir makineye ihtiyaç duyulduğunda vibratör ortaya çıkıyordu. Doktorların pahalı parmaklarının işini artık, tekstil tezgahında inip çıkan iğneden esinlenerek geliştirilen makine-vibratör alıyordu; böylece, vibratör'ün, sadece Antik Elenistan tıbbında değil, çok yakın zamanlara kadar, yine epilepsi ile karıştırılan, isteri hastalarını boşalttığını ve rahatlattığını biliyoruz. Demek teknolojik ilerleme var ve artık, bu ilerleme sayesinde, masaj, çoğu isteri hastası hanımların evlerine girmektedir.

Engels yine haklı çıktı, "ihtiyaç icadın anasıdır" türü bir sözü var, ben çok tekrarlıyorum; teknoloji tarihçisi Doktor Maines, bize, bu icadın tarihini veriyor ve tabii bunu yaparken orgazm'ı öğrenmek ve yazmak zorunda kalıyordu. Diğer taraftan bizim bu anlatımdan öğrendiklerimiz ise sanıldığından fazladır; ikame edilen sadece parmaklar değil, belki de erkeğe ihtiyaç da ortadan kalkmaktadır. Rachel Maines, çeşitli bilimsel toplantılardaki cevaplarından anlıyoruz, bunun farkında görülüyor. Buradayız.

Bu araştırmayı neden yaptığı sorusuna gelince, önsözünde, "the research I have set forth in the book is perhaps the most conspicuous example to date of my fascination with topics that nobody is doing," diyor; teknoloji tarihçisi Rachel Maines de kimsenin el atmadığı araştırmaları yapmaya pek düşkündür ve bu tür araştırmaları büyüleyici bulmaktadır.[1] Çocukluğunda, annesi ile tartışmalarında, "Anne izin ver, bunu yapmalıyım, çünkü kimse yapmıyor" sözünü sık sık söylediğini de haber veriyor; demek ki, "Orgazm Teknolojisi" de yapılmayan işlerden birisidir. Aydınlatıcı buluyoruz.

Bu çalışmayı da bir başkası yapsaydı ve özellikle tıp dünyası, bu kadar çok cinai falsifikasyona sessiz kalmasaydı, ben, epilepsi'yi yazmaya mecbur kalmazdım. Dolayısıyla, olabilecek eksikliklerden dolayı hiçbir özrüm yoktur; yaptığım eninde-sonunda bir "ilk öğretmen" çalışmasıdır. Önce ve hızla öğreniyorum.

Böyle söylemek, fazla iddiasız sayılabilir; o halde, yol açıcı çalışma da diyebilirim. Tabii yol açan cinayet, daha uygundur. Diğer taraftan, Einstein da öyle, Canon Doyle'un Sherlock Holmes öykülerini okumayanların ilim yolunda çok aksayacağını hep söylüyorum; yalnız Holmes, hep cinayetleri çözmektedir. Ben ise işlemeye meyilliyim, hiçbir cinayetin işlenmeden kal-

[1] Rachel P. Maines, *The Technology of Orgasm: "Hysteria", The Vibrator and Women's Sexual Satisfaction*, John Hopkins University Press, Baltimore, 1999.

masına dayanamıyorum. O halde bir aydınlığa yaklaşıyoruz, herkesin alanına tecavüz etmem, bir yandan kendimi, da Vinci ve Balzac'tan sonra en meraklı saymam ve diğer yandan da cinayet işlemeye merakımdan kaynaklanıyor. Bu kadar basit bir yerdeyiz.

DÜŞER

Birleşmiş Milletler Sağlık Teşkilatı, her yüz kişiden birinin, epileptik olduğunu tespit etmiş durumdadır ve epilepsiyi, beyindeki aşırı patlamalarla ortaya çıkan ve kendisini tekrarlayan bir hastalık olarak tarif ediyor.[2] İki arazı nettir, bilinç kaybı ve konvülsiyon ve bu semptomlar, epilepsi'nin bir beyin hastalığı olarak tasnif edilmesine yetmektedir. Güzel ve bu bir aşamadır, eskilerde, "kutsal" hastalık deniyordu ve ayrıca "peygamber hastalığı" olarak kaydedildiğini de biliyoruz; çünkü her saralının peygamber olacağına dair bir ön işaret olmamakla beraber peygamberlerin epileptik olabileceklerine inanılıyordu. Şimdi tıp, beyin hastalığı kabul ediyor ve tıpta sara uzmanları, nörologlardan çıkmaktadır; saralı çocuklarını hocalara ve/veya üfürükçülere götüren annelerin azaldığını müşahede edebiliyoruz. Hastalık, nöroloji dalındadır ve böyle olmasını teyit saymak durumundayız.

Fakat yine de bir hastalık olmadığını savunanlar var; bu, hastalık olmadığı görüşü, genellikle arazın çeşitliliğine bağlanmaktadır. Buradan da "epilepsi değil epilepsiler var" tespit ya da iddiası doğuyor ki bu, hastalığın inkarı ile özdeştir. Bu inkara da, bir epilepsi tarihçisi, "epilepsiler varsa, bu ancak epilepsi denilen bir şeyin olmasıyla mümkündür" cevabını vermektedir ki mantıklı görünüyor.[3] Vardı, ancak etiyolojisi sürekli değişiyordu; bu nedenle hastalığın çeşitliliğinden daha çok teşhisinin hep değişmesinden söz etmek durumundayız.

◆◆◆

---

[2] Epilepsy is a recurrent disorder characterized by outbursts of excessive activity in part of the brain.
WHO, *Primary Prevention of Mental Neurological and Psychosocial Disorders*, Geneva, 1998. s. 54.

[3] The very existence of diesease "epilepsy" is doubted; indeed we are taught that there are only "epilepsies". Yet we would not for something that is expressed by plural form. The history of epilepsy is the development of something, differently defined at different times.
Owsei Temkin, *The Falling Sickness: A History of Epilepsy From the Greeks to the Beginnings of Modern Neurology*, The John Hopkins University Press, 1945-1994, s. 383.

NÖBET VE EPİLEPSİ

Beyin hücresinde ortaya çıkan bu değişikliklerin birçok etkene bağlı olarak değişebileceğini biliyoruz.

◆◆◆

Epilepsi yukarıda sayılan sebeplere bağlı olarak nöbetlerin geliştiği ya da herhangi bir etken saptanamadan tekrarlayıcı nöbetlerin çıktığı durumdur.

◆◆◆

Generalize nöbetler, başlangıçta beynin tümüne yayılan elektriksel aşırı uyarım sonucu ortaya çıkar. Bu tip nöbetlerin birçok şekli bulunur. En çarpıcı olanı hastanın bilincinin tam kaybı, vücutta kasılma ve çırpınmaların ortaya çıktığı türüdür.

Buna tıp dilinde **grand mal nöbet** denilmektedir.

Bunun yanı sıra vücutta kasılma, tekrarlayıcı titremelerle elektrik verilmiş gibi sıçrama şeklinde atımlar, aniden yere düşmelerle ya da boş bakma, dalma atakları şeklinde ortaya çıkabilir.

Çocuklarda en sık görülen nöbet türü, Grand-mal yani yaygın kasılmalara giden şeklidir.

Bu nöbetler aniden başlar.

Bazen nöbet öncesi renk solukluğu, göz bebeklerinde genişleme ile de başlayabilir.

Nöbet esnasında idrar kaçırma, dil ısırma olabilir.

◆◆◆

Parsiyal nöbetler, kısmi başlangıçlı nöbetler olarak tanımlanmaktadır.

Bazen bilinç kaybı olmadan hafif şekilde, bazen de nöbet başlangıcını takiben bilinç kaybıyla seyredebilir.

Kontrol dışı anormal, el veya yüzde motor hareketler, kasılmalar, anormal duyu hissi, korku, yüzde kızarma, mideden yemek borusuna doğru çekilme hissi, boş bakma, yalanma, yutkunma hareketleri, elde tekrarlayıcı otomatik hareketler –para sayma- bir şeyler arama şeklinde gözlenir. Bazen de ses duyma, örneğin motor sesine, benzer sesler duyulabilmektedir.

Bunlar sıklıkla beyinde temporal bölgeden kaynaklanan nöbetlerde* ortaya çıkabilmektedir.

◆◆◆

Hastalarının çoğunun çok çeşitli nöbetleri olduğu doğru değildir.

Gerçekte birçok hastanın nisbeten sterotipik nöbetleri vardır ve dikkatli bir anamnez bunu ortaya çıkarabilir.

Örneğin absans nöbet paterni hastadan hastaya farklılık gösterse de, her hastada nispeten sabittir.

Hastaların nöbet kalıbındaki çeşitliliğin çoğu hastanın çevresiyle ilişkilidir, o halde bunlar anormal elektriksel deşarj kalıbında bazı yeni ve temel değişikliklere işaret etmektedir.

◆◆◆

Birçok hastanın varyasyonlarla birlikte temel nöbet tipi olmasına karşın, pek azının gerçekten zengin nöbet repertuvarı vardır. Örneğin Lennox-Gastaut sendromu her hastada çeşitli nöbet tipleriyle karakterizedir.

Ancak dikkatli alınan bir anamnez nöbetlerin genellikle sadece iki veya üç tipte gruplanmasını sağlayacaktır.

Nöbet tiplerinin sınırlı çeşitte olmasına bir diğer istisna, esas nöbet tiplerine ek olarak jeneralize tonik klonik nöbeti hastalardır. Bu jeneralize tonik klonik nöbetler sıklıkla esas nöbet tipine skonder olarak gelişirler; bunlar elbette ayrıca sınıflandırılır ** ve sıklıkla tedavisi farklıdır.

* Prof. Dr. Meral Topçu, *Epilepsi Hakkında Bilmek İstedikleriniz*, Aşina Kitaplar, Ankara, 2007, s.12-13.

** W. H. Theodore & R. J. Porter, *Epilepsi: 100 Temel Madde*, Nobel, İstanbul, 2001, s.25.

◆◆◆

Bir aktarma yapmamın sırasıdır; bu aktarma, "Gazeteci Örner Sami Coşar, sara hastasıydı" yollu başlıyor.[4] Bundan sonra notun sara ile ilgili tamamı şudur: "19 Mart 1984 de, öğleye doğru, Taşucu'nda denize girdi, yüzdü; tam denizden çıkarken sara nöbeti geldi, suya düştü ve bacak boyu kadar bir denizde boğularak öldü." Burada önemli olan yan, "sara hastasıydı" tespitinden başka, ikidir; birincisi "düştü" ve ikincisi ise, diz boyu suda boğularak ölmesi'dir. Bunu her halde, düştüğü sırada, kendinde olmaması ile açıklayabiliyoruz. Sara hastası, ağzından ve burnundan su girmesini önleyememektedir. Demek ki, doğrudan doğruya olmasa da dolaylı yoldan ölümcül bir düzensizlik ile karşı karşıya bulunuyoruz.

[4] Soner Yalçın, "Üstadımız Hasan Pulur'a Not", *Hürriyet*, 30.08.07.

Diğer hastanın adı Florence Griffith Joyner, ancak "Flo Jo" olarak çok ünlü idi; yüzme şampiyonu, Seul Olimpiyatları'nda 100 ve 200 metre olmak üzere pek çok altın madalya kazanmıştı. Al Joyner ile arkadaş idi; o da altın madalya alınca evlendiler ve bütün bunlar 1988 yılındadır. Ancak ilk büyük nöbeti ise, generalized convulsion, 1990 yılında yaşadığı biliniyor; ne zaman mı tutuldu, "epilepsy seems to have entered her life after her running success, although the date of her first seizure is not known,"[5] ilk nöbetin tarihi bilinmese de, şampiyonluklarından sonra olduğu kesindir.

İki kez, uçakta nöbet geçirdi, tabii hastaneye gitti, ancak tedaviyi ciddiye almadı ve 1998 yılında yorgun ancak her hangi bir rahatsızlığının olmadığı bir gece yatağa girdi ve birkaç saat sonra kocası onu, yüzü-koyun yatakta buldu, artık nefes almıyordu. Nöbet, Flo Jo'yu, yüz yastıkta uyurken yakalamıştı, nefes alamadı ve boğularak öldü; raporu böyledir.[6] Aynı raporda, epilepsi ilaçlarını düzenli olarak almadığı da yazılıdır.

Ne tesadüf ve belki de tesadüfler birer parantezdirler, Antik Yunan'da tabibler, epilepsi'yi anlık ölüme benzetiyorlardı; öte yandan orgazm da anlık ölümdür. Demek ki anlık ölüm, Flo Jo'ya sonsuz ölümü getirmiş olmaktadır.

◆◆◆

YATAKTA VE DENİZDE BOĞULMA

Epilepside yaşama yönelik tehlike büyük değildir.

Uyarıcı olan, ağır bir epileptik nöbetin görünüşüdür.

Hasta duyarsız, yüzü-gözü morarmış, şişmiş, darmadağın şekilde yatıyor, neredeyse onu asfiksiye götüren konvülsiyonlar oluyor ve "sanki görünmez bir celladın ilmiğiyle boğulmuş gibi" görünüyorsa yaşam tehlikesinden korkulur; aslında nöbet sırasında ölüm son derece nadirdir.

Atak sırasında en büyük tehlike kazayla oluşabilecek bir asfiksidir.

---

[5] Carl W. Bazil, *Living Well With Epilepsy*, N.Y., 2004, s. 190.

[6] Boğularak ölme'yi tekil vak'alar sayamıyoruz. İstatistik tespit olduğunu görüyoruz:
"..yatakta nöbet geçiren bir hasta, postepileptik bayginlikla yüzüstü dönerek boğulabilir."
"epilepside bir diğer iyi belirlenmiş ölüm nedeni ise boğulmadır."
"...yüzme daima iyi kontrol edilen bir aktivite olmalıdır."
W. H. Theodore & R.Porter, *Epilepsi -100 Temel Madde*, çevirenler, Dr. H. Ekmekçi ve Dr. O. Çalıyurt, Nobel, 2001. s. 14 ve 15.

Yemek yerken geçirilen bir nöbet veya nöbet sonrası kusma yiyeceğin hava yoluna kaçmasına neden olabilir veya yatakta nöbet geçiren bir hasta, postepileptik bir baygınlıkla yüzüstü dönerek boğulabilir.

Gowers tarafından da gözlendiği gibi epilepsi nöbetleri nadiren ölümle sonuçlansa da bazı hastalar belki de asfiksiye yol açan çeşitli nedenlerden dolayı yine de ölmektedir.

◆◆◆

Epilepside bir diğer iyi belirlenmiş ölüm nedeni ise boğulmadır.

Her ne kadar epilepsili hastalar normal bir yaşam sürmek için desteklenmekteyse de yüzme daima iyi kontrol edilen bir aktivite olmalıdır.

Özellikle bilinç bozukluğunun eşlik ettiği nöbetleri olan hastaların yüzerken veya sandalyedeyken çok dikkatli olmaları gerekmektedir.* Aksi halde en ufak bir hata trajedi ile sonlanabilir.

* W. H. Theodore & R. J. Porter, *Epilepsi*, op.cit., s. 14-15.

◆◆◆

Ölüm, bilincin kaybı değilse nedir.

Orgazm, yaşamı sürdürmek için, anlık ölmek değilse, ne diyebiliriz; orgazm'ı da, zaman zaman "öldüm" sözü ile anlatıyorlar ve biliyoruz. Ortak yanları, bilincin kaybındadır.

Kuşkusuz, epilepsi'nin, doğrudan doğruya öldürücü olduğu söylenmiyor; ama epileptikler arasında intihar oranı, olmayanlara göre daha yüksektir.[7] Epileptiklerde, ölümle sonuçlananlar bir yana intihar teşebbüslerinin da normal olanlara göre, yüksek olduğu not ediliyor. Bunlar tespitlerdir; neden mi, bilemiyoruz.

[7] Several studies have indicated that the suicide rate is almost certainly higher among epileptics than in general population.
William Alwyn Lishman, *Organic Psychiatry: The Psychological Consequences of Cerebral Disorder*, Oxford, 1987, s. 253.
Diğer yandan Profesör Lishman, epilepsinin, kendi başına ve kendine özgü bir hastalıktan daha çok bir semptom olduğunu tebellür ettirmeye özen gösteriyor. It must be re-emphasized that epilepsy is to be regarded as a symptom and not as a disease entity on its own.
ibid. s. 254.

Belki de şizofreni ile bağına bakabiliriz, epilepsi uzmanları bu ilişki üzerinde çalışıyorlar. Çalışma, bekleneceği üzere, iki yanlıdır. Birincisi, şizofren olanlarda, epileptik manifestasyonların araştırılması ve ikincisi ise epileptik hastalarda şizofrenyanın gelişip gelişmediğidir.[8] Bu çalışmalarda önemli ölçüde mesafe kaydedildiği biliniyor; bu arada şizofreni'yi aklın bölünmesi[9] olarak anladığımızı not etmek durumundayız.

Lishman, bu alanda yapılan çalışmaları ve bulguları da ele aldığı eserinde, bir yerde, özetle, "in summary, therefore, all of the cardinal symptoms of schizophrenia were exhibited at some time or another by this large group of patient," demektedir; bunu, epileptik hastalarda şizofrenik araza rastlandığı şeklinde anlıyoruz. Bunlara, şunları da ekleyebilmektedir: "Almost half of the patients showed thought disorder of schizophrenic type, with anwering beside the point, neologisms, thought blocking and occasional incoherence amounting to word salad." Demek ki, bir saralı, zaman zaman soru veya konu ile ilgisiz cevaplar verebiliyor, düşünce zinciri kopabiliyor, sık sık yeni kelimeler uydurabiliyor ve sık sık da laf salatası, (word salad) yapabiliyor; bunlar şizofrenik arazlardır.

Doktor Lishman, şizofrenik manifestasyonlara sahip sara hastalarında, en çok görülen emosyonal (duygusal) rahatsızlıkları da, alınganlık, agresivite ve kısa süreli depresyon olarak sayıyor. Bunun dışında aşka gelme, exaltation ve ekstazi, bir tür yarı-mistik hallerle birlikte görünüyor, ayrıca yoğun bir korku, vahşileşme ve yalnızlık duygusu var.[10] Tabii eğer bunlar varsa, şizofrenik arazlar olduğu için saralılarda intihar oranının yüksekliğine şaşırmamak durumundayız.

O halde bir noktaya varmış bulunuyoruz, Lishman dayandığı araştırmaları gösteriyor ve ben buraya almak istemiyorum, yeteri ölçüde büyük hasta

---

[8] W. A. Lishman, *Organic Psychiatry*, op.cit., s. 246.

[9] "schophrenia", genellikle, düşünce, duyular ve eylemler arasında bağın kesilmesi şeklinde ortaya çıkan bir akıl hastalığıdır ve daha çok vehim ve toplumsal ilişkilerden çekilme olarak tezahür etmektedir.
The Oxford Reference Dictionary, s. 739.

[10] The commonest emotional disturbances were irritability, aggressiveness and short-lived severe depression. Exaltation or ectesy were usually associated with semi-mystical experience. Occasional patients described intense fear, bewilderment or loneliness. Flatness of affect was shown, at least at times, by rather less than half of the patients, and some showed silly or inappropiate emotional responses.
W. A. Lishman, Organic Psychiatry, op.cit. s. 247-248.

popülasyonu üzerinde yapılan araştırmalarda, şizofrenik manifestasyonlarla, paranoid türü şizofreni, temporal lobe epilepsi birlikte ortaya çıkıyorlar; hem bu araştırmayı yapanlar ve hem de Doktor Lishman, bu ilişkinin şans faktörüne bağlanamayacağı noktasında hem fikirdirler. Doktor Lishman, "a merely chance association appears to be unlikely," demektedir; ortak mekanizmalar ne olursa olsun, saralıların bir bölümü şizofrenik davranış gösteriyorlar ki, bunların bazılarına, işaret etmiş bulunuyorum.

◆◆◆

DÜŞME HASTALIĞI

Cassius: But soft, I pray you, did Caesar swoon?
Casca : He fell down in the market-place and foamed at mouth and was speechless.
Brutus : 'Tis very like; he hath the falling sickness.

◆◆◆

— Ne, Sezar bayıldı mı?
— Pazar yerinde düştü, ağzından köpükler akıyordu ve konuşamıyordu.
— Düşme hastalığı var.

Shakespeare, Julius Sezar. Act-One

◆◆◆

Fakat en çok bilinen arazı, düşme'dir ve bu yüzden "düşme hastalığı" olarak biliniyor. Öyle ki, epileptik olduğu bilinen bir kimse nöbet halinde düşmezse, "epilepsi, ama, nasıl olur, düşmedi" yollu tereddütler bile ifade ediliyor. Demek ki birinci işaret düşme'dir. Bu nedenle hastayı ve epilepsi'yi gizlemek isteyen yakınları, nöbet geleceği zaman hemen hastayı saklamak için tedbir alıyorlar. Bu çok zor değil, çünkü nöbet, başlamadan önce kendisini haber veriyor; mutlak bir " haberci" var, Grekçe'de "aura" deniyor ve biz "yel" olarak söylüyoruz. "Yel" gelince, hem hasta hem de yakınları, nöbetin gelmekte olduğunu bilmekte zorlanmıyorlar. Bu "haber" öylesine güvenilir ki, "yel" ile epilepsi birbirinden ayrılmıyorlar ve bu nedenle, hastalığa, "yel" dendiğini de biliyoruz.

En eski adlarından birisi "caducus" veya "caducarii" idi, bu sözcüğü, "kanunların kadük olması" vesilesiyle hep biliyoruz, bir yasama döneminde tamamlanamayan yasa tasarı "kadük olur" ve "düşer" demektir; bu şekilde ve özetle "morbus caducus" sözcüklerinin, epilepsi ile özdeş olduğunu hatırlamış oluyoruz. Bizim kullandığımız "sara" sözcüğü de "düşme" anlamındadır ve biz, Arabi'den almış haldeyiz. Arabi'de bu sözcüğün kökü "güreş tutma" ile aynıdır ve Araplarda güreş, sadme ile düşürmeyi kapsamaktadır. Kullandığımız "sara" sözcüğü "düşme" anlamını vermektedir.

Rusça'da, "paduçaya bolezn" "deniyor[11] ki "düşme hastalığı" olarak anlıyoruz, Güney Slavları da "padavica" diyorlar ve russko-turetskiy slovar, "paduçaya bolezn'" ile ilgili girişinde, sara, epilepsi, tutarık, tutarga, yilbik karşılıklarını koymaktadır. Böylece, Türkçe'de, "sara" kadar, tutarık, tutarga ve yilbik sözcüklerinin de kullanıldığını tekrarlıyoruz.

Rusça'da nöbet ya da tutulma, shvatıvaya sözcüğü ile söyleniyor; shvatka ise çarpışma, pençeleşme, güreş ve güreşme anlamlarına gelmektedir. O halde, nöbetin, tutulma ve bir güreş misli sanki bir sadme ile düşme anlamının Rusça'da da olduğunu görüyoruz.

Sovyet Ansiklopedisi, epilepsi için, "odno iz naibolee rasprostravennih nervo-psihig, vabolevanniy" dedikten sonra "naçihaetcya çaşe v vozraste 10-15 let," çok yaygın bir sinir-psikolojik hastalık olduğunu ve genellikle 10-15 yaşlarında başladığını yazmaktadır. Buna ilaveten, "za aoroy sleduyut utrati soznaniya," aura'dan hemen sonra, "yel" dediğimizi kaydetmiştim, bilinç kaybı gelmektedir. Bu durumda, hangi kaynağa bakarsak bakalım, sara bir bilinç kaybı halidir, buna yaklaşıyoruz ve hem küçük ölüm ve hem de orgazm'ı çağrıştırmasının kökünde bu var.

Nöbet mi, "cri", "chute", "convulsion" ve "coma" aktivitelerinden ibarettir; bunları, "haykırma", "düşme", "katılma" ve "koma" aktivitelerini, aldığım Fransız Ansiklopedisi, epilepsinin, "saisir" sözcüğünden geldiğini ("tutmak" veya "tutulmak" anlamındadır) not ettikten sonra şu bilgiyi veriyor: "Le mot épilepsie désignait autrefois toutes les crises au cours desquelles un sujet était privé, a l'improviste, de ses sens, c'est-a-dire au cours desquelless

[11] *Boşlaya Sovyetskaya Ensiklopedya*, 30. str. s. 218.

il perdait soudainement connaissance."[12] Öyle anlaşılıyor, eskiden, ansızın bütün duyuların kaybolması hallerine, toptan, "epilepsi" deniyordu; normal, tüm tutulmalara verilen ad oluyordu. Prezisyon daha sonraki zamanlarda ortaya çıkmıştı ve şimdi netlikle biliyoruz, aniden bilinç kaybı, la perte de connaissance, epilepsidir.

◆◆◆

AURA / ESİNTİ / YEL

Aura: Nöbetten hemen önce hastanın hissettiği çok değişik tipte ortaya çıkabilen anormal duyulardır.* Aura, epilepsinin beynin hangi bölgesinden kaynaklandığını belirlemede ipucu verebilmektedir.

◆◆◆

Aura basit parsiyel bir nöbetten başka bir şey değildir.

Aura kelimesi, Yunanca "esinti" anlamına gelir, epilepside geleneksel olarak hastaların, bilinçleri henüz korunmuş olduğu için tanımlayabildikleri nöbet başlangıcını anlatmaktadır.

Aura'yı izleyen nöbet yine geleneksel olarak sıklıkla bilinç bozukluğu ile giden kompleks parsiyel veya jeneralize tonik-klonik tipte olacaktır.

◆◆◆

..aura sıklıkla daha fazla ilerlemez, çünkü zaten kendisi nöbettir. Bu, hastanın algıladığı anormal nöronal deşarjın yansımasıdır.

İkincisi, aura sırasında bilinç korunduğundan ve sadece beynin bir bölümü tutulduğundan, tanımlamak gerekirse, bu atak basit parsiyel nöbettir.

Her parsiyel nöbet,** her hangi bir başka nöbet tipine ilerleyebilir ve aura sadece basit parsiyel nöbettir.

* Prof. Dr. M. Topçu, *Epilepsi Hakkında Bilmek İstedikleriniz,* op. cit., s.16.
** W. H. Theodore & R. J. Porter, *Epilepsi,* op.cit., s.29.

◆◆◆

[12] Toutefois, depuis l'Antiquité, l'essence meme de l'épilepsie a été représentée par les crises, particulierment spectaculaires, au cours desquelles la parte de connaissance s'accompagne d'un cri, d'une chute et de convulsion généralisées violentes, suivies par un episode de coma et par une phase de récupération pendant laquelle le sujet, qui émerge progressivement de l'inconsience, peut se livrer a des actes automatiques inadaptés.
Encyclopaedia Universalis, Vol. 6. s. 365.

Duyuların kaybolması mı, cinlerin hücumuyla da mümkündür, Türkçe'deki "cinleri tuttu" sözü de bunu anlatıyor olmalıdır, "tutarık" uygundur ve Fransızca ve İngilizce'de, "possédé" veya "possessed" sözcükleri var; tıbbın gelişmesinden habersiz ülkelerde, bu nedenle, epilepsi hastaları çok zaman, doktorlara değil büyücülere götürülüyorlar, büyücüler de cinleri kovuyorlar. Ama artık, en azından gelişmiş ülkelerde bu anlayış çoktan geride kalmış durumdadır; epilepsi, beyindeki aşırı ve senkronik nöron boşalması ile, "la décharge excessive et synchrone d'une population de neurone cérébraux," izah edilmektedir ve bunu, dejarjı, elektronik yollarla tespit etmek mümkün olmaktadır.

Ne kadar "epilepsi değil epilepsiler var" dense de, bağırma, düşme, konvülsiyon ve daha sonra derin bir koma artık standart ve birbirini izleyen sekanslardır. Bu nedenle, ne kadar gizlenirse gizlensin, bir epilepsi nöbetinde yanılmak imkansız olmaktadır ve kriz bittikten sonra da hasta, her halde, komadan çıkmış bir insandır. Tekrar döndüğü dünyada önce şaşkındır ve nereye geldiğinden emin görünmemektedir. Görüyoruz ve artık biliyoruz.

BELİNDE MİNDERİNİ TAŞIR

Çocuk epilepsisi üzerine küçük ve değerli bir kitabı olan Profesör Doktor Meral Topçu'nun iki işaretini not etmek istiyorum ve birincisinde şunlar var: "Çocuk yeterli süre ve düzenli uyku uyumalıdır. Aşırı uykusuzluk nöbeti tetikleyici olabilmektedir."[13] İkincisi ise şöyledir:"Uzun süre açlık, nöbeti tetikleyici olabilmektedir. Bu nedenle hastaların oruç tutması sakıncalıdır." Bu iki işareti birlikte ele alacak olursak, saralıların düzenli bir yaşam sürdürmeleri gerektiği sonunca ulaşıyoruz; uyku ve beslenme yaşamın vazgeçilmez girdileridir ve "restaurant" sözcüğü de bunu destekliyor.

Nasıl, eski binalar, "restore" ediliyor ("eski haline getiriliyor" demektir), insanoğlu da bizim lokanta dediğimiz yerlere, yani "restauranta" ("eski hale getiren" demektir) giderek eski hallerine gelmiş oluyorlar.[14] Uyumak da

---

[13] Prof. Dr. M. Topçu, *Epilepsi Hakkında Bilmek İstedikleriniz*, op. cit., s. 45.

[14] retaureur xiie "remettre en état" ..restarant xve s. "aliment nourissant".. *Dictionaire Etymologique du Français*, Paris, s. 191.
Restaurant –tj (naçala cobsb. "vostanavlivayuşiy " (sılı, zdorov'e).. *İstoriko-Etimologiçeskiy Slovar' Sovremennogo Russkogo Yazıka*, M., 2001. str. 113.

aynı etkiye sahiptir; uykuda insan fiziki güçten kurtulmaktadır,[15] yüksüzleşip tazelendiğini söyleyebiliriz.

Doktor Topçu, bir de oruç tutmak, "ilaç saatlerinde de düzensizlik yaratmaktadır" diyor ki, saralının ilaçlarını düzenli olarak alması gerektiği sonucunu çıkarıyoruz. Öyleyse bir saralı için düzenli ilaç şarttır, fakat daha da önemlisi düzenli yaşamak zorunludur. Çünkü "lowering of phsiycal health from any cause may increase the chance of attack." Doktor Lishman'in net bir şekilde belirttiği üzere, sağlık durumunda en küçük bir bozulma ya da zayıflama, nöbet ihtimalini artırmaktadır.[16] Tabii Doktor Topçu'dan Doktor Lishman'a geçerken "çocuk" parantezini kaldırıyoruz; Topçu'nun işareti her yaştan saralı için de geçerlidir, kaldı ki oruç uyarısı nedeniyle erişkinleri anlamamız yerindedir. Açlık ve uykusuzluk, nöbeti öne almaktadır, "tetiklemektedir" (veya precipitant etkiye sahiptir de diyoruz). Nöbet mi, Theodore ve Porter, "epilepsi nöbetleri, hasta bir beynin belirtileridir" diyorlar,[17] saralının bir beyin hastası ve nöbetin de sadece bunun işareti olduğunu bir kez daha söylemiş oluyorlar. Bir de şu var, Doktorlar Theodore ve Porter, epilepsi'nin bir beyin hastalığı olduğunu tekrarlamakla kalmıyorlar; diğer yandan da epilepsi'nin bir "kronik beyin hastalığı" olduğunu da not ediyorlar. Epilepsi, müzmin'dir ve saralı düzenli yaşamak zorundadır.

Saralı dendiğinde karşımızda bir beyin hastası var.

Peki tıp var mı; sara hastalığının varlığı tartışılabilir, artık tek hastalık denemeyecek kadar çeşitliliklerinin bulunduğu söylenebilir ve güzel, ancak dar anlamda epilepsinin teşhisi çok kolaydır. Bir sara nöbeti varsa, teşhis çok kolaydır ve bunun için de çok zaman doktor olmaya da gerek bulunmamaktadır; öyle ki, sara hastası olduklarının bilinmesini istemeyenler veya yakınları, bir nöbet başlar başlamaz, ellerindeki imkanlar ölçüsünde, nöbetli hastaya kamuflaj uyguluyorlar. Saklama "yel" ile birlikte başlıyor ve bazen, modern bir otomobili balyozlarla taşlayacak ölçüleri buluyor. Modern bir otomobili balyozla kırdırmak suretiyle dahi kendilerini saklayabiliyorlar.

Nöbet saklamak, sara işaretidir.

Ülkede, mesleğine saygılı, doktor erozyona uğramaktadır.

---

[15] sleep unconcious state in which the physical powers suspended. *Oxford Dictionary of English Etymology*, s. .834.

[16] W. A. Lishman, *Organic Psychiatry*, op.cit., s. 216.

[17] W. H. Theodore & R. J. Porter, *Epilepsi*, op.cit., s. 1.

Benim böyle bir kitap yazmak zorunda olmam doktorluk ahlakının çok zayıfladığı anlamına gelmektedir.

Devamla, şu soru karşımıza çıkıyor, kapı açılmaması mı yoksa bir kızılderili dansı mı; bir tek isyancı tıp doktorunun çıkmaması hem çok şaşırtıcı hem de çok üzücüdür. Bu durum, sara uzmanı doktorların hastalarını "saralı" damgasından korumak için gösterdikleri şefkat dolu özenin samimiyetine kuşkular serpmektedir. Çünkü bir doktorun şefkat dolu bir hassasiyet gösterebilmesi için önce mesleğine saygı göstermesi gerekmektedir.

Ülkede barbarizasyon çağındayız.

Cahiliye veya Ortaçağ devirlerine dönüş, diyebiliriz. Meslekler kaybolmaktadır.

Meslek ne demek; soru ile yetiniyorum ve cevaben, tıp mesleğinden olmayanların dahi hipoglisemi (hypoglycaemia) ile epilepsi arasındaki farkı bilebileceğini not edebiliyorum. Her ikisinin tedavileri, tedavide verilen ilaçlar ve tedavi süreleri, açık ve gözle görülür bir şekilde birbirinden farklıdır. Bu farklılıklar, ilk tedavi bittikten sonra ise çok daha açıktır; hipoglisemi için hastaneye yatan bir hasta, sekiz-dokuz saat sonra, hastaneden, derealizasyon haliyle, dünyaya sisli bir şekilde bakarak ve sanki dünyayı fark etmeyen bir yüzle (otomatizm) çıkmamaktadır. Diğer taraftan bir hastada hipoglisemi teşhis eden bir doktor veya hastane ekibinin hastasına yüksek dozajda diyazem vermemesi zorunludur ve kısacası hipoglisemi teşhis edilen bir hastanın bayılması veya bayıltılması söz konusu olmamaktadır.

Bunlara sessiz kalmak, Ortaçağ'da yaşamak'tır.

◆◆◆

ABSANS / DEREALİZASYON / OTOMATİZMA

Absans Epilepsisi: Çocukluk çağında sıklıkla ilkokul başlangıcına yakın dönemde görülür. Absans,bir anlık yokluk, kopma, boş bakma olarak anlaşılabilir. Bu nöbet türü sıklıkla çocukta dalgınlık olarak değerlendirilebilir.

Okulda öğretmen, "sık sık dalıyor, kalemi aniden yere düşürüyor" şeklinde gözlemler bildirebilir.

Absans nöbetinde ani, kısa kopukluk olduğu için çocuk konuşurken duraklayabilir. Bazen bir bardağa su koyarken taşıracak şekilde doldurmaya devam edebilir.

O sırada gözde dalma, boş bakma,* gözlerde kısa süre tiki andırır şekilde yukarıya kayma olabilir.

◆◆◆

Tipik absans nöbetleri otomizma ve göz kırpmayla karakterize olmaya yakınken, atipik absans nöbetleri kas tonundaki daha belirgin artış veya azalmayla tiplendirilir. Atipik absans nöbetleri tipik absans nöbetlerden anlamlı olarak daha uzundur. Başlangıç ve sonlanış her tipte anidir, iki grubu ayırmada yardımcı olmaz.

Son olarak, yazarlar tipik ve atipik absans atakların birbirinden farklı entiteler olmadığına, ancak, bir bütünlük arz ettiğine kanaat getirmişlerdir.

◆◆◆

Otomizmalar, nöbet sırasında oryaya çıkan, hastanın hiçbir şey hatırlamadığı, aynı zamanda yanıt verebilme özelliğinin bozulduğu, oldukça entegre, kompleks davranışsal hareketlerdir.

Otomizmalar için bir başka terim otomatik davranıştır.

Otomizmalar, dudak şapırdatma, elleri ovuşturma, ayakları sürüme ve yürüme şeklinde olabilir.

O halde epilepsi nöbeti sırasında yüksek düzeyli kortikal fonksiyon entegrasyonu gerektiren her davranış otomatik olarak ele alınabilir ve bu şartla bilincin bozulduğu da kabul edilmiş olunur.

Frontal lob kaynaklı otomizmalar, en garip olanlarıdır: sıklıkla tekmeleme, dövme, cinsel davranışlar ve sesler çıkarma gözlenir ve yanlışlıkla psikojen olarak tanı konabilir.

Otomatizmalar, göreceli olarak özgül değillerdirler; hem jeneralize hem de parsiyel nöbetlerde ortaya çıkabilir ve beynin kendi içindekilerle olduğu kadar dışındaki etkilerle de belirlenirler.

◆◆◆

Derealizasyon ve "etrafına karşı tanıdık olma hissinin kaybolması"** semptomlarının fobik-anksiyete sendromu olan hastalarda, kompleks parsiyel nöbeti olan hastalara göre daha sık görülmesi dikkati çekmiştir.

---

* Prof.Dr. Meral Topçu, *Epilepsi Hakkında Bilmek İstedikleriniz*, op.cit. s. 21.

** W. H.Theodore & R. J. Porter, *Epilepsi*, op.cit. s. 29-35.

◆◆◆

O halde ve şimdi, Doktor Lishman'dan şu aktarmanın yeridir; "starvation or even mild degree of hypoglycaemia can be responsible for attacks, in some patients, similarly transient states of anoxia". Buradan anlıyoruz ki, açlık veya hafif derecede şeker düşüklüğü, hipoglisemi şeker-düşüklüğüdür, bir nöbeti başlatabilmektedir; demek ki hipoglisemi ile epilepsi arasındaki ilişkiyi sadece burada buluyoruz. Hipoglisemi de, uykusuzluk ve açlık misli bir krizi öne alabiliyor ve hatta acele ile başlatabiliyor. Daha iyi bir sözcük buluncaya kadar, tıpta, *precipitant* diyoruz.

Hal böyle iken aşikar bir şekilde saralı bir hastaya, bir ülkede doktorlar, koro halinde şeker-düşüklüğü veya şeker teşhisi yapıyorlarsa, bu ülkede, doktorların kendi mesleklerine saygı gösterdiklerini söylememiz çok zordur. Üstelik bu teşhis usulüne, uzaktan ve Elence "tele" deniyor. "Teşhis" yalnızca "tele" değil; bir de hiçbir tıbbi analiz olmadan yapılıyorsa, buna ilaveten bu tıp şarlatanlarına, hiçbir tıp kuruluşundan veya doktordan itiraz gelmiyorsa, söz konusu ülkede tıp ahlakının son derece zayıflamış olduğu sonucuna varabiliyoruz. Bunu tekrarlamak zorunda kaldığım için üzülüyorum.

Tıp ahlakının ve doktorların mesleklerine saygının böylesine zaafa uğratılmasına ancak diktatoryalarda rastlıyoruz.

Bir nokta artık açık olmalıdır; saralı düzenli yaşamak zorundadır. Bir saralı, şu veya bu nedenle düzgün yaşama koşullarını ihmal etmişse, bu yorgunluktan, açlıktan, uykusuzluktan veya şeker-düşüklüğünden ileri gelebilir, bir atak'ı beklemek durumundadır Bu nedenlere, aşırı kaygıyı, karar vermeye zorlanmayı ve cinsel düzensizlikleri de ekleyebiliyoruz

Bir saralı için aşırı cinsel hareketlilik nöbet nedenidir.

Bu arada ve geçerken not etmek durumundayım; epilepsi ile seksüalite arasında ilişki, ilk önce, "epileptik hastalar hiposeksüel olma eğilimindedirler" şeklinde yazılıyor.[18] Yalnız bunun hemen arkasından, "nöbetler kontrol altına alındıktan sonra aleni hiperseksüalite açısından gerçek iyileşme meydana gelebilir" denilmektedir; bu da, epilepsi-seksüalite ilişkisini netlik ve kesinlikten uzak bir hale sokmaktadır.

---

[18] B. J. Sadock & V. A. Sadock, *Kaplan & Sadock's Comprehensive Textbook of Psychiatry*, çeviri editörleri, Dr. H. Aydın – Dr. A.Bozkurt, Cilt 1, Ankara, 2007, s. 385.

Epilepsi ile şizofreni arasında kurulan bağ ve daha da önemlisi epilepsinin bir beyin hastalığı olması, saralıların hiposeksüel olmaları savını kuvvetlendirebilir; ne de olsa epilepsi bir beyin hastalığıdır ve hayvanları bir kenara koyarsak, seks de eninde-sonunda beyinle ilgilidir, dolayısıyla olabilir. Yalnız bildiğimiz ünlü epilepsi hastaları bu tasnife pek de uymamaktadır; bazı ünlü saralıların seksüalitelelerinin düşük olmaması bir yana "süper" olduklarını biliyoruz.

Bunlardan birisi, Julyus Sezar idi, çağdaşları ve rakiplerinin, Büyük Sezar için, "bütün kadınların kocası ve bütün kocaların karısı" dediklerini *Caligula-Saralı Cumhur* kitabımda hatırlatmış bulunuyorum.[19] Bu, Sezar'ın, seksüalitesinin yalnızca kuvvetli olduğu anlamına gelmiyor, aynı zamanda sodomi meyline de işaret etmektedir; epilepsi hastası Büyük Sezar, aktif ve pasif homoseksüel idi, "bütün kocaların karısı" daha çok pasif homoseksüalite anlamındadır.

Aynı çalışmamda, "Caligula", İmparator Caligula'nın da saldırgan ölçüde seksüel olmasının yanında, "to sodomize ve to be sodomized" eylemlerine de müptela olduğunu not etmiştim; tarih detayları bu yöndedir ve ayrıca, Caligula da ünlü bir epilepsi hastasıdır. Başka örnekler de bulabiliriz; Türkiye'de de tanınmış saralıları taramamız halinde, seks yaşamları çok düzensiz olanlara ve aynı zamanda sodomi müptelalarına rastlayabileceğimizden hiç kuşku duymuyorum. Bunlarda nöbet daha sıktır ve daha kolaylıkla öngörülebilmektedir.

Dolayısıyla, epileptiklerde, tıp'tan değil, ancak tarih araştırmalarından, benim çıkarabildiğim, cinsel ve politik saldırganlıktır; hem küstah hem de köle ruhu taşıyorlar. Bu "küstah ve köle" hal, zaman zaman cinsel yaşamlarında da kendisini belli etmektedir; genelleme yapmam söz konusu değil, ancak ortaya çıktığını söyleyebiliyoruz.

◆◆◆

[19] Bu çalışmamı, "Caligula" kitabımla birlikte okumayı kuvvetle tavsiye ediyorum. *Caligula–Saralı Cumhur* hem yol açıcı ve hem çok daha tarihsel-bilimseldir.
Yalçın Küçük, *Caligula – Saralı Cumhur*, İstanbul, 2007.
Tümünü salık verdiğim için sayfa numarası göstermeyi gerekli bulmuyorum.
Bir birlikte-kitap'tır.

KAS KASILMASI & BELDE KUBBE & ARKADA MİNDER

These classic "Grand mal" seizures are what most people think of when they hear seizure and also epilectic seizures are most commonly depicted by the media. First muscle tone increases tremendously throuhout the body (the "tonic" component).

The person will fall and her back may arch* with the force of muscle contraction.

The forceful contraction also involves the chest and diaphragm, such that a loud outcry usually occurs as air is forced from the lungs.This usually lasts a few seconds, then the limbs begin to twitch rhythmically and together (the tonic component). The twitching may become faster and faster before suddenly stoping, usually within a minute.

They may be foaming at the mouth at secretions are forced out by the sheer force of the contracting abdominal and chest muscles.

Similarly, urine or feces may be forced out..

The seizure is followed by extreme exhaustion, as the overworked brain shuts off and the person lies still, but unresponsive to the world.

* "to arch" fiilini, "kemer" yapma olarak çeviriyorum. Arkada "kemer" ve "kubbe" oluşuyor, oturmayı zorlaştırmaktadır.
Carl W. Bazil, *Living Well With Epilepsy*, N.Y., 2004. s.27.

◆◆◆

Epilepsinin bir beyin hastalığı olduğunu tespit ile bunun sık sık tekrarlanması çok isabetlidir. Çünkü beyin hastalığı, çok zaman, konvülsiyon ve kontraksiyonlara yol açmaktadır. Kontraksiyondan kast edilen, kasların çekilmesi ve kasılmadır.

Epilepsi hastalarında kontraksiyon, sırtın büyümesi ve şişmesine neden oluyor, "the person will fall and her back may arch with the force of muscle contraction," kas kasılmasının sonucunda belinde bir kemer oluşmaktadır. Hasta oturamamaktadır.

Bu tür sara hastaları yanlarında minder taşımak durumundadırlar.

Tersinden de söyleyebilirim; birisi oturmak için minder taşıyorsa ve sandalyesine, kıçından yukarı ve arkasına minder konuyorsa, böylece dayan-

ması kolaylaştırılıyorsa, saralı olduğuna hükmetmek durumundayız. Böyle bir halin, bel fıtığı ile bir ilgisini kurmak pek zordur. O halde tıptaki mesleki ve ahlakı bunalıma tekrar işaret edebiliyoruz.

ALTINA İ.ER VE DONUNA S..AR

Saralıların, nöbet sırasında kendilerini saklamalarının ve nöbet kamusal alanda gelmişse, saklanmak için inanılmaz ve son derece gülünç yollara başvurmalarının en önemli nedenlerinden birisinin, kendilerini tutamamaları olduğunu biliyoruz. Tutamamak, *incontinence*, ise bir beyin hastalığı olmasından kaynaklanıyor.

Kriz bir çığlık ile başlıyor; bu bütün kasların ve bu arada diyafram ve benzerlerinin sertleşmesi ve sıkışmasından ileri geliyor. Böyle bir halde nefes alıp verme büyük acılara neden olmaktadır; nöbet bittikten sonra derin koma halini de yalnızca alınan teskin edici ilaçlara bağlamıyoruz, hasta nöbette aşırı ölçüde zorlanmaktadır. Bu da, sara'nın bir beyin hastalığı olmakla birlikte, etkilerinin vücudun pek çok yerinde yaşanmasından kaynaklanmaktadır.

Saralının post-iktal aşamada da oturmak için minderini yanında taşıdığını not ettim. Nedeni son derece basittir, kaslar sertleşmekte ve sırtta, arkada, büyük bir kemer oluşmaktadır ve bu da oturmasını engelliyor. Arkasına minder koymasının arkasında bu var.

Bir nokta da şudur; Antik Elen tıbbında, epilepsi ile orgazm arasında tam bir paralellik ve benzerlik kuruluyordu. Önemli nedeni, bilinç kaybının her ikisinde de olmasıdır ve hem epileptik nöbet ve hem de orgazm birbirine ve bu arada her ikisi de ayrıca ekstazi'ye benziyorlar. Epileptik hastası Dostoyevskiy'nin nöbetler sırasında yaşadığı vecd halinden ne büyük övgü ve haz ile söz ettiğini biliyoruz.

Orgazm ise ölümü andırıyor ve öte yandan hep biliyoruz, idam edilenler, ölüm anında boşalmaktadırlar. Bu bir yana, bir beyin hastası olan saralıda, nöbet sırasında "incontinence" ortaya çıkıyor; bu kendisini kontrol edememesi demektir. Şimdi buradayız.

◆◆◆

C. Bazil

ALTINA YAPAR

The twitching may become faster and faster before suddenly stoping, usually within a minute. There may be foaming at the mouth as secretions are forced out by the ' eer force of the conracting abdominal and chest muscles.

Similarly, urine or feces may be forced out.

The seizure is followed by the extreme exhaustion, as the overworked brain shuts off and the person lies stil, but unrespomsive to the world.

* Carl W. Bazil, *Living Well With Epilepsy,* op.cit., s. 27.

◆❤◆

Gögüs ve karın ka..ın[20] sıkışırlar.
Bu nedenle saralı donuna i..r ve altına s....
Aynı zamanda ağzına köpükler dolmaktadır.
Saklarlar.

ŞÖFÖR - AMA - EHLİYET'SİZ

Şunlar ortaya çıkmış durumc..dır; yüzerke.ı tutulum olursa kişi boğularak ölebiliyor veya yüzü-koyun yatarkan nobet gelirse, asifikse nedeniyle yaşamını kaybedebiliyor. Vurgulamak durumunda olduğumuz, epilepsinin bir beyin hastalığı olduğudur ve mutlak bilinç kaybı ile karakterize edildiğidir. Bu özet, bir epilepsi hastasının otomobil kullanma ının ne kadar tehlikeli olduğunu ortaya koymaya yetmektedir.

Bu nedenle olabilir, Theodore ve Porter, "araba kullanma, nöbetli hastaları tedavi eden nörologların karşılaştığı en zor konulardan birisidir" diyorlar ve Doktor Carl Bazil de "any potent'al for seizure with alteration of conciousness makes driving risky, and for that reason every state restrics driving licenses for people with epi.epsy" bilgisini vermekte.r. Bilinç kaybı ihtimali

[20] Güçlü bir sıkışma olunca, hastanın altına s.ç.ğını Hippocrates de not etmektedir. Excrement is discharged when the patient is violently compressed. Hippocrates, çev. W. H. S. Jones, Volum II, Londor, MCMXXIII, s. 161.

olan epilepsi hastalarının şöfor ehliyetleri tahdit edilmektedir; Amerika'da her eyalette tahdit var, ancak değişmektedir.

Bazı eyaletlerde ehliyet verilmiyor ve bir kısmında sınırlandırılıyor; ancak bazı eyaletlerde epilepsiyi bildirmek, hastaya veya doktoruna düşmektedir. Bu bilgilere göre, nöbetli hastanın ehliyeti geri alınmaktadır.

Bizde ehliyet öncesinde sağlık raporu gerekiyor ve bilinç kayıplı epilepsi hastalarının ehliyet alamadıklarını biliyoruz. Tehlikelidir.

Diğer taraftan mantık yürütürken hep "deviation" yani sapmalar'a bakıyoruz; pazarlamacılık yapan bir kimsenin sürücü belgesi olmasının doğal olduğunu düşünüyoruz. Yoksa, bu bir sapmadır ve ehliyet almasının önünde engeli olabileceği sonucuna yöneliyoruz.

İkinci Bölüm

İSTERİK

İmparator Caligula üzerine dört tespiti yan yana getirebilir miyim? *Caligula* çalışmamda "küstah ve köle" bölümü var; bunu büyük bir keşif olarak görüyorum. Bir insanın hem "küstah" hem de "köle" olması çok şaşırtıcıdır, ancak Caligula'ya son derece uyduğunu biliyorum ve ne yazık, benim icadım olmadığını belirtmek durumundayım ve ben sadece yaygınlaştırmış oluyorum.[1] Neden mi, Caligula'yı anlatmak için bu iki sözcükten daha iyisinin bulunabileceğini sanmıyorum ve yalnız bu iki sözcüğü yan yana getirebilmek büyük bir yaratıcılık ve bakış gücüne işaret etmektedir ve bu nedenle, ödünç almış bulunuyorum. Güzel, amma, bu bir yana; yan yana gelmeleri imkansız iki niteliği birleştirmeye bizi zorlayan bir entite veya yaratığı normal sayamayız ve herhalde "tekil" ya da *sui generis* demek durumundayız. Eskilerde bu tür meta, entite veya yaratığa, "bulunmaz Hint kumaşı" diyebiliyorduk; bu, Caligula'dır.

Öyle mi, şimdilik bu soru bir yana, Caligula'nın epileptik olduğunu hatırlatmam yerindedir. Peki, bu bilgiden hareketle, "küstah ve köle" çizgilerinin, birbirinden ayrılmaz bir biçimde, tonik veya atonik olarak, her epileptik'te olduğunu söyleyebilir miyiz? İşte soru budur. Ve öncelikle yöntemsel mütalaa etmek zorunluluğu vardır.

Bu soruya, tıp alimlerinin ve bu arada epilepsi otoritelerinin hemen "hayır" cevabı vereceklerinden eminim, ancak bu cevap önümüzdeki soruyu

---

[1] Yalçın Küçük, *Caligula –Saralı Cumhur*, op. cit., birinci bölüm.
Bu çalışmamı okuyanlara, eğer Caigula'ya henüz el atmadılarsa, el atmalarını salık veriyorum.

ortadan kaldırmamaktadır. [2] Epilepsi alanında şu anda geçerli doktrin, böyle "epilepsi" olarak tasnif edilebilecek bir hastalığın olmaması bir yana, var olduğu kabul edilse dahi, bunun nerede ise her türlü tarifinin reddedildiğidir. Başka bir deyişle, tıp alimlerine bakacak olursak, epilepsi hastalığı ile ilgili olarak, nerede ise, hiçbir kestirimde bulunamıyoruz. Tıp, epilepsi hastalarını saklamakla yola çıkmıştı; güzel, doktorların hastalarını sakınmalarına çok sempati duyuyorum ve saygı besliyorum, ama şimdi sakınmayı çok aşmış ve hastalığı reddetmenin kapısına dayanmış haldedirler. Buna şaşırıyorum.

Bunu şöyle de söyleyebiliriz, görülebildiği ölçüde, epilepsi alanında, tam bir agnostizm, bilinemezlik egemen'dir. Bunu, "bilimselleşme" çabalarına bağlayabiliyorum, yalnız tıp bir zanaat ve/veya sanat aşamasını geride bırakmak isterken (ki bu "bilimselleşmek" demektir, bilimselleşmeyi de daha çok istatistik analizleri uygulayarak realize etmeyi deniyor) anlaşılır bir durum'dur. Amma, istatistik tekniklerin karşısında ise "vak'a" analizleri bulunuyor, buna Anglo-Amerikan çevrelerinde "case study" denmektedir. Vak'a analizlerine gelince, Şark'taki "kıssadan hisse" usulünü hatırlatıyor, küçümsemiyorum, yalnız, soyutlama sürecinden çok uzaktır.

Soyutlama, çok sayı'yı icap ettiriyor; "meyva", her türlü somut tariften uzaktır ve pek soyuttur, elma, armut, portakal, mandalin, ayva olmadan "meyva" sözcüğünü bulamıyoruz. Öyleyse "meyva" demek, soyutlama yapmaktır ve yüksek bir aşamadır ve tekil olandan çok uzak durmaktadır. İstatistik analizleri, bir soyutlama yoludur.

Yalnız, başlangıç aşamasındaki "bilimsel" disiplinlerde, vak'a analizlerinin ön planda olmasını anlayabiliyoruz, adı üzerinde "başlangıç" aşamasından

---

[2] More recently, Dr. Norman Geschwind introduced the characteristics of the "interictal personality disorder" to the neurological community. He felt that a number of specific personality characteristics were frequently seen in patients with temporal lobe epilepsy and that they were characteristics of such patients. These traits included deepened emotions, circumstantial thought (overly detailed, with delay in getting to the point), increasing concern with philosophical or religious beliefs, and a change in sexual behavior.

• • •

The interictal personality disorder has generated a great deal of conroversy. There has been little evidence of any link between these behavioral features and epilepsy itself.

• • •

In the end, it appears that the full range of behavioral features of the interictal personality disorder or "epileptic personality" is very rarely seen in single individual. The link between this syndrom and epilepsy is strongly questioned.

W. Barr, *Is there an epileptic personality?* NYU Comprehensive Epilepsy Center, NY, 2003.

söz ediyoruz ve burada, ilk önce, işletme disiplinini öne sürüyorum; "case study" sözcüğü de buradan çıkmıştı. Güzel, yalnız, epilepsi, histeri ve aynı anlama gelmek üzere konversionel hastalıklarla ilgili etüdlere baktığımızda, hem istatistik analizlerin kütlesinin son derece küçük olduğunu hem de her sendrom ile ilgili istatistik çalışmaların son derece tekil kaldığını görebiliyoruz. Başka şekilde söyleyecek olursam, burada en çok kullanılan istatistik yöntemi olan regresyon analizleri[3] (ki biyometriden çıkmıştı ve daha sonra sosyal bilimlerde geliştirildi) hem çok zayıflar, analize giren gözlemlerin çok az olduğunu müşahede ediyoruz ve hem de karşılaştırma yapamıyoruz, alanlarında tekildirler. İstatistik analizler, disiplinin kendisine güven verememektedir.

Bunu şuradan da anlıyoruz, tıp şu anda ve hala vak'a değerlendirmelerine dayanmaktadır. Önemli ders kitapları ve bu arada Lishman veya Sadocks, yapılmış olan regresyon analizlerini not etmekten geri kalmıyorlar, ders kitabı yazabilmek için literatürü bilmek ve göstermek zorunludur, buna bağlayabiliyoruz; amma değerlendirmelerini daha çok vakalara dayandırdıklarını görüyoruz. Tıp, hala vak'a tahlilleri ile yürümektedir.

Geçerken bir noktaya işaret etmek durumdayım. Tıp, her yerde ve bu arada Türkiye'de en modern aletler kullanıyor, ancak yeni alet kullanmak, bir disiplinin bilimselleşmesini garanti etmemektedir. İnşaat sektörü de şaşırtıcı ölçüde ve en modern aygıtlar ve makinelerle çalışmaktadır. Yalnız, böyle olmasına bakarak, biz, bu sektörün bilimselliğinden söz edemeyiz. Bilimsellik, bulgulara, akıl yürüterek ve akılcı tekniklerle ulaşmayı, teoriler kurup bunları bilimsel yöntem ve tekniklerle sınamayı şart koşmaktadır. Burada, istatistik teknikleri akla getiriyoruz; çünkü istatistik tekniklerini, geliştirilmiş mantıklar olarak düşünmek ve kabul etmek durumundayız. Kaynağını matematikten alıyor ve sınamayı yüksek tutarak ekonometri yönünde gelişiyor, not etmekle yetiniyorum.

Kaplan & Sadock tarafından başlatılan ve Sadock ve Sadock tarafından derlenen *Comprehensive Textbook of Psychiatry*'ye baktığımızda (Dr. H. Aydın ve Dr. A. Bozkurt yönetiminde Türkçe çevirisi var) burada ve başkaları ile birlikte, epilepsi'nin en tartışmalı meselelerinden olan Lombroso'nun

[3] İstatistiğe biyolojiden gelen bir sözcüktür, bu teknik ilk kez, türlerin kimi özelliklerinin, daha önceki nesillere geri dönüp dönmediği, "regress etmek", araştırılırken kullanılmıştı. Şimdi tıpta yaygınlaşmaktadır.

epileptikler'in agresif ve hatta cinayete meyilli oldukları yönünde görüşlerini de okuyabiliyoruz. Ceza doktrini sahibi Lombroso, cinayetlerin önemli bir bölümünü açıklamada epilepsi hastalığına dayanmaktadır; görüşlerinin hem çok ilgi çektiğini hem de çok tartışmalı olduğunu tekrarlıyorum. Yalnız tekrarlamak durumundadır; çünkü hala bir ağırlığı olduğunu inkar etmemiz pek zordur.

Kuşkusuz, bu önemli ders kitabında da Lombroso teorisinin ve tartışmasının yer alması doğaldır, yalnız ders kitabının tenor'u, Lombroso'yu nakzetme yönündedir ve ben bunun yanlış olduğunu ileri sürmüyorum. Bu *Comprehensive Textbook*, bir yerde "epilepsi hastalarındaki agresiflik epileptiform aktiviteyle ilgili değildir" notunu kaydettikten sonra, diğer bir yerde de "ayrıca, hapishanedeki mahkumlarda epilepsi yaygınlığı genel popülasyondan 2-4 kat fazla olmasına rağmen, İngiltere ve Amerika'da yapılan çalışmalarda epilepsili mahkumlardaki saldırı suçları epilepsili olmayan mahkumlarınkinden daha fazla bulunmamıştır" demektedir.[4] Tabii, bu yargılar, istatistik araştırmalarına dayanıyor ve biz buradan şu sonuca yaklaşıyoruz, istatistiksel tıp, Lombroso'ya karşıdır.

Güzel, bu tıp bilimin karşıtlığı ile özdeştir ve doğrusu, buna da karşı duracak bir donanımdan yoksun haldeyim ve bu da "acz içindeyim" itirafı ile özdeştir. Buraya kadar sorun yok ve yalnız, bu kapsamlı ders kitabı, aynı yerde, bir kutu içinde, bir vak'a'dan söz etmekten de geri kalmamaktadır, "otuz yedi yaşında, sol elini kullanan agresif episodlarla seyreden epilepsili bir erkek" yolu başlamakta ve bu epileptik, "postiktal periyod sırasında, bilinç normale dönerken, güçlü bir tehdit ve kötülük görmüş olma duygusu yaşıyordu" şeklinde devam etmektedir. Epileptik, bazı kişileri seçiyor ve bunların, kendisini dövdüklerine ve dövmeye devam ettiklerine inanıyordu ve "hasta, kendisini bu kişilere, bazen önemli derecede fiziksel hasar vererek cezalandırmak üzere hücum etmeye mecbur hissediyordu". Bu, gerçekten bir vak'a'dır ve Lombroso cephesindedir.

Devam etmeden önce bazı saptamaları hatırlatmam herhalde verimlidir; epilepsi'nin bir beyin hastalığı olduğunu tekrarlayarak başlıyorum. Dolayısıyla beyne zarar verecek her şey, epilepsiye neden olabilmektedir. Bu cümleden alzheimer'i not edebiliyoruz, ileri yaşlarda kendisini göstermekle birlikte epi-

[4] B. J. Sadock & V. A. Sadock, *Comprehensive Textbook*, op. cit., s. 384-385.

lepsi'ye yol açabildiği bilinmektedir. Şizofrenik ve depresif manifestasyonlar, epileptiklerde ortaya çıkabilmektedir. Korku ise nöbet başlatıcılarının başında sayılmaktadır. Nöbet'i ise epilepsinin bir sekansı olarak anlayabiliriz; tersinden ifade edilecek olursa, epilepsi, eninde-sonunda bir nöbetler dizisidir.

Şimdi tekrar Lombroso'ya dönmek durumundayız, Cesare Lombroso'nun ceza anlayışında, cinayeti, insanın dejeneratif haliyle ilişkilendirmesi dikkat çekicidir; başka bir deyişle, Lombroso'da, kriminal teorisi ile dejenerasyon teorisi yan yana duruyorlar. Lombroso, ne yazık, burada kalmıyor ve dejenere ile epileptik arasında güçlü bir benzerlik kuruyor, teorisinin can alıcı halkalarından birisi işte budur. Buradan hareketle çok sert bir görüşü, "epilepsy united the criminal and morally insane in one natural family,"[5] epilepsi'nin, cani ile ahlaki değerleri kalmamış bir deliyi, bir aile haline getirdiğini ileri sürebilmektedir.[6] Buradayız.

Kuşkusuz daha çok on dokuzuncu yüzyılda etkili olan bir teoriden söz ettiğimi biliyorum ve hemen "acaba" demekten de kendimi alamıyorum. O tarihte ve sonraki yüzyılda çok tartışılmıştır. Tartışma bitti mi; söyleyemiyoruz.

Tam olarak ve kesinlikle çürütüldü mü; henüz "evet" diyemiyoruz. Çünkü, bu teori Lombroso'nun adına yazılmış olmakla birlikte, pek çok epilepsi uzmanı, bunu destekleyecek klinik gözlemlerini veya istatistik analiz sonuçlarını ortaya koymaya devam ettiler. Ortaya konanların altında yatan ise şudur, *petit mal* hastalığında (ki kısaca *absans* da diyebiliriz) hasta, insanlığın ve uygarlığın gelişiminin insana içerdiği pek çok sınırlamalardan kurtulabiliyor,

---

[5] Owsei Temkin, *The Falling Sickness,* op. cit., s. 366.

[6] Bu nedenle bir nokta çok açık olmalıdır, Lombroso'nun yaklaşımında her epileptik ile cani arasında mutlak bir özdeşlik kurmak yoktur, Lombroso, ahlaki değerlerini ve böylece aklını yitirmiş tip'teki cinayet işleme eğiliminin kuvvetli oluşu üzerinde durmaktadır. Epilepsi ise, ahlaki değerleri kemirmektedir.
The identification of epilepsy with born criminality and moral insanity will seem absurd to those who define epilepsy in terms of convulsions, or their physical equivalents or lapses of conciousness and vertigo. But what I call the epileptic type includes not only obvious epiphenomena but also secondary characteristics, bringing together all the traits of the morally insane and the born criminal in a pronounced way.
Cesare Lombroso, *Criminal Man*, çev. A.M.Gibson and N.H.Rafter, London, 2006. s. 247.
Lombroso, epileptik değil bir "tür" üzerinde durmaktadır ve bu türünün agresyon ve cinayet eğilimli olduğunu ileri sürmektedir; epileptik bu tür'ün önemli kurucusudur.

kıskançlık veya öfke üste çıkabiliyor. İnsani inhibition'ların denetiminden kurtulmuş, kıskançlık ve öfkenin pençesine düşmüş bir kimsenin agresif olmasını, kıskançlık ve öfkenin hedefi kişilere hasar vermeyi istemesini düşünmek ve muhtemelen de kabul etmek durumundayız.

Bir histerik ve dejenere insan tipi ortaya çıkmaktadır.

Benim Caligula'da gördüğüm de budur.

Bütün kazanımlar çökertildiği zaman, çöküntüyü tepeleyecek bir isterik ve ilkel yaratığa, aynı anlama gelmek üzere, insanlığın pek önemli çizgi ve/veya frenlerini kaybetmiş birine, ihtiyaç vardır. Soyutlanmış bir "Caligula" işte budur ve epileptik olanlardan seçilmiştir ve bu bir vak'a'dır.

O zaman bir çöküntü tepeleyicisi gördüğümüzde bunun histerik ve epileptik olduğunu düşünebiliyoruz. En azından bir hipotez kurabiliyoruz.

O halde isterik, epileptik ve seçik, bir ve aynı dejenere yaratık mıdır; işte teori budur.

Ve ben tersinden bakıyorum; düzen çökertilmiş ise ve çöküntüyü tepelemek gerekiyorsa, tepeleyiciyi bulmak zor olmamalıdır ve en uygunu, epileptik ve histerik'tir.

O halde bir sonuca ulaşıyoruz, yöneten epileptik, seçik'tir. Başka bir şekilde de söyleyebiliriz, zavallıdır ve epileptik seçik'tir. Çünkü histerik'tir. İşte Caligula, budur.

Devam ederken görebiliyoruz, "vak'a" bizi düşünmeye yöneltmektedir ve Temkin, sara tarihini yazdığı önemli çalışmasında, cinayet ile epilepsi ilişkileri üzerine bilgiler verirken hemen David Montgomery Vak'asını ele almaktadır:[7] David çalışkan ve mütedeyyin bir New York'ludur, ancak çocukluğundan beri epilepsi hastası olduğu için "Çılgın David" olarak bilinir. Bir fahişe ile evli olmakla birlikte fahişe artık David ile aynı çatı altında yaşamak istemez. Bir çocukları var. Ve "vak'a" bundan sonra gelmektedir.

Çılgın David, bir cumartesi akşamı, karısını ve kızını alıp evine gitmişti; o hafta art arda birçok nöbet geçirdiği biliniyor ve daha sonra David Montgomery'nin karakolda, polise sükunet içinde verdiği ve doğru kabul edilen

[7] M.G. Echeverria, "Criminal Responsibility of Epileptics, as Illustrated by the Case of David Montgemery", *American Journal of Insanity* 29, 1872-73, s. 341-425.
Temkin, bu incelemeye dayanıyor.

ifadesine göre, "he and his wife had intercourse during the night which he had sleeplessly," o gece karısı ile cinsel ilişkide bulunmuştu ve geceyi uykusuz geçirmişti. Uykusuzluğun ve cinsel düzensizliğin yeni bir nöbete yol açabildiğini daha önce not etmiştim; hatırlıyoruz, cinsel ilişki sırasında nöbet hali yaşadığından emin olmak mümkün değilse de delusion içinde olduğu, hayal aleminde yaşadığı kesindir.

Uykusuz geceleri, başka nöbetlerden hatırlıyoruz ve hatırladığımız vak'a'ya aşırı cinsel münasebet de katabiliyoruz. David uykusuz ve uyanık, karısı uyuyordu ve pazar sabahıydı; bir balta ile karısını yaralamıştı, kurtulamadı. Böylece David, birkaç nöbetin arkasından gelen bir cinsel münasebeti izleyen saatlerde karısını öldürmüştü. "Elimde balta, beş dakika yüzüne baktım, baltayı vurmaya mecbur hissediyordum, hiç istemiyordum, ama darbeyi indirmeye mecburdum" diyordu ve bütün bunları, cinayetten dört saat sonra anlatabiliyordu. Anlatılanlara, Montgomery'nin intihar teşebbüsünü de eklemek durumundayız ve böylece "vak'a" tamamlanmış olmaktadır.

Bundan sonra mı, "in the early afternoon Montgomery fell asleep and when roused he neither knew that he was in jail, nor remembered the events,"[8] bütün bunları duyarsız bir şekilde anlattıktan sonra derin bir uykuya dalıyor ve uyandığında ise ne hapishanede olduğunu fark ediyor re de bu vak'ayı hatırlıyor; daha sonra hatırlayıp hatırlamadığı konusunda da hiç bilgimiz bulunmamaktadır. Bu vak'a hakkında bilgimizi ise, epileptik olanların ve özellikle nöbet sırasındaki cinayetten dolayı cezai ehliyeti olup olmadığı üzerine hukuk tartışmasına borçluyuz.[9] Önemli bir tartışmadır; eğer epilepsi ile kriminal hal arasında bir bağlantı tespit edilebiliyorsa, şüphesiz, cezai mesuliyetin olmaması isabetlidir.

Devamla bir nokta açık olmalıdır, "epileptics were unconcious of their acts," saralılar, yaptıklarının veya söylediklerinin bilincinde olmuyorlar; bu nedenle, eğer yaptıkları bir cinayet değilse ve "sözde" kalıyorsa, sık sık kendisi veya görevlendirdiği bir kimse tarafından düzeltilmesi gerekmektedir. Tabii bu düzeltme, üçüncü şahıslar ve kamu içindir; nöbet sırasında veya agresyon halinde, saralı ne haldedir; bunu da bir soru olarak ortaya koyabiliyoruz. Fakat cevabını bizlerin bilmesinin çok zor olduğunu biliyoruz.

---

[8] Owsei Temkin, *The Falling Sickness*, op. cit., s. 360.

[9] Bu konuyla ilgili ayrıntılı bilgi İkinci Bölüm İçin Birinci Ek'te verildi.

Peki, bir parantez, "vak'a" mı, istatisksel analiz mi? Bu ayrı, ancak epilepsi hakkında bildiklerimizin hepsi bu vak'a'da var. Bunu da tersinden söyleyebilirim, nöbette yapılanların bilincinde olmama, vehim, korku, ısrarcılık, nöbetten sonra derin uyku, nöbetten önce uykusuzluğun nöbeti başlatması, cinsel düzensizlik ve diğerleri, hep bu anlatımda varlar. Dolayısıyla, epilepsi bilgilerimizin kaynağında, hala, vak'a anlatımlarının olduğunu düşünmeye mezunuz.

◆◆◆

Yalçın Küçük

KARABELA ÖMER: SARALI VE KATİL*

haymana zındanı
gebze mahpusu
temmuz-ağustos A.Y.

Ulucanlar'ın iç avlusunda, "ring" denilen taşıtta bekliyordum. Önce koyu bir kir kokusu geldi, haberciydi ve arkasından, üç kelepçeli getirdiler. Benim eşyam çoktu, onlarınki az; onların ağır bir kokusu vardı. Sonradan adının "Ömer" olduğunu öğrendiğim güzel gözlü genç, karşıya oturanın, Ulucanlar'a geldiğinden beri üzerindekileri hiç çıkarmadığını söyledi, demek bir yıldır hiç yıkanmamıştı.

Hep ürküntü'yü düşündüm, sadece "korku" değildi ve bir de ağlamak gerekmektedir. Korkmuş ve aynı zamanda çevresine ağlayan göz, ürküntü'dür. Bu ürküntü idi; "dilenci" diyordu ancak tombalacı da olabilir, iki polisi öldürmekle suçlanıyordu, Karabela inanmıyordu. "Bu zavallı adam öldürebilir mi" diyordu. Üçü de İstanbul'a Adli Tıbba gidiyordu; üçüncüsü Özbek asıllı bir Afgan'dı. Az konuşuyordu, ancak Türkçe'yi Farsça aksanla telaffuz ediyordu. Ömer konuşkandı.

Adı, Ömer, Ömer'in adından ve doğum yeri İskenderun, benim yerimden, ayrıca Balgat'ta oturuyor, Karakusunlar çok yakındır ve eskiden zaman zaman alışveriş yapıyordum. Annesi bizim İskenderun arap-alevilerinden, gözleri saklamıyor; Ömer'in güzel kara gözleri var.

Sekizinci Cadde'de çakmak dolduruyor, çok iyi para kazandığını söylüyor; annesi, orada temizliğe gidiyormuş, avukatı da annesinin apartmanları tutmuşlar. Ömer, annesini çok seviyor; İstanbul'dan "hemen dönsem" diyor, çünkü Ankara'da annesi var, sanki annesi, Ulucanlar'da yaşıyor. Yaşamasa

da, annesi Ankara'da olduğu için Ömer Ankara'dan uzak kalmak istemiyor; bu kesin'dir.

Ömer, öldürmüş, bıçakla öldürmüş, ancak idam almayacağından emin, çünkü "şahitlerim var, arabaya bindirdim, hastaneye götürdüm" diyor. Hem öldürmek niyeti yok ve hem de hastaneye yetiştirmeye çalışmış, kurtulmamış ama "idam almam" diyor; bir de sarası var. Bunun için İstanbul'a Adli Tıbba gönderiyorlar, hiç beklemiyormuş, ansızın, "gidiyorsun" demişler. Benim için araba çıkarıldığını bilmiyor; ben, Ömer'i Ankara'dan İstanbul'a Adli Tıbba götürmüş oluyorum.

Karabela adını mahpusta takmışlar, anlaşılan seviliyor, kabadayı havası var, fakat inandırıcı görünmüyor; bir yerde jandarmalar ekmek içi tavuk alabileceklerini söylediler; ürküntü, garip ses ve işaretler çıkardı, Ömer anladı, ürküntü'yü koruyor, ürküntü, "bana da alın, param yok, mecbursunuz" diyormuş, Ömer kızdı. "Sus" diye kükredi, cebinden, annesinin gönderdiklerinden bir deste para çıkardı ve kendisi ile ürküntü için verdi. Özbek de para verdi. Ben hem yolda midemi boş tutarım hem de şehirlerarası lokantalarda yemem, korunma'dır; teşekkür ettim.

Korunma'dır, temmuz sıcağını ve ring'in çok sıcak olacağını bilerek ceketimi de giymiştim, müthiş bir ter döküyorum. Bu sözü incelemeye işte bu zaman karar verdim "dişi tırnağa takmak," nereden çıkmış, Farsça'da benzeri var, daha anlamlı. İşte ben öyleyim, eşyalarım nedeniyle, ellerim de kelepçeli olduğu için düz oturamıyordum, ayrıca insanın elleri kelepçeli olursa ceketini çıkarması mümkün değildir, terden yıkanıyordum, fakat bu diş ve tırnak ilişkisinden dolayı sanki en lüks uçakta yolculuk yapıyordum. Tahammül edilmez bir rahatsızlık duymuyordum, artık tahammül edilmez olmadıkça, rahatsızlık duymamayı da öğrenmiştim. Çok güzel gidiyordum. Herhalde Haymana mezarından uzaklaşma da beni rahatlatıyordu.

Karabela Ömer, hiç babasından söz etmiyordu. Isparta'ya yerleşmiş, muhtemelen bir Kürt, İskenderun Demir-Çelik'te işçi olmuş, oradan annesini bulmuş, emekli olmuş, Balgat'ta yaşıyorlar, tek anne tek baba ve tek çocuk. Fakat bunun dışında, Ömer, babasından hiç bahsetmiyor. Annesini seviyor, "Annem Ankara'da, umarım, bu gece bakmazlar aynı ringle dönerim" diyor. Annesi, Ömer'in aşkıdır.

Ben ise meraklıyım, bu arada, babasının öldüğünü öğrendim. Bir ara anlatıyordu, "herhalde öleli çok oldu" dedim, "yok" dedi, yakında ölmüş, o gece ölmüş, "öldürdüğüm babam'dı" dedi. Hiç heyecan duymuyordu, "bunalıma girmişti" diyordu. Bu sözü en çok varoş halkı öğrenmiş durumdadır, diziler-

den bu sözü çok iyi öğrendiler. İşsiz, çok içiyormuş, para yetiştiremiyor, annesinden ve Ömer'den sürekli para istiyor. Ömer, sekizinci caddede çakmaklara gaz dolduruyor, apartmanlara da bakıyor, "ayda dört milyon kazanıyordum" diyor, söylemesinden çok para olduğunu anlıyorum, kendisi de doğruluyor, babası Ömer'den para istedikçe ve Ömer vermedikçe, Ömer'i dövüyor, sarhoş olduğu için de çok dövüyor, o gece de sarhoşmuş ve Ömer'i çok dövüyormuş, Ömer bıçakla babasını öldürmüş, hikaye budur. Hemen hastaneye yetiştirmiş; "annem bana şahitlik ediyor" diye ekliyor. Zavallı Anne, zavallı arabo-türk kadın, ne yapsın, tek verimi, güzel gözlü Ömer'i kurtarmayacak da ne yapacak! Anne, artık Ömer'in annesi değil, koruyucu meleği'dir ve bu nedenle, Karabela Ömer, belki de benim yüzümden, koruyucu meleğinin mekanından ayrılmak istemiyor, "yer yoktur, bu akşam aynı araba ile dönerim" diye umut ediyor. Umut, mahpusculuğun güzellik uykusu'dur.

Cebinden bir fotoğraf çıkardı, iri yarı olabilir, ancak şarap yüzlü olduğu kesin, Ömer, "babam" dedi. Fotoğrafı ölümünden bir-iki gün önce çektirmiş, gösterdi, gösterirken yüzünde hiçbir acı yoktu, bir sevinç bile vardı, belki babası olduğu ve belki de öldürdüğü için, yüzünü sevinç kapladı. Cüzdanından çıkardı, cüzdanına koydu. Cüzdanını cebine indirdi.

Ömer, o fotoğrafın çocuğu, fotoğraf Ömer'in babası değildi. Karabela babasını cebine koydu. Ring, Gebze Mahpusu üzerinden İstanbul Adli Tıp'a gidiyordu. Temmuz, Ağustos'a yaklaşıyordu.

Temmuz, Anadolu ilahlarından, Ağustos Roma diktatörlerinden birisidir. Topraklarımızda, yaklaşıyorlar.

---

* Bu tespitlerimi, muhtemelen 1999 yazında, Haymana Zındanı'ndan Gebze Mahpusu'na nakledildiğim sırada yapmış ve hemen sonra Gebze Mahpusu'nda eski daktilomla kağıda dökmüştüm. O zaman Karabela Ömer'in saralı olduğunu hiç önemsemiştim, daha sonra da sanki bilmiyordum; bu öykü bana büyük hüzün veriyor. Hüzün almak için okuduğum yakın bir zamanda, Ömer'in saralı olduğunun bilincine vardım; sonra o gözle de okudum, adli tıbba gidiyordu ve sara raporu alırsa, belki hiç ceza almayacak veya çok hafifleyecekti. Sonra ne oldu, bilmiyorum.
Buraya epilepsi tarihine bir katkı olarak aktarıyorum.
"AY", o zamanki takvimime göre altıncı yıl demektir.

◆◆◆

Alman Doktor Samt'ın, kırktan fazla delirmiş epileptik üzerine yaptığı bir araştırma, şiddet uygulama ile dinsel ekstazi'nin şaşılacak ölçüde bir arada olduklarını ortaya çıkarmıştı; şiddet uygulamasını anksiyete ve korkutucu

halüsinasyonlara bağlıyordu.[10] Kuşkusuz bu bulgular, genel olarak Lombroso teorisini destekleyici yöndedir. Yalnız Doktor Samt'ın bulgularının daha önemli yanı, cinayete eğilimli epileptiklerde, sadece vecd halinin görülmesi değildir; aynı zamanda kendilerini cennette duymalarıdır.

Bu halin iki boyutu var, doktorlarına ve hasta bakıcılarına dinsel bir vekarla hitap ediyorlar; doğal, çünkü cennettedirler, onları da kutsal ve dinsel rütbeli görüyorlar, dinsel rütbe veya makam dağıtmada çok rahattırlar. Öyle ki Doktor Samt, bu araştırması nedeniyle, bir "god-nomenclature'dan"[11] söz edebilmektedir. Yalnız bu durum sanıldığından yaygındır; epileptikler arasında, vecd halinde, kendilerini Tanrı ile yüz yüze konuşurken hayal edenler ve bu nedenle de "peygamber" olduklarına inananlar çoktur. Epilepsi'ye "peygamber hastalığı" da denmesinin nedenlerinden birisi buradadır.

Şimdi, bu uzun "digression"dan sonra baştaki soruya dönecek olursak, İmparator Caligula'ya düşenin peygamberlik olmadığını hemen anlayabiliyoruz, Caligula, öldürülmesinden hemen önce Tanrı olduğunu ilana hazırlanıyordu; Kudüs'e büyük bir heykelinin konması için emir vermişti ki ölümü yetişti ve Yahudiler isyan etmekten kurtuldular. İkincisi, cinsel düzensizliklerinin dört başı mamur olduğunu biliyoruz, kız kardeşi Drusilla ile ensest yaşamı konusunda hiçbir kuşku bulunmamaktadır ve ensest yaşamın yasak ve günah olmadığı Mısır'a göç hayalleri kuruyordu; Drusilla da ansızın ölüverdi. O zamanlarda zehir uzmanları çok rağbetteydi, öldürmüş de olabilir; yüksek bir ihtimaldir. Öyle görünebilir veya görüyoruz.

Julyus Sezar için yaşadığı dönemde rakipleri, "bütün kadınların kocası ve bütün kocaların karısı" yakıştırmasını yapmışlardı; yakıştırmadan öte olduğunu biliyoruz, Sezar da, epileptik idi. Caligula, ayrıca had safhada sodomi düşkünüdür; iki türünü de tatbik ettiği kayıtlıdır, ünlü tiyatro oyuncusu oğlanları altına alıyor ve bir diğerinin altına yatıyordu; sodomi budur. Cinayette ise eşsizdi ve erkek sevgilileri kadar metreslerini de gözünü kırpmadan öldürüyor veya öldürtüyordu. Tiberius'u boğarak kendisine imparatorluk kapısını açanlar için seçtiği ölüm türü ise her türlü hayal gücü sahibini kıskandıracak düzeydedir. Caligula, epileptiktir.

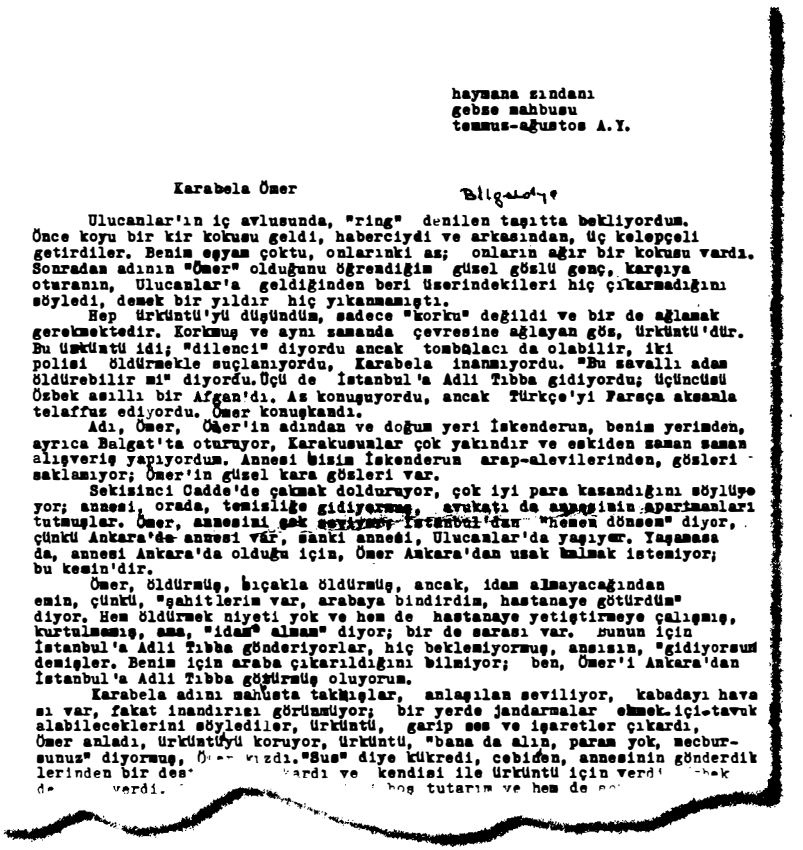
---

[10] ibid., p.363

[11] "nomenclature", isim-çağrı listesi anlamındadır ve zaman zaman da "kodamanlar listesi" olarak anlaşılmaktadır. Saray protokollarına dahil olanlar ve bu nedenle "yönetenler" manası da var.

Öldürüyordu, yaşayıp konuşmaları ve şantaj yapmaları tehlikesi yoktu; bu nedenle altına veya üstüne yattıklarından senatör yaptıklarının olmadığını biliyoruz. Öldürmese bunların bir bölümünü senatör yapabilirdi: öldürmenin, yasama organının namusunu, hiç olmazsa, bir açıdan, temiz tuttuğu bir dönemdir. "Good old days," eski'dedir.

Ve Caligula, bütün istatistiksel analizleri geride bırakan bir vak'a'dır.



haymana zındanı
gebze mahbusu
temmuz-ağustos A.Y.

Karabela Ömer

Bilgisayar

Ulucanlar'ın iç avlusunda, "ring" denilen taşıtta bekliyordum. Önce koyu bir kir kokusu geldi, haberciydi ve arkasından, üç kelepçeli getirdiler. Benim eşyam çoktu, onlarınki az; onların ağır bir kokusu vardı. Sonradan adının "Ömer" olduğunu öğrendiğim güzel gözlü genç, karşıya oturanın, Ulucanlar'a geldiğinden beri üzerindekileri hiç çıkarmadığını söyledi, demek bir yıldır hiç yıkanmamıştı.

Hep Ürküntü'yü düşündüm, sadece "korku" değildi ve bir de ağlamak gerekmektedir. Korkmuş ve aynı zamanda çevresine ağlayan göz, ürküntü'dür. Bu ürküntü idi; "dilenci" diyordu ancak tombalacı da olabilir, iki polisi öldürmekle suçlanıyordu, Karabela inanmıyordu. "Bu savallı adam öldürebilir mi" diyordu. Üçü de İstanbul'a Adli Tıbba gidiyordu; üçüncüsü Özbek asıllı bir Afgan'dı. Az konuşuyordu, ancak Türkçe'yi Farsça aksanla telaffuz ediyordu. Ömer konuşkandı.

Adı, Ömer, Ömer'in adından ve doğum yeri İskenderun, benim yerimden, ayrıca Balgat'ta oturuyor, Karakusunlar çok yakındır ve eskiden zaman zaman alışveriş yapıyordum. Annesi bizim İskenderun arap-alevilerinden, gözleri saklamıyor; Ömer'in güzel kara gözleri var.

Sekisinci Cadde'de çakmak dolduruyor, çok iyi para kasandığını söylüyor; annesi, orada, temizliğe gidiyormuş, avukatı da annesinin apartmanları tutmuşlar. Ömer, annesini çok seviyor; İstanbul'dan "hemen dönsem" diyor, çünkü Ankara'da annesi yâr, sanki annesi, Ulucanlar'da yaşıyor. Yaşamasa da, annesi Ankara'da olduğu için, Ömer Ankara'dan uzak kalmak istemiyor; bu kesin'dir.

Ömer, öldürmüş, bıçakla öldürmüş, ancak, idam almayacağından emin, çünkü, "şahitlerim var, arabaya bindirdim, hastanaye götürdüm" diyor. Hem öldürmek niyeti yok ve hem de hastanaye yetiştirmeye çalışmış, kurtulmamış, ama, "idam" almam" diyor; bir de sarası var. Bunun için İstanbul'a Adli Tıbba gönderiyorlar, hiç beklemiyormuş, ansızın, "gidiyorsun demişler. Benim için araba çıkarıldığını bilmiyor; ben, Ömer'i Ankara'dan İstanbul'a Adli Tıbba götürmüş oluyorum.

Karabela adını mahsta takmışlar, anlaşılan seviliyor, kabadayı hava sı var, fakat inandırıcı görünmüyor; bir yerde jandarmalar ekmek içi tavuk alabileceklerini söylediler, ürküntü, garip ses ve işaretler çıkardı, Ömer anladı, ürküntüyü koruyor, ürküntü, "bana da alın, param yok, mecbursunuz" diyormuş, Ö[illegible]zdı. "Sus" diye kükredi, cebinden, annesinin gönderdiklerinden bir des[illegible]ardı ve kendisi ile ürküntü için verdi[illegible]bek de[illegible]verdi. [illegible]hoş tutarım ve hem de [illegible]

HİSTERİ VERSUS EPİLEPSİ

Peki, Cesare Lombroso ile devam etmemde bir sakınca var mı? Şunun şurasında tıp doktorudur ve sol eğilimli olduğunu biliyoruz. İtalyan Sosyalist Partisi üyesi idi, 1836–1909 yıllarında yaşadığına göre, sosyalist hareketin yükseldiği zamanlar içindeydi, determinizme ve tabiatıyla biyolojik determinizme bağlandı, İtalya'da ve çeşitli üniversitelerde adli tıp ve kriminal antropoloji profesörlüğü yaptı. Öyleyse, görüşlerine itiraz edilse de bu alanın ilk uzmanlarındandır, buna itiraz etmek zordur.

Kaldı ki benim burada Lombroso'ya referansım, her adli tıp uzmanının bilgisi dahilindedir ve Doktor Lombroso da histeri ve epilepsi hastalıkları arasındaki benzerlikler üzerinde durmaktadır.[12] Söyledikleri, özetle, şudur; histerik konvülsiyonlar ile epileptik nöbetleri birbirinden ayırmak imkansız olmasa bile çok güç görünmektedir; bazı farklar var. Histerik krizleri, epileptik nöbetlerin tedavisinde görülmeyen bir şekilde, yumurtalık üzerine baskı uygulayarak veya genital bölgeye elektrik akımı tatbik ederek, (daha sonraları buna "vibratör" diyoruz) veya hidroterapi ile gidermeyi denemek mümkündür.[13] Fakat benzerlikler çok fazladır ve öyle ki, çok uzun zamanlar ikisi tek bir rahatsızlık olarak kabul ediliyordu; şimdi ilerledik, histeri ile epilepsi'yi birbirinden ayırıyoruz. Ancak yine de, henüz tamamen ve kesinlikle ayıramıyoruz.

Bu çalışmamın mantığı açısından önemli olan ve beni, ilk planda, ilgilendiren Profesör Lombroso'nun epileptik ve histerik kişilerin karakterlerinde bulduğu ortak çizgilerdir; "desire to harm for the harm's sake," sanat

[12] The links between hysteria and epilepsy are obvious.
Hysterical convulsions are almost always indistinguishable from epileptic seizures except that the former can sometimes be alleviated by such measures as pressure on the ovaries, an alternating electric current and hydrotherapy.
Aside from this minor difference, however, the hysteric offers many paralles with epileptics –and with children, born criminals, and the morally insane as well.
Characteristics that histerics share with epileptics include lability of symptoms, restlessness, the desire to do harm for harm's sake, gratuitous lying and unprovoked irascibility.
C. Lombroso, *Criminal Man,* op. cit., s. 247

[13] Şüphesiz histeri tedavisinin bu teknikleri, histerinin tamamen bir kadın ve hassaten cinsel açıdan tatmin olamayan kadın hastalığı olarak bilindiği zamana aittir. Şimdi böyle düşünülmüyor, histeri, artık hem biseksüel bir hastalıktır hem de nedeni genital organda değil beyinde aranmaktadır ve orada teşhis ediliyor, artık erkeklerin de histerik olabildiklerini biliyoruz. Fakat başka kazanımlarımız da var, histeri'nin bu döneminde, doktorlar, orgazm bilgilerini artırdılar ve parmaklarını ikame etmek üzere vibratör'ün keşfine kapı açtılar.

için sanat misli, hasar vermek için hasar vermek, gereksiz yere ve birden bire kızmak, hep huzursuz ve rahatsız olmak, ortak görünmektedir. Durup dururken kızmak, hiç neden olmadan öfkelenmek, sebepsiz yere başkasına şiddet uygulamak; bu karakter çizgilerini epileptik tipte kolaylıkla buluyoruz ve şimdi Lombroso, bu tip'e, histerik olanları da ortak yapmaktadır; biz de bakmak durumundayız. Varsa vardır ve yoksa yoktur; ortaklık varsa kabul ederiz, yoksa kabul etmeyerek reddedebiliriz.

Güzel ve bir an için Cesare Lombroso'yu reddetmeyi kabul ediyorum, yalnız, o kadar kolay görünmüyor, çünkü bu takdirde, Profesör Lishman'in, *Organic Psychiatry* adlı kitabında şunları okumayı da reddetmek zorunda kalıyoruz. Lishman, "it is unlikely, moreover, that in the last analysis the distinction between epileptic and hysterical episodes is always absolute," son çözümlemede, epileptik ve histerik epizodları birbirinden kesinlikle ayırmak imkansızdır demektedir. En modern tekniklere rağmen, epileptik olanı histerik olandan ayıramıyoruz; çünkü araz'lar son derece kaygandırlar, İngilizce'ye çevrilmiş haliyle, Lombroso, buna, "lability of symptoms" demektedir ve birinden diğerine kolaylıkla kayabilmektedir.

Lishman, "problems of differentiation between two disorders" diyerek, bu iki rahatsızlığı bir birinden ayırmanın güçlüğünü, ilkesel planda da not etmiş oluyor. Her ikisinde de bilinç kaybı var ve her ikisi de bir amnezi sonucunda, tahmini güç davranışlar gösteriyorlar; her ikisi de krizden sonra altüst olmuş haldedir, şaşkındırlar. Nörologlar bunu "konfüzyon" olarak tabir ediyorlar. Bizi ilgilendiren de budur, epileptik, histerik'tir; hepsinde olmasa da bir kısım epileptik'lerde histerik davranışları kesinlikle görüyoruz.

En passant, kendi çalışmalarımla ilgili bir açıklama yapmalıyım; ben konularıma Türkiye'den bakıyorum. Bu bakış beni, birçok araştırıcıdan ve bu arada pek çok tıp profesöründen ayırmaktadır. Dolayısıyla, "epileptik, histerik'tir" önermesini, bana, bu topraklar yazdırmaktadır.

Histerik epileptik'leri görüyorum. Önümdeler; önümde ve yukarıdalar.

Firari davranıştalar, "firari" için epilepsi otoriteleri, "fugue" tabir ediyorlar; çıkamazlar ve yukarıya çıkarıyorlar. Nöbet'ten sonra inerler; inmesini de bilemezler.

İndirirler ve indiririz.

Görmeyenler mi, korkak ve kördürler.

Ve kuldurlar.

◆◆◆

W. A. Lishman

EPILEPSY versus HYSTERIA

Hysterical manifestations that take the form of major convulsions appear to be less common nowadays than formerly.

Problems of differentiation between the two disorders centre more often on episodes of simple loss of consciousness, or episodes of disturbed behaviour followed by amnesia.

A major difficulty in clinical asseassment is that hysteria and epilepsy do not preclude each other; there will sometimes be admixture of the two, with hysterical disturbance appearing against a background of cerebral disease. In consequence it is important to follow very carefully any patient whose attacks do not appear at first sight to have an organic basis.

It is estimated, indeed, that some 5% of the genuinely epileptic patients are also liable to develop pseudoseizures at some point in the course. Occasionaly it appear that improved control of epilepsy by medication provokes the appearance of classical hysterical seizures, the balance reverting again once the drugs are decreased. This paradoxal effect may reflect the patient's need to maintain his independence on the family, or alternatively a liability to the hysterical symptoms may have been exacerbated by some degree of intoxication with the anticonvulsant drugs.

It is unlikely, moreover, that in the last analysis the distinction between epileptic and hysterical episodes is always absolute. Physiogenie or psychogenic influences will be seen to operate exclusively in a large proportion of cases, but in some the two will be inextricably combined.

◆◆◆

The EEG, however, failed to corroborate so firm a distinction and correlations between type of attack and abnormalities of record were soon found to be imperfect. The recognition of psychomotor seizures did still more to dipsel so clear-cut a view. Seizures clearly related to neuronal discharches were found to go far beyond what could clinically be considered as ele-

mentary and "epileptic". Pronounced instability of personality was found to characterise some patients with clearly organic seizures, and the role of psychologically disturbing situations in provoking epileptic attacks became recognised increasingly.

◆◆◆

The features which lead one to suspect hysteria, or at least a psychogenic component in a motor convulsion, are as follows.

The historical fit usually fails to conform to any recognised type of epilepsy, and may be bizarre in pattern or variable from one occasion to another. A typical tonic-Clonic phase will normally be absent and movements will often have an organised pattern.

An element of display may be noted, with movements obviously expressive in nature. Convulsions may increase if restraint is imposed.

◆◆◆

W.A. Lishman, *Organic Psychiatry*, Second Edition, Oxford, 1978-1987, s. 259-260. "Epilepsy versus Hysteria" ara başlığı, textbook'ta var.

◆◆◆

Her tarafı açıklayıcı, ancak daha önemli olan nokta, "a major difficulty in clinical assessment is that hysteria and epilepsy do not preclude each other," histeri ile epilepsi'nin bir birini engellememesidir, birlikte ve karışmış olarak ortaya çıkabiliyorlar. Bu da klinik değerlendirmeleri son derece güçleştirmektedir. Şimdi buradayız.

Bir hasta hem histerik[14] hem de epileptik arazlar gösterebilmektedir; iki hastalık birlikte olabilir, buna "histeroepilepsi" deniyor veya birisi, histeri, epilepsiye yol açabilir; ayırmak zordur, ancak, öyle olsa da bazı nedenlerle, böyle bir hasta epileptik mi yoksa histerik mi sorusu önem kazanmaktadır. Şimdi de buraya gelmiş bulunuyoruz.

[14] Birçok sözcüğü Fransızca'dan alıyoruz ve Fransızca'da "h", muet olduğu için söylenmiyor ve biz da Fransızca "hystérique" sözcüğünü "isterik" telaffuz ediyoruz. Tahsin Saraç, *Büyük Fransızca-Türkçe Sözlük*'te "isterili" demektedir. Redhouse, *İngilizce-Türkçe Redhouse Sözlüğü*, "hysteric" ve "hysterical" karşılında "isterik" vermektedir. *Russko-Turyetskiy Slovar'*, Rusçasını da , "isterik" yazdıktan sonra, Türkçe karşılığında, "isteri hastası" ve "isterik" demektedir.

Bizde "isterik" daha doğru olmakla birlikte ben zaman zaman "histerik" de yazmakta sakınca görmüyorum.

Yalnız bir nokta var, bu ayırma süreç ve teknikleri, bu çalışmamızı hiç ilgilendirmemektedir ve bu nedenle de çalışmamın kapsamı dışındadır; bunu tekrar not etmek durumundayım. Bu çalışma için, histeri ve epilepsi'nin çok ortak arazları olduğunun gösterilmesi ve iki hastalığın birbirine girmiş olarak (admixture) bulunması önemli ve yeterlidir. Güzel, ama yine de ayırmak isteyenler var ve bu ayırma çalışmalarının, sıklıkla Gülhane Tıp Akademisi'nde yapılmasını not etmeden geçmek istemiyorum;[15] Gülhane'de, bu alanda yapılmış pek çok ihtisas araştırması ve tezi buluyoruz. Bu tezlerden, ayrılmaların zor olduğunu da anlıyoruz.

Peki neden, bu soruya,yine Gülhane'de bir tez çalışmasında, şu cevabı alabiliyorum: "Gülhane nöroloji kliniğine bayılma iddiasıyla müracaat edenler, yatan hastaların önemli bir kısmını teşkil etmektedirler. Bayılma iddialı kişilerin bir kısmı epilepsili, diğer kısmı ise konversiyon reaksiyonu olarak bayılma gösteren hastalardır. Ordu beden kabiliyeti yönetmenliğinde hastaların nöbetlerinin hakim tarafından görülmesi, nöbet tipinin epilepsi veya histerik konversiyon olarak ayrılmasında esas alınmaktadır."[16] Demek

[15] Gülhane Askerî Tıp Akademisi, nöroloji kliniğine, bayılma iddiası ile başvuranlar büyük bir oran teşkil etmekte ve bunlar arasında kliniğe yatırılarak herhangi bir örnek epilepsi nöbeti gösterenler çoğunluğu meydana getirmektedir. Epilepsi nöbeti gösteren hastaların bir kısmı, epilepsi nöbetiyle birlikte major motor nöbetleri taklit eden konversiyonel örnekte bayılma göstermektedir. Bu olgular için "histeroepilepsi" deyimi kullanılmaktadır.

• • •

Dinamik psikiyatride konversiyon histerisi veya daha doğru deyimiyle konversif reaksiyonlar, şu şekilde tanımlanmaktadır: Yasak ve kötü özelliklerinden ötürü ego tarafından kabul edilmeyip bilinç altına itilen arzu ve düşüncelerin, oradan anksiyete oluşmasına meydan vermeden çeşitli defans mekanizmalarıyla işlenerek, ilk konflinin sembolü olan motor veya hissi gösteri ile kendilerini belirten somatik semptomlardan oluşmuş bir hastalıktır.

Dr.Yaşar Gürtekin, *Konversiyon Reaksiyonu Olarak Bayılma Gösteren Hastaların Nöropsikiyatrik ve Elektroensefalografik Değerlendirmeleri*, NA-27/Gür/1980, GATA Uzmanlık Tezi, çoğaltma.

[16] Dr. İhsan Yaşa, *Konversiyonel veya Epileptik Bayılma Anamnezi Veren Hastaların, Bayılma Tiplerinin Nöbetlerin Gözlenmesinden Önce Bayılma Özellikleri Soruşturma Formu ve Bir Psikomatik Test ile Ayırt Edilmesi*, GATA Uzmanlık Tezi, NA-35/YAŞ/1984, çoğaltma.

Dr. Gürtekin, Dr.Yaşa ve Dr. Oka'nın tez çalışmalarından beni haberdar eden ve bunun dışında bana da, bu çalışmada, bir tür "tez hocalığı" yapan, Gülhane'den Profesör Albay Hamdullah Aydın Hocam'a derin şükranlarımı ve dostluklarımı sunuyorum.

Bu arada not etmemde yarar var, on dokuzuncu yüzyılda, histeri'ye "epilepsia uterina", Türkçesiyle "rahim epilepsisi" diyorlardı ve Fransızlar ise "histéroe-épilpsie" tabirini tercih ediyorlardı.

"Toward the middle of the century the debate centered chiefly around the problem of what olders authors had called **epilepsia uterina** and the French authors called **hystéro-épilepsie**. On the whole there was agreement that a hysterical person might also suffer from epilepsy and the attacs might sometimes be hysterical, and sometimes epleptic.

Owsei Temkin, *The Falling Sickness*, op. cit. s. 354.)

ki ordu beden kabiliyeti yönetmenliğine göre, epilepsi ve histeri (ikincisine, "konversiyon" da denmektedir) birbirinden ayrılmak zorundadır. Ne kadar zor olursa olsun, bu ayırma, sonuçları açısından gereklidir; buradan, bunu öğrenmiş oluyoruz.

Gülhane'de yapılmış olan bu tez çalışmalarını incelediğimiz zaman, histeri ve epilepsinin, sendromlar açısından birbirine çok benzemelerine ve birbiriyle karışmalarına ilaveten, hem tıbbi hem de günlük anlamda, epileptik nöbet taklitlerinin de olduğunu çıkarabiliyoruz. Nöbetler, "taklit" edilmektedir, Ordu yönetmeliğinin nöbetlerin doktorlar tarafından görülmesi gereğini kabul etmesi, hiç şüphesiz epilepsi taklitlerinin varlığına işaret etmektedir; aslının taklidinden ayrılmasını hekimlere bırakmak gerekli ve isabetlidir. İsabetli ama aynı zamanda maliyetlidir. Nitekim, Doktor Yaşa, tez raporunda , "nöbetlerin hekim tarafından görülmesi zaruretinden dolayı her iki grup hasta uzun süre yatak işgal etmekte ve Ordu'ya pahalıya mal olmaktadır" demektedir. Öyleyse konversiyon hastaları ve "adi" taklitçiler çokturlar.

Buradan da çıkarabileceğimiz sonuç şu olmalıdır; epilepsi ve özellikle "Grand Mal" raporu, böyle bir hastanın askerlikten muaf tutulması ve eğer başladıysa affedilmesi anlamındadır. Tabii tek teşhis bu olmayabiliyor, halk arasında "çürük raporu" denilen neticeyi almanın en kolay yolu budur; "Grand Mal", çürüğe çıkma demektir.

Demek ki epilepsi, "çürük" anlamındadır.

Grand Mal, kamu hizmetine manidir.

◆◆◆

Bilimsel yöntemim, kaynak kullanma ahlakım ve yaratma üslubum üzerine bir parantez açabilir miyim; henüz bir bütün olarak dayandığım kaynaklarım çok azdır. Kaynaklarımı parçalara ayırdığım doğrudur; sanki otopsi yapıyorum, aslında yapmıyorum ve parçaları canlandırıyorum ve insanları da dönemlere bölebiliyorum. Dolayısıyla, tümüyle "doğru" veya tümüyle "yanlış" demiyorum; en "sağ" sayılan ve kuşkusuz en "sol" kabul edilen yazar ve kaynakları ele alabiliyorum Bunu yapmaktan çekinmiyorum.

◆◆◆

Vak'a Analizi

B. ERDOĞAN EPİLEPTİK Mİ?

Bu haberde ilk hata, şüphesiz, yazılışındadır.

Kanser, kamu görevine ve askerliğe engel değildir ve bir "sol" dergide, bu kadar basit hata yapılmasını son derece üzücü bulmak yerindedir. Kamu yönetiminde her zaman kanser hastalığına tutulmuş memurlar bulunur; kamu görevlerini sürdürürler, engel olmadığını biliyoruz. Bir kısmı rapor alarak tedavi görürler; hastalığı ilerleyenler hastaneye yatarlar veya askerlikte tebdil-i hava alırlar. Ameliyat olurlar, iyileşirler ve görevlerine dönerler; iyileşemeyenlere üzülüyoruz ve son yolculuklarına katılıyoruz. Yanlış haberdir.

Kamu görevine ve bu arada askerliğe engel sayılan, tedavisi mümkün olmayan (epilepsi böyledir) ve zaman zaman bilinç kaybına neden olan hastalıklardır ve epilepsi bunlar arasındadır. Kuşkusuz başkaları da var, epilepsi çok tipik olduğu için not ediyorum. Kaldı ki, hepsi değil ve epilepside de hassaten "Grand Mal" arıyoruz. Bunları bilmeyenin, solcu ve ayrıca gazeteci olmasına pek şaşırıyorum.

B. Erdoğan'ın raporunun alındığı zaman, başhekim emekli amiral Alpman'ın müdahil olmasında da eksiklik bulmak zorundayız. Amiral Alpman, kanserin askerliğe engel olmadığını belirtmek zorunda idi; bunu belirtebilirdi; bunun yerine, "askerliğe elverişsiz" raporu verildiğini açıklamakla yetinmiştir. Biz yetinmekte güçlük çekiyoruz.

Yalnız, bu beyanattaki ikinci eksiklik daha vahimdir; kamu hizmeti süreklidir, asıl olan, görev başındaki amiralin açıklama yapmamasındadır. Kamuda açıklamalar, makamda olanlara düşer; kamuda önemli olan kayıtlar ve dosyalardır. Öyle ki, kamu yönetimi sicil, kayıt ve yeni halde dosya ile kendisini sürdürmektedir; bizde Osmanlı'dan beri kayıt ve defter çok önemlidir ve silinmesi suç teşkil ediyor; silmek isteyenler, bu nedenle, pek biliyoruz, kamu binalarını yakıyorlar. Varlar ve görevdeki yöneticiler bakarlar, açıklarlar; emekli olanların dosyaları yanlarında götürmeleri yasa dışıdır ve açıklama yapmaları usuli olmaktan çok uzak düşmektedir.* Bunun yapılmaması, her zaman kuşku yüklü bir durumdur; emekli amiral Alpman, kuşku davet eden bir açıklama yapmış durumdadır. Not ediyorum.

Ne olabilir, görünüşte sağlıklı ve yakın zamanda evlenmiş bir gencin "çürük" raporu alması dikkat çekicidir; ilk ihtimal "epileptik" olabilir, "çürük" işinin ve ilerde devlet memurluğu düşünmüyorsa ve şöfor ehliyeti almayacaksa, en kolay yolunun "epilepsi raporu" olduğunu biliyoruz. Bunu düşünürüz

ve kaldı ki, kanser olmadığı açıklanırken başka bir hastalığın varlığından söz edilmemesi, epilepsi ihtimalini güçlendirmektedir. Çünkü epilepsi hep saklanan bir hastalıktır ve şimdi daha çok saklanmaktadır.

O halde, şimdi soru şudur, "matbuat bitti mi?" veya Türkiye bir diktatörlük ile mi yönetiliyor? Önemli olan, B. Erdoğan'ın çürüklüğünden daha çok, işte budur. Tabii, matbuatın sona ermesiyle diktatorya iç içedir; demek ki iki soru birdir. Buradayız ve bunu çıkarmış haldeyiz.

Diğer yandan, B. Erdoağan'ın epileptik testi çok basit olmalıdır. Bir kez şunu biliyoruz, epilepsi ya çok küçük ya da ilerleyen yaşlarda ortaya çıkmaktadır. Eğer, bir an için, B. Erdoğan'ın çok küçük yaşta epileptik olduğu varsayımını yapacak olursak, çok küçük yaşta bir hastaneye götürülmüş olduğunu da düşünebiliriz. Eğer düşünmemize, hızlı bir şekilde, devam edersek, müracaat edilen yerin, İstanbul Üniversitesi tıp fakülteleri hastanelerinden biri olduğunu akıl edebiliriz; o tarihte "özel" hastanecilik ilerlememişti, işaret üniversite hastanesini göstermektedir ve mantık bunu emrediyor. Eğer B.Erdoğan epileptik doğduysa,** Tayyip Erdoğan'ın epilepsi nöbeti içinde çaresiz bebeğini bir tıp fakültesi hastanesine götürmesinden doğal ne olabilir; bebeğin konvülsiyonlarından Tanrı'dan önce kendisini sorumlu tutması doğaldır. Varsayım yapıyoruz, sanki bilim felsefesinde doktora düzeyinde bir dersteyiz, bebek B.Erdoğan'ı sarsıntılar içinde düşünüyoruz; Tayyip Bey, telaş içindedir, kendisini suçladığını düşünmemiz dahi verimlidir, bebeği kucağında, Tıp Fakültesi'nde, muhtemelen tanıdık bir doktora yetiştirecektir, yakışanı budur. Bu Recep Tayip Erdoğan'dır ve tabii hipotez'dir ve yakıştırıyoruz; mantık, yakıştırmayı da içermektedir. Ben de burada, yakışanı yazıyorum.

Bundan sonrası ise çok daha kolay görünüyor; Tayyip Erdoğan o sırada çok sıradan bir insan olmalıdır ve bu nedenle, hastane kayıtlarında, B.Erdoğan'ın, doğru adıyla kaydedilmesi çok tabiidir. Baba adı yerine "Tayip Erdoğan" yazılmış olmalıdır ve bunu aramak durumundayız ve dosya bulunursa, Tayip Erdoğan dahil ailenin sağlık tarihini görebiliriz ve o tarihte başka bir ad ile kayıt edilmesini asla bekleyemeyiz.

O halde bu vak'a kayıtlı olmak zorundadır.

Peki gazetecilik mesleği kaldı mı; işte iş bu kadar basittir.

Bulurlar mı; iki engel var. Birincisi, "epilepsi" sözcüğü, artık Sultan Hamit dönemindeki, "murat" veya "burun" sözcüklerinin yerine geçmiş görünüyor. Matbuat, bu sözcükten korkmaktadır. Epilepsi sözcüğünü bulmak ve telaffuz etmek, zenginliklerin önüne baraj örmek mislidir; gazetecilik yapıldığında ya çıkarsa; düzen, çıkmamasından yanadır.

İkincisi, epilepsi irsi de olabilmektedir. Yürüttüğümüz akıl doğru ve B. Erdoğan epileptik ise, bunun uzantıları var, demektir. Uzantı mı; biz, kavim olarak, uzantıları sevmiyoruz. Somutu, pratiği ve anlık yaşamayı seviyoruz.

Her on yılımızın bir sonraki ve bir öncekine uymamasında bunun rolü var.

Birbirinden kopuk ve sorunsuz on yılların tarihiyiz.

* Tayyip Erdoğan'ın, bir krizle, Güven Hastanesi'ne yatırıldığı ve hasta halinin görülmemesi için, otomobil kilitlendi bahanesi ile, hastane önünde "balyozlu-mercedes dansı" yapıldığı zaman da, açıklamaları, hastanenin doktor olan sahibi ve/veya başhekim ya da başhekim vekili yerine, genç ve ürkek bir muavinin yapması kuşku uyandırmıştı; kuşku hala var.

** Hippocrates, epilepsi'nin irsi olduğundan hiç şüphe etmemektedir.
Its origin, like that of other diseases, lies in hereditary
Hippocrates, Volume II, London, MCMXXIII, s. 151.

◆◆◆

Bunu yaparken "sol" kaynakta "sağ" görüş ve veya tersi ile karşılaşabiliyorum; bu terslik, önemli nitelikte ise "sol" olanı artık "sağ" veya tersi ilan edebiliyorum. Bu yolda bir "estetik" yöntem geliştirdiğimi düşündüğüm de oluyor; bir aktivist "ilerici" döneminde "etkili" ve çok "gerici" olduğunda ise pek "etkisiz" ise tarih açısından "ilerici" sayıyor ve öylece yazıyorum.[17] Herhalde parçalara ayırarak düşünüyor ve ilerliyorum.

Profesör Carl Schmitt'e bakışım da öyle oldu; Nazi partisine üye olmuştu, toptan reddedilebilirdi ve öyle yapmadım, "Devlet ve Hürriyet" çalışmamda, "Schimitt'in Dönüşü" ekini dahi yazdım. Burada şu var: "Ütopyacı sosyalizmi kapı dışarı eden bilimsel sosyalistler, proleterya diktatoryasına arada bir lip-service göndermekle birlikte, demokrasinin gerçek varisi olduklarını ilan ediyorlardı. Demokrasinin sona erdiğini vaaz edenlere (Schmitt bunlar arasındadır) on dokuzuncu yüzyıldan itibaren reel sosyalist discours'da yer kalmıyordu ve şimdi Schmitt'in dönüşü yaşanmaktadır."[18] Carl Schmitt, devlet

[17] Bu estetik yöntemle, bütün Türk ilericilerin , nerede ise en büyük "gerici" saydıkları Profesör Turhan Feyzioğlu, benim yazılarımda, pek ilerici çıkmaktadır. Rusya'da iken "bolşevik" ve 1940 yıllarında, Türkiye'de pek "faşist" olan Profesör Velidi Togan'ı ele alışımda da benzerlikler var.

[18] Yalçın Küçük, *Devlet ve Hürriyet*, İstanbul, 2007. s. 378.

olmadan hürriyetin imkansız olduğunu savunuyor ve "siyasi kavramı" ile "düşman tanımı" üzerine önemli görüşler geliştiriyor; daha İki Savaş arasında parlamentoyu bir oyun olarak görebiliyordu.[19] Burada bırakıyorum.

Burnham'a da öyle baktım; sosyalist oldu, sosyalist kuruluşa bağlıydı, koptu, Trotskist kampa gitti ve sonunda karşı tarafa geçti; ama yazdıkları önemli idi; "Menecer Devrimi" çalışması fırtınalar yarattı, ama sonra, ne İsa'ya ne de Musa'ya yarandı, kapitalizm ile demokrasi arasındaki bağı gevşetiyordu. İkinci Savaş sırasında yazmıştı ve ne talihsizlik, savaş sonrasında ve Soğuk Savaş döneminde iki taraf da demokrasi şampiyonluğu yapıyordu; Burnham'ı bir kenara fırlattılar.[20] Ben, sınıfi bakışı tamamen unutmasına ve ülkeleri menecerlerin (bugün "ceo" diyorlar) yönettiğine inanmasına rağmen, kapitalizmin sona erdiğini ve demokrasi'nin, teorik ve pratik planlarda, ömrünü tamamladığını gördüğü için önemsedim ve "kapitalizmde devrimler" başlığı ile bir katkı yazdım.[21] Benim yazımım, sosyalizm çöktükten ve yerine tekeliyet çıktıktan sonrasına denk düşüyor, zaman açısından pek masum'dur ve Batı Avrupa ve Amerika'daki demokrasi havariliğini ise hiçbir zaman ciddiye almadım. Dolayısıyla, benim Schmitt ve Burnham referanslarım, yöntemimin bir zenginliği ve verimi olarak ortaya çıkıyor; öyle görüyor ve sunuyorum.

Her ikisinin da yazdıkları önemlidir; Schmitt, Nazizm'de ve Burnham, Sosyalizm'de az kaldılar, daha "hür" bakabiliyorlardı ve tabii, çıktıkları yerlerin damgasını taşıyorlardı, ancak hem aldılar hem bıraktılar, her ikisi de bir bütünü bulamadılar. Yalnız bu hali, bulduklarını ihmal ve reddetmenin bir nedeni olarak görmedim. Buradan devam ediyorum.

Cesare Lombroso'ya bakışım da bu yöntemin devamıdır; Lombroso, doğruda duramayanlardan oldu ve biyolojik determinizmi, tam bir ırkçılık düzeyine çıkardığını biliyoruz. Bunda herhalde yol açma coşkusunun, yol açtığı kontrol tanımama ve on dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısına egemen nasyonalizm ile emperyalist açılımların rolü var. Abartmaya ve ölçüsüzlüğe açılan kapı oldular; ancak ne kadar abartılı ve ölçüsüz olursa olsun, işaretleri çok önemlidir; epileptik ile isterik olanın kaynaşmışlığına ve epilepsinin agresyon

[19] C. Schmitt, *The Crisis of Parlamentery Democracy*, 1923-1996, the MIT Press.
C. Schmitt, *The Concept of Political*, 1932-1996, The Chicago University Press.

[20] J. Burnham, *The Managerial Revoplution*, London, 1942.

[21] Yalçın Küçük, *Devlet ve Hürriyet*, İstanbul, 2007. s. 228 ve sonrası.

yüklü oluşuna parmak basmasını çok isabetli ve verimli buluyorum. İşaretini ve parmağını yok sayamayız; tabii her hal ü karda, "normalize" ve "hümanize" edilmeye muhtaçtır, bunu kabul etmek zorundayız ve buradayız.

Lombroso'ya bu şekilde yaklaşanların ilki, hiç kuşkusuz, ben olmuyorum ve bunlar arasında, belki de en önemlisi, Havelock Ellis olmalıdır; 1892 yılında bir mektubunda, "nothing too severe can be said of Lombroso's lack of critical judgment and historical insight and accuracy; one forgives it all because he has opened up so many new lines of investigation and set so many good men to work," Lombroso'nun eleştirel değerlendirme ve tarihsel bakış yanlarının zayıflığını, bilimsel doğruluğa gerekli özeni göstermemesini görüyor ve kabul ediyor, ancak bunlardan dolayı, Lombroso'yu mahkum etmeyi, çok sert davranmayı doğru bulmamaktadır; çünkü Lombroso'nun yepyeni araştırma kanalları açtığı ve en uygun insanları, bu alanlarda çalışmaya sevk ettiğini de görmektedir. Bunlar varsa, eksiklikler ve zayıflıklar affedilmeye değer; öyle anlıyoruz ki, Havelock Ellis, Lombroso'yu yüksek tutmakta ve hatta öncü saymaktadır.

Doğrusu Ellis'in bu bakışını küçümseme imkanımız yok, Ellis'in kendisi, bir anlamda seksoloji'nin (cinsel ilişkinin bilimsel olarak ele alınması da diyebiliriz) öncüsü sayılmaktadır;[22] hapishane doktorluğu da yapmış olan Lombroso'nun kriminal kadınlar ve fahişeler üzerinde de öncü çalışmaları var. İki bilim kadını, Rafter ve Gibson, bu çalışmasını da İngilizce'ye çevirip bir önsözle yayınladılar, Ellis'in mektubunu buradan almıştım ve bu önsözlerinde Rafter ve Gibson, "the writings of Lombroso and Krafft-Ebing merely constituted precursors to the work of Havelock Ellis, generally considered the founder of modern sexology" diyorlar; bunu, Lombroso ve Krafft-Ebing'in çalışmalarıyla, Ellis'in yolunu açtıkları şeklinde anlayabiliriz.[23] Ellis'in, modern seksolojinin kurucusu olduğu düşüncesini Rafter ve Gibson da kaydetmiş durumdalar; yararlandığı ölçüde Lombroso'yu hümanize ettiğini de söyleyebiliyoruz. Yeni disiplinin ilk işaretlerini, Krafft-Ebing ile birlikte

---

[22] Seksoloji'nin gelişimi ile ilgili bir çalışmada, bu disiplin, Ellis ile başlatılıyor ve Krafft-Ebing ile devam ediyor; Kraft-Ebing, Lombroso'ya daha yakın durmaktadır ve üçüncü sırada Freud var.
Edward M.Brecher, *The Sex Researchers*, Bostan, 1969.
Ellis ve Kraft-Ebing hakında ve yararlandığım ölçüde çalışmaları ile ilgi bilgi ve değerlendirmeler, henüz yayınlamadığım "Grup Seks" kitabımda var.

[23] C. Lombroso and G. Ferrero, *Criminal Women The Prostitute and the Normal Woman*, translated and introduced by N.H.Rafter & M.Gibson, Duke University.

Lombroso'dan aldığında netlik görüyoruz; her ikisi bir tür habercidirler, ben de haberlerini aktarmış oluyorum.

O halde Profesör Havelock Ellis'in isteri üzerinde de ayrıntı ile durması, sürpriz sayılamaz, Profesör Ellis, isteri ile "oto-erotizm" bozukluklarını, aynı başlık altında inceliyor ve oto-erotizm'i de, "by "auto-erotism" I mean the phenomena of spantaneous sexual emotion generated in the absence of externeal stimulus proceeding, directly or indirectly, from another person," bir dış uyarcı olmadan, kendiliğinden duyulan seksüel emosyon ya da heyecan olarak tanımlıyor. Oto-erotik kadınlar ise geceleri halüsinasyon halinde oluyorlar ve karanlıkta, dağda kırda dolaşıyorlar; bunlar, aynı zamanda, "isterik" tarif ediliyorlar; ancak hepsinin seksüel tatminsizlikle noktürnal halüsinasyon yaşadıkları iddia edilmemektedir. "İsteri", tarihin çok eski zamanlarında, cinsel açıdan tatmin olmamış kadın hastalığı ve davranışı olarak teşhis ediliyordu; burada bir kalifikasyon ve tıpta ilerleme de görebiliyoruz.

Yalnız hepsinde noktürnal halüsinasyonların tümünün, isterik atak ile ilgili olduğu konusunda bir ittifak var;[24] önceleri hep kadın hastalığı sayılıyordu, adı da rahim'den gelmektedir. Hastalığın temel arazlarından birisi, isterik kadınların hep uyur halde olmalarıdır, "a more or less profound stae of vigilambulism," bu halde ise hep bir kutsiyet bulunuyordu; tabii konvülsiyonları da eksik olmamaktadır.

Profesör Ellis'in isteri üzerine yazdıkları, hastalığa, Antik Çağ'dan beri nasıl bakıldığı konusunda belli başlı kaynaklardan birisi sayılıyor ve böylece Ellis'ten, Hippocrates'in, isteri ile epilepsi arasında hiçbir ayrım yapmadığını da "Hippocrates, though without a clear distintion between hysteria and epilepsie," ifadesiyle öğreniyoruz. Demek, epilepsi ile isteri'yi tek hastalık görmenin kökü, Hippocrates'e kadar uzanıyor ve bu doktrin, çok yakın zamanlara kadar geliyor; öyle ki, Ellis, epilepsi'nin "kutsal hastalık" (morbus sacer) adının da bu karıştırmadan kaynaklandığını, güvendiği kaynaklara dayanarak kaydetmektedir. Asıl isteri, "kutsal hastalık" adına layıktır; bu adı, kaynaşmış oldukları için epilepsi kapmıştır, bunu da not ediyoruz.

---

[24] The nocturnal hallucinations of hysteri, as all careful students of this conditions now seem to agree, are closely allied to the hysterical attack proper.
Havelock Ellis, *Studies in the Psychology of Sex*, Volume I, N.Y., 1901-1936. s. 209.

Neden mi, isteri hastalığının ve bu arada epilepsinin rahibeler arasında çok yaygın olduğu zamanlar vardı; rahibeler, epileptik nöbetlerde, konvülsiyon halinde, kendilerine ait olan kehanetleri de açıklıyorlardı; yarı uykulu-yarı uyanık dolaşan veya sere serpe uzanan rahibelerin kehanet ifşa etmelerinin, kutsal hastalık (morbus sacer) çağrıştırması anlaşılabilir bir durumdur.[25] Ellis, Gilles de la Tourette'e dayanarak, bu rahibelerin, kehanetlerini açıkladıkları zamanda, epileptik değil isterik olduklarını haber veriyor; isim kayması ve düzeltilmesi işte buradan kaynaklanmaktadır.

Rahibeler ile histerinin yan yana getirilmesi, isterik ile cinsel tatminsizliği özdeşleştirmenin sonucudur; rahibelerin cinsel tatminsiz oldukları ise tartışmasız kabul ediliyordu. Bunun da arkasında, insan için yapılan Eflatun'dan beri "animal in animal" teşhisi vardır; bu teşhis, Eflatun'un kaleminden, "in men the organ of generation –becoming rebellious and masterful, like an animal disobedient to reason and maddened with the sting of lust –seeks to gain absolute sway," insanın üreme organının isyankar olmasıyla bağlantılıdır, insanda, aklın emirlerine itaat etmeyen bir hayvan vardır. İnsanın içindeki bu isyankar hayvan, zaman zaman şehvetle yanmakta ve insanı çılgına döndürmektedir; mutlak hakim olmak zorundadır. Eflatun'un bu formülasyonu, çok az istisna ile belki Galen'i zikredebiliriz, Antik tıbbın temel önermesidir.

Eflatun'a göre, kadınının durumu da aynıdır ve burada da hayvan içinde hayvan rahim olmaktadır ve uzun zaman üretken olmayınca, hoşnutsuz olmakta, öfkeli olmakta, bu öfkeli hayvan vücudun her tarafında dolaşmakta, bütün geçitleri kapamakta, nefes almayı dahi zorlaştırmaktadır. Bu nedenle Hippocrates, isteri hastalığına (ki epilepsi'den ayırmıyordu) rahmin boğulması, "suffocation of the womb" diyordu ve Antik Yunan tıbbının bu isterik doktrini, on yedinci yüzyıla kadar devam etti; erkeklerin de isterik olabileceğinin kabulü işte bu yüzyıldadır.

◆◆◆

[25] As Gilles de la Tourette points out, it is not difficult to show that epilepsy, the morbus sacer of the ancients, owed much of its sacred character to this confusion with hysteria. Those priestesses who, struck by the morbus sacer, gave forth their oracles amid convulsions, were certeainly not the victims of epilepsy, but of hysteria.
ibid., s. 211.

*Comprehensive Textbook of Psychiatry**

İSTERİ & DİSOSİYASYON & KONVERSİYON

◆◆◆

On dokuzuncu yüzyılın ortalarından günümüze kadar, popüler medya disosiyasyonun çeşitli formları ile, özellikle çoğul kişilik ile halkın ilgisini beslemiştir.

On dokuzuncu yüzyıl davalarının öyküleri **Harpers** gibi popüler dergilerde yayınlanmış ve Morton Prince'in *Miss Beauchamps*'ı, 1905, gibi ünlü davalar kitaplara ve oyunlara konu olmuştur.

Robert Lewis Stevenson'un *The Strange Case of Dr. Jekyll and Mr. Hyde*, 1886, bu eselerin en iyi bilinenidir.

Diğer popüler on dokuzuncu yüzyıl romanları ve oyunları da füg, amnezi ve hipnoz etkisinde veya uyurgezer halde iken işlenen suçları konu edinmiştir. En azından 1930'lardan sonra, genelleştirilmiş disosiyatif amnezi ya da füg veya her ikisi de bulunan hastaların sansasyonel haberleri, günlük gazetelerde yayınlanmıştır. Benzer davalar da halen periyodik olarak, kimliği saptanamayan amnestik hastalar bulunduğunda haberlere konu olmaktadır.

◆◆◆

Histeri ve disosiyasyon üzerine çalışmalar, bu fenemonler konusundaki ilginin dini alemden tıbbi aleme kaymasıyla on sekizinci yüzyılın sonunda başlamıştır.

1646 yılında Paracelsus, alternatif kişilikleri olan bir bireyin ilk tıbbi raporunu yazarak övgü toplar. 1791 yılında, Eberhardt Gmelin, köylü kişiliğini aristokrat bir Fransız kadını ile sırayla değiştiren ve iki kişiliğin birbiri hakkında amnestik olduğu bir Alman kadın tanımlamıştır.

On dokuzuncu yüzyılın başlarında, ikili, çift veya dupleks bilinç tanılı bu gibi davalar Atlantik'in her iki yakasında düzenli olarak bildirilmekteydi.

1811 yılında, Amerikan psikiyatrisinin babası sayılan Benjamin Rush, tıp fakültesi derslerine, bir klasik örneği dahil etti. Rush, iki kişiliğin iki serabral yarı küre arasında işlevsel bir bağlantı eksikliğini yansıttığını ileri sürdü.

Aynı yıl, yüzyılın geri kalanında disosiyatif kimlik bozukluğu konusunda Amerika'daki ilk örnek olarak kalan Mary Reynolds davası ilk defa yayınlandı.

On dokuzuncu yüzyılın ünlü Fransız psikiyatristi Jean-Martin Charcot,

manyetizörlerin öğretilerini daha da çabuk görmüş olan tıbbi ve psikiyatrik oluşumlarla, örneğin Briquet'nin etiyolojik teorileri ile sentezlendi.

Charcot, Sigmund Freud, Pierre Janet, Georges Gilles de la Tourette ve Joseph Babinski gibi psikiyatride ve nörolojideki ana figürleri etkilemiştir. Bilindiği gibi, hastanesi la Salpetriere'de histerik hastaları ve hipnozu toplum önünde sergilemiştir.

Ancak dikkatsiz Charcot'un bilgisi haricinde, birçok hasta kendisi için olağanüstü şekilde sunu yapmak için çeşitli şekilde kolayca teşvik edilebiliyordu. Bazıları koğuşlarında manyetize yani hipnotize oluyor ya da Charcot'nun dalkavuk takipçileri tarafından bu büyük adam için mümkün olduğunca dramatik davranmaları için teşvik ediliyorlardı. Ayrıca Charcot'nun hastalarını tanıtma yöntemi, bunlara, kendilerinden beklenen tepkiler hakkında sıkça fikir veriyordu.

◆◆◆

Histeri üzerine erken Freud çalışmalarında Janet'in fikilerine rastlanmasına rağmen, Freud'un histerik ve disosiyatif fenomenler konusundaki teorileri Janet'inkinden önemli açılardan farklılık gösterir. Freud, kabul edilemez düşünceler, istekler, fikirler ve anılarla ilgili olarak dinamik bilinçaltı, intrapsişik çatışma ve intrapsişik savunma fikirleri ortaya attı.

◆◆◆

Freud, baştan çıkarma teorisini reddettikten ve ruhsal yaşama yönelik yeni ve farklı bir teori geliştirdikten sonra, o ve takipçileri histerik fenomenlerin somatoform yönlerine gittikçe daha fazla odaklanmış ve disosiyatif olanları ihmal etmiştir.

◆◆◆

Birinci ve İkinci Dünya Savaşları'nda yaralananları tedavi eden hekimler, İkinci Dünya Savaşı'nda tanındığı üzere **travmatik savaş nevrozunun** bir parçası olarak travma geçiren askerlerde amnezi, füg, otomatizm gibi disosiyatif semptomlar ve somatoform semptomlar kolayca gözlemişlerdir.

◆◆◆

1980 yıllarında, disosiyatif bozukluklarla çalışan hekimler varsayılan yer altı kült grupları bağlamında hastaların birden fazla kişi tarafından gerçekleştirilen, çoklu kurban kötüye kullanımı öyküleri bildirmeye başlamıştır.

Bu korkutucu ve ürpertici öyküler, çoklu suçluların söz konusu olduğu, medyada çok ele alınmış olan çocuk bakımı sırasındaki kötüye kullanım davalarıdır.

Bazı davalarda doğa üstü güçlerle ilgili ve ritüel elementler bulunmaktaydı.

* B. J. Sadock & V. A. Sadock, eds, Kaplan & Sadock's Comprehensive Textbook of Psychiatry, Dr. Hamdullah Aydın ve Dr. Ali Bozkurt, çeviri ed, Sekizinci Baskı, Güneş Kitabevi, s. 1846–1848

◆◆◆

Ne kadar ilgi çekici, ünlü "Dr. Jekyll and Mr. Hyde" öyküsünün kahramanları da, "gündüz doktor gece canavar" ve tıpkı Suetonius'un Caligula için tarihe düştüğü notta olduğu üzere, bazen imparator bazen canavar, isterik-epileptik hastalıklılar kategorisine giriyorlar. Bazılarının iki kişilikli olduklarını, bazen köylü, bazen aristokrat ve üstelik en rafinesinden olmak üzere Fransız, olabildiklerini öğreniyoruz. Bu iki kişiliğin birbirinden haberleri yok; habersiz oldukları kişilikleri cinayet işleyince bunu da bilemiyoruz.

Şunu artık netlikle söyleyebiliyoruz; isterik, yetersizliğin pençesindeki bir tiyatrocudur. Belki de en içten türüdür, tiyatro oynadığının bilincinde olduğunu söyleyemeyiz; ancak oynadığı kesindir. Öyle ki, isteri hastalığının incelenmesinde en büyük kakı sahiplerinden birisi olan Fransız Jean-Martin Charcot ki Janet ve Freud'ü çok etkilediği hep kabul ediliyor, kendi hastanesinde çalışırken, isterik hastaları, Charcot'yu daha çok mennun etmek isteyen dalkavuk yardımcılarının da özendirmesiyle, isterik tipini, tam Charcot'nun istediği şekilde dramatize ediyorlardı) demek bu hastalıkta oyunculuk var. Bu nedenle olmalı, Gülhane'de, isteriklerin nöbetlerinin mutlaka sorumlu doktorlar tarafından gözlemlenmesi şartı getiriliyordu. Not etmiştim ve şimdi tekrarlıyorum.

İşte böyle bir hastalık, epilepsiden pek ayrılamıyor; çünkü isterik atak da önce bir yel ile başlıyor ve bunu epileptik nöbet izliyor; arazlar iç içedir. Tabii, isterinin rahimden ve cinsel temas yoksulluğundan kaynaklanan bir hastalık kabul edilmesi, yer yer, ayırmaya da imkan veriyordu; bir kez önceleri erkekler isterik kabul edilmiyordu. Ancak daha sonra önce erkeklerin de

isterik olabilecekleri ve arkasından da bir uterus hastalığı olmadığı prensibi benimsendi; bundan sonra, isteri de beyin hastalıkları arasında ve nörologların uzmanlık alanına giriyordu. Bu aşamada, ayırma yine güçleşmektedir.

Böylece, "histeri karşısında epilepsi" tartışmamızın sonuna gelmiş bulunuyoruz. Öyleyse bu durumda ve burada bir özet yapmanın sırasıdır ve özeti de Rachel Maines'in *The Technology of Orgasm* çalışmasına dayanarak yapmak istiyorum

İsteri'nin iki anlamı var, birisi günlük dildeki anlamıdır, "upset to the point of irrationality," aklını yitirecek ölçüde dengesini kaybetmiş, demektir. İsterik, çılgınlığın eşiğinde, olarak da anlayabiliyoruz ve en kibar sözcükle, aşırı tutarsız birisidir. Tutarsızlıklarını hemen unutan ve her tutarsızlığına bir dalkavuğunun bir kılıf uydurmak zorunda kaldığı tiptir; dalkavuk, "hayır öyle demedi, böyle dedi" memurudur.

Bir de bilimsel ya da tıbbi anlamı var, "that which proceeds from the uretus," demek ki, "rahimden gelen" ve şüphesiz, hastalık anlamındadır. Bu ad verildiğinde, rahmin, boşaltılamayan spermlerin, o zaman "tohum" deniyordu, hücumu ile tıkandığı ve bu nedenle de cinsel doyumsuzluğa karşı isyan ettiği düşünülüyordu;[26] Antik hekimlerin "animal inside an animal" dedikleri de işte budur. Teşhis de bu noktadadır ve tedavi de buna göre olmak zorundadır; bu hayvanın teskin edilmesi tek çaredir. Öyle olunca da, Antik Yunan'da, vajina'ya masaj uygulamayı hekimler tavsiye ediyorlar ve çok zaman da uyguluyorlardı; isteriye karşı hekimin marifeti, vajina'ya masaj'dır. Tabii, burada otorite Hippocrates'dir ve Hippocrates'a atfedilen ünlü eserde, "hysteria is a disease of womb, treatable with excercise and massage," isterinin, egsersiz ve masajla tedavisi mümkün bir rahim hastalığı olduğu yazılıdır. Güzel, burada duruyoruz.

İsteri üzerine teoriler galerisini burada bırakıyorum, hekim olmayan ve teknoloji tarihçisi Doktor Maines'in kitabında uzun ve mükemmel bir özet bulabiliyoruz. Tabii, isteri'yi rahimden kurtaranın da, Fransız Jean-Martin Charcot'nun yanında histeri hastalığını etüd etmiş olan Freud olduğunu da not ediyoruz.[27] Yalnız Doktor Maines'in çalışmasından aktaracaklarım burada bitmemektedir.

---

[26] R. P. Maines, *The Technology of Orgasm*, op. cit., s. 8.

[27] Freud's article "The Aetiology of Hysteria" took the position that hysterics suffered not from sexual deprivation but from "lesion imn consciousness" caused by childhood trauma. ibid., s. 44.

İki nokta var; iki önemli noktada, isterik ve epileptik nöbet hallerini birbirinden ayırabiliyoruz. Birincisi, "that hysterics did not become incontinet during their "spells" as epileptics did," isterik, nöbet sırasında altını tutabiliyor, altına i...miyor; ancak epileptik, incontinet olup, altını hemen ıslatmaktadır. İkincisi, "Doctors pointed out that epileptics often injured themselves when they fell, but that hysterics rarely did so," çok ilginç, epileptik nöbetle birlikte düşerken, "düşme hastalığı" diyoruz, genellikle kendisini yaralamaktadır ve buna mukabil, isterik, düşmekte ve pek nadir olarak kendisini yaralamaktadır. Tiyatrocu olduğu buradan da belli oluyor; ayrıca isterik, nöbetten çok daha iyi çıkıyor ve hatta pek çok doktor, bu hallerine bakarak, hasta olduklarına dahi inanamamaktadır. Demek, "artist" olduklarına inanmak durumundayız.

İNTERİKTAL BOZUKLUKLAR

Doktor Oka'nın epileptik tipolojisini aktarmak istiyorum; bir epileptik karakteri olmadığını savunan görüşlerin karşısında bir yerdedir: "Epileptiklerin çoğu agresif, irritabl, huzursuz, fazla hareketli, inatçı, egosantrik, paranoid, aşırı duyarlı, utangaç kimseler olup yalan söyleme, çalma, kavga etme, obsesif, seksüel davranış bozuklukları ve saldırganlık gösterebilen kişilerdir."[28] Çalma, kavga, yalan söyleme, seksüel bozukluklara, diğer tipoloji yazımlarında pek rastlamıyoruz. Demek, "Epileptik ve Türk" tipi, buna yakındır ve Doktor Oka, Gülhane'de tez yazıyordu ve tabii subaydı, Gülhane "çürük raporu" babında merkezi bir durumdadır; dolayısıyla bu yazımı, "Türk Saralı" tipolojisine giriş de sayabiliriz. "Yerli malı epileptik" olarak anlamamız isabetlidir.

Devamla, "gerekli olmayan detaylar hastanın zihnini sürekli meşgul eder ve sık sık tekrarlanır, ayrıntıcılık ve ısrarcılık vardır." Güzel, bütün bunlara ilaveten, Doktor Oka'dan şu iki listeyi daha almak istiyorum; "bu kişiler, zaman zaman yakın ve sıcaktırlar, buna mukabil umulmadık zaman ve durumlarda aşırı öfke, irritabilite ve agresif davranışlar gösterebilirler."[29] Güzel, şimdi, "Türk Saralı" resmine daha da yakınız ve ikinci-ilave listeyi ele alıyoruz; "seksüel davranış arasındaki değişiklikler hiperseksüalite, fetişizm ve transeksüalite gibi psikoseksüel bozukluklar ve en sık olarak görüleni libido azalması ve hiposeksüalitedir." Bu listedeki "hiposeksüalite" her yerde not ediliyor, seksüel saldırganlık ve transseksüalite ise burada var. Yaygın hipo-

[28] Dr. Zafer Oka, *Temporal Foküsü Olan Epileptiklerde Psikiyatrik Semptomatoloji ve Bellek*, GATA Uzmanlık Tezi, 1995. s. 10.

[29] ibid., s. 11.

seksüalite vurgusuna karşın seksüel açıdan azgın, Caligula'da olduğu türden sodomi eğilimli; o halde, "Türk-Epileptik" çizgisi ortaya çıkmak üzeredir; her halde isterik çağrışımından uzaklaşmıyoruz.

Bu listeye, bir de adli tıp kurumu uzmanlarının bulgularını ekleyebilirim; tamamı bu bölümün ekleri arasındadır. Bu nedenle ayrıca kaynak göstermiyorum ve önemli bir paragrafı aktarmakla yetiniyorum: "Genel bir klinik spektruma sahip bir hastalık olan epilepsinin psikiyatrik yönü çok önemlidir. Tüm hayat boyunca devam eden, tedavisi imkansız, ancak sürekli, muntazam ve yeterli dozdaki ilaç tedavisi ve yaşam tarzının ölçülü olması ile kontrol altına alınabilen, bütün katı tedavi ve sınırlamalara rağmen gene de zaman zaman nöbetlerin ortaya çıkması ile süregelen epilepsi hastalığında, bazı olgularda, yılların geçmesi ile çabuk kızma, kolay parlama, hadiseleri ters yorumlama, alınganlık, tolerans göstermeme, aşırı ve ölçüsüz dinsel ritüellere bağnazca bağlanma, aşırı ve frenlenemeyen şehvet, lüzumsuz hızlı ve teferruatlı konuşma, zeka yıkımı, kaba donuk yüz ifadesi ile kendisini gösteren epilepsiye özgü kişilik yapısı oluşur." Çok güzel, bu tipolojiyi çizen adli tıp kurumu uzmanları, "ancak bu karakter her epilepside oluşmaz" diyorlar; çok tabiidir ve bunu bilimsel dürüstlük gereği saymak yerindedir.

Burada, "aşırı ve ölçüsüz dinsel ritüellere bağnazca bağlanma" ve "aşırı ve frenlenemeyen şehvet" kişilik çizgilerini okuyoruz ki son derece açılayıcı olduklarında kuşku bulunmamaktadır. Buraya, "kaba donuk yüz ifadesi" de ilave edebilir; benim bu mediko-politik çalışmamda önemli yerlere sahiptirler. Neden mi, çok basit bir nedenle ve bu epileptik karakter çizgilerine baktığımda, "saralı cumhur" tasvirinin yerli yerine oturduğuna bir daha hükmedebiliyorum.

Ayrıca burada durmamız için de bir sebep bulunmuyor; şöyle ki, adli tıp kurumu uzmanlarının verdiği bu bilgilere dayanacak ve epileptik olanlarda, "aşırı ve ölçüsüz dinsel ritüellere bağnazca bağlanma" tasvirini de hesaba katacak olursak, ülke tümden saralı mı sorusunu formüle etmekten geri kalamayız Tabii, bu soruya, "evet" demek durumunda değiliz; ancak dinsel ritüellerde ölçüsüz ısrarı dikkate alırsak ve epileptiklerin de ölçüsüz ölçüde ısrarcı olduklarını hatırlayarak, pek çok tarikatın ve bu arada bazı stratejik pozisyonların epileptik işgale uğradığı sonucuna ulaşmak durumundayız. Bu, her halde önemli bir çıkarımdır; yalnız, daha önemlisi, epileptikleri çıkarmaktadır. Mediko-Politik, işte budur ve bunu anlıyorum.

Buradan devam ediyoruz; bir epileptik kişilik çıkarılmaktadır ve bunu inkar etmek imkansızdır; peki, güzel, ancak çıkarılan bu epileptik kişilik, nöbetlerin verimi midir, şimdi önümüzdeki işte soru budur. Bu soru da, başka bir soru davet etmektedir; nöbetler ne kadar sürüyor ve ne öğretiyorlar; bu sorunun en kestirme cevabını ise Dostoyevskiy'den alıyoruz, Dostoyevskiy'nin, bir epileptik nöbeti hakkında, "böyle bir saadetin birkaç saniyesi için yaşamının on yılını ve belki de tamamını verebileceğini" söylediği hep kayıtlıdır. Demek, nöbetler son derece kısadır.

Başka tespitler bir yana, Dostoyevskiy'den de, "ictus" veya nöbetin çok kısa olduğunu öğrenmiş oluyoruz; Dostoyevskiy, bu çok kısa zaman içinde öylesine mutlu oluyor ki, yaşamının on yılını veya tamamını vermeye hazırdır, çünkü nöbet sırasında ekstazi halindedir. İki husus yan yanadır; epileptik, nöbette bilincini kaybetmekte, bu nedenle bu kısa dönemdeki eylemlerinden dolayı cezai mesuliyeti olmamaktadır ve bir kısmı, bu bilinç kaybı aşamasında, Dostoyevskiy bunlar arasındadır, cennete yolculuk yapmaktadır. Bu yolcuğa, "vecd" veya "ekstazi" diyoruz ve şimdilik bir kenara koyuyoruz.

Demek ki dar anlamda epileptik hal, bir yel, konvülsiyon ve düşmeden ibarettir.

Ancak unutmamak gerek, epilepsi bir beyin hastalığıdır ve nöbetlerin devamı ve (biz ancak nöbetler tekrarlarsa epilepsi hastalığından söz edebiliyoruz) beyinde iz bırakmaktadır. Epileptik davranış bozukluklarını bu ize bağlamak zorundayız.

O halde epileptik kişiliğin asıl manifestasyonunu nöbetlerin dışında görmek durumundayız ve bunlara, "interiktal" bozukluklar adını veriyoruz. Şöyle tarif ediliyorlar: "Epileptik nöbetten bağımsız olarak, nöbetten herhangi bir zaman sonra meydana gelirler. Oluşumlarında epilepsi ve/veya serebral epileptojenik bir lezyon rol alır. Nöbetlerin sıklığı bu tür psikiyatrik bozuklukları bir dereceye kadar etkiler." Demek oluyor, epileptik nöbetlerden ve daha çok tekrarından doğan ve daha sonra nöbetlerle bağını koparan, kişilik bozuklukları söz konusudur.

Adı üzerinde kişilik bozukluklarıdır; nöbette bir epilepsi hastasının kime zararı olabilir, daha önce pek çok kez not ettim, zararı kendisinedir. Düşer, kendisini yaralar, denizde veya uykuda nöbet gelir, boğulur ve gider;

ancak interiktal bozukluklar çok farklıdırlar; kaldı ki, Doktor Oka veya adli tıp kurumu uzmanlarının çizdikleri epileptik tip, çok büyük ölçüde, epilepsi hastalarının nöbetler arasındaki hallerinden çıkmaktadır.[30] Tam bir tipoloji mi, söylemem, zordur; ama yine de, bir epilepsi hastasının, ortalama ve muhtemel davranışlarını ve daha doğrusu, bozukluklarını haber verdikleri kesindir. Bunlara bakacak olursak, nöbetler arası bir epileptik, zaman zaman toplumsal ahlakın, her türlü yobazlığın, garip kült'lerin, kriminal alanın, dejenerasyon ve kir teorisinin içine giriyorlar. Oradalar ve ben de buradayım.

Bundan sonra mı, Kaplan ve Sadock'un *Comprehensive Textbook of Psychiatry*'sinden bir seçki ya da "katkı" var, dikkatle incelenmesi verimlidir. Aynı katkıya, Gülhane Askeri Tıp Akademesi'nden Albay Profesör Hamdullah Aydın ve General Profesör Şevket Akpınar'ın, "İnteriktal Davranış Bozuklukları" üzerine saptamalarını ekliyorum. Kaplan ve Sadock ile Gülhane'den, Dr. Aydın ve Dr. Akpınar'ın tespitlerinin, "mediko-politik" değeri çok yüksektir; bunları, Türk politikasına sağlıkla bakmak üzere bir katkı olarak sunuyorum.

Caligula'yı bir tepeleyici olarak soyutlamıştım. Ben hala oradayım.

Tepeleyici için en iyi seçim, epileptik'tir.

İnteriktal davranış bozuklukları içinde bir epileptik ise inter-regnum veya bizim dilimizdeki sözcüklerle, "fetret devri" için var. "Fetret Devri", biter bitmez yoklar.

◆◆◆

[30] Tabii başka çalışmalar da var, bu ikisini, komprehensiv nitelikleri nedeniyle seçmiş bulunuyorum.
Nöbetlerle ilişkisiz olarak çıkan depresyon belirtileri "interiktal depresyon" olarak adlandırılmaktadır. Eplilepsi hastalarında en sık görülen duygudurum bozukluğu interiktal depresyondur.
Epilepsi tanısı alan hastalarda diğer nörolojik ve kronik hastalıkları olanlara göre depresyonun daha sık görüldüğü yapılan pek çok çalışmayla gösterilmiştir. Bazı çalışmalarda ise depresyon görülme oranları diğer hastalıklarla benzer bulunmuştur.
Dr. Eylem Şahin Cankurtaran, Prof. Dr. Berna Uluğ, Prof.Dr. Serap Saygı, "Epilepsiye Eşlik Eden Psikiatrik Bozukluklar", *Klinik Psikofarmoloji Bülteni*, Cilt 14, Sayı 2, 2004. s. 99.

Comprehensive Textbook of Psychiatry

EPİLEPTİK: NÖBETLER-ARASI BOZUKLUKLARI

◆◆◆

İktal* Özellikler

Nöbet dejarşları duygudurum (mood) değişiklikleri, derealizasyon ve depersonalizasyon ve zorlu düşünceler (forced thinking) gibi yarı amaçlı otomatizmler ve ruhsal aura'lar üretebilir.

Belirsiz bir sezgiden umutsuz bir korkuya kadar değişen iktal korku, bir nöbet belirtisi olmadan meydana gelebilir ve iktal depresyon nöbet geçtikten sonra günlerce ve daha fazla uzayabilir. Bazı hastaların zevk veren aura'ları olabilir.

Fyodor Dostoyevski'nin, kendisini, bütün evrenle mükemmel bir uyum içinde hissettiği ve "böyle bir saadetin birkaç saniyesi için yaşamının on yılını, belki de tamamını verebileceği" coşturucu aura'sı vardı.

Epileptik derealizasyon veya depersonalizasyon yaşantısı, gerçeği değerlendirmeyi bozabilir. Diğer bir ruhsal aura tekrarlı münasebetsiz düşünceler, fikirler veya düşüncelerin üşüşmesi ile karakterize zorlu düşüncelerdir. Zorlu düşünceler, obsesyonel düşüncelerden ve kompülsif dürtülerden ayırt edilmelidir. Zorlu düşünceleri olan epileptik hastalar, bunları, stereoptik, konu dışı, kısa ve irrasyonel düşünceler olarak fakat her zaman ego distonik özellik göstermeksizin yaşarlar.

◆◆◆

Preiktal Özellikler

Psikiyatrik bozulmalar, nöbet öncesinde (prodromal), nöbet sonrasında (postiktal) veya intermitant nöbet aktivitesi sırasında meydana gelebilir.

Bazı hastalar nöbet başlamadan en az 30 dakika önce başlayıp, 10 dakikadan üç güne kadar süren, irritabilite, depresyon, başağrısı, konfüzyon ve diğer semptomlarla birlikte gelen prodromal semptomları yaşarlar.

Postiktal periyod dakikalardan saatlere uzayan bazen günlerce süren bir konfüzyonel durumla karakterizedir. Uzun süreli postiktal konfüzyon özellikle sağ temporal kompleks parsiyel nöbetleri takiben ortaya çıkabilir.

Bazı "twilight states", alacakaranlık durumlar, iktal ve postiktal değişikliklerin birbirine karıştığı bir uzamış periyoddan ileri gelebilir.

◆◆◆

İnteriktal Özellikler

◆◆◆

Şizofrenik Psikoz

Şizofreniform psikozu olan çoğu epilepsi hastasının, nöbet olayları veya iktal deşarjlarla bilinen direkt ilişkisi olmadan, kronik interiktal hastalığı vardır.

Ancak bu hastaların çoğunda artmış nöbet frekansı veya antikonvülzan kesilmesi ile eş zamanlı olarak psikotik semptomlarla kötüleşme gelişir ve diğer az bir kısımda da nöbetlerin kontrolü halinde psikotik semptomlarda kötüleşme olur.

◆◆◆

Kronik interiktal psikozu olan epilepsi hastalarında çoğu zaman erken nöbet başlangıç yaşı ve genellikle sekonder jeneralize tonik klonik nöbetlerle seyreden, bir on yıl veya daha fazla süreyle iyi kontrol edilmemiş kompleks parsiyel nöbetler vardır. Bir interiktal psikoz, önceki rekürren postiktal psikotik epizodlardan gelişmiş olabilir.

Nöbetlerin antikonvülzanlarla kontrol altına alınması ve nöbet odağının çıkarılması, bazen, başarılı bir nöbet tedavisinden sonra ilk kez ortaya çıkan interiktal psikozun gelişimini engellemez.

Bu bozukluk, bazen, tabloya karışan afektif semptomlarla bir şizoaffektif psikozu andırır.

◆◆◆

Kişilik Bozuklukları

Epileptik hastalar arasında borderline, atipik veya mikst, histriyonik ve bağımlı gibi kişilik bozuklukları yüksek yaygınlık gösterir. Kişilik bozukluğu olan hastalar bağımlı ve çekingen kişilik özellikleri göstermeye eğilimlidir.

Epilepside en yaygın kişilik bozukluğu borderline kişiliktir.

Şaşırtıcı olmayarak, epileptik hastalar genellikle stabil bir karakter yapısından yoksundurlar.

İmmatür ve impulsif olurlar.

Bu kişilik kümesi, irritabilite, özkıyım girişimleri ve aralıklı patlayıcı bozukluktaki artmış insidansı kısmen açıklamaktadır.

Epilepsisi olanlar stigmatize edilmişler ve kaygı içindedirler, meslek edinmede, araba kullanmada ve evliliği yürütmede zorluklarla karşı karşıyadırlar.

Bu psikososyal zorluklar eşlik eden herhangi bir mental retardasyonla birlikte, bağımlılık, düşük özsaygı ve hastaların birçoğunda mevcut olan borderline kişilik özelliklerine katkıda bulunurlar.

İlaveten epileptik aura yaşantısı, kişilik bozukluklarının gelişmesine katkıda bulunur.

◆◆◆

Gastaut-Geschwind Sendromu

Genel bir kişilik olmasa da, kompleks parsiyel nöbetleri olan bir grup hastada *Gastaut-Geschwind Sendromu* olarak adlandırılan bir grup özellik gözlenir.

Temporal limbik odağı olan bazı epilepsi hastalarında bir şeylerin öneminin artmış olduğu hissi gelişir. Bu hastalar ciddi, epilepsiden uzak, müdahalecidirler; filozofik, ahlaki veya dini konulara yoğun ilgileri vardır.

Bazı epilepsi hastaları, muhtelif dini dönüşler veya deneyimler yaşarlar. Kişilerarası ilişkilerinde vizkozite gösterirler, sınırlı konu çerçevesinde tekrarlayıcı ve ayrıntılı konuşma eğilimi gösterirler. Konuya girmek için uzun zaman harcayabilirler. Çok sayıda alıntılarla ayrıntılı arka plan bilgisi verirler ve duyguları ve düşünceleri hakkında bol bol yazarlar.

◆◆◆

Duygudurum Bozuklukları

Epilepsisi olan hastaların çoğunda kronik interiktal depresyon veya disktimi vardır.

Bazı araştırmacılar, bu durumu, epilepsinin interiktal disforik bozukluğu olarak adlandırmakta ve antidepresan tedaviye iyi yanıtla birlikte bağlantılı olan parosimal irritabilite veya ajitasyonu vurgulamaktadır.

Bu hastaların, eşlik eden, psikotik bozukluklarla ayrılmazlığı bilinen paranoya ve varsanıları (halüsinasyon) olabilir.

Epilepsiyle depresyonun başka bağlantıları vardır, iktal depresyonun seyrek görünüşü sadece mevcut iktustan daha uzun ömürlü olmasından değil aynı zamanda özkıyıma da bağlı olabilir.

Depresyon ayrıca preiktal olarak meydana gelir.

Sıklıkla ajitasyon, suiside davranış ve psikotik semptomlarla birlikte episodik duygudurum bozulmaları, artan nöbet aktivitesiyle birlikte gelebilir.

◆◆◆

Disosiyatif Durumlar

Disasiyatif kimlik bozukluğu, depersonalizasyon bozukluğu, possession durumları, füg durumları ve psikojenik amnezi ile epilepsinin spesifik bir ilişkisi, merakı cezp edici, fakat çözülmüş değildir.

◆◆◆

Özkıyım

Epilepsi hastalarında tamamlanmış özkıyım riski, epileptik olmayan popülasyonunkinden 4-5 kat daha fazladır ve temporal lob kaynaklı kompleks parsiyel nöbetleri olanlar 25 kat daha fazla olmak üzere yüksek risk altındadırlar.

◆◆◆

Dr. Aydın & Dr. Akpınar

İNTERİKTAL DAVRANIŞ BOZUKLUKLARI

◆◆◆

Temporal epilepsilerde görülen davranış bozukluğu tabloları, klasik psikiyatri kitaplarında bulgu olarak epileptik konfüzyonal haller alacakaranlık hali (twilight state), otomatik davranışlar (automatism), firarlar (fugue) şeklinde ve interiktal devrede akut ve kronik paranoid, psikoz-şizofreniye benzer psikoz, demansa varabilen entelektüel deteriorasyon gibi geniş bir spektrum içinde incelenmektedir.

◆◆◆

Epileptik : Çevresine Küfürbaz

İnteriktal devrelerde kendisinin dünyanın en büyük telsizcisi olduğu tarzında megalomanik, kendine hep haksızlık yapıldığı, herkesin kendisi hakkında kötü düşünceleri olduğu tarzında polimorf sistemsiz perspektif, Tanrı'nın, kendisine, seslendiği, ilahi güce eriştiği, Tanrı tarafından Kabe'ye kabul edildiği tarzında mistik hezeyanlar, deja vu tarzında bellek bozuklukları

ve klinikte dosyasını yırtma, çevresindekilere küfür etme tarzında davranış bozuklukları gözlenmiştir.

◆◆◆

Epileptik: Hırsız ve Kavgacı

Önce mide bulantısı olmakta, bundan sonra ne olduğunu hatırlamamaktadır.

Nöbetler genellikle firarlar tarzında olmaktadır.

Klinikte yattığı süre içinde otomatik davranışla karakterize temporal nöbetleri, interiktal devrede hırsızlık, arkadaşlarıyla kavga etme tarzında davranış bozuklukları gözlendi.

◆◆◆

Epileptik : Bir Kenarda Ağlar ve Vecd Hali

Beş yıldan beri ortalama 4-5 günde bir 2-3 dakika devam eden nöbetler geçirmektedir.

İçini kim olduğunu unutturacak kadar hoş bir duygu doldurmakta, çocukluk yaşantılarını hatırlamakta ve çevresinde olup bitenlerden haberi olmamaktadır.

Nöbetlerin başlamasından önce davranış bozuklukları olmayan olguda, beş yıldan beri interiktal devrede askerden firar, keyif verici madde kullanımı, zaman zaman göğsünü jiletle kesme şeklinde antisosyal davranışlar, kimseyle ilişki kurmama, yalnız başına bir kenarda ağlama, birkaç intihar girişiminde bulunma şeklinde depresif özellikler saptanmıştır.

◆◆◆

İnteriktal Psikiyatrik Bulgular

1. Mizaç değşiklikleri: Preiktal ve interiktal olarak görülür. Anksiyete, irritabilite, agresif davranışlar ve intihara kadar varabilen depresyon şeklinde kendini belli eder.
2. Kişilik Bozuklukları: Özellikle erken yaşta çıkan temporal epilepsili hastalarda agresif davranış şeklinde kendini gösterir.
3. Epileptik Psikoz: Kronik paranoi psikoz, epilepsinin şizofreniform psikozu adını alan bir kronik epileptik gelişebilir. Temporal epilepsideki akut psikotik epizodlardan ayırt edilmelidir.
4. Entelektüel Fonsiyonlarda Bozulma: Epilepsiyle birlikte olan ve demansa varabilen mental deteriorasyon.

◆◆◆

Histeri versus Epilepsi

Histerideki bulguların çoğunun temporal lob epilepsisinden ileri gelebileceği düşünülmelidir.

Histerinin epilepsi zannedilmesi kadar epilepsinin de histeri zannedilmesi mümkündür.

EEG ayırıcı tanıda yardımcı olabilir, ancak bazen temporal lob epilepsisinde normal bulunabilir.

(İsterikler, yk) epileptik hastaların nöbetlerinin paternlerini öğrendikleri ve histerik atakları, konflilerini çözmek için uygun bir yol olarak kullandıkları belirtilmiştir.

◆◆◆

---

* İktal, nöbet demektir, Latince "ictus", nöbet anlamına geliyor. "İktal", nöbet ile birlikte manifeste olan bozukluklar ve "inter-iktal" ise nöbetten bağımsız olarak , daha çok nöbet sonrasında ve epileptik olanın nöbetten kurtulması da zor olduğu için, "nöbetler-arası" bozuklukları anlatmaktadır. yk.

B. J. Sadock & V. A.Sadock, *Comprehensive Textbook of Psychiatry*, op. cit., s. 381-385.

Dr. Hamdullah Aydın-Dr. Şevket Akpınar, "Temporal Lob Epilepsili Olgularda İnteriktal Davranış Bozuklukları Analizi", *GATA Bülteni 22*, 1980. s. 240-244.

İkinci Bölüm İçin
Birinci Ek

EPİLEPSİ VE CEZA EHLİYETİ[1]

Genel bir klinik spektruma sahip bir hastalık olan epilepsinin, psikiyatrik yönü çok önemlidir. Tüm hayat boyunca devam eden, tedavisi imkansız, ancak sürekli, muntazam ve yeterli dozdaki ilaç tedavisi ve yaşam tarzının ölçülü olması ile kontrol altına alınabilen, bütün katı tedavi sınırlamalara rağmen gene de zaman zaman nöbetlerin ortaya çıkması ile süregelen epilepsi hastalığında, bazı olgularda, yılların geçmesi ile çabucak kızma, kolay parlama, hadiseleri ters yorumlama, alınganlık, tolerans göstermeme, aşırı ve ölçüsüz dinsel ritüellere bağnazcasına bağlanma, aşırı ve frenlenemeyen şehvet, lüzumsuz hızlı ve teferruatlı konuşma, zeka yıkımı, kaba donuk yüz ifadesi ile kendisini gösteren epilepsiye özgü kişilik yapısı oluşur. Ancak bu karakter her epilepside oluşmaz.

◆◆◆

Epilepsi (ile) suç işleme yatkınlığı arasındaki ilk ilişki Lombroso tarafından ortaya atılmıştır. Bütün epileptiklerin suç işlediği söylenemezse bile suç işlemişler arasında epilepsinin sıklığı da gözden uzak tutulamaz.

◆◆◆

TCK 46. maddesinde belirtildiği gibi fiili işlediği zaman şuurunun veya hareketinin serbestisini tamamen ortadan kaldıracak surette akıl hastalığına

[1] Dr. N. Cansunar ve Dr. İ. Balcıoğlu, *Epilepsi'nin Ceza Ehliyeti Açısından Değerlendirilmesi*, Yeni Sempozyum 34(3-4) 75-78, 1996.
Bu eki, Dr.Cansunar ve Dr. Balcıoğlu'nun bu özet ve değerli çalışmasından aktarıyorum. Paragraflar, yazarlarına aittir, ancak, ben seçtim. Teşekkürlerimi yazıyorum.
Paragraf sonlarındaki kaynak işaretlerini ihmal ettim. Tüm kaynakları, incelemenin aslında bulmak mümkündür.

duçar olan kimseye ceza verilmemekte, TCK 47. maddesinde belirtildiği gibi fiili işlediği zaman şuurunu veya hareket serbestisini önemli derecede azaltacak surette akli maluliyeti bulunan kimseye verilen cezalar da azaltılabilmektedir. TCK 48. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen ise, failin suçu işlediği esnada arızi bir sebepten dolayı 46. veya 47. maddelerde mündemiç akli maluliyetin bulunması halinde hakkında o maddelerdeki şartların uygulanmasıdır.

◆◆◆

Epileptiklerin de kişilik yapıları veya geçirmekte oldukları nöbetlerdeki konfüzyon halleri nedeniyle sık sık suç işledikleri görülmüştür.

İşledikleri suçun başında, adam öldürme, yaralama, yangın çıkarma, hakaret, tehdit, ordudan firar, teşhircilik gelir. Özellikle adam öldürme suçunun epileptik karakterin bir sonucu olarak nöbet öncesi veya sonrası oluşan konfüzyon devreleri esnasında işledikleri tespit edilmiştir.

Bu suçlarda genellikle bıçak ve balta kullandıkları, darbe adedinin fazla olduğu, yine bu konfüzyon devrelerinde en yakınlarını öldürebildikleri, nöbetten açıldıktan sonra işlemiş oldukları suçu öğrenerek üzüntü duydukları hatta intihar ettikleri görülmüştür.

◆◆◆

Suçun ani işlenişi ve ortada gerçek bir sebebin bulunmayışı, şiddet ve gazap halini gösteren delillerin oluşu olayda epileptik bir etkenin olduğunu düşündürmelidir.

◆◆◆

Herhangi bir epilepsi psikozu veya epilepsi demansı tablosu göstermeyen, epileptik karakter özellikleri taşımayan epileptik bir kimsenin nöbet dışında işlemiş olduğu suçların ceza ehliyeti tamdır.

◆◆◆

Br epilepsi nöbeti sırasında veya nöbet öncesi veya sonrası oluşan konfüzyon tablosu içinde işlenen suçlara karşı ceza ehliyeti yoktur.

◆◆◆

Her iki otomizma ile kendisini gösteren temporal nöbetler de bu gruba girerek böyle bir nöbet sırasında işlenen suçlarda kişinin cezai ehliyeti bulunmaz.

◆◆◆

Epilepsi psikozu veya epilepsi demansı bulunan bir kişinin ise ceza ehliyeti yoktur.

İkinci Bölüm için
İkinci Ek

CALIGULA: MÜSTEBİT & HIRSIZ & EPİLEPTİK

Caligula'yı, geçen yıl, yazdım; ancak yazarken, daha çok siyaset felsefesi açısından bakıyordum. Cumhuriyet yıkılıyordu, Julyus Sezar, cumhuriyet yıkıcısı ve bir diktatör adayı olduğu için, Brutus ve Cuntası tarafından öldürülmüştü; Brutus, bir "cumhuriyetçi" idi, ama cumhuriyet yıkıcısını öldürmekle birlikte cumhuriyet'i kurtaramadı.[1] Hedefinin bilinmemesi ve yalnızca, "sen de mi, oğlum" sözüyle hatırlanması bir tarih talihsizliğidir. İzleyen iç savaşı Augustus kazandı, Augustus, cumhuriyet kurumlarının içini boşalttı ve Tiberius, çökertti; arkasından bu çöküntü üzerinde tepinecek, bir "tepeleyici" aranıyordu, bu Caligula'dır. İnsani değerlerin hiçbirine bağlılığı olmayan ve tam bir dejenere idi; bunun için seçilmiştir.

Cumhuriyet'in çöküntüsü üzerinde tepinecek olanın, bir dejenere, zaman zaman bilincini kaybeden birisi olması gerektiğine inanıyordum; son zamanlarda ve tekeliyette, hep insani değerlerini yitirmiş, başka bir deyişle, Fransız Devrimi öncesinde doğmuş ve hep orada kalmış, tipleri "başkan" yaptıklarını da görüyordum. Bunlardan da düşünsel güç aldım; Caligula'da yazmak istediğim budur. Öylece yazdım.

Caligula'nın epileptik olduğunu da hep biliyorduk; şimdi iki soru var. Birincisi, bir "tepeleyici" veya bir "tepinen", prens olarak, epileptik olduğu

[1] Yalçın Küçük, *Caligula – Saralı Cumhur*, op. cit.

için mi tayin edildi; önemli bir soru, ama bir kenara koyuyorum. İkincisi, karakter çizgilerinin oluşumunda, epilepsi önemli ve hatta belirleyici mi; bu soruya yöneliyorum.

Tabii, İmparator Gaius'u biliyorum, ama epilepsi uzmanı hekim olmadığım için böyle bir soruya cevap bulmam imkansızdır ve cevap verebilme iddiasından uzak duruyorum. Şunu yapabilirim; Caligula'nın, özellikle nöbetler arası davranış bozuklukları ile oluşan epileptik kişiliğe benzeyen çizgilerinden, birkaçını not edebilirim. Böylece, yapabileceğim, bir cevaptan daha çok, bir tartışma hazırlığı olabilir; bir düşünme planını ortaya çıkarmaya katkıda bulunabilirim; buradaki kısa deneme işte budur.

İKİ KİŞİLİK

Caligula hakkında hep doğru kabul edilip hep tekrarlanan tarif, Romalı devlet adamı ve tarihçi Suetonius'un, "so much for the Emperor, the rest of this history must deal with the Monster" sözüdür;[2] Caligula'nın bir imparator ve bir de canavar hali olduğunu anlatmaktadır. Montesquieu da bir başka şekilde bu ikili kişilik yapısı üzerinde duruyordu; "on disoit de lui qu'il n'y avoit jamais eu un meilleur esclave ni un plus méchant maitre,"[3] Roma'ya daha iyi bir uşak ve daha kötü bir efendi gelememişti, diyordu. İki kişiliği kesindir; uzun nöbetlerden sonra epileptiklerde ve interiktal hallerde, şizofreni-benzeri ve/veya dubleks kişilik görülüyordu, uymaktadır.

İki kişiliklidir; hem küstah ve hem köledir.

Daha küstah olanı ve daha kölesi gelmemiştir ve saralı'dır.

TAHSİLİ?

Bir nokta var, "seçim" denmekle birlikte, artık, halkın temsilcileri tarafından yapılan seçim ve dolayısıyla "cumhuriyet" tarihe karışmıştı, imparator, bir ailenin fertlerinden çıkarılıyordu. Güzel, ancak neden Caligula; bu soru ortadadır; çünkü hakkındaki en değerli çalışmalardan birisinde, "we know virtually nothing about Caligula's education," Caligula'nın eğitimi hakkında, tabii o zamana göre yüksek eğitimiyle ilgili olarak, hiçbir bilginin olmadığı

---

[2] Suetonius, *The Twelve Caesars*, Penguin Classics, 1979, s. 163.

[3] Ch. Montesquieu, *De la Grandeur des Romains et de Leur Décadénces*, Paris, n.d. s. 116.

not edilmektedir.[4] Caligula, hem eğitim ve hem de daha önce bulunduğu kamu görevleri itibariyle, geldiği yer için gerekli formasyondan yoksundu. Geldiği yere getirilmesi, liyakat sistemine ihanet durumudur.

KAMUSAL ALANDA OĞLANLARI ÖPÜYOR

Tam bir dejenere idi ve erkek sevgilileri vardı ve bunlardan birisi ünlü pandomimci Mnester idi; Mnester hakkında, tarihçi Klingaman, "whom Caligula kissed and caressed in public," kamusal alanda öpüyor ve kucaklıyor, yollu bilgi vermektedir.[5] Cinsel arzularına fren tanımayan bir tip olduğu nettir.

Erkek sevgililerinin boyunlarından öpmeyi çok seviyordu; kayıtlıdır.

SODOMİ

Julius Sezar da epileptik idi ve Sezar için muhalif çağdaşları, "bütün kadınların kocası ve bütün kocaların karısı" diyorlardı; doğru kabul edilmektedir. Julius ve Gaius, epilepsi üzerine genel olarak verilen izlenime, hiposeksüel oldukları konusunda vurgu var, aykırıdırlar; cinsel arzularının her türlü aşırılığa yol açtığını biliyoruz. Gaius, bu alanda daha da aşırıdır [6] ve tam bir şehvet düşkünü olduğu konusunda, bütün kaynaklarda, ittifak buluyoruz.

Kız kardeşi Drusilla ile nerede ise karı-koca düzeninde yaşadıkları malumdur; kendisinin evlendirdiği genç bir çiftten kızı, nikah masasından alıp yandaki odada cinsel ilişkiye zorladığı ise hakkındaki filmlerde bile gösterilmiştir. Roma'nın ünlü ziyafetlerinde, bir senatörün eşini alıp bir odadan çıktıktan sonra ilişkinin pozisyonları üzerinde konuşmaktan geri kalmıyordu. Müptezel'dir.

Bunların ötesinde iki yanlı homoseksüeldir.

Hem sodomize ediyor ve hem de sodomize oluyordu. Travesti'dir.

---

[4] Arther Ferrell, *Caligula –Empeoro of Rome*, 1991, N.Y. p.81

[5] W. Klingaman, *The First Century: Emperors, Gods & Everyman*, London, 1990, s. 223.

[6] Gaius is further accused of the most gross seduction of other men's wives, of incest, and of unnatural affections.
J.P.V.D. Balsdon, *The Emporer Gaius (Caligula)*, Oxford, 1934-1964, s. 208.

AĞZI BOZUK

"Suetonius says that Caligula 'added to the enormity of his crimes by the brutality of his language.'"[7] Ferrell, Caligula'nın ağzının bozukluğuna, kaynak olarak, Suetonius'u göstermektedir. Epileptiklerde bu var, çok kaba dilleri var ve en çok da yakınlarına küfürü eksik etmiyorlar.

Malum sözle, "devletin zirvesinde" de ağzı pek bozuktur. Bazen bunu kendisi de fark ediyordu ve daha çok bilinçsiz'dir.

Lumpen tipolojine uygundurlar.

Tekrarlayan nöbetler, beyin sisteminin normal işleyişinde tahribat yapıyor; interiktal dönemde, entellektüel deteriorasyon, lumpenleşmeye yol açmaktadır. İyi bir tahsil alamayan ve bebekliğinde askerler arasında oynayarak büyüyen Gaius, "Caligula" adı, asker postalı demektir, askerler arasında büyümüştü, asıl eğitimi buradadır ve kaba bir dile yatkın'dır, epilepsi ve beklemeden oturtulduğu yer, bunu, artırıcı etki yapmış olmalıdır. Anlayabiliyoruz.

Sara, lumpen'i daha da lumpenleştirmektedir.

HIRSIZ-CANİ

Babaları, çocuklarının idamını izlemeye zorluyordu. Çocuğu henüz idam edilmiş olan bir babayı akşam ziyafete çağırıyor ve ziyafet boyunca yaptığı şakalara gülmesini emrediyordu. Bir ara hasta olmuştu; "yaşarsa, gladyatörlerle çarpışırım" diyen sanatörü, gladyatörlere parçalattı. Bu nedenle olabilir, Montesquieu, "Caligula étoit un vrai sophist dan sa cruauté", Caligula, zalimlikte gerçek bir filozoftu, demektedir.

Kel idi, kendinden daha saçlı olanların saçlarını kazıttırıyordu, Ay ile seviştiğini söylüyordu ve keçi, epilepsiyi çağrıştırdığı için bu sözcüklerde sansür vardı. Büyük zenginlerin, önce servetlerine el koyuyor ve sonra ortadan kaldırtıyordu. Hırsızlıklarına ve cinayetlerine ölçü yoktur.

---

[7] A. Ferrell, *Caligula*, op. cit., s. 131.

HEM BAĞNAZ HEM AHLAKSIZ

"Sremilsya sdelat' svoyu vlast' neograniçennoy i troboval okazaniya sebe bojeskih poçestey."[8] *Bolşaya Sovyetskaya Ansiklopesi*'nde, kısaca ve çok güzel bir şekilde ifade edildiği üzere, sınırsız bir iktidarı sağlayabilmek için Romalılar'ın kendisini Tanrı saymalarını, Tanrı'ya gösterilen saygıyı kendisine de göstermelerini istedi. Tek Tanrılı Yahudileri de buna katıyordu ve Kudüs'e büyük bir heykelinin dikilmesini emretti. Ömrü yetmedi, öldürüldü.

Dinselleşme, Augustus döneminde başlamıştı; çöküntüde, imparatorlukta ve benim öne sürdüğüm yeni kavramla "tekeliyet" düzeninde, yönetim, dinselleşme ve yobazlığa muhtaçtır. Az sayıların iktidarında halkın yobazlığa batırılması zorunludur; bu, hem siyasi hem de sınıfi'dir. Saralı Caligula, bunu, kendisinin "Tanrı" ilan edilmesine vardırdı; epilepsi hastanelerinde Tanrı ve peygambere çok rastlıyoruz.

Tanrı veya peygamber ya da dinsel ritüellerin bağnaz takipçileri, bunlar, interiktal davranış bozuklukları arasındadır. Not etmiş bulunuyorum.

Sınıfi'dir ve siyasi'dir ve böyle zamanlarda bir saralı yukarıya itilmektedir. Saralı olduğunun saklanması ise, düzen zoru'dur.

Öte yandan, Caligula'nın iktidarında tepeden aşağıya inen büyük bir ahlaksızlık hüküm sürüyordu. Ama aynı zamanda çok muhafazakar ve bağnaz bir Roma yaratılıyordu. İki kişililik burada da karşımıza çıkıyor. En ahlaksız olan, Caligula'dır ve yine de tanrısal görünmek isteyendir; ne yazık, epileptik kişilik, buna çok uygundur. Bu açıklığa ulaşmış durumdayız.

Peki bu bir tesadüf mü, hayır bu bir tesadüf değildir ve en yerli yerinde olan da, epileptik'tir.

İki kişilikleri var ve şizofreniform haldedirler.

---

[8] *Bolşyaya Sovyetskaya Ensiklopedia*, str. 203.

İkinci Bölüm İçin
Üçüncü Ek

EPİLEPSİ VERSUS HİSTERİ

W. A. Lishman

Çeviri: D. Hakyemez

Büyük konvülsiyon şeklindeki histerik belirtiler bugün, eskisine oranla daha az görülmektedir. Bu iki hastalığın birbirinden ayrılması söz konusu olduğunda, çoğunlukla yalın bilinç kaybı nöbetlerine ya da hafıza kaybının izlediği huzursuz davranma nöbetlerine dikkat edilir. Klinik teşhis koymadaki en önemli güçlük, histeri ile epilepsinin birbirlerini dışarıda bırakmamasıdır; bazı durumlarda bu ikisi bir arada görülür; beyin hastalığına histerik bozukluklar eşlik edebilir. Sonuç olarak, krizleri ilk bakışta organik bir temele dayanmıyormuş gibi görünen hastaları yakından izlemek önemlidir.

Gerçekten de, gerçek epilepsi hastalarının %5'inin, hastalıklarının izlediği seyir boyunca aynı zamanda sahte-nöbetler geliştirmeye de eğilimli olduğu değerlendirmesi yapılmaktadır (Scott, 1982a). Bazı durumlarda, ilaçlı tedavi yoluyla epilepsinin gittikçe daha iyi kontrol altına alınmasının klasik histeri nöbetlerinin ortaya çıkmasına neden olduğu görülecektir; ilaçlar azaltıldığında denge yeniden eski haline dönecektir (Trimble, 1982). Bu paradoksal etki, hastanın ailesine bağımlılığını koruma ihtiyacını yansıtıyor olabileceği gibi hastanın histerik belirtiler gösterme eğilimi, kasılmaya karşı ilaçlardan bir ölçüde zehirlenmesiyle artmış da olabilir.

Bununla birlikte, son çözümlemede epilepsi nöbetleri ile histeri nöbetleri arasındaki ayrımın her zaman mutlak olması muhtemel değildir. Vakaların

büyük kesiminde fizyojenik etkilerle psikojenik etkiler birbirlerini dışarıda bırakacak şekilde işlese de, bazı vakalarda bu ikisi birbirinden ayırt edilemez ölçüde iç içe geçmiş olacaktır.

◆◆◆

Mamafih, EEG, bu kadar güçlü bir ayrımı desteklememektedir ve atak türleri ile kayıtlardaki anormallikler arasındaki korelasyonların mükemmeliyetten uzak oldukları hemen görülmüştü. Psikomotor nöbetlerin tanınması, böylesi net bir görüşü ortadan kaldırmada çok daha etkilidir. Nöronal dizşarjlarla açıkça bağlantılı nöbetlerin, klinik çalışmalarda ilkel ve "epileptik" sayılanlardan çok daha ilerde olduğu tespit ediliyordu. Kişiliklerde pek belirgin istikrarsızlıklar, açıkça organik nöbet sahibi hastaları daha çok karakterize ediyordu ve epileptik atakları tahrik etmede, psikolojik açıdan rahatsız edici durumların rolü, artan ölçüde kabul edildi.

◆◆◆

Bir motor konvülsiyonda histeriden ya da psikojenik bir bileşenden şüphelenmeye götürecek özellikler şunlardır: Histerik nöbet genellikle epilepsinin tanınmış türleriyle tam uyum göstermez; tuhaf bir örüntü sergileyebilir ya da bir örneği diğerinden farklılık gösterebilir. Bu türden nöbetlerde alışılmış tonik-klonik aşama gözlemlenmeyecek ve hareketler sıklıkla düzenli bir örüntü sergileyecektir. Hasta, gösterişe yönelebilir; ifade gücü yüksek hareketlerde bulunabilir. Zapt edilmeye çalışıldığında, kasılmaları artabilir.

W. A. Lishman; *Organic Psychiatry*, op. cit., s. 259-260.

Üçüncü Bölüm

ORGAZM

Öğrenmek bir sevinç değilse nedir veya öğrenmenin sevinci kalmazsa ne yapmalı; soruyu böyle de formüle edebiliriz ve bu takdirde, Stefan Zweig'tan aldığımız bir cevap var. Zweig, öğrenmenin sevinci kalmadığı zaman, ölmeye karar vermişti ve intihar ettiğini biliyoruz. Bunu, öğrenmek, hakkıyla, sevinç'tir ve sevinç, yaşamak'tır; eğer sevinç yoksa, ölüm yoldur, şeklinde anlayabiliriz.

Nasıl öğrenmeli; sevinç, herhalde bu soruda sırlıdır. Ve öğrenmek, hep sır çözmededir.

Sır çözmek ise, sevinç'tir ve aynı zamanda sınır'a yolculuk, demektir.

Sır da, sevinç de sınırdadır. Sının, sınırındadır.

Yaşamak mı, hep sınırdadır.

Güzel, peki ben nasıl öğreniyorum, öğrenmenin benim için de büyük bir sevinç olduğunu biliyorum, ancak, nasıl öğrendiğimi hala bilmiyorum. Bir ipucu Dostoyevskiy'dedir, her epileptik nöbetten sonra, kendisini restore ederken veya toplarken, daha iyi kurabiliyordu ve ben de "her önemli" buluşumdan hemen önce, küçük-büyük bir ateşli hastalık geçirmiş olduğumu tespit edebiliyorum. İlkokula başladığımda, o zamanlar sıralar "tembeller" ve "çalışkanlar" olarak ayrılıyordu ve ben tembeller sırasındaydım. Bir kabakulak hastalığı geçirdim, üç hafta kadar okula gidemedim, doğrusu böylece ilkokula başlarken, bir ateşli hastalık ile okuldan soğumuştum, ama, ne talih, gittiğimin ilk günü öğretmen yarış yaptı ve sonunda beni aldı, çalışkanlar sırasına yerleştirdi, hep o sıralarda kaldım. O tarihten beri hep çalışkan bir

öğrenci oldum; hep sevinç çıkarıyorum, şimdi bile, gece uyku arasında yeni öğrendiklerim olursa, sevinçle elimi çırptığımı biliyorum.

Peki, bu tespitler öğrenme alanında öğretici mi; Dostoyevskiy'den interiktal epileptik halde, aklın frenlerinin patlatıldığını ve zaman zaman akılsızlığın sınırına yaklaşıldığını öğrenebiliyorum, bu zamanlar daha çok yaratabiliyordu, ama doğrusunu söylemek gerekirse, kendi ateşli hallerimden öğrendiğim yoktur. Tabii ateş, aklımın frenlerini gevşetiyordu ve zorlayabiliyordum; ancak bir ilke saymıyorum. Bu nedenle bu tespitlerden, sadece ateşliliğin, hallerimden birisi ve belki de en çok görüneni olduğunu öğreniyorum. O kadar.

Nasıl düşündüğümü ve nasıl öğrendiğimi hep merak ettim, durdum; önemli bir ilerleme kat etmediğimi söylemek zorundayım. Herhalde bu benim dışımdakilerin işidir; benim dışımda olanlar varlar, amma, ya beni ya da düşünmeyi, çok büyük ihtimalle de ikisini birden hiç merak etmiyorlar.

Bununla birlikte uzun yıllardır üzerinde çalıştığım "Grup Seks" kitabımı yazarken, öğrenmenin bir dolaylı yolunu izlemekte olduğumu fark ettim, burada not edebilirim. Buna, belki, "birini çalışırken diğerini öğrenmek" demek uygundur, ikisini birden öğrenmeyi deniyordum. Biriyle, diğerinin karanlıklarını açmaya çalışıyordum; birinde göremediğimi diğerinde buluyordum, burada bunları açmak istiyorum.

Belki de hiç kimsenin başına gelmemiştir, birden fark ettim, ben mazoşizm'i çalışırken, sabetayizm'i öğreniyordum ve ikisinin aynı şematik yapıya sahip oldukları, bu yolla ve bir şekilde "kafamda çaktı" ve ben bu ışıkta bulabildim. Mazoşizm, Sacher-Masoch'dan geliyor; Sacher-Masoch'un Yahudi asıllı ve dolayısıyla bir Kripto-Yahudi olduğundan kuşku duymuyoruz ve aynı zamanda sabetayizm'in frankist kolundan olduğunu, ben kuvvetle, ileri sürebiliyorum. Bunu benden başka süren olmamış, doğruluğu bir yana, önümde yeni bir kapı açılıyordu.

Öğrenmek, öğrenmeye yeni bir kapı açmaktadır.

Ve her olgu, öğrenmek için bir bahanedir.

Hapishane mi, eskilerde demir parmaklıklarla resmedilirdi, eskimiştir; şimdi, hem anahtarı sizde olmayan ve sizde kapı-koluna uzanma iradesini yok eden kapılar dizisidir, demek durumundayız. Hem benim yaşadıklarımda hem Amerikan filmlerinde hapishane artık böyledir. Hapishane çok kapılıdır ve

mapusçuluk kapı açmayı unutmaktır. Hapishane artık kapı'dır ve görünüşü budur.

Dostoyevskiy, hapisçiliği ve daha doğrusu gardiyanlık mesleğini, iradeyi kırma zanaatı olarak yazıyordu; sadece harika'dır. Sultanahmet'ten tahliye olduğum günün gecesinde, arkadaşlarım, Bebek Oteli'ni uygun görmüşlerdi, birden bizi bekleyen asansörün kapısının önünde beklediğimizi fark ettik, ben dikkatle kapıya ve Temren de merakla bana bakıyordu. O hapisim pek de uzun değildi, ancak ben hep çok duyarak yaşadığım ve onurlu bir hapisçi olmaya özendiğim için kapıya uzanmamayı hemen öğrenmiştim. Yalnız bu, tıkılı yerde öğrenmek'tir; genel ve serbest öğrenmek ise kapıları kırmak ve hep yeni kapı açmak irade ve sevinci'dir.

Hem öğrenmek ve hem sevinç, bir cüret'tir.

Devam edebiliriz, epilepsi'yi öğrenirken ekstazi'yi çalıştığımı ise hemen fark ettim; doğrusu bu, Dostoyevskiy'nin ekspertiz alanıdır, hep vecd halini yazıyordu ve şimdi bunları epileptik nöbetlerin ilk ve en "bilimsel" formülasyonlarından birisi olduğunu biliyoruz. Dostoyevskiy'den aldığımız "bir budala" veya "bir utanık" tip, "bir ecinni" de diyebiliriz, romanlarından çıkarılınca, sadece vahim'dir. O halde ekstazi'yi çalışırken epileptik tipi yakalamak, epilepsi'ye ciddi boyutlar yüklemektedir. O halde öğrenmenin bu yolunun açtığı bu kapılardan geçince, "Dostoyevskiy de saralı" deyip geçemiyoruz; saralı'yı jüstifiye etmek ve bir hasta olarak ilgi ve özen göstermenin dışında, kamusal alanda, legitimate, meşru, görmek imkansızlaşmaktadır.

Mişkin ve/veya Stavrogin sevimlidir, ancak epileptik, Suetonius sözleriyle "canavar" olabilmektedir.[1] Bu arada, Romalı Caligula'nın hırsız ve canavar olduğunu biliyoruz.

Erotizm'i öğrenmek ise tasavvufu bilmektir; belki de bu nedenle, bu ülkede, erotizm'i yazmaktan kaçış yaşıyoruz. Doğru, Yakup Kadri, Nur Baba'da, tasavvufu yazarken erotizme değinmek zorunluluğunu da duymuştu; yaptığı "harika" bir işarettir, yalnız sadece işaret'tir. Erotizm ile mistizm yakınlığı ise işaretten çok ciddidir; çünkü erotik uçuş, ki bunu hemen "düşüş" aşaması izlemektedir, sufi'nin Tanrı ile buluşması ile aynı beyin halini vermektedir. Ve artık biliyoruz, bazı azizeler, Tanrı ile buluştuklarını sandıkları zaman, orgazm'a varmaktadırlar. Bu da bir öğrenmedir.

[1] So much for the Emperor; the rest of this history must deal with the Monster. Suetonius, *The Twelve Caesars*, op. cit., s. 163.

O halde orgazm'ı bilmek ölmeyi bilmektir. Ölmek mi, çözülmek ve düşmek değilse nedir; yaşamanın hiçbir anı, orgazm kadar, ölümle özdeşleşmemektedir. Bataille'da var.

Ortak hal bilinç'i yitirmektir; orgazmik ve ölüm aşamalarında "canlı" bilinçsizdir ama "canlı" demekle birlikte, ne "ölçüde" canlıdır, bilemiyoruz. Orgazm'da canlı, büyük bir haz ile "öldüm" diyebiliyor ve ölüm sürecinde bazı talihli canlılar, büyük bir keder içinde, "ölüyorum" yollu mırıldanabiliyorlar. O halde, orgazm, hem ölmek'tir hem de ölüm'ü yenmenin en doğal yoludur. Ölümü, ertelemek; işte bunu da orgazmik hal olarak tabir edebiliyoruz.

Bu ise Freud'un, insanı, iki içgüdünün, ölüm ve cinsellik içgüdülerinin, çatışması olarak görüşünün, bir başka şekilde formülasyonudur. Şöyle de söyleyebilirim; orgazm, küçük küçük çok kısa anlar için ölmektir ve "kötü" ölümden uzaklaşmaktır. Tabii, Reich'ı biraz genişleterek, ölümcül yüklerden boşalmaktır da diyebiliriz. Ancak eğer böyle diyebiliyorsak, Bataille'a borcumuz büyüktür. Borç nedenleri içinde ise ilk başta, *Gözün Hikayesi* var, çünkü, ölüm ile orgazm birlikteliğini ise en çok, Bataille'ın, *Gözün Hikayesi* adlı romanında okuyoruz.

Bu sözlerle mi, hayır, ancak bu düşüncelerim, "Grup-Seks" çalışmada var. Tekrarlamıyorum, amma, bazı fragmanlar aktarmadan da geri kalamıyorum. Herhalde bir yerden başlamak durumundayım ve buradan başlıyorum. Sade için "Sodom" ve Sacher-Masoch için "Kürklü Venüs" ne ise Genet için de "Gülün Mucizesi" işte odur; Bataille, analizlerini, en çok, *Hırsızın Günlüğü* kitabı ile, İnglizce adı *Miracle of Roses* olan bu romana dayandırıyor. Ve bu analizler sonucunda Bataille, "Genet ölümü sever, cezayı ve yıkımı sever" sonucuna ulaşmaktadır; aslında burada "sever" sözcüğü az kalıyor, Genet, ölüm karşısında vecd halindedir. Cinsel münasebete yaklaşımında da aynı mistik hali bulabiliyoruz.

Bu da bir hapishane romanıdır; ama hangi hapishane, herhalde buna da "Sodom" diyebiliriz.[2] Bir erkekler hapishanesinde bu kadar aşk ve cinsel ilişki

2 Sodom" eski bir Filistin şehridir; ancak yaygın seks, genç oğlanlar ve hayvanlarla yapılıyordu. Öyle ki, bu kentin adından pek çok sözcük çıkmış durumdadır, "sodomi", erkekler arasında ve hayvanlarla yapılan anal seksi anlatmaktadır; sözcüğün "sefahat" anlamı da var. Yakup Kadri'nin "Sodom ve Gomere" romanından genellikle anlaşılan budur. Bunun dışında, İngilizce "sodomize" fiili, iradı veya zorla, anal seks yapmak anlamına geliyor, ancak "to be sodomized" da var. Nitekim, de Sade hakkında mahkemelerde ifade veren fahişeler, Marki'nin kendilerini sodomize ederken, uşağının da Marki'yi sodomize ettiğini anlatıyorlardı; buna, İngilizcede "to be sodomized" diyoruz. Bu arada Marki'nin, genelevlere yaklaşmasının yasaklanmış olduğunu not etmiştim, tekrarlamış oluyorum.

olması herhalde şaşırtıcı sayılmalıdır; Genet, başlarken hemen, Harcamone, Divers ve Bulkaen'e olan aşklarından söz ediyor, aynı andadır; bunlar içinde Harcamone'a olanın çok ayrı bir yeri var, çünkü Harcamone ölüm hücresinde, ölümü bekliyor, uzaktan görmek bile Genet'yi çıldırtıyor, yüksek hazlara sevk ediyor. Genet, bunu hiç saklamıyor ve hemen, "what I felt for Harcamone may be mystic, it is nontheless violent"[3] demektedir, demek, aşkı, hem sufiyane hem de şiddetli ve kötüdür.

Tasavvufu bildiğinden kuşku duyamayız; Genet, kendisini, bunlara aşık edenin onlardan kendisine ışınlanan, "radiate" eden ("radyasyon" sözcüğünü ben ekliyorum) bir tılsım, bir çarm ("charm"[4]) olduğunu, kaydediyor; hem ışıklı hem karanlık bir çarm'dır. Ayrıca bunun, karanlık bir parlaklık ve göz kamaştıran bir karanlık, "a dark brightness or a dazzling darkness" olduğunu ekliyor; sanki Tanrı'yla buluşan bir mistiktir, gözlerinin kamaştığını çıkarabiliyoruz. Sufizmde de böyledir, mistikler, agnostik değil gnostiktirler, Tanrı ile buluşuyorlar; ancak Tanrı'nın parlaklığı karşısında gözleri kamaşıyor ve göremiyorlar. Bilinç kaybı işte buradadır.

Mistikler, vecd halinde bilinçlerini kaybediyorlar; Bataille göre, bu orgazm sırasındaki insanın halidir, o sırada da bir bilinç kaybından söz etmektedir. Öyleyse, bu çok kısa nakil'den, Bataille'ın, Genet'yi neden bu kadar yücelttiğini anlamaya başlıyoruz.

Genet, "ben" diyor, "Fontevrault hapishanesine geldiğimde, Harcamone on gündür zincire bağlanmıştı" ve hikaye ediyor; "ölüyordu ve ölüm, onun yaşamından çok daha güzeldir"; demek ki, ölmekte olan Harcamone'e Tanrısal bir aşk duymaktadır.[5] Genet, bazı abidelerin ölüm sancıları, zafer dönemlerinden çok daha anlamlıdır, yollu düşünüyor; Harcamone'i bir abide bildiği de kesindir.

Jean Genet, bir yerde, Harcamone'in ışın saçan imajının parlaklığı, radiant image, diyor ve hep mistik bir jargona bağlı kalıyor, görüyoruz; bu halde bile, başka bir mahkum olan Bulkaen'e olan aşkını küçük görmüyor; tam

---

[3] Jean Genet, *The Miracle of Roses*, Paris-N.Y., 1951-1966, s.11. (Genet'in, Gallimard tarafından yayınlanan Toplu Eserleri'ndeki adı "Miracle de la Rose" idi.)

[4] "Charm", cazibe, çekicilik, tılsım, muska, büyü.
Redhouse İngilizce-Türkçe Sözlük

[5] "When I arrived at Frontevrault, Harcamone had been in irons for ten days. He was dying, and that was more beautiful than his life."
ibid., s. 40.

tersine yükseltmektedir. Sanki, bir aşk bir diğerinin yolunu parlatmaktadır; sanki hapishane değil, Sodom'dadır, Bulkaen'e duyduğu aşk için "bu beni aşağı bir bölgeye çekmedi" diyerek bunu açıkça belli etmektedir. Tam tersine daha yukarıya çekiyor; çok daha ışıklı ve parlak bir bölgeye; işte buradan Harcamone'e yükselen mistik bir aşk doğmaktadır.

Burada mı, çok dikkat çekici, "burada her dinin mistiklerinin Tanrı'ları ve sırlı dünyalarından söz ederlerken kullandıkları dilin aynısını kullanıyorum" diyor ki, bizim işimizi kolaylaştırmaktadır.[6] Kolaylık, güzel ve şükran borcumuz var, ama Genet, kolaylık babında bazen daha da lütufkar olabilmektedir; eski zaman hapishanelerini, "harikulade bir dünya" olarak görüyor, zaman zaman "nerede o eski hapishaneler" diyen bir hali ve zulmün azalmasından şikayeti var. Sadece bunları değil, ceza kolonilerini de, Fransızca rélégation perpétuelle denilen ve bizdeki ömür boyu "menfi" olmaya benzeyen, bir kararla, bir mahkumlar kolonisine nakil edilmeyi (transportasyonu) ve ceza kolonisinde yaşamayı yüceltiyor; böyle bir yerde yaşamak, bir insanın "aziz" olması için yeterlidir. Herhalde toplumsal ilerleme neticesinde bunlar da tarih olmuşlar ve bu nedenle artık kalmayan bu tür mücrimler kolonisi için şükredeceği ve "kendisinin olan" Allah'ını arıyor, özlemle bu kolonilerin resimlerine bakıyor, bu arada böyle bir kolonide idam edilen birinin resmi karşısında, "benim ölümümü çalıyor" yollu yanıyor; demek ölümü ve işkence ölçüsünde yoksunluğu pek sevmektedir. Artık yoklar, güzel, peki kolonilerin yokluğuna neden mi hayıflanıyor; çünkü kiliselerde aziz olmak yine de kolaydır, hakiki "aziz" işte bu kolonilerden çıkabilmektedir, Genet'nin, kilise azizlerinin yazgılarını hafife aldığını anlayabiliyoruz, "asıl aziz ben buna derim" diyen bir havadadır. Zulmün şiddetlisine bakmaktadır.

Bu ödünç-alma işine, bir başka söyleyiş ile bir diğer çalışmamdan, "Grup Seks"ten, küçük parçalar halinde aktarma yapmama, burada ara veriyorum; göstermek istiyordum ve görüyoruz, Genet, *Gülün Mucizesi*'nde, ölümü, mistizmi, orgazm'ı, daha doğrusu bu üçüne aşkla yönelişi, iç içe koymaktadır. İnsandan yalnızlığın ve ölüme yakınlığın, karşı cinse ve eğer hapishanede ise, hiç ayırmadan, aynı cinse susuzluğu, "teşne" de diyebiliriz ve Farisi olup

---

[6] This love did not lure me to another region but, on the contrary, lifted me up and brightened my surroundings. I am using the very language with which mystics of all religions speak of their gods and mysteries.
ibid., s.118.
Dostoyevskiyen bir dil de diyebiliriz; bundan sonraki bölümdedir.

"susamış" demektir, böylesine ölümcül bir canlılıkla anlatan başka bir roman bilmiyorum ve serserilikten ve hapisten romancı olanlardandır. Genet, bunlardan, hangisine daha çok vurgundur, buna cevap veremeyiz, çünkü üçünü birbirinden ayırmamaktadır.

Bataille mı, orgazm mı; *Erotism* yazarı Bataille'ın, erotizm ile orgazm'ı özdeş tuttuğundan hiç kuşkumuz yok; erotizm'i ölüm ile özdeşleştirmesi, ancak orgazm'ı kastetmesi ile mümkündür. Bilinç kaybı da orgazm'da manifestedir; güzel, o halde sorabiliriz, peki "orgazm" nedir, devam edebilmek için bazı tariflere ihtiyacımız var.

Bu sözcüğü günlük dile sokan herhalde Wilhem Reich'tır, Freud'un asistanı, sonra kısmi muhalifi, Alman Komünist Partisi üyesi, tabii psikanalizmin pek çok ünlü kurucusu misli Yahudi ve bunların çoğundan ayrı olarak hep solcu ve bu nedenle iltica ettiği Amerika Birleşik Devletleri'nde McChartism'in kurbanlarından birisi, Amerika'da, düşüncelerinden dolayı bir hapishanede ölen bir bilim adamıdır. Önemli çalışması, *The Function of the Orgasm*, 1968 yılında en çok satan ve dolayısıyla Altmış Sekiz kuşağı tarafından en çok okunan kitabı olmuştu. Profesör Reich, bir "orgazm devrimi" peşindeydi, bizde "boşalma" deniyor ve bu devrimin gerçekleşmesine katkıda bulunarak insanları, yok yere taşıdıkları ağır elektrik yükünden kurtarmak istiyordu.[7] Reich, "boşalma" işlevini yapamamış bir insanın taşıyamayacağı bir yükün altında olduğu düşüncesindedir; esaret altında yaşadığına inanmaktadır.

Profesör Reich, orgazm'ı, dört aşamaya ayırmaktadır; bunları, "gerilim, yüklenme, boşalma, gevşeme" olarak adlandırıyor. Doktorlar Masters ve Johnson da dört aşama sayıyorlar, "excitement, plateau, orgasm, resolution" diyorlar ve bunlara, Türkçe'de, heyecanlanma, tepe, orgasm ve çözülme aşamaları adlarını verebiliyoruz. Tanınmış doktorlar Masters ve Johnson, "the entire orgasmic phase usualy lasts form three to eight second," orgazmik aşamanın sadece üç ila sekiz saniye sürdüğünü de kaydediyorlar; demek ölüm kadar kısadır.

◆◆◆

[7] Wilhem Reich, *The Function of the Orgasm*, London, 1942-1968.
Wilhem Reich, *Bedensel Boşalmanın İşlevi*, İstanbul, 1978-1983.

Masters & Johnson

ORGAZM'IN DÖRT AŞAMASI

The human female's cycle of sexual response has been arbitrarily divided into four separate phases by the Washington University Sex Research Project. These phases are, in order, (1) excitement, (2) plateau, (3) orgasm, and (4) resolution.

The excitement phase may vary in length from a few minutes to as long as two or three hours, depending upon the intensity and the continuity of the patterns of the sexual stimulation. The first phase of sexual response is measured from the human female's reception of any psychic or physical sexual stimulus to her entry upon the second or plateau phase of response.

This is a somewhat shorter reaction sequence during which she gathers psychological and phsiological strength from the mounting sexual tension, until her physical and mental forces are adequate for the leap into the third, or orgasmic, phase of sexual release.

The entire orgasmic phase usually lasts from three to eight seconds.

The lenght of the resolution, or fourth and final phase of the sexual response cycle, is roughly proportional to that of the first or excitement phase: the shorter the excitement phase, the shorter the resolution phase, and the more extended the excitement phase, the more the resolution phase is slowed.

W. H. Masters & V. E. Johnson, *Orgasm Anatomy of Female.*
The Encyclopedai of Sexual Behaviour, Vol. II, s. 788.

◆◆◆

Bataille, erotizm'i, bir canlı yaratığın en derinine, en derinindeki özüne, kalbini durduracak şekilde vurmak olarak tanımlıyor; bir insanın erotik istek haline geçebilmesi için de kişinin, önceden, kısmi bir çözülüşte olmasını öngörüyor; bu söz konusu kişinin, bir kopukluk alemine geçmesi demektir. Buna, "dissolution- this expression corresponds with dissolute life, the familiar phrase linked with erotic activity," gevşek veya sefih hayat ile özdeş olan bu sözcük, "çözülüş", erotik aktivite ile bağlanan tanıdık ibaredir, cümlesini eklemektedir.[8] Demek, Bataille'ın erotizm anlatımında, benim, "çözülüş" olarak işaret ettiğim,"dissolution" sözcüğü çok önemli bir yer tutmaktadır.

[8] G. Bataille, *Erotism: Death and Sensuality*, San Francisco, 1957-1986, s. 17.

Ancak Bataille'ın erotizm analizini irdelemede, "çözülüş" anlamının yeterli olduğundan emin değilim, çünkü İngilizce ve Fransızca'da, "dissolution", çözülme ve parçalara ayırma ve ayrılmanın yanında, gevşek ve şehevi yaşama ve hatta "death" , ölüm manalarına da sahip bulunmaktadır.[9] Ölüm, yine karşılaşıyoruz, Bataille'in erotizm çözümlemesinde stratejik bir konumdadır. Bu nedenle, çözülüş'ü, ölüm benzeri bir hal olarak anlamamız yerindedir.

Kaldı ki, Bataille'ın *Erotism* çalışması da, tam bu cümle ile başlıyor; "erotizm, öyle söylenebilir, ölüm noktasına kadar yaşama uçuştur" demektedir.[10] Burada "uçuş" yerine "yükseliş" de diyebilirdik, belki daha doğrudur; not ediyorum, ayrıca Bataille bunun bir tarif olmadığını, ancak erotizm'in anlamını en iyi şekilde verdiğini de ekliyor. Tabii pek şaşırtıcı ve hatta yeni sayamayız, çünkü ilk önce aktardığım cümlesinde, kalbin durma ölçüsü vardı ki, ölümün kapısı olduğundan kuşku duyamayız.

Bir de şunu ekleyebiliriz, "erotizm, öncelikle, bir dinsel meseledir ve bu çalışma, bir bilimsel eser veya din tarihi olmaktan daha çok teoloji'ye yakın durmaktadır" demektedir;[11] dolayısıyla, Bataille'ın yazdıklarında herhangi bir bilimsel tutarlılık aramak durumunda olmuyoruz. Çünkü Bataille'ın akılla bir ilişkisi yoktur ve akli yöntemlerle gerçeğin bulunabileceğine inanmamaktadır ve hatta "science does not blind me," bilim beni körleştirmez, diyerek övünmektedir. Bu nedenle de erotik halde, bir sufinin vecd, ekstazi halini görebilmektedir ve belki de erotik hal ile bir mistiğin Tanrı ile buluşmasını anlamaktadır. Bu nedenle veya bununla tutarlı bir biçimde, Bataille'ın erotizm çeşitlerinden birisi olan ruhsal erotizmde, erotik, tek başınadır.

Ruhsal erotizm, Bataile'ın, erotika'larından birisi olmakla birlikte, tümüne yaklaşımında bir dinsellik teşhis edebiliyoruz. Erotik halin, sessizlikle geçtiğini, tıpkı bir ayin misli ritüeli olduğunu ve söz'e yer verildiği zamanda da galiz sözcükler kullanıldığını okuyoruz. Erotik sürecin, dışarıdan, nesnel yöntemlerle anlaşılamayacağında ısrarlıdır; ancak içinden, "batini" bir yolla kavranabilmektedir. Bu iddia ise Bataille'ı net bir şekilde mistik kategoriye sokmaktadır ki, aynı zamanda mesyanik mi, görmek durumundayız.

---

[9] --dissolution, separation into parts, relaxation, breaking-up, dispersal, death. *Oxford Dictionary of English Etymology*, s. 276.

[10] G.Bataille, *Erotism*, op.cit. s. 11.

[11] Eroticism is primarily a religious matter and the present work is nearer to "theoloogy" than to sicentific or religious history. ibid., s. 31.

Erotik, söz uygunsa, erotik hali ve özellikle orgazm sürecinde tepe ve düşüş aşamalarını hiç bilmemektedir; çünkü bu sırada bilinç kaybı yaşıyor. Neden, bilemeyiz, ama, mistisizm'de bunun bir açıklaması var; mistik, gnostik olmakla, Tanrı ile buluşmayı kabul ediyor ve mistisizm'in esasında Tanrı'yı bilme yatıyor. Ama bu yatışa ve Tanrı ile buluşmasına rağmen yine de bilemiyor; çünkü Tanrı'nın ışığı çok büyük şiddetle akıyor, gözlerini kamaştırıyor, aklını başından alıyor, bilememektedir.

Tam burada bir hatırlatmaya ihtiyaç duyuyorum; erotizm'de ve daha doğrusu orgazm sırasında, sözün bittiğini ve eğer söz varsa, bunun galiz sözcüklerden ibaret olduğunu not etmiş durumdayım. Buna ilaveten, orgazm'ın bir bilinç kaybı hali olduğunu da kaydetmiş bulunuyorum. Güzel, bu iki not bir araya gelince, bize bir epileptik'i tarif etmektedir; şöyle ki, daha çok interiktal halde, pek küfürbaz olduğunu ve nöbet sırasında ise mutlaka bilincini yitirdiğini biliyoruz. Otomatizm veya firar ve benzeri haller ile bilinç'ten uzaklaşmanın interiktal dönemlerde de manifeste olduğu tespit edilmiş durumdadır.

Devam edersek, mistisizm'de şiddetin kaynağını bulabiliyoruz, erotizm'de, Bataille bunu de Sade'tan almaktadır. Bataille, Sade'ın *Sodom'un 120 Günü* temel eseri için yazdığı açıklamada, mistizm ile sadizm arasında net bir paralellik kurmaktadır. Önce mistikteki bilinç kaybı sürecini not ediyor, bu sırada mistik ekstazi halindedir ve buna bilinç kaybı da diyebiliyoruz, bunun nedeni sadece ve sadece sipiritüel şiddet'tir ve bunun karşısında sadist'in şiddeti vardır. Her ikisindeki vecd ise "the mystic's ecstasy is, like the sadist's, propotional to the dis-regulation, the derailment of his conciousness," bilinç kaybına orantılı olarak realize ediliyor. Şiddet ile bilinç geriliyor, söz uygunsa bir ay tutulmasından geçiyor, artık kesiklidir. Demek ki, mistik bilinç kaybı şemasını, erotizm'e yansıtabilmek için Bataille'ın, de Sade'a ve sadist şiddete ihtiyacı var. Bu şiddet ile erotik süreçte, sevgilisinde kaybolan insan, ki bunun için çıplaklık gereklidir ve bu sevgiliyi, kişiliğinden soymaktır, aynı zamanda bilinç kaybı, bir tür bilinç tutulması yaşıyor ve yaşadıklarını öğrenemiyor; ama biz, bunu öğrenememesini öğreniyoruz.

Her yerde dinsellik ve mistik açıklamalara öncelik vaı, Bataille, orci'yi de bir "religious fever" olarak anlıyor ve anlatıyor; "dinsel havale " hali diyebiriz.[12] Orci, aynı zamanda, yine dinsel kurallar ve görkem içinde, bir

[12] ... we should regard it as a moment of heightened tension, disorderly no doubt, but at same time a moment of religious fever.
ibid. s. 117.

yüksek tansiyon durumudur. Doğrusu bunu da Bataille'da okumakla birlikte, Kubrick'in, *Gözleri Tamamen Kapalı* filminde hep görmüş durumdayız; gerçekten de, bir düzensizlik havası verilmekle birlikte, yüksek tansiyon, feverish hava ve dinsel kurallılık, egemenliğini kurmakta hiç gecikmiyorlar. Herhalde söz etmek durumundayım.

O halde ve şimdi sırada *Gözün Hikayesi* var, Bataille'ın bu romanla ve birden bire, tanınmışlık kazanmasında herhalde o zamanın edebiyat otoritelerinin, bunlar içinde Susan Sontag baştadır, birden bire övgü yağdırmalarının etkisini teşhis edebiliriz. Roman, iki kız ve bir erkek, son derece genç üç kişinin (bazen çoğalıyorlar) orci'leri üzerinedir; pornografik bir yeni-yetme gençlik öyküsüne benziyor, ölüm dahildir.[13] Sontag da "pornografik" diyor ve öylece övmektedir.

Bir nokta, etimolojik düzlemde, "porn" sözcüğü ile "oruspu" kelimesi arasında bir fark bulunmuyor; "porn", Antik Elenistan'da "fahişe"nin karşılığı olan sözcüklerden sadece birisidir. Ama şimdi, cinsel ilişkiyi tahrik için cinsel ilişkinin, sözle veya resimle ve her türlü estetik kaygıdan uzak olarak, temsil edilmesi anlamında kullanılmaktadır. Kısacası, erotizm'de estetik var, pornografi'de tahrik ön plandadır. Güzel, peki, o halde, nasıl olabilir, hem pornografik hem de göklere çıkarılmaktadır; çünkü Sontag'a göre, "what pornograhy is really about, ultimately, isn't sex but death," pornografik "edebiyat" seks değil ölüm üzerinedir ve Bataille burada bunu mükemmelen yapmaktadır.[14] Yine Sontag'a göre, Bataille, erotizm'den çok ölüm'e düşkündür; bu küçük romanda da bir "can çekişme erotikası" yazmaktadır. Daha açıkçası, erotizm'de ölümü görmekte ve bulmaktadır. Herhalde yine tekrarlamış oluyorum.

Bataille, insanın ancak aşırılıkta yaşayabileceğini savunmaktadır, Sontag'ın sözleriyle, "human beings live only through excess," iki aşırılık ise ölüm ve seks'tir. Ölümde dehşet var, seks'te haz; böyle olmakla birlikte, haz için dehşetten kaçmak ahmakçadır, çünkü dehşet, hazza açılan kapıdır. Arzu'yu

---

[13] Bu orgiastic sahnelere, epileptic fit, sara nöbeti'nin girmesine, şaşırmak mı şaşırmamak mı gerektiğine karar veremiyorum, Simone, birden yere düşüyor ve "a convulsion shook her harder harder", kasılıyor; "piss on me ... piss on my cunt" ve yalvarıyor.
G. Bataille, *Story of the Eye*, by Lord Auch, London, 1979, s. 16.
İngilizce "piss" ile Türkçe "pis" ayrı ayrıdır ve İngilizce, "piss", pisiuar'a yapma fiili olup, "cunt", kaba dilde, kadının cinsel organı yerinedir.

[14] Susan Sontag, *The Pornographic Imagination*, "Styles of Radical Will": London: Secker ve Warburg içinde.
G.Bataille, *Erotism*, op. cit., s. 106.

kamçıladığını vaaz etmektedir; o halde, insanın yaşaması, bu iki kapıyı açık tutmasıyla mümkün görünüyor. Ama erotizmde kapılar birleşiyor ve böylece yine, dönüp dolaşıp, başa ve de Sade'a geliyoruz. Bataille'ın felsefesinin açılımını ise en iyi şekilde, de Sade'ın, *Sodom'un 120 Günü* adlı eseri üzerine yazdığı incelemede buluyoruz.

Anlatan oğlan, ilk başta çekingen kız Marcelle ve seks-arsızı Simone, sanki yeni yetmelerin cinsel taşkınlıklarını yaşıyorlar ve Marcelle'in ansızın ölümüne kadar, gerçekten de sıradan bir pornografi okuyoruz. İntihar mı, öldü mü; bilmiyoruz; ama Bataille'ın felsefesi bundan sonra başlıyor ve şimdi buradayız, devam ediyoruz.

Herhalde oyun sandılar, Marcelle, oğlanın kollarında hareketsizdi, her tarafı açılmıştı; Simone'un dayanamadığını anlıyoruz. Yavaş yavaş açılıyor ve sonra konvülsiyon, başlıyor ve sallandıkça daha da açılıyor, "çıplaklaşıyor" demek istiyorum, oğlan birden bire ve dalga dalga boşalıyor, her tarafını "kirlettiği" kesindir;[15] tabii buna "kir" demiyorlar, çünkü, kir'i çok sevdiklerini biliyoruz.

İşte bu sırada ve Bataille'ın dünya çapında tanınmasına yol açan bu pornografik eserde, "kir" ya da "pislik" felsefesinin açıklamasını buluyoruz. Bataille, sıradan insanları, "beden hazzı" meselesinde küçümsüyor; bunlar, tatsız ve sönük olduğu için bedeni yiyerek haz alıyorlar, "ben beden hazzı denilen şeye, sade halinde, gerçekten tatsız olduğu için hiç değer vermem" (I cared only for what is classified as "dirty"), bunun yerine, "ben sadece 'pis' denileni ararım" diyor; normal sefahattan da tatmin almıyor, çünkü sadece kirleten şey sefih'tir, bunu istiyor. Bundan sonra burada, sefahat ve pislik üzerine bir güzelleme var ki, haber vermekle yetiniyorum ve aktarmak istemiyorum.

Oğlan ile Simone seks oynarken Marcelle bir dolapta kendi kendini tatmin ediyordu; orada intihar ettiği izlenimini verdiler. Oğlan, ipi kesiyor ve ölü kızı halının üzerine yatırıyor; ister günah işleme, ister yasak çiğneme ve isterse pislik densin, bundan sonra başlıyor; tahrik oluyor, Simone ise çoktan kızışmış haldedir. Bu vesile ile öğreniyoruz, o zamana kadar okuduğumuz bütün cinsel ilişki fantezilerine rağmen, Simone hala virjin imiş, teknik

[15] She soaked her dress in a long convulsion that fully denuded her and promptly made me spurt a wave of semen in my clothes.
G.Bataille, *Story of the Eye*, op. cit.

deyimle, deflore değil, ölü Marcelle'nin yanında cinsel ilişkiye başlıyorlar. "Simone was still virgin, and I fucked her for the first time, next to corpse," ilk kez, koitus yoluyla orgazm'ı buluyorlar ve ikimiz için de acı idi, ama tam da bu nedenle, acı olduğu için çok memnunduk; diyorlar, ölüm ve orgazm yan yanadır ve hem günah hem de yasak çiğneme buradadır

Daha ilerisi var mı; İspanya'ya kaçıyorlar, orada İngiliz zengini Sir Edmund onları beklemektedir, bazen orci'lere katılıyor bazen de sadece seyrediyor, o kadar çok ki; Bataille'ın bu kadar cinsel fanteziyi bilmesi gerçekten şaşırtıcıdır. Sadece birini özetlemek yerindedir; klisede geçmektedir, günah çıkarma hücresinde Simone, tabii ön sahneler geride kalmıştı, masturbasyona başlıyor ve papaz karşılık vermekte gecikmiyor. Burada kalmıyor, günah çıkarma hücresinde her türlü orci'yi düşünmemiz mümkündür; Sir Edmund, papazı bir konuda bilgilendirmek gereğini duyuyor. "Biliyorsun, insanlar asılır veya boyunlarında demir halka sıkılarak boğulurken ereksiyon yaşıyorlar ve tam nefes kesilince boşalıyorlar"; şimdi bu sahneyi oynamak üzeredirler. Sir Edmund, papaza, "you are going to have the pleasure of being martyred while fucking this girl," bunu haber veriyor; ne de olsa bir efendi'dir. Ölümün ve orgazm'ın elçisidir.

Sonra Sir Edmund ve Oğlan, işe koyuluyorlar, papazın ağzını bağlıyorlar, sessizleştiriyorlar, Sir Edmund papazın kollarını arkadan sarıyor, bacaklarını kendi bacakları ile hareketsiz hale getiriyor, oğlan, papazın boğazını kalçalarının arasına alıyor ve istediği ölçüde sıkıştıracak pozisyondadır; Sir, Simone'a, "haydi, bin" emrini vermiş haldedir. Simone "removed her dress and squatted on the belly of this singular martyr, her cunt next to his flabby cock," cinsel münasebet başlamaktadır.[16] Herhalde bu, önceki cinsel temaslardan pek yorgun ve her tarafı cendere içindeki papaz için çok zordur; ama deneme ve gösteri de işte budur.[17] Simone, papazın üzerinde sıkıştırıyor, Oğlan, kalçalarının arasına almış olduğu papazın boğazını sıkıyor, nefesi bitmek üzeredir ve zavallı papaz, son nefesini verirken hiç olmadığı kadar, sel misli, boşalıyor; hem ölüyor ve hem ölüyor. Simone, aynı anda, bırakıyor ve büyük bir haz fırtınasının içinde

---

[16] ibid., s. 64

[17] At last, she squeezed so resolutely that an even more violent thrill shot through her victim and she felt the come shooting inside her cunt. Now she let go, collapsing backwards in a tempest of joy.
ibid.

geriye doğru yıkılıyor; düşüyor, orgazm, düşmektir ve Simone da bir küçük ölüm yaşamaktadır.

Yere sırt üstü yatıyor, her tarafı açıktır ve taze-ölü papazın spermleri, uygun yerlerine, yapışıktır. O halde şimdi daha iyi anlıyoruz, bunlar, orgazm'dan daha çok ölüm'e düşüyorlar; ölümü seviyorlar, demek istiyor. Demek, orgazm, ölümün yerine'dir.

Ölüm ise tükenme değilse nedir; "çözülme" de diyebiliriz, insanları en çok korkutan'dır. En çok korktuklarını da, ölüye yaptıklarından anlıyoruz; aslında yaptıklarından da, daha çok şaşırdıklarını çıkarıyoruz. Her dinde her cenaze töreni, eninde-sonunda bir ürküntü ve korku ritüelini aşamamaktadır; yüksek bir formalite içinde ve üst düzeyde kurallılıkla, sanki ölmeyi reddediyorlar ve en fazla her ölüyü, kendi kendisinin kurbanı sayıyorlar. Kurban saymak, kutsamaktır.

Çoğunda marş adı altında ağıt yakılmaktadır ve kalanlara ağlanmaktadır.

EPİLEPSİ İLE ORGAZM

Güzel, papazın ölürken boşaldığını hem tespit ve hem de okumuş oluyoruz. Güzel, hem ölümün ve hem de orgazm'ın bir çözülme olduğunu tekrarlıyoruz. Tekrarlamamız gereken bir nokta da, hem ölümün ve hem de orgazm'ın, kısa veya uzun, bir bilinç kaybı olduğudur.

Peki başka; bu soruya cevap aramaya Reich ile başlayabilirim, "the epileptic seizure is an extragenital, muscular orgazm" diyordu.[18] Türkçe çevirisinde, "sara nöbeti, üreme örgenleri dışında oluşan, kassal bir boşalmadır" ifadesi var. Buradan, epilepsi hastasının da, nöbet sırasında, orgazm'a ulaştığını anlıyoruz; ancak koitus değil konvülsiyon sonucundadır.

Reich'in cinsel organları işin içine sokmadan realize olan bir orgazm'ı kabul etmesi, tıbbi planda değil "devrimsel" düzende, mümkün görünmüyor ve öyle anlaşılıyor, epileptik nöbet yoluyla boşalmayı devrim içi saymamaktadır.

---

[18] W.Reich, *The Function of the Orgasm*, op. cit., s. 329.
W.Reich, *Bedensel Boşalmanın İşlevi*, op. cit., s. 358.
These new insights also recalled those cases of epilepsy with abdonimal aura, in which I would not have known just where the convulsion took place, and what was their function and their connection with the vegetative nervous system. It became clear now that the epileptic seizures represent convulsions of the vegetative apparatus in which the damnned-up biogsychic energy is discharged exclusively by way of the musculature – with exclusion of the genital. The epileptic seizure is extragenital, muscular orgasm.

Daha da önemlisi, yazımında bir kalifikasyon görmüyoruz, sanki, her nöbette orgazm'ın gerçekleştiği izlenimi vermektedir. Ancak bu, eninde-sonunda, bir izlenimdir; öte yandan, çok yakın zamana kadar, hiçbir kaynakta, "nöbet eşittir orgazm" denklemine rastlamamak bir yana, epilepsi uzmanlarının dahi böyle bir semptomdan haberdar olduklarına dair bir işarete sahip değildik. Şimdi buradan çıkıyoruz.

Çok şaşırtıcıdır; bunu, şöyle de formüle edebilirim, uzmanlaşmanın bir deformasyon kapısı mıdır, hem verimliliği artırmakta hem de görüşü pek daraltmaktadır. Bu nedenle, tıp mesleğinin, yeni teknolojilerden yararlandıkları ölçüde, hem at gözlükleri ile donandıklarını hem de aydın olmaktan uzaklaştıklarını söyleyebilirim. Dostoyevskiy ile ilgileri, saralı ve dahi bir yazar olduğu noktasını aşmamaktadır. Bir kısmı, buradan, saralı olmanın meziyetleri hakkında pek abartılı sonuçlar çıkarıyor ki, bunu, aydın olmaktan çıkışın ve sürüleşmenin tipik örneği sayabiliyorum.

Halbuki, Dostoyevskiy'nin yazımından iki noktayı ayırt edebiliyoruz; bunlardan birincisi, epilepsi uzmanları tarafından yapılan tahliller, Dostoyevskiy'nin kahramanlarının, bunlara "hastaları" da diyebiliriz, nöbet anlatımlarının mükemmel olduğu konusunda hiçbir kuşkuya yer bırakmamaktadır. Bu anlatımları, nöbetlerin ilk bilimsel anlatımı sayanlar çoktur; buna ilaveten, ikinci olarak, Dostoyevskiy'nin bu nöbetlerde yaşadığı birkaç saniye için "bir ömre bedel" dediğini de biliyoruz. Ne oluyor; bu sırada, ekstazi halindedir ve peygamberler katına çıkmaktadır. Bu durumda, peygamber dünyasına girmesine, Dostoyevskiy'nin, çok büyük değer biçtiği ve dolayısıyla bütün ömrünün karşılığı saydığı şeklinde anlayabiliriz. Mümkün, fakat abartma olarak görmek durumundayız; her mistik her ekstazi ya da vecd halinde Tanrı ile karşı karşıya gelmektedir. "Bir ömre bedel" diyemiyoruz.

Parantez mi vurgu mu; epilepsi'yi nöbet ile özdeşleştirmek, kasıtlı yapılmıyorsa, büyük bir yanılma ve yanıltmadır. Tarifi yapıldığında epilepsi bir nöbet değil nöbetler dizisidir; asıl tahribatı da nöbetler arasında, interiktal dönemde (ki bir ömür olabilmektedir) yaşanmaktadır. Bunu, Dostoyevskiy'nin, çok zaman Dostoyevskiy'yi anlattıklarına inandığımız, kahramanların yaptıklarında ve anlattıklarında pekala görebiliyoruz. Başkaları bir yana Budala'da veya Ecinniler'de, bir epileptik, interiktal halde, nöbetlerde olduğundan çok daha fazla hastadır; tutarsız ve agresiftirler, demek istiyorum.

Üniversite yıllarımın başucu kitapları arasındaydılar. Dostoyevskiy'nin kahramanları, durup dururken, yanındakinin kulağını ısırır, burnundan çekerlerdi, o zamanlar henüz epilepsi ile ilgilenmiyordum ve o tarihte, daha çok Fransa'dan yayılan egzistansiyalizm'in Rusya'daki öncüleri olarak görüyordum; beni, eylemliliğe ittiğini saklayamam. Şimdi saralı olduklarını biliyorum, birden bire salonun ortasında bir kızı öpüyorlardı ve bizler, gıpta ediyorduk.

Dostoyevskiy'nin epilepsi hastaları henüz, durup dururken, oğlanları öpmüyorlardı. Eksikliktir ve dolduruyoruz. Dostoyevskiy'den devam ediyoruz.

Bir epileptik, nöbetler arasında son derece zaaflıdır, nöbetler, epilepsi hastasını belleği ve iradesi çok zayıf bir yaratık yapmaktadır. İradesi ve öğrenme kabiliyeti son derece zayıf ve paraya ve hırsızlığa meyyaldirler; Dostoyevskiy'de bu zayıflığı kumarda ve şehvet düşkünlüğünde netlikle teşhis edebiliyoruz. Bu iki açıdan Dostoyevskiy tam bir lumpen kişiliğe sahiptir; kumar ve şehvet tutkusunun esiridir. Bu nedenle, "bir nöbet için on yılımı veririm" dediğine bakacak olursak, Dostoyevskiy'nin nöbetlerinde orgazm ihtimalini yok sayamayız.

◆◆◆

Amy Norton
Çeviri: Deniz Hakyemez

NÖBETTEN HEMEN ÖNCE ORGAZM

NEW YORK, 29 Ocak – Epilepsi hastası bir kadının olağan dışı durumu, araştırmacıları, beynin sağ tarafının büyük olasılıkla orgazm yönetim merkezine ev sahipliği yaptığı sonucuna götürdü.

31 yaşında bir Macar epilepsi hastasının, doktorlarına, krize girmeden hemen önce orgazma benzer hisler yaşadığını söylemesi üzerine, doktorlar bu olayı yakından incelemeye karar verdi. Doktorlar, 1945'ten bu yana tıp literatüründe kayıtlara geçen 22 vakada, epilepsi krizlerini önceleyen "orgazm aurası" saptandığını ortaya çıkardılar.

Bu hastalardan dördüne ilişkin yeterli beyin-etkinliği kaydı bulunduğundan, araştırmacılar beyindeki orgazmla ilgili noktayı belirleyebildiler. Söz konusu nokta, beynin sağ ya da alışılmış deyişiyle "dominant olmayan"

tarafında – büyük olasılıkla duygusal tepkilerimize kaynaklık eden amygdala adlı bölgede – bulunuyor.

Dr. Jozsef Jansky ve Budapeşte'de bulunan Ulusal Psikiyatri ve Nöroloji Enstitüsü'ndeki meslektaşları, bulgularını Neurology'nin ocak sayısında yayımladılar.

Jansky, Reuters Sağlık Haberleri'ne, kendisini geçmişte görülen epilepside orgazm aurası vakalarını incelemeye iten nedenin, hastası kendisini bu durumdan haberdar edinceye dek, hiç bu tür bir vaka duymaması olduğunu bildirdi.

Jansky, "Kriz öncesinde orgazma benzer hisler yaşayıp yaşamadıkları, sıradan epileptoloji pratisyenliğinde hastalara sorduğumuz rutin sorulardan biri değildir," dedi.

Jansky, ayrıca, hastasının orgazm benzeri deneyimlerini doktorlarından on yıl boyunca gizli tuttuğunu ekledi.

Araştırmacılar, orgazm aurasına kaynaklık eden beyin bölgesinin, aynı zamanda cinsel orgazma da kaynaklık ettiğine inanıyor. Jansky, bunun doğru çıkması durumunda, söz konusu yapıların kimyasal özellikleri üzerinde yapılacak daha ayrıntılı çalışmaların orgazmın nasıl ortaya çıktığına ilişkin anlayışımızı geliştireceğini belirtti.

Jansky, "Orgazm, insan yaşamındaki en önemli şeylerden biridir," diye ekledi. "Orgazmın merkezi mekanizmasını incelemenin ilginç olduğu kanaatindeyim."

Neurology, 2002, 58.
http//www.wireheading com/orgazmatron/orgasmic-aura.html
İngilizce'den Türkçe'ye çeviriyi Deniz Hakyemez yaptı. Teşekkür ve sevgilerimi yazıyorum.

◆◆◆

Epilepsi ile orgazm ilişkisinde, 31 yaşında, epileptik bir Macar kadınının, Doktor Jozsef Jansky'ye söyledikleri yepyeni kapılar açmış görünüyor; Macar epilepsi hastası, "a 31-year-old Hungarian epilepsy patient told her doctors that she experienced orgazm-like feelings just before she had a seizure," doktoruna, krize girmeden hemen önce orgazm-benzeri hisler yaşadığını söylemesi üzerine yeni araştırmaların başladığını öğreniyoruz.[19] Yeni araştırmaların eski

[19] *Neurology Dergisi*'nde, doktorların yazısı yayınlanınca, Reuters Ajansı bunu özetleyerek yayınladı ve ben, internet üzerinden, bu özeti aktarıyorum. Türkçesi buradadır ve İngilizcesi bu bölüme ek olarak sunulmuş durumdadır.

kayıtların tekrar gözden geçirilmesi ile başlaması doğaldır; ilk sonuca göre, Macaristan'daki Ulusal Psikiyatri ve Nöroloji Enstitüsü, 1945 yılından beri yapılan epilepsi gözlemlerinden yirmi birinde, nöbetten hemen önce, orgazm-aura'sı ("orgazm-yeli" diyebiliyoruz) bildirilmiş durumdadır.

Doktor Jansky, bir de, "it is not a routine question in everyday epileptology practice," bunun rutin bir soru olmadığını not etmektedir. Doktorların, isteri ve epilepsi nöbetlerinde, hastalarına sordukları, bir ölçüde klasifiye edilmiş soruları var; bunlar içinde orgazm sorusunun bulunmadığını anlıyoruz. Macar kadın hasta da, sorulmadan, kendiliğinden bu bilgiyi veriyordu; bu nedenle, pek çok hastanın, utanarak bu bilgiyi saklamış olduklarını düşünebiliriz.

O halde kamusal alanda, bir takım dans ve ayinlerle, bir nöbet halini saklamanın, bir başka nedenine daha yaklaşmış oluyoruz. Demek ki o kadar basit görünmüyor, nöbette, düşerler, ağızları köpürür, i..r'ler, sı.ar'lar ve boşalırlar. Demek ki saklamaya mahkumdurlar.

Başka neyi saklıyoruz, bu soru son derece yerli yerindedir, legitimate de diyoruz, çünkü epilepsi hastası Macar hanım ifşaatında, "nöbetten hemen önce orgazm-yeli duyuyordum" diyordu ve bunu, kendisine soru yöneltilmeden açıklamış olduğundan, kuşku duyamıyoruz. Peki bu nasıl olur? Çünkü Antik Helen tıbbı epilepsi ile orgazmın, nerede ise birbirinden ayrılmazlığı üzerinedir. O halde, tıp eğitimi ve pratiği, tıp tarihine sımsıkı kapalıdır; tıp tarihine, ikinci el kaynaklardan olsa da, bir kez göz atan bir epilepsi uzmanının, nöbet gözlemleri ve soruları arasına orgazm'ı ithal etmemiş olmasını anlayamayız. Ve burada durmuyoruz.

◆◆◆

Hippocrates

EPİLEPSİ IRSİ'DİR

I am about to discuss called "sacred".

◆◆◆

But this disease is in my opinion no more divine than any other...

◆◆◆

Its origin, like that of other diseases, lies in hereditary.

◆◆◆

This fact is that the cause of this affection, as of the more serious diseases generally, is the brain.

◆◆◆

Excrement is discharged when the patient is violently compressed, as happens when the liver...

◆◆◆

If the flow be copious and thick, death is immediate..

Hippocrates, İngilizce çevirisi W. H. S. Jones, Vol. II, London, MCMXXIII, s.139-161.

◆◆◆

Buna eklenmesi gereken ise şudur; "Hippocrates has been credited with the statement that orgazm has the form of a brief epileptic seizure," orgazm'ın kısa bir epileptik nöbet formuna sahip olduğu sözü, Hippocrates'in hanesine yazılıdır. Daha doğrusu, bunu ilk kez, Hippocrates'in söylediğine inanıyoruz ve daha da doğrusu inandırılıyoruz. Çünkü bize kadar Hippocrates adına gelenler, sadece Hippocrates'e ait olduğunu ileri sürülenlerdir; yaşadığından eminiz ve bundan ötesi sadece yakıştırmadır. Ancak daha sonraki yüzyıllarda, Elenistan ve Roma'daki bilgin-hekimlerin kitaplarında, Hippocrates'e pek çok referans bulabiliyoruz.

Bu bilgin-hekimlerden birisi de Aulus Gellius olmalıdır, Foucault'dan okuduğumuza göre, şunları yazıyordu:"Hippocrates, a man of divine wisdom,

believed of venery *(coitus venereus)* that it was part of the horrible diseas which our countryman call *comitialis*, or the 'election disease', for these are his very words as they have come to us, 'coition is a brief epilepsy' *(ten synousian einai mikran epilepsian)*."[20] Harika, Aulus Gellius, Hippoctares'in, "çiftleşme kısa bir epilepsidir" dediğini aktarıyor ve bunun Hippoctares'e ait olduğu konusunda da bizi temin ediyor; "bunlar, Hippocrates'den bize gelen hakiki ifadelerdir" diyor. İnanmak durumundayız.

Pagan dönemde de cinsel münasebet "iyi midir, kötü müdür" tartışması var;[21] Hippocrates, çifleşme'ye hem olumlu bir gözle bakmakta hem de cinsel münasebetin şiddetli bir eylem olduğuna işaret etmektedir. "Konvülsiyon" sözcüğü, Türkçe "ihtilaç" veya "katılma" diyoruz, açıkça telaffuz edilmektedir. Tabii hem Antik Elenler hem de Roma tıbbında, orgazm ile epilepsi arasında tam bir benzerlik kurulmuş olduğu için, cinsel münasebeti hem şiddetli hem de patlamalı bir aksiyon olarak anlamak makul görünüyor; hala öyle görüyoruz.

Daha önce de kaydetmiştim, Aretaeus, seksüel hareket, epilepsi ile aynı işaretlere sahiptir, "'bears the symbola' of epilepsy," diyordu. Bir başka hekim-bilgin, Caelius Aurelianus ise "compared, term by term, the unfolding

---

[20] Ne yazık, Ankara Tıp Fakülteleri kütüphanelerinde, Antik Elen tıbbı kitapları bulamadım. Çok güzel bir koleksiyon, Dil-Tarih ve Coğrafya Kütüphanesi'nde var, yalnız, bu ciltler arasında benim aradıklarımın tamamı yokturlar.
Bu arada ve bu vesile ile, Dil-Tarih Kütüphanesi yönetici ve çalışanlarına, gösterdikleri büyük kolaylıklardan dolayı şükranlarımı sunuyorum.
Tıp tarihine gelince, her hastalığın, epilepsi veya histeri tarihi üzerindeki pek değerli monografilerde ayrıntılı referanslara rastlamak mümkündür, bunlardan yararlandım. Ancak en ayrıntılı ve aktarmalarla desteklenen treatment'i Foucault'nun *History of Sexuality* başlıklı üçlüsünde buluyoruz. Dolayısıyla burada asıl kaynağım Foucault'dur.
Foucault'yu böylece önemli bir dayanak yapınca, "Foucault'yu ne yapmalı" sorusunu formüle etmeden duramıyorum; çünkü, ben de Foucault'nun bilimi, arkeoloji aşamasına indirmek istediğine inanıyorum. Yasalara, doğada mevcut "bilimsel" düzene inanmıyor; "temel kaygısı, Batı metafiziğinin ve insan biliminin yıkılışına katkıda bulunmaktır", ..his primary concern is to aid the destruction of western metaphysics and the science of man, diyen M.Philip'le aynı yerdeyim. İlerleme fikrine karşıdır, ancak, hapishane, delilik ve seksüalite alanlarında yaptığı arkeolojik çalışmalar, bizi ilerletmektedir. Aynı zamanda ileriye işaret ediyorlar.
M. Philip, *Foucault and His "Archeological Metaphors"*.
Q. Skinner, *The Return of Grand Theory in Social Sciences*, Cambridge University Press, 1985, s. 66-78.
Michel Foucault, *The Use of Pleasure–The History of Sexuality: 2*, Penguin Books, 1992, s. 126.

[21] Hem Antik Elenler'de, pagan dönemi ve hem de ilk Hıristiyanlar'da cinsel ilişki, çok ateşli bir şekilde tartışılmıştı; bunların tartışması, "Grup-Seks" çalışmamda yapılmaktadır.

of the sexual act and the development of an epileptic seizure, finding exactly the same phases in both," aşama aşama veya adım adım, bir çiftleşmenin açılımı ile epileptik nöbetin gelişimini karşılaştırmıştı, tıpkı modern zamanların Masters ve Johnson'u gibi orgazm'ı fazlara bölmeyi denemişti; her ikisinde de aynı fazları bulmuş olduğunu öğreniyoruz..[22] Epilepsi ve koitus aynı devrelere sahiptirler; Caelius Aurelianus, son aşamayı, İngilizce çevirisinde de "dejection" olarak formüle ediyor ki, bunu bir tür hüzünlenme ve hatta bir tür çözülme ve çöküş olarak anlayabiliriz.

Bu çağlarda, hem cinsel ilişki üzerinde çok duruluyor, açıkça konuşuluyor ve tartışılıyor hem de cinsel alanda pek çok rahatsızlık teşhis ediliyordu; satyriasis, priapsim ve erethism en çok sözü edilen anomaliler oldular. Birincisini, zaptedilmesi imkansız şehvet, ikincisi cinsel organın hep ereksiyon halinde olması ve üçüncüsünü ise çok kolay uyarılma olarak anlayabiliyoruz; böyle hallerde, "the patient is in a state of constant convulsion, traversed by extreme attacks, which closely resemble epilepsy," hasta hep konvülsiyon halinde ve sürekli ataklarla pençeleşiyor ve her haliyle epilepsi hastasına benziyor; sanıyorum, Antik Elen tıbbı, bu alanda son derece nettir.

Peki epilepsi mi, cinsel hastalık ya da orgazm mı; o çağın hekim-bilginlerinin, bunları birbirinden ayırmadıklarını biliyoruz. Aretaeus, bu durumdaki hastalar için, müstehcen konuşma konusunda bütün sınırları aşıyorlar ve bir de, cinsel münasebeti açıkta, kamusal alanda, diyebiliyoruz, yapmakta hiçbir sakınca görmüyorlar, diyordu.[23] Bunlar cinsel rahatsız ya da epilepsi hastası, henüz ayıramıyoruz, ağızlarından köpükler akıyor, ağızlarından çıkanlar, çiftleşme halindeki keçiler misli dudaklarına yapışıyor; şimdi bunları biliyoruz ve ben Antik Çağ'da da bilindiğini not etmiş oluyorum. Bir de, sapıklık ölçüsünde cinsel hasta ve epileptik Caligula'nın da keçi sözüne tahammül edemediğini hatırlatıyorum.

Tabii Caligula'nın bu tahammülsüzlüğün başka nedenleri de var, ama, burada bırakıyorum.

---

[22] Michel Foucault, *The Care of the Self, The History of Sexuality: 3*, Pelican Books, 1990, s. 113. "Varius parts are subjected to spasms, and at the same time there ocur panting, sweating, rolling of eyes and flushing of the face and finally feeling of malaiese alon with pallor, weakness, or dejection".

[23] The patients then lose "all restraint of tongue as regards obscenity, and likewise all restraint in regard to the open performance of the act."
ibid., s. 114.

İSTERİK İÇİN ORGAZM TEKNOLOJİSİ

Antik Çağ'da, epilepsi ile orgazm'ı birleştirdiler.

Yine Antik Çağ'da isteri hastalığını, rahim'in cinsel yoksulluğuna bağladılar. Kadınlar, orgazm açlığı çekiyorlarsa, isterik'tirler; Antik tıbbın, bu alandaki mühim dersi budur.

Diğer yandan, hem orgazm'da hem de isteride konvülsiyon gözleniyordu; her ikisini de, epilepsi'ye yaklaştırdılar.

Güzel, devam edebilmek üzere, burada, yer yer geliştirerek bir özete ihtiyacımız var; hastalığın adı, Elence uterus'tan geliyor, histeri, Elen dilinde, rahim'den gelen hastalık anlamındadır. Rahimde ise klasik tıp, iki özellik görüyordu; birisi kuruması ve ikincisi dolaşması'dır. Kurumaktan kastedilen rahmin suyunun bitmesidir; diğer taraftan, hem kurumasının hem de dolaşmasının tek nedeni ise cinsel ilişki ve dolayısıyla orgazm yokluğudur.

Bu iki özelliğe bir de şunu ekleyebiliriz; hareket ettiği için yer yer bazı organları tıkıyordu, nefes alamamak bunlar arasındadır. İsteriklerde, konvülsiyon, katılma ve düşme hep gözleniyordu; epilepsi ile karıştırılmasının ve zaman içinde tek hastalık veya "histerioepilepsi" görülmesinin nedeni de buradadır.

Zamanla iki hastalığın ayrılması önem kazandı ve burada dikkati çeken nokta, epileptik olanlardan farklı olarak isterik, düştüğü zaman yaralanmamaktadır. İkinci önemli ayrılık ise saralı nöbetten çıkarkan şaşkın ve derealizasyon halinde iken, isterik'de bunlar görülmemektedir. Yalnız bunlar da her hastada belli olmamaktadır, çünkü epilepsi teşhisinin sağlayabileceği imkanlar daha önemli olduğu için epilepsi taklidi yapan isteri hastalarına çok rastlanmaktadır. Daha önceki bölümde bu son noktaya değinmiş bulunuyorum; böylece kısa özet tamamlanmış olmaktadır.

Çok eski yüzyıllardan beri teşhis edilmiş durumdadır, nitekim isteri hastalığı, eski Mısır'da da biliniyordu; Mısır'da da uterus, sanki ayrı bir canlı olarak düşünülüyordu ve hareket etmektedir. Hareketin nedeni ise, "acıkma," starvation, olarak tarif ediliyor; Mısır tıbbının önemli kaynaklarından birisi olan Kahun Papyrus'larda da kadınlarda görülen pek çok rahatsızlık, rahmin acıkmasına ve yer değiştirmesine bağlanıyordu, "these and similar disturbances are believed to be caused by starvation of uterus or by upward

dislocation with the consequent crowding of the organs"; tabii rahim başka organların mevkilerine doğru yer değiştirince, orada izdihama neden oluyor ve anlıyoruz. Böyle bir durumda, Mısır hekimleri, tedavi yolu olarak bu acıkmış rahmi beslemeyi, "nourishing the hungry organ" veya bu canlıyı kaydığı yere yeniden döndürmeyi öneriyorlardı.[24] O halde bu anlatımdan da çıkarıyoruz, eski Mısırlılar da, rahmi, bir hayvan sayıyorlardı; burada bir netlik var.

Acıkmış rahmi doyurmaktan kastedileni, ayrıca açıklamaya gerek görmüyorum; bunun dışında, yer değiştirmiş ve böylece yol açtığı sıkışıklıklar nedeniyle, isterik'e pek çok rahatsızlıklar vermiş olan rahmi eski yerine göndermek de, Mısır tıbbında önemli bir yer tutmaktadır. Bunlardan birisi, son derece sofistike yollarla elde edilebilecek buharı, rahme göndermektir, İngilizce'de "fumigate" diyoruz; bu da anlaşılır bir tedavidir, kadının suyu bitmişse, rahim kurumuşsa, rahmi nemlendirmek bir çaredir ve burada, vulva'ya buhar sevk edildiğini öğreniyoruz.

Diğer yandan Mısır tıbbına baktığımızda, uterus'un hayvan sayılması bir yana, öyle kabulü yaygındır, adeta çok gelişmiş "zevklere" sahip bir hayvan olduğuna da inanıldığını görüyoruz.[25] Mısır'da rahim, "güzel" kokuya gelmekte, tatsız ve pis kokudan ise kaçmaktadır; ne da olsa oynak'tır, bu nedenle Mısırlı doktorlar, açlığını gidermek ve kurumasını önlemek amacıyla vücutta bir serseri misli dolaşan rahmi, eski yerine çekmek için "güzel" koku ve itmek için de "pis" koku tavsiye ediyorlardı. Demek ki Mısır'da rahim, bir parfüm ustası misli kokuyu ayırt edebilmektedir ve bu vasfı sebebiyle, kaydığı yere döndürmek mümkündür; amma ve tabii bunların tatbiki ayrı teknikleri ve ustalığı gerektirmektedir. Mısır'da bunların da bilginlerinin bulunduğundan kuşku duymamız için bir neden yoktur; ama ben burada duruyorum.

Eski Mısır tbbı ve özellikle isteri hastalığı hakkındaki bilgilerimiz, bunlarla, Hippocrates'in bıraktıkları arasında bir fark olmadığını da gösteriyor; rahim "animal in animal" sayılıyordu. Öte yandan bu sayım, Antik Elen tıbbının ortak malıdır, ancak bugüne kadar gelen formülasyonu, daha çok, Plato'ya bağlanıyor.

---

[24] Ilza Veith, *Hysteria: The History o, 'a Disease*, The University of Chicago Press, 1965, s. 3.

[25] The parts were fumigated with precious and sweet-smelling subtances to atrract the womb; or evil-tasting and foul-smelling subtances were ingested or inhaled to repel the organ and drive it away from the upper part of the body where it was thought to have wandered. ibid., s.3.

◆◆◆

Eflatun

RAHİM : HAYVAN İÇİNDE HAYVAN

The womb is an animal which longs to generate children.

When ir remains barren too long after bubery, it is distressed and sorely disturbed, and straying about in body and cutting off the passages of tne breath, it impedes respiration and brings the sufferer into extremest anguish and provokes all manner of diseases besides.

◆◆◆

Bununla birlikte, "hysteria" veya rahim hastalığının ilk kez Hippocrates ciltlerinde ateste olduğu noktasında kuşku bulunmuyor, Hippocrates'e atfedien otuz beşinci aforizma, "when a woman suffers from hysteria or difficult labor, an attack of sneezing," bir kadın isteri veya güç bir doğumdan rahatsız ise, güçlü bir şekilde aksırması yararlıdır, deniliyor. Güçlü bir hapşırığın yol açacağı kasılmanın, rahmi, eski yerine döndüreceğine inanılmaktadır; önemli olan da açlıktan ve kurumadan kurtulmak için başıbozuk dolaşan uterus'u eski yerine döndürmektir, burada aksırık bir çaredir ve görüyoruz.

Antik Elen tıbbında, öte yandan, isterinin daha çok olgun kadınların hastalığı olduğu teşhisi var; [26] bu da cinsel ilişki yapmamalarından ileri geliyor ve bu durumda rahmin suyu bitiyor, "kuruyor" deniyor, "in such situation the uterus dries up and loses weight" ve küçülüyor. Kuruyan rahim, nem peşindedir; dolaşmaya çıkıyor. Yukarılarda nem arıyor ve yukarıda bir de kalp var, kalp sıkışınca, hastanın içi sıkıntılarla doluyor, sıkıntıdan boğuluyor; kusuyor ve kendisini dağa taşa vuruyor. Hastalıktan bağımsız, "isterik" tipolojisinin kaynağında bu var; tatminsizlik, aşırı sıkıntıya yol açıyor, o zaman ya sere serpe yatmak veya karanlıkta, ıssız tepelerde dolaşmak, aktivitelerini müşahede ediyoruz. O halde "isterik" böyle gözleniyordu; soyutlandığında, her türlü isterik'in derininde tatminsizlik teşhis edilmesi buradan kaynaklanmaktadır.

[26] Elderly virgins as well as widows, including those who had had children, were thought to be particularly vulnerable to hysterical affliction caused by irregular menses; marriage was recommended to them as the speediest way of achieving a cure.
ibid., s. 13.

İsterik, tıp dışında, "tatminsiz" demektir ve kaynağında tıp var.

Öyleyse çalmaya doymayan ve ne kadar çalarsa çalsın yine de çalmak isteyen, isterik'tir.

Epileptik olanın davranışları da buna yakındır ve öyle ki, "kutsal hastalık" adının, bazı isterik ve dindar kadınların karanlıkta ve ıssız yerlerde dolaşmalarının da etkisiyle, asıl isteri için kullanıldığı ve fakat birbirinin içine girmiş olduğu için epilepsi'nin üzerinde kaldığı görüşünü de not ettiğimi hatırlıyorum. Dolasıyla bu dönemin bilgin-hekimlerinin hem iki hastalığın ortaklıklarını hem de ayrılıklarını gözler önüne sermeye çalıştıklarını görüyoruz. Bu hekimlerden Celsus, histeri adını kullanmaksızın, rahim hastalıklarından söz etmekte ve "sometimes this affection deprives the patient of all sensibility, in the same manner as if she had fallen in epilepsies," bazen, histeri hastalarının tıpkı epileptik misli bütün duyarlılıklarını yitirdiklerini not etmektedir.

Hem Mısır hem de Atina'nın Roma İmparatorluğu'nu oluşturduğu bir dönem var; örnek olsun, Elen Galen, Latince'ye bağlanarak "Grek" Galen de diyebiliyoruz, Bergama'da doğdu ve hekim oldu, çok dolaştı, ancak nem için değil ve bilgisini artırmak üzere dolaşıyordu; ünlü bir hekim olması Roma'dadır. Dolayısıyla bu hekimler, "Greko-Romen" doktorlar, Mısır tıbbını biliyorlardı amma zaman içinde bilgilerini artırıp yetkinleştiler, bu arada, isterik kadınlara bir tedavi usulü olarak masaj tavsiye ve tatbik ettiler. Bu şu demektir, bir zaman geldi, Atina ve Roma'da artık doktorlar veya ebeler, parmaklarıyla, şişmiş rahme masaj uygulayarak, hastayı orgazm'a götürüyorlardı; bu pratikten, o dönemde, histerinin, aynı zamanda zengin kadın hastalığı olduğunu çıkarıyoruz. Çünkü o tarihlerde, Efes'te, Bergama'da, Atina'da ve tabii Roma'da doktorluk yüksek kazançlı ve yüksek sınıflara ait bir meslekti; bu nedenle, doktor parmaklarıyla masajı ancak zengin kadınların finanse edebileceklerini düşünmek durumdayız.

Artık Greko-Romen hekimlerden söz etme dönemidir, Hippocrates'i en çok kalıcı yapanlardan birisi, Kapadokyalı Aretaeus idi ve en çok eleştiren de Efesli Soranus oluyordu; Soranus, rahmin hayvan olduğuna ve kokulara göre hareket ettiğine inanmıyordu[27] ve Soranus'a göre, isterik semptomlar

[27] Says Soranus, "..the uterus does not issue forth like a wild animal from the lair, delighted by fragrant odors and fleeing bad odors; rather it is drawn together because of stricture caused by inflammation."
ibid., s. 30-31.

daha çok kanal daralmasından kaynaklanıyordu. Gerçekten öyleyse, isterik tedavisinin de bir takım kokular imal edip bunların rahme tatbik edilmesi şeklinde anlaşılmasını kabul etmiyordu; tedavi, herhalde, teşhise bağlı olmak zorundadır. Bu, Soranus'un çıkışları, Greko-Roman tıbbını bilimselliğe daha da yaklaştırmak anlamındadır; bir tür dönüm noktası sayabiliyoruz.

Devamla, Hippocrates, eğer tıbbın babası sayılıyorsa, Bergamalı Galen ise asıl kurucusu'dur, "doktorların doktoru" da diyebiliyoruz; güzel, yalnız, Galen ve yazdıklarının hepsi biliniyor, ancak Hippocrates'in tıbbı pek çok bilinse de hakkında bilinenlerin de o ölçüde az olduğunu öğreniyoruz. Tabii, Elen idi ve Kos Adası'nda doğduğu ve yaşadığı ileri sürülüyor;[28] hakkında yazılan biyografik eserin Efes'li Soranus'a ait olduğu nerede ise kabul ediliyor, ancak yine de, bundan da emin olamıyoruz. Hippocrates ile ilgili olarak pek emin olduğumuz nokta, tıbbın babasını, Galen'in yücelttiğidir. Bir insan olarak Hippocrates vardır, tıbbın kurucusu olarak var mı; Hippocrates-Galen ilişkisine, Allah-Resul münasebeti gözüyle de bakabiliriz. Hippocrates'i bize haber veren ve pek yücelten, Galen'dir.

Galen ya da "Galenus" ki "barışçı" anlamındadır, en çok babasına ve Hippocrates'e hayran idi ve Hippocrates'e atfedilen "en iyi hekim aynı zamanda bir filozof'tur" diktum'una hep bağlı kalmıştı, her disipline merak saldı ve hep öze inmeye çalıştı.[29] Bilgisini artırmak için Küçük Asya'da, "Anatolia" da deniyor, dolaştı ve en son İskenderiye'ye gitti, orada başkalarının yanında otopsi yapmayı öğrendi. Fakat öyle sanıyorum, Galenus, tıptaki asıl ilerlemesini, büyük bir tıp geleneği olan ve gladyatörleriyle ünlü Bergama'ya borçlu olmalıdır; tıbbın kurucusunun, doğduğu veya büyüdüğü Bergama'da gladyatörlere cerrah atanmış olmasını herhalde tesadüfi sayamayız.[30] Çünkü

---

[28] Bizim İstanköy dediğimiz adanın Hellen'lerce kullanılan adı.
Bilge Umar, *Türkiye'deki Tarihsel Adlar*, İnkılap, 1993, s. 470.

[29] That the best physician must be also a philosopher.
George Sarton, *Galen of Bergamon*, University of Kansan Press, s. 73.

[30] Dünya'da ilk kalp transplantasyonunu yapan Christian Barnard da, Amerikalı veya İngiliz değildi, Güney Afrikalıydı; Güney Afrika, Doktor Barnard'ın transplantasyon denemeleri yaptığı zamanlarda ırkçılığın en şiddetli olduğu yer olarak bilinmektedir. Doktor Barnard'ın, insandan önce köpekler üzerinde pek çok deneme yaptığı hep haber veriliyordu; ancak Güney Afrika-'da zenciler köpeklerden daha değerli değillerdi ve trafik kazasından yaralı gelenler üzerinde de, ölmekte oldukları varsayılarak, transplantasyon çalışmaları yapılma ihtimali hep yüksek tutulmuştur. İşte böyle bir yerde, 1922- 2001 yılları arasında yaşayan Doktor Barnard, ilk kalp naklini 1967 yılında gerçekleştirdi ve büyük ün sahibi oldu. İlk kalp naklinin yapıldığı ülkede, yapıldığı tarihte, ırkçılık kanuni ve egemendi.

gladyatörlere cerrah olan bir doktorun otopsi imkanları açısından zengin olduğunu düşünebiliyoruz ve yaralı gladyatörlere de ölmeden önce otopsi yapmış mıdır, bilemiyoruz.

Dünyada ilk kalp transplantasyonunu yapan, ırkçı Güney Afrika'da Doktor Barnard'ın, trafikte yaralanan zencilerin kalbini çıkarıp deneme yaptığından ise hep şüphe edildiğini biliyoruz. Amma kimse soramıyordu ve aynı şekilde Galenus'un da otopsi imkanları sonsuzdu ve ancak şimdi düşünebiliyoruz.

Çok gezen mi çok okuyan mı daha çok bilir; bu söz Antik Çağ'da ve bizim yükselme dönemimizde bilmek gezmek anlamındadır. İbn Haldun veya Şeyh Bedrettin'in hep ilim peşine koştuklarını öğrenmiş durumdayız ve o zamanlarda ilim peşine koşmak alim peşine koşmak demekti, alim duruyor ve talibi geliyordu. Belki de tarik-i ilm sözü, "ilim yolu" bu gözle bakıldığında çok daha münasip olmaktadır; Galenus da bunu yaptı, not etmiştim. İlim topladıktan sonra Bergama'ya döndü, ama hep Bergama'da kalmadı, Roma'ya transfer oldu; şöhrete hiç önem vermiyordu, fakat yine de şöhretin başına konduğu yer Roma'dır.

Pataloji ve anatomide ustalaştı, gladyatörlerin cerrahı olmasının katkısını ihmal edemeyiz, uzman doktor olmaya karşı duruyordu ve bütün dallar ile bütün disiplinlere yöneliyordu. Güzel, peki filozof, bütüne yönelip de öz'ü gören değilse nedir; bunu da not etmiş oluyorum, tariflerinden birisi budur. Demek bir hazırlığı ve yatkınlığı var, yalnız, filozof bir hekim olduğunu, Foucault da kaydediyor; İstanköy'lü Hippocrates, Efes'li Rufus misli Bergama'lı Galen'in de cinsel ilişkiye çok olumlu baktığını haber veriyor.[31] Galen, cinsel ilişkinin, hem ruh hem de vücut üzerinde iyileştirici etkisi olduğuna inanıyordu ve tabii savunuyordu; melankolik halde olan ve kızgın bir insan, cinsel ilişkiden sonra daha makul bir duruma geçiyordu. Ayrıca Galen'e göre, cinsel münasebet, aşka düşmüş ve aşkla kavrulan bir insanın ölçüsüz ateşini indirebiliyordu; tabii, ölçüsüz olduğu takdirde, insanı zayıf düşürdüğünü not etmekten de geri kalmıyordu, demek, her filozof-hekim misli Galen de ölçülüdür.

---

[31] This act predisposes the soul to tranquility. Indeed it restores the melancholy and furius man to a more sensible state and in an amourus individual it dampens the too immoderate ardor, even this man has intercourse with a different woman. Further, animals that are ferocious when they have given birth become calm after copulation.
M. Foucault, *History of Sexuality: 3*, op. cit., s. 118.

İsteri konusunda Bergama'lı Galen, Efes'li Soranus ile aynı yerdedir; rahmin hareket ettiği savını reddetmektedir. Ancak isterinin yine de rahimden kaynaklandığı görüşünde olduğunu biliyoruz; bunu, hastalarının anlatımlarından çıkarmıştı. Galen'in önünden çok hasta geçmiş durumdadır ve bunlar, isterik kadınlar demek istiyorum, kendilerini, hep isterik olarak tasvir ediyorlardı, "in these words that they describe themselves," başka bir deyişle, kendilerini rahim hastası olarak görüyorlar; Galen, bunlara dayanmaktadır. Galen'in isteri hastaları arasında dullar ön plandadırlar, dullar içinde de adetten kesilmemiş olanlar çoğunluktadır. Bu yolla, Galen'in, isteri hastalarını, çoklukla, hala cinsel ilişki peşinde olan kadınlarda bulması ile hastalığı teşhisi arasında güçlü bir bağ bulunmaktadır; cinsel ilişkiden mahrum olmak, spermlerin saklı tutulması, "seminal retention" sonucuna da yol açmaktadır. Bu ise histeri semptomlarının manifestasyonu demektir. Dolayısıyla tedavinin de, bu teşhise uygun olmasına şaşırmıyoruz.

Galenin de, mademki isteri spermleri boşaltamamaktan kaynaklanıyordu, rahme masaj uygulanmasını tavsiye etmesi doğaldır. Masaj, tıbbın en önemli icadı ve tedavi yoludur. Bu böyle olmakla birlikte, R. Maines'in çok ilginç bir notu var. Doktor Maines, Galenism ile Freudism'in hemen hemen her konuda birbirinden ayrı düştüklerini tespit ediyor, ancak bir noktada, kesinlikle birleşiyorlar; her ikisi de, heteroseksüel çiftleşmenin (heterosexual coitus) en sağlıklı orgazm usulü olduğunda birleşiyorlar.[32] Güzel, bu birleşmenin, insanlık için de pek sağlıklı olduğunda hiçbir şüphe bulunmuyor; o halde Galen, isteriklere sadece masaj değil, aynı zamanda koitus salık veriyor, bunu, tekrar etmek gereği duyuyorum.

◆◆◆

*Greko-Romen Tıp: Özet**

İSTERİK TEDAVİ : MASAJ

Hysteria appears in the medical corpus as early as 2000 B.C. in Egypt, but it was not until the time of Hippocrates in the fifth century B.C. that the Western clinical definition of the disorder began to take shape.

[32] *R. P. Maines, The Technology of Orgasm, op. cit.*

In the Hippocratic corpus, hysteria is a disease of the womb, treatable with exercise and massage.

Plato's reference to hysteria as a disease caused by the uterus, "an animal inside an animal" is well known.

By the time of Celsus and Soranus in the first century A.D., genital massage and exercise, usually passive, were standard prescriptions for hysteria.

Soranus advocated manipulating the groin and pubic area: We ...moisten these parts free with sweet oil, keeping it up for some time. He suggested baths and swinging in a hammock as adjunct therapies for the chronic cases.

Aretaeus Cappodox, writing a century later on mania as a chronic disease, discusses the causes of the ailment, asserting that "women ... became affected with mania from want of purgation of the system, when the uterus has attained its full development." Caelius Aurelianus, writing in the third century A.D. recapitulates the symtomatologies of Hippocrates, Soranus, and Aretaeus.

Galen, ca. A.D. 129-200, the physician's physician for centuries after his death, described hysteria as uterine disease caused by sexual deprivation, to which passionate women were particularly susceptible.

These theme of female sexuality as patology was to reappear in various forms in later centuries.

He describes in detail a genital massage therapy, resulting in contractions and the release of a fluid from vagina, after which the patient was relieved of her symptoms.

His account is literally the classic description of massage therapy for hysteria, which was to be repeated almost verbatim in later texts and to be regarded as thrapeutic gospel in the medical circles until the end of nineteenth century.

Rudolph Siegel's translation has often been quoted :"Following the warmth of the remedies and arising from touch of the genital organs required by the treatment, there followed twitchings accompanied at the same time by pain and pleasure after which she emitted turbid and abundant sperm. From that time on she was free of all the evil she felt."

---

* R. P. Maines, *The Technology of Orgasm: "Hysteria", the Vibrator, and Women's Sexual Satisfaction*, John Hopkins University Press, Baltimore. s.23-24.

◆◆◆

Özette bir yenilik yok, ancak anladığımız şudur; teşhiste yer yer farklılık olsa da, erkeklerin de histeri hastası olabilmesi ve hastalığın nörolojinin bir kolu haline gelmesi bunlar arasındadır; masaj, nerede ise on dokuzuncu yüzyıla kadar en önemli tedavi yolu olarak kalmaktadır. İlaveten, Galen'in tarifi geçerliliğini hiç yitirmiyor, buna göre, genital organla temas, daha doğrusu masaj, başladıktan sonra, yavaş yavaş acı ve haz hissediliyor ve bir müddet sonra da, "she emitted turbid and abundant sperm," yoğun ve sel misli sperm akıyor. Galen, sel türü boşalmadan sonra, isterik kadında, o zamana kadar duyduğu rahatsızlıklardan eser kalmayacağı konusunda bizi temin etmektedir.

Yalnız, zaman ilerledikçe ve Ortaçağ'dan uzaklaşılırken çiftleşme ve masajın dışında yollar da akla geliyor, aslında bunların bir bölümü, Ortaçağ'da, kendiliğinden uygulanıyordu; Tanrı ile buluşarak ve/veya vecd halinde boşalma bunlar arasındadır. Rabelais'de bunun ipuçlarını bulabiliyoruz; Rabelais, isteri'nin, nefessiz kalarak boğulma'ya, (suffacation) neden olduğunu; kalp yetmezliği, baygınlık, epilepsi ve diğer ölüm-çağıran rahatsızlıklara yol açtığını açıklıkla not etmekle birlikte, irade ve erdem sahibi kadınların, bu içsel hayvanı baskı altında tutarak, bu kötülüklerden kurtulabileceklerini de kaydediyordu. On altıncı yüzyılın ilk yarısında yaşamış ve yazmış olan Rabelais, Eflatun'un, rahim'den "hayvan içinde hayvan" sözüne, ironik bir biçemle de olsa hala destek oluyordu; bu, herhalde, Greko-Romen tıbbının ne kadar uzun ömürlü olduğu konusunda önemli bir işarettir.

Rabelais'ye gelince, Fransız Ansiklopedisi, "plus vaste que Balzac, plus profond que Moliere," Balzac'dan daha engin ve Moliere'den daha derin ve bir edebiyat devi olarak nitelediği Rabelais'nin tıp üzerine yazıları da olduğunu pek önemsemez görünmektedir.[33] Yalnız Rabelais'nin gülmeyi ve güldürmeyi sevdiğini, Aristofanes veya Moliere'in Rabelais ile karşılaştırıldıklarını pek asık suratlı kaldıklarını haber vermeden de edemiyor; gerçekten de bu büyük hümanist ve edebiyatçı, espirili bir dil kullanmayı pek seviyordu, hep alaycıdır. İsteri'ye ve Greko-Romen tıbba yaklaşamında da aynı ironik uslüp ile karşılaşıyoruz.

Bu büyük edebiyatçının ki 1483-1553 yılları arasında yaşamıştı, Montpellier'de tıp eğitimi de aldığını pek az biliyoruz; dahası var, aynı yerde, Hippocrates ve Galen üzerine dersler vermişti, zamanının yarısını edebiyata

[33] *Encyclopaedia Universalis*, Vol. 13, s. 902.

ve diğer yarısını da tıbba ayırdığı iddiası var.[34] Demek bilgilidir ve ayrıca Rönesans'ın çocuğu olduğu için kendinde hak görüyor olabilir, Rabelais, Eflatun ile tatlı tatlı alay etmeyi ihmal etmeksizin, "Plato, you will recall was at a loss to where to class them, whether among the reasoning animals or the brute beasts," rahmi akıllı mı yoksa vahşi bir hayvan mı saymak konusunda bocalıyordu, yollu söze başlasa da Plato ve Aristo'nun otoritelerine hürmet gereği, rahmin bir hayvan olduğu düşüncesini kabulde tereddütü yoktur. Rahim, hem de su peşinde koşan bir susamış misli, ben "teşne" sözcüğünü beğeniyorum, hareket ediyordu, isterik kadınlarda boğulma halleri, tekrar etmiş oluyorum, rahme atfedilen bu dolaşmaların sonucundadır.

Herhalde iyi bir Galenist olarak, cinsel ilişkiyi asıl tedavi yolu saydığını tesbit edebiliyoruz, "and, I may, in conclusion, add that once this same animal is glitted, if glitted it can be, through that alimentation which Nature has prepared for it in man, then all these specialized motions come to an end, all appetite is satiated, and all fury appeared," çünkü, "eğer bu hayvan doyurulursa" diyor ve bunun için, Doğa'nın erkeği donattığı gıda ile doyurulmasını tashih ediyor; bu taktirde, rahmin başı bozuk bir serseri gibi dolaşmasının sona ereceğini, iştahın tatmin edilmiş ve kızgınlık ve taşkınlığın teskin edilmiş olacağını haber veriyor, şimdi buradayız.

Diğer yandan, on altıncı yüzyılda, tıp dersleri de veren, Rabelais kalibresinde bir edebiyat devinin hala burada olması ise pek şaşırtıcı sayılmalıdır; yalnız Rabelais, "by becoming absorbed in other activities, which might be called 'sublimation'," isterik kadınların, bir takım yüce faaliyetlere dalarak da bu dertten kurtulabileceklerine işaret ettiğini görebiliyoruz. Bu yüce faaliyetlerden birisi ata binmektir; her halde bakir kalarak orgazm imkanı sağladığına işaret etmek istemektedir. Buna, Tanrı'yı düşünmek ve vecd halinde olmak da eklenebilir ve Rabelais'yi burada bırakabiliyoruz.

Sırada bir diğer Fransız, Ambroise Paré var, 1517–1590 tarihleri arasında yaşamıştı; demek Rabelais ile aynı dünyada ve zamanda bulundular. Yalnız Rabelais'nin büyük bir edebiyatçı ve tıp tarihi öğreten bir bilgin olmasına karşın, Paré bir berber çırağı idi; şansı o tarihte berberlerin part-time cerrah olmalarındadır. Alaylı idi, kendisini yetiştirdi ve hekim-bilginler arasına katıldı; tarihin cilveleri arasında yer alıyor, isteri hastalarının tedavisi için kullanılabilir ilk önemli aygıtları, berber çırağı Paré'ye borçluyuz. Rahme buhar

[34] I.Veith, *Histeria*, op. cit., s. 107.

ve koku sevk etmek (fumigate) için buhardanlık ve rahmin ağzına bağlanan pessari, Paré'nin marifeti ve dolayısıyla keşifleri oldular. Bu keşiflerin, masajın mekanizasyonuna ve buradan da vibratör teknolojisine kapı açtığından hiç kuşku duymuyoruz; önemi buradadır.

Paré'nin bu icatlarından gayrı şu sözleri de önemli sayılmalıdır; eğer, bir kadın için isteri teşhisi konduysa, "evlenebiliyorsa, çiftleşme imkanı var demektir ve çiftleşmelidir," çünkü Paré'ye göre, bundan daha imkanlı bir ilaç yoktur. Ancak bu çare yoksa bir ebe, parmaklarını, oleum nardinum veya moschetalinum ile yağlamalı ve böylece yağlanmış parmaklarıyla rahmin boynunu ovmalı veya gıdıklamalıdır;[35] daha sonraları masaj denilen de işte bu ovmak, "to rub, ve to tickle," gıdıklamak'tır. Böylece bir türlü boşalamayan spermlerin akmasına kesin gözüyle bakmaktadır; öyleyse, bazı ayrıntılar bir yana, hala Greko-Romen tıp'tayız.

Öyle mi, tıp aynı yerde olmakla birlikte, artık kapitalizm çağı başlamıştır ve bu çağda, değişken sermayenin sabit sermaye ile ikame edilmesi esastır. Bu da, masaj yapan parmakların yerlerini, singer dikiş makinesinin iğnesinin hareketi gibi, inip-kalkan mekanik iğnelerin veya büyükçe toplu iğnelerin alması zamanıdır. Buna vibratör diyoruz.

Bu arada not etmek durumundayım, singer dikiş makinesi ile çalışmanın, tekstil işçilerinin pek çoğunun kadın olduklarını biliyoruz, lesbiyenizme yol açtığını ilk önce Fransız Coffignon kayt etmiş olsa da, bu noktaya dikkatimizi çeken de Krafft-Ebing olmuştu. Krafft-Ebing, ki *Psychopatia Sexualis* adlı çalışmasını 1886 yılında yayınlamıştı, Coffignon'a dayanarak, on dokuzuncu yüzyılda lezbiyenizmin bir moda olmaya başladığını da haber veriyordu. Ve bu modayı da, "partly owing to the novels and partly as a result of excessive work on sewing machines," zamane romanları ve dikiş makineleriyle çok yoğun olarak çalışmaya bağlıyordu.[36] Hizmetçi kızların aynı yatakta yatmaları, yatılı kız okulları türünden başka nedenler de var, ama başta işaret ettikleri bunlardır ve diğerleri hep bilinmektedir; diğer yandan, dikiş makinesi ile

---

[35] If this remedy was unavailable "let the midwife annoint her fingers with oleum nardinum or moschetalinum, or cloevs or else of spike with musk, ambergreese, civetand other sweet powders , and with these let her rub or tickle the top of the neck of the wombe which toucheth the iner orifice."
R. P. Maines, *The Technology of Orgasm*, op. cit., s. 27.

[36] Dr. Richard von Krafft Ebing, *Psychopathia Sexualis*, N.Y., 1886-1965, s. 498.

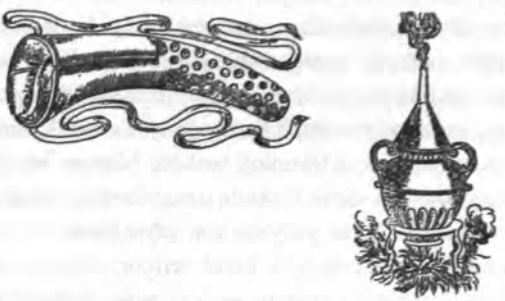
"singer" adını özdeşleştirmek ise bana ait; on dokuzuncu yüzyıldan itibaren dünyaya yayılmıştı ve bizde köylere kadar giren ilk makine, belki, singer idi, dilimizde, "singer", uzun süre, dikiş makinesi karşılığında kullanılıyordu[37] ve lezbiyenizmin uyarıcısı ve yayıcıları arasında olduğunu öğreniyoruz.

Metal Vibratör



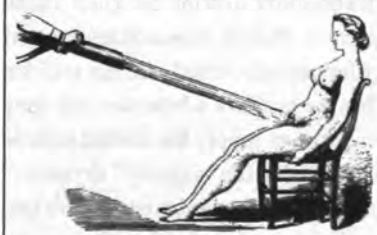
Early twentieth-century medical vibrator at the Bakken Library and Museum of Electricity in Life.

Rahim için Pesari ve Buhurdan



Renaissance instruments for subfumigation. From Ambroise Paré, *L'opera ostetrico-ginecologica di Ambrogio Paré*, ed. Vittorio Pedore (Bologna: Cappelli, 1966), 166.

Duş ile Orgazm



French pelvic douche of about 1866 from Fleury, reproduced from Siegfried Giedion, Mechanization Takes Command (New York: Oxford University Press, 1948).

Erkekler için Vibratör



The Chattanooga Vibrator in use on a male patient, about 1904.

O halde bu bölümün de sonuna gelmiş haldeyiz, küçük ilaveler verimlidir; masaj'ın mekanizasyonundan[38] vibratör'e geçişin ilginç öyküsünü, benim

[37] Bu bilgiyi, Kemal Tahir'in romanlarının tahliline eklemek durumundayız.

[38] Mekanizasyonun genel tarihini, bir başka çalışmamda, ele almıştım, daha doğrusu, almak zorunda kaldım; Sovyet sanayileşmesini, Birmingham Üniversitesi'nin ünlü "Sovyet Araştırmaları" merkezinde inceledim. Orada mühendisler iktisat ve iktisatçılar da mühendislik bilmiyordu ve ben mühendislik çalıştım.
Burada da tıp çalışmak zorunluluğunu duydum.
Yalçın Küçük, *Sovyetler Birliği'nde Sosyalizm'in Kuruluşu, 1925-1940*, İstanbul, 1975-1988.

türümden tıp eğitimi almamış ve hassaten tekstil iğneleri üzerine teknoloji tarihçisi olarak çalışmış, hoş, tesadüf olabilir, ben de teknoloji tarihi ile çok yakından ilgilenmiştim, Rachel P. Maines, pek güzel anlatıyor; Doktor Maines, vibratör'ün, orgazm peşindeki kadını, erkekten bağımsızlaştırdığı görüşünü de öne sürüyor. Öyleyse, feminist, ancak anti Galenist ve anti-Freudiyen bir konumdadır.

Doktor Maines'in asıl sorunu, ateşli bir feminist olarak, cinsel ilişkinin, erkek-merkezli, androsentrik, ele alınmasıdır; Maines'a göre böyle bir bakış ile cinsel ilişki, penetrasyon için hazırlık, "foreplay", penetrasyon ve erkek orgazmı'ndan ibarettir.[39] Buna göre çiftleşme ile kadının da orgazm'a ulaşması bekleniyor; ancak teknoloji tarihçisi Maines, bu işte kadın partner orgazm'a ulaşmasa dahi, cinsel ilişkinin tamamlanmış olduğu kabul ediliyor, buna itiraz etmektedir. Geçen yüzyılın son çeyreğinde bir vibratör görünce iğne işini (needlwork) incelemeye karar veriyor; buradan vibratör tarihine ve tekstil aletleri teknolojisi tarihine geçiyor; yolu, Doktor Maines'i, histeri hastalığına götürmüştür. Çünkü vibratör, isteri hastalığı tedavisinin uzantısı ve sonucudur. Artık isteri'yi bırakabiliyoruz; hem erkek-sorunlu hem de orgazm-istekli kadınların imdadına yetişen vibratörleri, isterik'lere borçluyuz.

Maines, 1903 yılında, tıp'taki yeni teknolojiler üzerine bir kitap yazan Samuel Howard Monell'den bir aktarma yapıyor, Monell, Hippocrates'tan beri doktorların, histeri hastaları için basit aygıtlar peşinde olduklarını not ettikten sonra, "pelvic massage, in gynecology, has its brilliant advocates and they report wonderful results, but when practioners must supply the skilled technic with their own fingers the method has no value for the majority" diyordu,[40] çünkü, bir kadının iki bacağı arasında masaj yapmak uzmanlık isteyen bir işti, ama bunun doktorlar tarafında yapılması, artık her açıdan elverişli olmuyordu. Herhalde hem doktorların parmak-zamanları açısından çok pahalı olabiliyordu hem de doktorlar, muayenehanelerinde, bir kadını, parmaklarıyla orgazm'a ulaştırmayı, mesleklerinin prestijine uygun bulmuyorlardı. Uygun bir yerde saklanabilen, tercihen de elektrikle çalışan bir alet, artık ihtiyaç'tır.

---

[39] The androcentric definition of sex activity recognizes three essential steps, preparation for penetration, "foreplay", penetration and male orgasm.
R. P. Maines, *The Technology of Orgasm*, op.cit. s. 5.

[40] Samuel Howard Monell, *A System of Instruction in X-Ray Mthods and Medical Use of Light, Hot-Air, Vibration and High Frequency Currents*, N.Y., 1903. s. 591.
R. P. Maines, *The Technology of Orgasm*, op.cit., s. 67.

Ve hep tekrarlıyoruz, Engels, ihtiyaç keşfin anasıdır, demişti ve ayrıca artık tekstil çok ilerlemiş ve yayılmıştı; dikiş demek, nihayet, bir iğnenin gidip gelmesidir. Başına top eklenmiş dikiş makinesi iğnesi ile vibratör arasındaki mesafe, yüzyıllarla ölçüldüğünde çok uzun, ancak teknoloji tarihçisi için çok kısadır. Bu uzun-kısa mesafeyi aşmış bulunuyoruz.

Ne hoş, asırlar boyunca, bir isteri hastasının orgazm yoksulu olduğuna inanılıyordu ve bu yoksulluğu yok etmek için harcanan çabalar ise vibratör ile son bulmuştu. Vibratör'e gelince, erkeği gereksiz yapma tehlikesini içermekle birlikte bir orgazm zenginliğine kapı açıyordu; böylece globalizasyon tarafgirlerinin karşı çıktıkları, "ilerleme" doktrinine üretken bir örnek bulmuş oluyoruz.

Üçüncü Bölüm İçin
Birinci Ek

ORGAZM'IN DÖRT AŞAMASI

*Masters ve Johnson**
Çeviri: D. Hakyemez.

Kadınların cinsel tepki döngüsü, Washington Üniversitesi Cinsellik Araştırma Projesi'nce ihtiyari olarak dört aşamaya ayrıldı (Masters, 1959). Bu aşamalar, sırasıyla, (1) heyecanlanma, (2) plato (3) orgazm ve (4) çözülme aşamalarıdır.

Heyecanlanma aşaması, cinsel uyarılmanın örüntüsel açıdan yoğunluğuna ve sürekliliğine bağlı olarak, birkaç dakika ilâ iki ya da üç saat kadar uzun sürebilir. Cinsel tepkinin bu ilk aşaması, kadının herhangi bir ruhsal ya da fiziksel cinsel uyarım almasından, ikini tepki ya da plato aşamasına kadar geçen zaman olarak ölçülür. Bu ikinci aşama, kadının artan cinsel gerilimden ruhsal ve fiziksel güç topladığı, daha kısa süren bir tepkiler dizisinden oluşur; bu aşama, kadının üçüncü aşamaya ya da orgazmik cinsel boşalma aşamasına atlamasını mümkün kılan fiziksel ve zihinsel gücü toplamasına dek sürer.

Orgazm aşaması, bir bütün olarak genellikle ancak üç ilâ sekiz saniye sürer. Çözülme aşamasının ya da dördüncü ve son cinsel tepki aşamasının uzunluğu, kabaca, ilk aşamanın ya da heyecanlanma aşamasının uzunluğuyla orantılıdır: Heyecanlanma aşaması ne denli kısa tutulursa, çözülme aşaması da o denli kısa sürer; heyecanlanma aşaması ne denli geniş tutulursa, çözülme aşaması da o denli yavaş sonlanacaktır.

* W.H. Masters & V.E. Johnson, *Orgasm-Anatomy of Female*, A. Ellis & A. Aborbonel (Eds), The Encyclopedia of Sexual Behaviour, Vol.II, New York: Hawthorn, 1961 içinde, s. 788.

Üçüncü Bölüm İçin İkinci Ek

NÖBETTEN HEMEN ÖNCE ORGAZM

*Amy Norton**

NEW YORK, Jan 29 - The unusual case of one woman with epilepsy has led researchers to conclude that the right side of the brain is probably home to the orgasm command center.

After a 31-year-old Hungarian epilepsy patient told her doctors that she experienced orgasm-like feelings just before she had a seizure, they decided to look into the phenomenon further. The doctors were able to uncover 22 cases of this so-called "orgasmic aura" preceding epileptic seizure reported in the medical literature since 1945.

Nine of these patients had sufficient brain-activity records for the researchers to zero in on the orgasmic brain spot. And it appears to be somewhere in the right, or typically "non-dominant," side of the brain--possibly in a region called the amygdala, which is involved in emotional response.

Dr. Jozsef Janszky and colleagues at the National Institute of Psychiatry and Neurology in Budapest report their findings in the January issue of *Neurology*.

Neurology 2002; 58: 302-304.
http://www.wireheading.com/orgasmatron/orgasmic-aura.html

Janszky told Reuters Health that he decided to look into the prevalence of orgasmic aura in epilepsy because until his patient reported it, he had never heard of such a case.

"It is not a routine question in everyday epileptology practice," he noted.

In fact, Janszky said, his patient had kept the orgasmic experiences to herself for 10 years before telling her doctors.

The researchers believe the brain area behind orgasmic aura also underlies sexual orgasm. If so, Janszky said, further study into the chemical features of the structures involved could lead to a greater understanding of how orgasm arises.

"As orgasm is one of the most important things in human life," he added. "I think (studying) its central mechanisms is interesting."

Dördüncü Bölüm

EKSTAZİ / VECD

Bahtin, Batılılar "Bakhtin" diyorlar[1], her halde Dostoyevskiy araştırmalarında bir dönüm noktası oldu; 1927 yılında yayınlanan kitabının adı, *Problemı Tvorçestva Dostoevskogo* idi, "Dostoyevskiy'nin Yaratıcılık Problemleri" diyebiliriz. Daha sonra *Problemı Poetiki Dostoevskogo* olarak basıldı ki, İngilizce çevirilerine, bu başlığın, "Dostoyevskiy'nin Poetika Problemleri", esas alındığını biliyoruz. Bakhtin ve daha doğrusu Bahtin'in, bu önemli çalışmasında, burada bizi pek çok ilgilendiren ve bakışımızı önemli ölçüde etkileyen iki tespiti var.

Bunlardan birisi, İngilizce çevrisinden aktarabiliyorum, "Dostoevski is the creator of the polyphonic novel"[2], Dostoevskiy'nin polifonik, çok sesli, romanın yaratıcısı olduğunu dillendirmektedir. Müthiş, yıllar yılı bir Dostoyevskiy tutkunu olan birisi için, bu arada benim açımdan, bunun çok parlak bir işaret lambası olduğunu söyleyebiliyorum. Bahtin, bunun yeni bir roman türü olduğunu da ekliyor;[3] gerçekten de her Dostoyevskiy romanında birden fazla ses ve hatta anlatım buluyoruz. Dostoyevskiy'nin romanları sanki, mü-

---

[1] Tekrar tekrar not etmek zorunda kalabiliyoruz, Batılılar, Slav dillerinde ki "x" konsonantını söyleyemiyorlar, Alman "ch" söylenişindedir, bizim, dilin arkasından gırtlaktan çıkardığımız "h" sesidir; Batılılar "kh" olarak telaffuz ediyorlar. Buna mukabil, Ruslar da ince h'yi hiç bilmiyorlar ve "g" seslendiriyorlar; Ruslar'da, Hitler, "Gitler" ve Hasan, "Gasan" olmaktadır. Biz "Bahtin" diyebiliriz, Khruşov yerine "Hruşov" demek durumundayız, uygun olduğu için, "Bahtin" hatırlatması ile birlike "Bakhtin" de yazıyorum. Hep doğrusunu bilmek zorundayız.

[2] M. Bakhtin, *Problems of the Dostoevski's Poetics*, op. cit., s. 7.

[3] He created a fundamentally new novelistic genre.
ibid., s. 5.

kemmel bir iç savaştır;[4] sanki, Yıldırım'ın Timur'a yenildikten sonra Osmanlı mekanındayız ve kansız bir kahramanlar cengi yaşıyoruz. Bakhtin'in "author-artist" tarifini, "yazar-kahraman" olarak anlayabilecek olursam, romanlarında, pek çok yazar-kahraman ile karşı karşıya geliyoruz.

Böyle bir hal mi, yazarı, roman teorisinde yazar'a, "yaratıcı" diyoruz, yaratıcıyı parçalara ayırmak ve parçaların her birini "yazar" yapmak çok kolay olmamalıdır; sanki bir şizofrenik kafa'dır. Tabii, "şizofrenik kafa" işareti ya da şizofrenik kafa var mı sorusu, benim icadım'dır ve Bahtin'de yoktur ve bunu, şizofreninin sara'nın arazlarından biri olarak bildiğim için ekleyebiliyorum.

İki sözcükten oluşuyor, Elence "şizien", parçalama anlamındadır ki schism, "hizip" de aynı köktendir ve "frinia", akıl karşılığıdır; böylece, ikisi birleşince, " parçalı akıl " manasını veriyor.[5] Güzel, buradan bir adım daha atabiliyoruz, bu şizofreni ("parçalı akıl" hali de diyebiliyoruz) ise epileptiklerde sık sık manifeste oluyor; Doktor Lishman bu çıkışın iki kanalına işaret ediyordu ki, aktarmıştım ve burada tekrarlamanın verimli olduğunu düşünebiliyorum.[6] Sara ya da epilepsi hastalığı üzerinde yapılan çalışmalar, şizofreni hastalarında, zamanla epileptik manifestasyonlara rastlanabileceği gibi, bir saralı da, bir süre sonra, aynı zamanda, şizofren olabilmektedir. Demek, şizofreni ve epilepsi, birbirine yol açıyorlar ve her ikisi de beyin hastalığıdır ve her ikisinin de mutlak tedavisi olmadığını biliyoruz.

Peki Dostoyevskiy, şizofren mi idi, bilemiyorum ve bilmem imkansızdır; saralı olduğunu biliyoruz ve şizofrenik davranışların da, bir saralı hali olduğundan eminiz. Bu nedenle bir ihtimal sayıyoruz; hepsi budur.

Burada bir soru var ve ilk bakışta haklı görünüyor; bu, bunun neden dünyada ilk kez benim tarafımdan ileri sürülmekte olduğu sorusudur. Eskiler böyle soruları, "cazip aynı zamanda kazip" tavsif ediyorlardı; üç nedenle kazip bir

---

[4] Benim bakışıma göre, demokrasi ancak iç savaşın eşiğindedir ve iç savaşın sınırları tutulmadıkça demokrasinin olmayacağını hep düşünüyorum. Dolayısıyla niteliksiz bir "demokrasi" sözünü anlamsız buluyorum. Bu nedenle, Marx'ın "asiller demokrasisi" nitelemesinden hareketle, Dostoyevskiy'nin romanlarını "kahramanlar demokrasisi" olarak görebiliyorum.

[5] *Oxford Dictionary of English Etymology*, s. 797.

[6] The relationship has been extensively investigated from two different points of view- the occurrence of epileptic manifestation in the schizophrenic patients, and the development of schizophrenia in established epileptics.
W. A. Lishman, *Organic Psychiatry*, op. cit., s. 246.

formülasyon diyebiliriz. Birincisi, benim ilgi alanım çok geniştir ve ikincisi, dünyada bilim tükenmektedir. Üçüncüsü, eninde-sonunda ben de dünyalıyım ve bu dünyada yaşıyorum. Demek ki, benim aracılığım ile dünyada ilk kez ortaya atılıyor; buna şaşırmanın izahında aşağılık kompleksi sendromunda aramak durumundayız.

Devam ediyoruz, Bahtin'in ikinci işareti, öyle sanıyorum, çok daha önemlidir; Dostoyevskiy'nin Kopernik Devrimi'nden söz etmektedir.[7] Devrim, Kopernik'in adını taşısa da isim babası herhalde Kant idi; teori ve gözlemlerde uyumsuzluk varsa, Copernicus, Ptoleme teorisinin gözlemlerle uyuşmadığını görünce, teoriyi atmıştı ve daha sonraları yaptığına "devrim" adı verilmişti. Bu açıklama ve hatırlatma ile Bahtin, Dostoyevskiy'nin de küçük ancak tam bir Kopernik Devrimi gerçekleştirdiğini ileri sürerken, normal roman yazımında, kahramanları, yazarın konuşturması yerine, kahramanların yazarı konuştuklarını kast ediyordu. Bu daha önemli bir işarettir. Dostoyevskiy'nin romanlarında, kahramanların sözlerinden, Dostoyevskiy'nin kendisini, anlamış oluyoruz.

Freud'u da ilgilendirmişti, nasıl ilgilendirmez ki, Freud'ta oğulların babalarını öldürmeleri nerede ise bir saplantıdır ve daha da önemlisi düşünmek ile öldürmek hemen hemen birdir. Çok hoş, Dostoyevskiy'nin babası emekli olup çiftliğe çekilince, bu aşırı cimri emekli doktor binbaşı, bir gün köle-mujikler tarafından pek feci bir şekilde öldürülmüştü; bu cinayet, Dostoyevskiy biyografilerinde ayrıcalıklı bir yere sahip görünüyor; öyle ki Dostoyevskiy'-deki epilepsinin nedenlerinden birisi olarak da Dostoyevskiy'nin bu ölümü olduğunu ileri sürenler var. Öyle mi, bilemeyiz; yalnız, Dostoyevskiy'nin bu cinayeti benimsediği hep kabul edilmiş haldedir.

Troyat'dan aktarabiliyorum, "bu ölümü Fedor Mihayloviç, mühendis mektebinde haber aldı" yollu başlıyordu.[8] Devamı şöyledir; "bir ay önce babasına öfkeli bir mektup yazarak ondan para istemişti. Belki daha bir gün

---

[7] Dostoevsky carried out, as if were, a small scale Copernican Revolution , when he took what had been a firm and finalizng autorial definition and turned it into an aspect of the hero's self definition.

• • •

What the author used to do is now done by the hero, who illıminates himself hero's reality but the hero's self –consciousness but the hero's self consciousness, as a reality of second-order. M. Bakhtin, *Problems of Dostoevsky's Poetics*, op. cit., s. 49.

[8] H. Troyat, *Dostoyevski*, Afif Obay çevirisi, Milli Eğitim Basımevi, 1965. s. 48.

önce Binbaşı 'nın hasisliğine, anlayışsızlığına lanetler savurmuştu. Dostoyevskiy,[9] vücudu işkenceler içinde, dehşetten gözleri büyümüş, tam son nefesini verdiği sırada oğlu ona isyan ediyor, bunakça bencilliğini yüzüne vuruyordu. Mujiklerin cinayeti Fedor'a sıçrıyordu. Fedor Mihayloviç kendi işlemediği cinayeti adeta benimsiyordu." Freud misli, Troyat da, Fedor Mihaylaviç Dostoyevskiy'nin baba katili olmayı benimsediğine inanmaktadır.

Dostoyevskiy'nin hayatı ise sanki para isteme için bir vesiledir; bazı tanınmış epileptik misli paraya da aşırı düşkündür. Hep para istediğini biliyoruz.

Neden, Troyat , kanıt olarak roman kahramanlarına dayanmaktadır; ihtiyar Karamazof'u, oğullardan Smerdiakıf'un öldürmesine karşın, sonunda cinayet İvan'a kalıyordu ve İvan Karamazof, "babamın ölmesini bu kadar çok mu istiyordum, ben" diyerek, cinayeti kabul ediyordu. Troyat, İfritler'den de şunu aktarmaktadır; "İfritler'de Sravrogin'in karısını öldürten Piyer Stepanoviç'tir; oysa cinayetin sorumluluğunu Stavrogin üzerine alır, çünkü bu işin olmasını içinden istemiştir." Bu analiz, Dostoyevskiy'nin Kopernik Devrimi doğrultusunda gelişiyor; bu da, Dostoyevskiy'nin baba-katlinin delillerini, romanlarının kahramanlarından öğrendiğimiz anlamındadır.

Devam etmeden önce bir parantez açmak istiyorum; iki romanından, "Budala" ve "İfritler" kahramanları konuşturmuş durumdayım. Her ikisi de bir epileptik hali ve üstelik interiktal halleri mükemmel bir şekilde itiraf ediyorlar. Dostoyevskiy'nin itirafçı kahramanları epilepsi hastalarıdırlar ve Dostoyevskiy de saralı idi; bir sonuca ulaşmış oluyoruz. Böylece epilepsi tahlillerinden, roman kahramanlarını, "Budala" ve "İfrit", öğreniyoruz. "Budala ve "İfrit" ise , bize, hem saralıyı hem de Dostoyevskiy'yi anlatıyorlar. O halde burada bir özet yapabiliyoruz.

Tedavisi mümkün olmayan bir saralı, bir budala'dır.

Islahı gayri mümkün bir epileptik, bir ifrit'tir.

İfrit, küstah ve "budala", hep köledir.

O halde "küstah ve köle", Caligula kitabının ilk bölüm başlığı ile Caligula'dır.

Caligula ise, her kadının kocası ve her kocanın karısıdır.

Ayrıca şehvet ve para düşkünüdür.

---

[9] Buradaki "baba" Dostoyevskiy'dir.

◆◆◆

NÖBET & EKSTAZİ & CENNET

Rusça'dan çeviri: Barış Zeren

Birgün ansızın eski bir dostu çıkagelmiş (Dostoyevskiy'nin verdiği adı şimdi anımsayamıyorum). Tam da Paskalya gününden önceki akşammış. Ama birbirlerini görünce, sevinçten bunu unutup gece boyunca sürecek bir sohbete dalmışlar; kendi sözleriyle sarhoş bir halde, zamanın nasıl geçtiğini de, yorgunluklarını da fark edememişler.

İkisi için de önem taşıyan her konudan söz açılmış; edebiyattan, sanattan, felsefeden; sonunda konu dönüp dolaşıp dine gelmiş.

Dostu ateistmiş, Dostoyevskiy ise inançlıdır; her ikisi de kendi görüşünü ateşli biçimde savunuyormuş.

— Tanrı var işte, var!, diye bağırmış Dostoyevskiy heyecanla. Tam o anda, yakındaki kilisenin çanı, paskalya günü için çalmış. Çan sesinin uğultusu dalga dalga her yere yayılmış.

— O sırada, dedi Fyedor Mihayiloviç, göğün yere inip beni yukarı çektiğini hissettim. Gerçekten Tanrı'ya ulaştım ve onunla bütünleştim. Evet "Tanrı var!" diye bağırdım, ondan sonrasını hiç anımsamıyorum.

Dostoyevskiy şöyle devam etti:

— Siz sağlıklı insanlarsınız; o mutluluğun nasıl bir his olduğunu, biz epileptiklerin nöbetten bir saniye önce duyduğu mutluluğun derecesini tahmin bile edemezsiniz. Muhammed, cenneti gördüğünü, orada bulunduğunu, kitabı Kuran'da inanarak anlatıyor. Tüm zeki ahmaklar ise, kendilerinden pek emin, onun yalnızca bir yalancı, bir şarlatan olduğunu düşünür! Ama hayır, Muhammed yalan söylemiyor! O da benim gibi, sara nöbetinden hemen önce cenneti gerçekten de görmüştür. Bu haz bir saniye mi, bir saat mi yoksa aylar mı sürüyor, bilemiyorum, ama şu sözlerime inanın, yaşamın sunabileceği hiçbir mutluluk onun yerini tutamaz.

◆◆◆

VECD & NÖBET & CENNET & MAGOMET NE LJET

Вдруг, совсем неожиданно, приехал к нему один его старый товарищ (я забыла теперь, какое имя называл Достоевский). Это было именно в ночь

перед светлым христовым воскресеньем. Но на радостях свидания они и забыли, какая это ночь, и просидели ее всю напролет дома, разговаривая, не замечая ни времени, ни усталости и пьянея от собственных слов.

Говорили они о том, что обоим всего было дороже,— о литературе, об искусстве и философии; коснулись, наконец, религии.

Товарищ был атеист, Достоевский — верующий; оба горячо убежденные, каждый в своем.

— Есть бог, есть! — закричал, наконец, Достоевский вне себя от возбуждения. В эту самую минуту ударили колокола соседней церкви к светлой христовой заутрене. Воздух весь загудел и заколыхался.

— И я почувствовал,— рассказывал Федор Михайлович,— что небо сошло на землю и поглотило меня. Я реально постиг бога и проникнулся им. Да, есть бог! — закричал я,— и больше ничего не помню.

— Вы все, здоровые люди,— продолжал он,— и не подозреваете, что такое счастье, то счастье, которое испытываем мы, эпилептики, за секунду перед припадком. Магомет уверяет в своем коране, что видел рай и был в нем. Все умные дураки убеждены, что он просто лгун и обманщик! Ан нет! Он не лжет! Он действительно был в раю в припадке падучей, которою страдал, как и я. Не знаю, длится ли это блаженство секунды, или часы, или месяцы, но, верьте слову, все радости, которые может дать жизнь, не взял бы я за него!"

S. V. Kovalevskaya, *Vspominaniya Detstva – Nigilistika/Çocukluk Anıları - Nihilist,* Sovyetskaya Rossiya, M., 1989. str. 116.

◆◆◆

Ve romanlar, gerçeklere ve hastalara anahtar oldular.

Buraya aldığımız Kovalevskaya'nın anılarından kısa bir bölüm, Dostoyevskiy'nin epileptik nöbetleri hakkındaki değerlendirmesini yansıtıyor; Dostoyevskiy üzerine yazılı pek çok kaynakta karşılaşıyoruz. Barış Zeren'in Rusça'dan çevirisiyle anlıyoruz, nöbet'e "haz" olarak bakıyor, saniye veya saat, belki bir ay sürüyor, bundan aldığı hazzı, bütün ömrün vereceği mutluluk ile değişmeyeceğini, "ne znayu, dlitsya li eto blajenstvo sekundı, ili çası, ili mesyatsı, no, ver'te slovu, vse radosti, kotorıe mojet dat' jizn', ne vzyall bı ya

za hego," diyor; Hazret-i Peygamber hakkında bazı iddialarını dile getiriyor. Rusçasında bırakıyorum. Bir vecd halidir, nöbet ile ekstazi'yi birleştirdiğini anlıyoruz.

Fakat burada bizi ilgilendiren yan, hem nöbet hem de Hazret-i Peygamber hakkındaki iddialarını, çok önceden ve hassaten Kovalevkaya'nın anılarının yayınlanmasından evvel de, biliyorduk.[10] Çünkü hem "budala" hem "ifrit" aynı adları taşıyan romanlarda, bu haberleri, bize, vermişlerdi. Demek ki, Dostoyevskiy'nin kahramanlarının, Dostoyevskiy'i anlattıkları yollu Bahtin'in işaretinden şüphe etmek için hiçbir nedene sahip değiliz. Dolayısıyla, "Budala" ve "İfritler" romanlarından almış olduğum bölümler, Dostoyevskiy'i ve daha da ötesi bir sara hastasını resmetmektedir. Buraya gelmiş durumdayız.

Epileptik, budala'dır.

İfrit, saralı'dır.

Budala ve ifrit'in bir işi de önceden haber vermektir.

Güzel, ancak bir nokta var, hem budala hem de ifrit, bir nöbetten çıkarken hiçbir zaman cennetten çıkmış bir insan manzarası vermiyorlar; bitkin ve şaşkınlar, daha da ötesi, epilepsi literatüründe derealizasyon tabir edilen bir haldeler, nereye geldiklerini bilemiyorlar. Yeniden içine girdikleri dünyayı algılayamadıkları kesindir ve davranışları, yine epilepside otomatizm denilen şekildedir. İsteride kriz sonrasında derealizasyon hali ile karşılaşmıyoruz; ancak epilepside, krizden çıkanlar, harap durumdalar.

Şunu da ekleyebiliyoruz, nörolog Profesör Alajouanine, Dostoyevskiy'nin epilepsi tasvirlerini, fevkalade, "exceptional", tasnif etmektedir.[11] Epilepsi nöbetlerini yaşamamış hiçbir doktorun, nöbet anlatımında, bazı detaylardaki çok büyük netlikle, bunları izleyen arka planlarla ilgili imajlardaki bulanıklığı, bu şekilde, bir araya getiremeyeceğini de eklemektedir; bu bulanıklık, epilepsi hastalarının belleklerinin doğal sonucu durumundadır. Profesör Alajouanine'e

---

[10] Kovalevskaya'nın anılarının bu bölümünün İngilizcesi ve aynı episodun başka bir tanık tarafından anlatımı, yine İngilizce, bu bölüme ektedir.

[11] Few doctors would be capable, without personal experince, of describing these fits in a way which combines the precision of certain details and the vagueness of their success, on with that blurred image of the background which is characteristic of the memory which some epileptics have of their fits.
Jacques Catteau, *Dostoyevskiy and the Process of Literary Creation*, Cambridge University Press, 1978-1989, s. 131.

göre, Dostoyevskiy'nin nöbet ve sonrası ile tuttuğu notlar da, epileptik nöbetler ve herhalde interiktal haller üzerine ilk bilimsel tespitler değerindedirler.

İki nokta var: Birincisi, Dostoyevskiy'nin, nöbetleri ve izleyen zamanlar üzerine anında tuttuğu notları çok yüksek değerdedir ve bunların nörologlar tarafından değerlendirilmemiş olması hem şaşırtıcı hem de üzücüdür, kısaca söz etme imkanı bulmayı umut ediyorum. İkincisi, Dostyevskiy'nin bir epilepsi hastası olduğu ise çok öteden beri bilinmektedir. Bilinenlere baktığımızda ise, Dostoyevskiy'nin hem nöbetlerde hem de interiktal hallerdeki halinin hiç de bir ömre bedel olmadığını anlayabiliyoruz. Hep hal-i perişan olduğunu müşahede ediyoruz.

Bu arada not etmek zorundayım, Dostoyevskiy'nin bu ünlü ekstazi halinin, Kovalevskaya'dan başka tanıkları olduğunu da biliyoruz, bunlardan birisinin İngilizce çevrisini aktarabiliyorum: "I Really perceived God and was imbued with Him. Yes, God exists -I cried-and I do not remember any more." "Tanrı'yı idrak ettim ve başka bir şey hatırlamıyorum", anlamındadır. Tasavvuf'ta da böyledir; çok fazla abartmak ve önemsemeyi isabetli bulmuyorum.

Temkin, *Falling Sickness* tarihinde, Dostoyevskiy'i de ünlü epileptikler arasında yazıyor; ancak Temkin, Dostoyevskiy'den söz ederken, saralılarda hep bir dindarlık yanı olduğunu açıkça tespit ediyor. Yalnız, çeşitli kaynaklara dayanarak, dindar saralı'nın bir de ahlaksız olduğunu belirtmekten geri kalmıyor; tipik, lumpen-insan davranışıdır, diyebiliyoruz. Tabii burada, pek dindar Dostoyevskiy'nin kumara ve şehvete aşırı ve frenlenemez düşkünlüğünü tekrar not etmek zorunda kalıyoruz; yeridir.

Bir de şu var: "His fervent religiosity combined with his ecstatic visions harmonized with the contemporary interpretaion of epileptic prophets. Indeed, there was a prophetic tone in what he said and wrote."[12] Ateşli dinselliği ile bütünleşmiş ekstazik vizyonu, epileptik peygamberlerin çağdaş yorumu ile ahenk içindedir ve gerçekten de Dostoyevskiy'nin söylediklerinde ve yazdıklarında peygamberane bir damar ve vurgu bulunmaktadır; Tomkin'in bu tespitini da aktarmanın verimli olduğunu düşünüyorum. Ayrıca çalışmasının bu bölümünde başka ipuçları olduğunu da ekliyorum ve bırakıyorum.

◆◆◆

[12] O. Temkin, *The Falling Sickness*, op. cit., s. 370.

*Owsei Temkin**

SARALI TİPOLOJİSİ: DİNDAR

Morel, epileptiklerdeki dinsel eğilime ve bunun utanç verici davranışlarla birlikte ortaya çıkışına, dikkati çekmişti ve daha sonraki epilepsi otoritelerinin hemen hemen tamamı da bu noktaya parmak bastılar.

Bu konuda en net formülasyonlardan birsi de Samt'a aittir, "zavallı saralı, bir cebinde dua kitabı var; Efendimiz, sözü, dudağından hiç eksik olmaz, ama içi bayağılıkla doludur" diyordu. Bu "zavallı" sözcüğü ile sevgi mi ifade ediyordu, yoksa tümden aşağılıyor muydu, bilemeyiz. Ancak bu kelimede "acıma" tonu olsa bile, devamında yoktur.

Samt ve diğerleri, anlatımlarını, bir ahlaki ret ve çekince içinde ifade etmeye çalıştılar. Kraft-Ebbing ise her zaman daha net ve daha duygusuz yazıyordu, "bağnaz ve acı çeken bir eda, hemen kızabilen, hep kavgacı, vahşi ve ahlaken zayıf bir kişilik ile garip bir kontrast içindedir"; bu, Krafft-Ebing'in, epileptik tipolojisidir.

* Owsei Temkin, *The Falling Sickness*, op. cit. s. 369.

◆◆◆

Dostoyevskiy epilepsisi, bizde de, geniş ve ayrıntılı bir şekilde olmasa da, ele alınmış durumdadır ve daha çok "ekstazik epilepsi" olarak değerlendirildiğini görüyoruz. İki türü olduğu anlaşılıyor; G. Akdemir ve A. Akdemir, *Dostoyevskiy Epilepsisi* incelemelerinde, "birinci formunda bir gerginlik hissi, açıklanamaz bir hazla birlikte aniden bilinç kaybı gelişir ve diğer nöbet belirtileri bunu takip etmez", diyorlar.[13] İkinci formu ise ekstazik aura'dan sonra yaygın veya grand mal tipi bir nöbetle seyrediyor; doğrusu, Dostoyevskiy'nin her krizden sonra tuttuğu, doktorları hayran bırakan "raporları" ve yakınlarının anılarındaki kayıtlar, krizlerinin hep bu tür olduğunda kuşku bırakmıyor. Dolayısıyla, Dostoyevskiy'nin ünlü cennette dolaşmasına benzer krizini veya benzerini, bu raporlar ve bugüne kalan diğer anılar arasında göremiyoruz.

Dostoyevskiy'nin raporlarından çıkan iki sonuç var; her kriz, dahi yazarı perişan etmektedir. İkincisi ve daha önemlisi, tahribatı, birkaç saniyelik

[13] G. Akdemir & A. Akdemir, "Dostoyevskiy Epilepsisi", *Psikiatri, Psikoloji ve Psikofarmakoloji Dergisi*, 1994. 2-2. s. 183.

nöbetle sınırlı kalmıyor ve hep devam ediyor. Stefan Zweig bu durumu, şaşırtıcı bir kararlılık ve çok ikna edici bir biçemle bize anlatıyor, aktarmak durumundayım.

Herhalde rastlantı sayılmamalı, Akdemir'ler, bu kısa, ancak, pek yararlı incelemelerinde en çok Zweig'ın Dostyyevskiy değerlendirmelerine dayanıyorlar ki yerindedir; "Zweig, Dostoyevskiy'nin yaşamını tıpkı bir ekstazik epilepsi gibi tanımlamaktadır" değerlendirmesini de yapıyorlar. Epileptik ataklar, Dostoyevskiy açısından, "boğucu ifritin eli" türü ve gücündedir; her zaman ve hiç beklenmedik zamanlar geliyorlar, yakalayıp, yere çalıyorlar; pek çok zaman, yaralıyorlar. Bu sırada Tanrı ve Peygamber, yanında yokturlar.

Boğucu ifritin eli boğazında, Dostoyevskiy'nin kahramanları hep budala ve hep ifrit'tirler. Tabii epileptikler, ekliyorum.

Zweig, dünyasını , "Dostoyevski'nin evrenine girerken tufandan önceki bir manzara ile –mistik, ilkel, el değmemiş bir dünya ile- karşılaşırız" şeklinde ve dahi yazarın yüzünü de "derisi kuru bir toprak gibi çatlak çatlaktı ve renksizdi, yirmi yıl boyunca çektiği hastalık yüzünde bir damla kan bırakmamıştı" yollu resmetmektedir; acı bir resim çizmektedir.[14] Doğrusu Zweig'ın çizdiği resim hem gerçekçi hem de ürkütücüdür; hafife alınmasının büyük ihmal olduğuna işaret ediyor ve inanıyorum. Bu işaretten de sanatçıların daha sorumlu oldukları işaretini çıkarabiliyorum.

Sara, bir pençe'dir.

Beş-on saniyelik bir nöbetten çok fazla olduğunu anlıyoruz.

Nöbet var mı, bu o kadar önemli değildir; nöbet olmadığı zamanda da saranın pençesi vardır ve Zweig, "yazarlık mesleğinin sürdüğü otuz yıl boyunca Dostoyevskiy sara hastalığının pençesinden" kendisini kurtaramamıştır, hükmünü vermektedir. Bu pençe, pek çok saralı misli, Dostoyevskiy'i iki kişilikli yapıyordu; Caligula'da gösterdim, burada da karşımızdadır.

Hem imparatordur hem de canavar; Caligula'da her ikisi var.

Hem küstah hem köle'dir; bu tip, en gelişmiş epileptik, demektir.

Hem kadın hem erkektir; her türlü ırz düşmanı olarak tarif edildiğini biliyoruz.

---

[14] Stefan Zweig, *Üç Büyük Usta: Balzac, Dickens, Dostoyevskiy*, A. Yürükan çevirisi, İstanbul, 1949-2000. s. 112-117.

Zweig'ın Caligula'yı bilip bilmediğini bilmiyoruz ve benim kitabımı bilmediği ise kesindir, çok önceden bu dünyadan ayrılmıştı; ancak, Dostoyevskiy için, "aynı bedende Tanrı ile hayvan bir araya gelmiştir" diyebilmektedir.[15] Bu, herhalde, ciddiyetle bakılmış bir saralı tipin zorunlu olarak düşündürdükleri olmalıdır; "yansıma" veya estetik biçemde, "realizm" de diyebiliyoruz, o halde, Dostoyevskiy de, sara hastalığının pençesinde harap olmuş her epileptik türünden, iki kişilikli'dir. Üst üste birkaç bilinç barındırıyorlar ve hangisinin ne zaman konuşacağına hiçbir zaman karar veremiyorlar.

Stefan Zweig, "çalışırken, sokakta yürürken, bir konuşma sırasında, bazen uykuda bu boğucu ifrit'in eli onun boğazını sıkmakta ve onu öyle bir şiddetle yere çarpmaktadır ki, bazen düşerken yaralandığı bile olmaktadır" diyordu; boğazında ifritin eli, bedeninde hem bir Tanrı ve hem bir hayvan yaşatıyordu. İçindeki ölüm canlandıkça Tanrı'ya sığınıyordu ve hayvan yaşadıkça, Dostoyevskiy bir şehvet düşkünü oluyordu, düşkün'dür. Zweig, "Dostoyevskiy'nin şehvet düşkünlüğü içerisinden çıkılmaz bir labirenttir" teşhisini de yapıyordu; sadece şehvet düşkünlüğü mü, Zweig, "kumara olan marazi düşkünlüğü"[16] notunu da düştükten sonra, genel ahlaki düşkünlükte karar kılmaktadır. Bu, Dostoyevskiy'nin interiktal, nöbetler arası, halidir; "yaşamı budur" diyebiliyoruz.

BİR BUDALA

İki falsifikasyon var ve bir türlü düzeltemiyoruz; "Yahudi" dendiği zaman akla ya Rothschild ya Einstein ya da Barbara Streisand geliyor, çok zengin, çok alim ve çok yeteneklidirler ve bu, çok büyük bir tahrifat demektir. Çok yoksulları, çok yobazları ve çok kabiliyetsizleri olduğunu biliyoruz. Türkiye Yahudileri'nin en "hikmetli" kadrolarının, hahamlarının, "günah" saydıkları için Alyans Üniversel İsraelit okullarına, kısaca "alyans" mekteplerine, karşı çıktıklarını unutuyoruz. Halbuki bu okulların kuruluş nedeni, Yahudiler'in yoksul ve Osmanlı Türkler'inden daha cahil ve yeteneksiz olmaları idi, başta Osmanlı, diğer Müslüman ve bazı geri Hıristiyan ülkelerde yönetime gelebilmeleri için bir ihtiyaç sayılıyordu; bilmek istemiyoruz.

Aynı şekilde çok büyük yaratıcı olduğunda hiçbir kuşku duymadığımız Dostoyevskiy'nin saralı olduğunu hatırladıkça sara'nın nerede ise yaratıcılığın

[15] ibid., s.152.
[16] ibid., s. 147.

ve hatta peygamber mesleğinin sine qua non koşulu olduğuna inanıyoruz. Halbuki Dostoyevskiy, aşırı şehvet ve kumar düşkünlüğü dahil, bir saralının pek çok zaafını üst derecede taşıyordu ve daha da önemlisi, bir saralının üst derecede hastalıklarını da en iyi şekilde anlatıyordu; kahramanlarının çoğu saralıdır.

Bir hatırlatma ile devam edebiliyorum, Dostoyevskiy'nin Kopernik Devrimi'nden söz ettim; bu, kahramanlarının Dostoyevskiy'i anlatmaları anlamına gelmektedir. Halbuki ve aslında, "yazar", kahramanları anlatmaktadır ve bu, hem kural hem de teori düzeyindedir. Öyle ki, edebiyat kuramında, zaman zaman yazar'a "tanrı" da denmektedir, çünkü yaratıcı ve "kitabı" anlatıcıdır. Dostoyevskiy'nin Kopernik Devrim'i, bunun tersine işaret ediyordu.

Kahramanlar, Dostoyevskiy'i anlatıyorlar; ilkinde, "Budala", çeviri, Nihal Yalaza Taluy'un ve ikincisinde, "Ecinniler", Ergin Altay'ındır. Sayfa numarası vermiyorum, ilki "Can" ve diğeri "İletişim" yayınlarına ait ve paragrafların tümü, Dostoyevskiy ve/veya çevirmenlerinin dilidir. Diğer yandan, asıl metinlerde paragrafların sıralaması, doğallıkla, başka türlü idi, daha analitik şekle sokmaya çalıştık. Böyle yaptığımızda ortaya çıkan metne bir epilepsi dersi gözüyle bakabiliyoruz.

Hipposeksüalite mi?

İri mavi gözlüydü; yumuşak sabit bakışlarında sara hastalığının belirtileri görülüyordu.

◆◆◆

Yanıtları arasında, uzun süredir Rusya'da bulunmadığı, dört yıl önce saraya benzer, titreme, kasılma nöbetleri halinde gelen sinirsel bir hastalık yüzünden Avrupa'ya gönderildiği de vardı.

◆◆◆

Prens özür diler gibi,

— Ben de tam okuyamadım, dedi. Hasta olduğum için düzenli bir eğitim göremedim.

◆◆◆

— Prens, kadınlara karşı nasıl aşırı bir düşkünlüğünüz var mı? Açıkça söyleyin.

— Benim mi? Yok canım. Ben... Belki bilmezsiniz, doğuştan tutulduğum bir hastalık yüzünden kadın nedir bilmem.

— Öyleyse sen tam anlamıyla çılgının birisin Prens! Tanrı senin gibileri sever.

◆◆◆

Ganya, ateş saçan bakışlarını Prens'ten ayırmadan sordu:

— Peki, siz olsanız böyle bir kadınla evlenir miydiniz?

— Ben kimseyle evlenemem, hastayım.

◆◆◆

Bir Saralı: Bir Budala

Pavlişçev çocuğu, köyde yaşayan yaşlı kadın akrabalarına emanet etmişti. Onlar da Prens'i önce kadın, sonra erkek bir bakıcıya baktırmışlardı. Bütün bunları hatırlıyor, ama birçok olayın nedenini açıklayamıyordu Prens. Bu yüzden anılarında tam bir berraklık yoktu. Hastalığının sık sık tekrarlayan krizleri onu bir budala haline getirmişti.

◆◆◆

Prens devam etti:

— Çok etkiledi beni İsviçre. Beni Rusya'dan alıp götürdükten sonra birtakım Alman kentlerinden geçirmişlerdi. Hepsini yalnızca seyrediyor, ağzımı açıp bir şey söylemiyordum. Hatırladığıma göre, öğrenmek istediğim bir şey de yoktu. Bu, tam hastalığımın en şiddetli ve buhranlı dönemine rastlıyor. Nöbet sırasında tam bir budala haline geliyordum; belleğimi bile kaybediyordum. Beynim çalıştığı halde, düşüncelerimde mantıklı bir akış yoktu, bir türlü kafamı toparlayamıyordum. Nöbet kesilince, gene şimdiki sağlıklı, normal halime dönüyordum. Hiç unutmam... İçimde öyle dayanılmaz bir hüzün vardı ki ağlamak istiyordum. Şaşkınlık, merak içindeydim. Çevremde her şey bana yabancıydı; bunun etkisi altındaydım. Çevremde her şey beni eziyordu. Bir akşam İsviçre girişinde, Bazel'de, kent çarşısında bir eşeğin anırmasıyla birdenbire karmaşık ruh durumundan sıyrıldığımı hatırlıyorum. Nedense pek garibime gitti bu eşek ve o anda kafamın içi aydınlanıverdi.

◆◆◆

Saralı: Sürekli Hasta ve Arada Bir Akıllı

— Eşek konusu da oldukça inceydi, diye söze karıştı Aleksandra. Prens, hastalığını ve dış etkinin, kendisini çevresindeki her şeyi nasıl hoş görür hale getirdiğini çok güzel anlattı. Ben insanların nasıl delirdiklerini, sonra da nasıl iyileştiklerini merak eder dururdum. Hele, böyle ansızın olunca...

— Değil mi, diye bağırdı hanımefendi. Bak, arada bir, sen de akıllı oluyorsun. Hadi yeter artık bu kadar zevzeklik. İsviçre doğasını anlatıyordunuz sanırım Prens, devam etsenize.

— Lüsern'e geldik, gölü geçtik. Gölün güzelliğini hissettiğim halde içimi kaplayan ağırlıktan kendimi kurtaramıyordum.

— Niçin, diye sordu Aleksandra.

— Bilmiyorum. Doğayı seyretmek bana nedense hem haz, hem de huzursuzluk verir. Ama bu hastalığım sırasında oluyordu.

◆◆◆

İnteriktal Hal: Sürekli Unutkan

Prens, dalgın bir tavırla,

— Bakalım, dedi, kapıdan çıktı.

Lebedev arkasından baktı. Prens'in bu ani dalgınlığı garibine gitmişti. Hatta çıkarken 'Hoşça kal' demeyi unutmuş, başıyla bile selam vermemişti. Bunlar, Prens'in Lebedev'ce bilinen inceliğine uymuyordu.

◆◆◆

Prens titredi. Gözlerini Rogojin'e dikti. Sonra kendini toplayarak birdenbire güldü.

— Aferin bize! Kusura bakma kardeşim. Kafam ağırlaştı, bir de şu hastalık. O zaman büsbütün dalgın ve gülünç oluyorum. Sana sormak istediğim de bu değildi; ne olduğunu da unuttum. Hadi hoşça kal.

— O yana değil dedi Rogojin.

— Unuttum.

— Şuradan, şuradan. Gel yolu göstereyim.

◆◆◆

İnteriktal: Füg ve Derealizayon Semptomu

Petersburg'ta yaz başında bazen tatlı, açık, sıcak ve sakin günler olur. O gün de, ısmarlanmış gibi böyle az bulunan tatlı günlerden biriydi. Prens bir süre başıboş dolaştı. Kenti az biliyordu. Dört yolun birleştiği alanda bazı evlerin önünde, meydanlarda duruyordu. Bir aralık dinlenmek için bir pastacıya girdi. Zaman zaman büyük bir merakla gelip geçenleri incelemeye başlıyor, ama ne geçenleri ne de yürüdüğü yeri iyice fark edebiliyordu. Sinirleri gergin, tedirgin bir durumdaydı. Yalnızlığa ihtiyacı vardı, yalnız kalmak, hiçbir çıkar yol aramaksızın, acı veren bir sinir gerginliğine kendini bırakmak istiyordu. Kafasına dolan yüzlerce soruyu çözmek istemiyor, bunları düşünmekten bile tiksiniyordu.

Söylediklerinin anlamını da düşünmeden, kendi kendine, "Ne yapalım, suç benim mi?" diye mırıldandı.

Saat altıya doğru kendini Çarskoselskaya İstasyonu'nda buldu. Kısa süre sonra yalnızlık onu sıkmaya başladı. Birden yeni bir umutla canlanıverdi. Ruhunu bunaltan karanlık, bir an içinde aydınlandı: Pavlovsk'a bir bilet aldı. Gitmek için sabırsızlanıyordu. Ama kuşkusuz, onu bırakmayan bir şey vardı ve bu belki de onun sanmak istediği gibi hayal değil, gerçekti. Vagona yerleşmek üzereyken, yeni aldığı bileti birdenbire yere attı; şaşkın, dalgın bir halde istasyondan çıktı.

Az sonra sokakta, onu çoktandır rahatsız eden garip şey kafasında biçimleniverdi. Kendini nicedir kaptırdığı ve bu dakikaya kadar farkına varmadığı uğraşın ne olduğunu anlamıştı. Birkaç saattir, daha Vesı'dayken, belki Vesı'ya da gitmeden önce, durup dururken çevresinde bir şey aramaya başlamıştı. Bunu yarım saat kadar bir süre unutuyor, sonra birdenbire kuşkuyla yine çevresine bakınıyor, aranmaya başlıyordu.

Nicedir etkisinde kaldığı, tümüyle iradesi dışındaki bu hareketin farkına varınca, onu son derece meraka düşüren başka bir durumunu da hatırladı. Çevresinde bir şeyler aradığını fark ettiği zaman, bir dükkanın camı önünde durup vitrindekileri büyük bir ilgiyle seyretmişti.

Prens, şimdi belki de beş dakika önce, bu dükkanın gerçekten önünde durup durmadığını, gördüğünün hayal mi gerçek mi olduğunu denetlemek istedi. Bu dükkan, bu eşya gerçekten var mıydı? Bugün, eski hastalık bunalımlarının başlangıcında olduğu gibi, kendisini çok rahatsız hissediyordu. Bunalımlarının

başlamasından önce son derece dalgınlaştığını, dikkatini toplamazsa eşyayı, yüzleri karıştırdığını biliyordu.

◆◆◆

Prens'e, yürümek, nereye doğru gittiğini bilmek yetiyordu. Ama bir dakika sonra gittiği yolun da farkında olmuyordu. Bu 'ani düşünce' üstüne kafa yormak ona tiksinti verdi. Düşüncesini imkansız buluyordu. Istırap veren bir dikkatle gözünün önünden geçen her şeyi; göğü, Neva'yı inceliyordu. Rastladığı küçük bir çocukla konuştu. Sara hali gitgide artıyor gibiydi.

◆◆◆

Ruhunu umutsuzluk, acı kapladı. Prens hemen geriye, otele dönmek istedi, hatta dönüp yürüdü de. Ama bir dakika sonra durdu, düşündü, yeniden dönerek eski yoluna devam etti.

Zaten Petersburgskaya Storona'da, gideceği evin yakınındaydı. Ama önceki amaçla, 'belirli düşünce'yle gitmiyordu! Hastalığın yeniden başlayacağı yüzde yüzdü. Bunalım belki de bugün başlayacaktı; bu iç bunalması, belki 'belirli düşünce' de hep bu yüzdendi!

◆◆◆

Nöbet: Düşme

Rogojin'in gözleri parladı, yüzü delice bir gülümsemeyle çarpıldı. Sağ eli kalktı, içinde bir şey ışıldadı. Prens bu eli tutmayı düşünmedi bile. Hatırladığına göre galiba,

— İnanmıyorum Parfen!.. diye bağırmıştı.

Sonra, bir anda, önünde sanki bir şey açıldı; bütün varlığını kaplayan bir ışıkla ruhu aydınlandı. Bu an, belki yarım saniye kadar sürdü. Ama Prens, başlangıcı; göğsünden kopan ve hiçbir kuvvetin durduramayacağı korkunç çığlığın ilk yankısını bütün açıklığıyla, bilinçli olarak hatırlamaktaydı. Sonra önünde her şey kararda, kendini kaybetti: çoktandır gelmeyen sara nöbetine tutulmuştu.

Bilindiği gibi, sara nöbetleri ani olarak gelir. O anda, yüz, bakışlar, birdenbire değişir. Bütün bedeni, yüz çizgilerini titreme kaplar. Korkunç, hiçbir şeye benzemeyen, anlatılması güç bir çığlık içten kopar. İnsanla ilgili her şey bu çığlığın içinde erir gider. Dıştan birisinin, bağıranın sara nöbetine

yakalanan kimse olduğunu düşünmesi imkansız, hiç olmazsa çok güçtür. Bu adamın içinde başka birisinin bağırdığı sanılır. Birçok kimseler izlenimlerini böyle açıklamıştır. Sara nöbetine tutulmuş bir adamın görünüşü birçok kimsede dayanılmaz, nerdeyse mistik bir ürperti uyandırır. Belki de bu ani dehşet duygusu ve o dakikanın korkunç etkisi Rogojin'i olduğu yerde hareketsiz bırakmış, Prens, sakınılmaz bıçak darbesinden kurtulmuştu. Prens'e nöbet geldiğini daha anlayamayan ve onun gerileyerek birdenbire merdivenden, başını taş basamağa vurarak arka üstü düştüğünü gören Rogojin, soluk soluğa aşağıya koştu; yerde serili yatan Prens'i geçti, kendini bilmez bir halde otelden dışarı fırladı.

Hastanın bedeni, çırpınmalar, titremeler içinde on beşten fazla olmayan basamaklardan yuvarlandı. Hemen beş dakika sonra yerde yatanı gördüler. Çevresinde bir kalabalık birikti. Başının yanındaki kan birikintisi, görenleri tereddüde düşürüyordu: Adam kendini bir yere mi çarpmıştı, yoksa bu işte birinin parmağı mı vardı? Bazıları, sara olduğunu çabuk fark ettiler.

◆◆◆

Halsiz, bezgin, bedence sarsılmış olan Prens, köşkü çok beğendi. Pavlovsk'a taşındıkları gün, yani hastalığının üçüncü gününde, kendisini çok iyi hissetmediği halde sağlıklı bir adam görünüşü vardı onda. Bu üç gün içinde çevresinde her gördüğü insan onda sevinç uyandırıyordu.

◆◆◆

Prens, Yevgeni Pavloviç'e yaklaştı, garip bir heyecanla elinden tutarak,

— Yevgeni Pavloviç, dedi. Her şeye karşın, bence son derece soylu ve iyi bir insansınız.

Yevgeni Pavloviç şaşkınlıkla bir adım geriledi. Dayanılmaz bir gülme nöbetini tutmaya çalışıyordu. Ama daha yakından bakınca Prens'in garipleştiğini, tavrının doğal olmadığını fark etti.

— Prens! Bahse girerim ki siz başka bir şey söylemek istiyordunuz. Hem de konuşmak istediğiniz kişi ben değildim, dedi. Aman ne oldunuz Prens, nöbet mi geldi?

— Olabilir, doğrudur. Sizinle değil de belki başkasıyla konuşmak istediğimi büyük bir incelikle fark ettiniz.

Prens, bunu söyledikten sonra garip, gülünç bir biçimde gülümsedi. Sonra birden heyecanlanarak,

— Hatırlatmayın bana o üç gün önce yaptıklarımı, diye bağırdı. Üç gündür duyduğum utanç yeter bana. Suçumu biliyorum.

— Peki ama neymiş bu korkunç suçunuz?

-Yevgeni Pavloviç, sizin benim adıma, herkesten çok utanç duyduğunuzu da biliyorum; yüzünüz kızardı. Bu sizin ne güzel bir kalbiniz olduğunu gösterir. Şimdi gidiyorum, inanın.

Lizaveta Prokofyevna, kuşkuyla Kolya'ya döndü:

— Ne oluyor? Nöbeti böyle mi başlıyor?

— Aldırmayın Lizaveta Prokofyevna, nöbet değil bu. Şimdi gideceğim. Doğuştan böyle olduğumu biliyorum. Yirmi dört yıldır, dünyaya gelişimden yirmi dört yaşına kadar, hastayım. Şu anda da karşınızda bir hastanın bulunduğunu kabul edin. Şimdi gideceğim. Şimdi... İnanın. Ama bu yüzden kızarmıyorum. Bu yüzden kızarmak tuhaf olur da ondan. Toplumda fazlayım ben. Bu bir onur sorunu değil. Üç gün içinde her şeyi düşündüm ve size ilk fırsatta bütün içtenliğimle haber vermek istedim. Öyle düşünceler, yüksek düşünceler var ki, onları dile getirmeliyim. Ama bu yüzden herkesi güldüreceğimi de biliyorum. Prens az önce hatırlattı bunu. Davranışlarım yakışıksız, duygularım ölçüsüz. Sözlerim, düşüncelerimi karşılayamıyor, hatta düşüncelerimin değerini kaybettiriyor. Bu yüzden hakkım yok... Ayrıca kuşkuluyum. Ben... ben, bu evde bana kimsenin kötülük etmeyeceğine, değerimden çok sevildiğime inanıyorum. Ama şunu da biliyorum –yüzde yüz biliyorum- ki yirmi dört yıl hastalıktan sonra mutlaka bir iz kalmış olmalı. Şu halde benimle alay etmemek düşünülemez. Arada bir bile olsa... Öyle değil mi?

Prens, çevresine bakınıyor, sanki bir yanıt, bir karar bekliyordu. Herkes bu beklenmedik, doğal olmayan, görünüşte hiçbir nedeni olmayan bu davranışın yarattığı ezici şaşkınlık içindeydi.

◆◆◆

Ekstazi & Orgazmik Hal

Ama içten gelen bir bunalım ve tikşintiyle hiçbir şey düşünmek istemedi, zihni başka düşüncelere yöneldi. Bu arada, sara nöbeti, uyanık olduğu sırada gelirse, bunalımdan önceki dakikalarda kafasının birdenbire canlanıverdiğini düşündü. Bu anlarda canlılığı artıyor, yaşama gücü, kendini anlayışı kat kat güçleniyordu. Kafası, kalbi, olağanüstü bir ışıkla doluyordu. Heyecanı ve kuşkuları yatışıyor, içini açık, uyumlu, sevinç ve umut dolu bir huzur kaplıyordu. O anlar, bütün bu ışık parıltıları, bunalımın başladığı o son saniyenin (bir saniye içinde olur biterdi bu) bir önsezisi gibiydi. Dayanılmaz bir andı bu. Sonradan, kendine gelince o anı düşünürken birçok kez kendi kendine, bütün bu kendini aşan anlayışın, yaşamda doruk noktasına varışın; sonuç olarak bütün bu şimşek gibi gidip gelen anların ve parıltıların bir hastalık, doğal olmayan bir hal sayılması gerektiği kanısına vardı. Öyleyse bunu yaşamın doruk noktası değil, belki de uçurumu saymak daha yerinde olacaktı.

Prens, düşüne düşüne şu çelişik sonuca vardı: 'Mademki bu duygulanma anı, yeniden sağlığa kavuşunca hatırlanan ve incelenen yüksek bir uyum ve güzelliği ifade ediyor; mademki o zamana kadar tadılmamış, akla bile getirilmemiş bir bütünlük, sakinlik, huzur duygusu vererek insanda hayat kavramlarının ileri bir senteziyle en derin tapınışın bağdaşmasını sağlıyor; öyleyse bunun bir hastalık, doğal sayılmayan bir gerginlik olmasının ne önemi var?' Bu belirsiz düşünceler, henüz çok zayıf dile getirildiği halde kendisince çok açıktı. Bunun gerçekten 'güzellik ve tapınma', gerçekten 'ileri bir sentez' olduğunda kuşkusu yoktu. O anda esrar, afyon ya da şarabın etkisindeymiş gibi zekasını, ruhunu bulandıran gerçekdışı hayaller görüyordu, ama hastalık hali geçince bütün bunları o kadar ustalıkla akıl süzgecinden geçiriyordu ki, ona göre bu, tam bir kendini anlayışın ve benlik duygusunun belirgin hale gelmesiydi. O saniyede; yani bunalımdan önceki son bilinçli anda kendi kendine bütün açıklığıyla: "Bu an bütün hayata bedel!" diyebildiğine göre kuşkusuz o an kendince bütün hayata bedel oluyordu. Yine de bu iddiayı mantık bakımından savunmuyordu. Çünkü bönlük, ruhsal karanlık, budalalık bu 'yüce dakikaların' yadsınamayan bir sonucu olarak önündeydi. Onun için bu konuda öyle derinine bir tartışmaya girmesi imkansızdı. Vardığı bu sonuçta, o anın değerlendirilmesinde bir yanılma olabileceğinden kuşkulanmakla birlikte, duygularıyla gerçek arasındaki uyuşmaya da şaşmaktan kendini alamıyordu. Duyduğu sınırsız mutluluktan ötürü bu saniyenin, gerçekten bütün hayatı

değerinde olduğunu kendi kendine de çok kereler söylemişti. Moskova'da buluştukları sırada bir kere Rogojin'e: "Havarinin *'Artık zaman kavramı olmayacak'* sözlerini o anda anlıyorum" demişti. Sonra gülümseyerek, "Belki de saralı Muhammed, bir desti suyun dökülmesi kadar sürmeyen böyle bir anda Allah'ın mekanlarını[17] ziyaret edebilmişti" diye eklemişti.

CİNLİ VEYA İFRİT

Hep Agresif ve Hep Mütecaviz

Günün birinde bizim Prens, durup dururken birkaç kişiye hiç olmayacak küstahlıklar yaptı. Önemli olan, bu küstahlıkların görülmüş duyulmuş çeşitten olmamaları, hiçbir şeye benzememeleri, her zaman yapılan küstahlıklardan çok değişik, pek anlamsız, çocukça olmaları; kim bilir niçin, yok yere yapılmış olmalarıydı. Kulübümüzün en saygıdeğer, en eski üyelerinden biri olan orta yaşlı, hatta yaşı geçkin sayılabilecek Pyotr Pavloviç Gaganov'un konuşma arasında ikide bir heyecanlanarak hiçbir şey düşünmeden, "Hayır, burnumdan yakalatıp sürüyemez beni kimse!" demek alışkanlığı vardı. Önemli bir söz değil. Bir gün çevresini kuşatmış oldukça seçkin kulüp üyelerine heyecanlı heyecanlı bir şeyler anlatırken gene bu deyimi kullanınca, kimsenin kendisiyle ilgilenmediği, biraz ötede ayakta dikilen Nikolay Vsevolodoviç birdenbire Pyotr Pavloviç'in yanına yaklaştı, hiç beklenmedik bir biçimde, iki parmağıyla kuvvetlice yakaladı burnundan, adamcağızı iki üç adım sürüdü. Oysa bay Gaganov'la bir alıp vereceği yoktu. Bunun bir çocukluk, bağışlanamaz bir çocukluk olduğu düşünülebilirdi. Sonra anlattıklarına göre, Gaganov'un burnundan çekerken dalgın, "sanki aklını yitirmiş gibi" olduğunu söylüyorlardı. Ama aradan çok zaman geçtikten sonra söylüyorlardı böyle. Oysa önceleri herkes, olaydan bir dakika sonrasını, kuşkusuz gerçeği bütün çıplaklığıyla anladığı, yalnızca suratını ekşitmeyip, tersine, kötü kötü neşeyle, "hiç pişmanlık duymadan" gülümsediğini anımsıyorlardı. Büyük bir gürültü çıktı. Çevresini aldılar. Nikolay Vsevolodoviç olduğu yerde dönüyor, çevresinde bağırıp çağıran üyelerin yüzüne bakıyordu. Sonunda birdenbire daldı yine -öyle anlatıyorlardı- yüzünü ekşitti, kararlı bir tavırla hakarete uğrayan Pyotr Pavloviç'in yanına gitti, üzgün, çabuk çabuk konuşarak,

---

[17] Miraç'ı kastediyor. (Yay.)

— Bağışlarsınız beni sanırım... diye mırıldandı. Bunu yapmak aklıma nereden esti, gerçekten bilmiyorum... Saçma bir şeydi...

Bu özür dileyişin baştan savmalığı da yeni bir hakaretti. Bağrışmalar daha da çoğaldı. Nikolay Vsevolodoviç omuz silkip çıktı gitti.

◆◆◆

Nicolas pek kötü, akrabalığa hiç de gitmeyen bir tavırla bakınıyordu. Benzi uçuktu, başını önüne eğmiş, oturuyor; büyük bir acı çekiyormuş gibi kaşlarını çatmış, dinliyordu.

— Pek iyi yürekli, dürüst bir insansınız siz, *Nicolas*, dedi sonunda ihtiyar. İyi bir öğrenim görmüş, yüksek sosyetede bulunmuşsunuz. Doğrusu burada da şimdiye dek pek iyi tanıttınız kendinizi. Böylelikle de, hepimiz için değerli olan anneciğinizin yüreğine huzur getirdiniz... Ama şimdi esrarlı, herkes için tehlikeli bir durum çıkıyor ortaya! Bir aile dostunuz, sözlerinden alınmamanız gereken bir akrabanız, sizi yürekten seven bir büyüğünüz olarak konuşuyorum... Söyleyin bana, böyle yasa dışı, uygunsuz davranışlara sizi sürükleyen nedir? Kendini kaybetmişçesine yaptığınız bu çıkışların bir anlamı var mı?

Nicolas canı sıkkın, içinde bir sabırsızlık, dinliyordu. Kurnaz, alaycı bir şey parıldadı bakışında birden, üzgün.

— Beni bunlara neyin sürüklediğini belki söylerim size, dedi.

◆◆◆

İnteriktal Hal: Canavar

Peki ama, nasıl olmuştu bu? Nasıl olabilmişti böyle bir şey? Kentimizde hiç kimsenin bu canavarca olayı deliliğe vermemesi pek ilginçti. Demek, Nikolay Vsevolodoviç'ten, aklı başında bir insandan böylesine davranışları beklemeye eğilimleri vardı. Hemen sonraki, her şeyi açıklar gibi görünen, herkesi oldukça rahatlatan olaya karşın, ben bile bunu neye yoracağımı bilememiştim. Şunu da söyleyeyim, aradan dört yıl geçtikten sonra kulüpte olan bu olay üzerine sakınarak sorduğum soruya Nikolay Vsevolodoviç yüzünü buruşturarak şöyle yanıt vermişti: "Evet, o sıralar sağlığım tam yerinde değildi."

◆◆◆

Varvara Petrovna şaşkın bir durumdaydı. Bir zaman sonra Stepan Trafimoviç'e, bütün bunları, hem de "buna benzer bir biçimde" oğlunun kentte kaldığı altı ay içinde her gün beklediğini itiraf etmişti. Bir annenin ilgi çekici itirafı! "Başladı!" diye geçirmiş içinden ürpererek.

◆◆◆

Kamusal Alanda Öper

Nikolay Vsevolodoviç, son derece güzel, çıtı pıtı bir kadın olan, ondan müthiş korkan madam Liputina'yı dansa kaldırdı. İki tur yaptı onunla, sonra yanına oturup konuşmaya başladı. Gülünç şeyler anlatıp güldürdü onu. Sonunda genç kadının gülünce pek hoş olduğunu görünce birden herkesin içinde kollarını beline dolayıp kendine çekti onu, peş peşe üç kez uzun uzun öptü dudaklarından. Zavallı kadın korkudan düşüp bayıldı. Nikolay Vsevolodoviç, şapkasını eline aldı, çıkan kargaşalık ortasında neye uğradığını anlayamamış, şaşkın şaşkın duran kocanın yanına gitti, yüzüne bakıp üzgün, aceleyle "kızmayın", diye mırıldandı, çıkıp gitti.

◆◆◆

Canavar: Isırır

Çevresine bakınıp İvan Osipoviç'in kulağına eğildi. Görgülü Alyoşa Telyatnikov üç adım öteye gitti, general ise *Golos*'u okurken öksürdü. Zavallı İvan Osipoviç güvenle, hemen uzattı kulağını: Aşırı meraklı bir insandı. İşte tam o anda hiç olmayacak, ama bir bakıma da pek açık seçik bir şey oldu. İhtiyar, *Nicolas*'ın birden, kulağına ilginç bir sır fısıldayacak yerde, kulağının üst yanını oldukça kuvvetli ısırdığını hissetti. Ürperdi, bayılacak gibi oldu.

Hiç de kendisininkine benzemeyen bir sesle,

— Nicolas, diye mırıldandı, ne biçim şaka bu!

Alyoşa ile albay bir şey sezinleyememişlerdi henüz. Görmüyorlardı onları çünkü. Sonunda vali sesini yükseltene dek fısıltıyla konuşuyor gibiydiler. Başlarını çevirince ihtiyarın şaşkın yüzü heyecanlandırdı ikisini de. Gözleri faltaşı gibi açılmış, daha önce kararlaştırıldığı gibi, yardıma koşsalar mı, biraz daha bekleseler mi bilemeden, bakıştılar. *Nicolas* bunu sezinlemiş olacak, daha kuvvetli ısırdı ihtiyarın kulağını.

— Nicolas, Nicolas! diye mırıldandı kurban bir kez daha; ama... yeter bu kadar şaka, hadi bırak...

Bir dakika daha öyle sürseydi korkudan ölürdü kuşkusuz zavallı. Neyse ki, canavar insafa geldi de bıraktı kulağını. Bu öldürücü korku tam bir dakika sürdü, ondan sonra nöbet geldi ihtiyara. Ama bir saat sonra *Nicolas* tutuklanmış, geçici olarak kışlada, kapısında özel bir nöbetçi olan ayrı bir hücreye kapatılmıştı. Oldukça ağır bir karardı bu, ama yumuşak huylu valimiz öylesine kızmıştı ki, Varvara Petrovna'ya karşı bile sorumluluğu üzerine almaya karar vermişti. Durumun acele kendisine açıklanması için öfkeyle hemen konağa koşan Varvara Petrovna'nın, valiyle görüşmek isteğinin daha kapıda geri çevrilmesi herkesi pek şaşırtmıştı. Öyle ki, kulaklarına inanamayan Varvara Petrovna kupa arabasından inmeden gerisin geri eve dönmüştü.

◆◆◆

Sadist

Kötü kötü gülümsedi Şatov.

— Hım. Peki, Petersburg'da, hayvanca tutkuları olan gizli bir topluluğa üye olduğunuz doğru mu? Marki de-Sade'ın bile sizden ders alabileceği doğru mu? Çocukları ayarttığınız, yoldan çıkarttığınız doğru mu? Söyleyin, yalana sapmaya kalkışmayın, diye haykırdı. Kendini yitirmişti sanki. Nikolay Stavrogin, yüzüne yumruk vurmuş Şatov'un karşısında yalan söylemez! Her şeyi olduğu gibi söyleyin, bu doğruysa hemen şimdi, olduğunuz yerde öldüreceğim sizi!

Uzun bir sessizlikten sonra,

— Bu sözleri ben söyledim, ama çocuklara zararım dokunmadı, dedi.

Yüzü bembeyaz olmuş, gözleri birden çakmak çakmak olmuştu.

◆◆◆

İnteriktal: Şuursuz

Sonunda her şey anlaşıldı! Gece yarısında, o ana değin son derece sakin duran, hatta uyuyan tutuklu birden gürültü etmeye, yumruklarıyla kapıyı çılgın gibi dövmeye başlamıştı. Kapının gözleme deliğindeki parmaklığı inanılmayacak bir güçle koparıp aldı, camını kırdı, ellerini kesti. Nöbetçi subay, anahtarlar elinde birkaç askerle birlikte geldiğinde azan tutuklunun üzerine atılıp ellerini ayaklarını bağlamak için kapıyı açmalarını emretti. İçeri girince tutuklunun aklının başında olmadığını gördü. Eve, annesine götürdüler onu. Her şey bir anda anlaşıldı. Kentimizin üç doktoru da hastanın, her ne kadar

görünüşte aklını kullanabiliyor, kurnazlık edebiliyorduysa da, üç gün önce şuurunu yitirmiş olabileceği; olayların da gösterdiği gibi, akıl dengesinin bozulduğu görüşünde birleştiler. Bunu Liputin'in herkesten önce sezinlediği çıkıyordu ortaya. Duygulu, kibar bir insan olan İvan Osipoviç pek mahçup oldu. Ama onun bile, Nikolay Vsevolodoviç'in aklı başındayken her çeşit delice harekete yatkın olduğu düşüncesinde olması pek ilgi çekiciydi. Kulüp üyeleri de, koca fili nasıl göremediler, böylesine tuhaf bir olaya yalnız bir tek anlam verdiler diye utanıyor, kendi kendilerine şaşıyorlardı. Durumu kuşkuyla karşılayanlar da çıktı elbette, ama uzun sürmedi bu.

İki aydan uzun bir süre yattı *Nicolas*.

◆◆◆

İnteriktal: "İyi" ve "Kötü" Aynı

Şatov, parlayan gözlerini ondan ayırmadan, kendinden emin bir tavırla sürdürdü konuşmasını:

— Ama siz söylediniz! Hayvanca bir şaka ile (isterse bir insanın canını vermesiyle kazanılmış olsun) bir kahramanlık arasında güzellik bakımından sizin için hiçbir ayrılığın olmadığını her yerde söylediğiniz doğru mu? İki ucun güzelliklerinin, zevklerinin arasında benzerlik, birlik bulduğunuz doğru mu?

Pekala kalkıp gidebilecekken, oturuyordu Stavrogin,

— Böyle sorulara yanıt verilmez... diye homurdandı; yanıt vermek istemiyorum.

Tüm bedeni sarsılan Şatov ısrar ediyordu:

— Kötünün niçin iğrenç, iyininse hoş olduğunu ben de bilmiyorum. Ama bunları birbirinden ayırma duygusunun Stavrogin gibi baylarda niçin silikleştiğini, kaybolduğunu biliyorum. O zaman böylesine ayıp, aşağılık bir evlilik niçin yaptığınızı biliyor musunuz? Yüz karasıyla anlamsızlık bu evlilikte en yüksek dereceye çıkıyordu da onun için! Ah, uçurumun tam kenarında dolaşmıyor, cesaretle baş aşağı uçuyorsunuz. Istıraba, vicdan azabına olan tutkunuzdan, hayvansal ahlak hazzınızdan evlendiniz. Bir sinir bozukluğuydu bunun nedeni... Sağduyuya bu meydan okuma pek göz alıcı, çekiciydi! Stavrogin'le çarpık, aklı kıt, dilenci, topal bir kız! Valinin kulağını

ısırdığınızda bir haz duymuş muydunuz? Duydunuz mu? Serseri beyefendi evladı, duydunuz mu?

Stavrogin'in yüzü giderek beyazlaşıyordu.

— Gerçi evliliğimin nedenlerinde biraz yanıldınız ama, büyük bir psikologsunuz gene de... Ama bütün bu bilgileri kim vermiş olabilir size -zoraki gülümsedi- Kirillov mu yoksa? Ama o yoktu.

◆◆◆

Yel & Vecd & Cennet

Kirillov iyice ayılmıştı, -gariptir- çok daha düzgün konuşmaya başlamıştı şimdi. Her zamankinden bile daha düzgün konuşuyordu. Bu sözleri daha önceden hazırladığı -belki yazdığı bile-, belliydi.

— Beş, altısı birden gelen saniyelerim oluyor, içimi sonsuz bir huzurun doldurduğunu sezinliyorum. Yeryüzündeki hayatla ilgisi yok bunun; öteki dünyayla ilgili olduğunu söylemek istemiyorum, ama yeryüzü insanının kaldırabileceği, dayanabileceği bir şey de değil. Bedenen değişmek gerek, ya da ölmek. Açık seçik, itiraz kabul etmeyen bir duygudur bu. Sanki bir anda tüm doğayı hissediyorsunuz da şöyle diyorsunuz: "Evet, gerçek budur işte." Tanrı evreni yaratırken her günün sonunda "evet, gerçek budur, iyidir bu" diyordu. Bu... bu bir duygululuk değil, sevinçtir yalnızca. Hiçbir şeyi bağışlamıyorsunuz, bağışlayacağınız bir şey yok çünkü. Sevmiyorsunuz gerçekte, sevgiden de yüce bir şey bu! Bunun en korkunç yanı da böylesine açık seçik olması, içinde bu denli sevinç bulunması. Beş saniyeden çok sürse ruh dayanamayacak, kaybolmak zorunda kalacak. Bu beş saniyede tüm hayatı yaşıyorum, hayatımı veririm de ona, değer çünkü. On saniye dayanabilmek için bedenen değişmek gerek. Kişioğlunun doğurmaya bir son vermesinin gerektiği kanısındayım. Amaca erişilmişse, çocuklar niye, gelişme niye? İncil'de, hayata dönüldüğünde doğurma diye bir şeyin olmayacağı, herkesin Tanrı melekleri gibi olacağı yazılıyor. Bir imadır bu. Karınız doğurmak üzere mi?

— Sık sık mı geliyor bu duygular size, Kirillov?

— Üç günde bir, haftada bir.

— Sara nöbeti geliyor mu?

— Hayır.

— Gelecek demektir. Dikkat edin kendinize. Kirillov, saranın çoğunlukla böyle başladığını duydum. Nöbetlerden önceki bu duyguyu bir saralı ayrıntılarıyla anlatmıştı bana. Anlattığı şeyler sizinkiyle noktası noktasına aynı. Beş saniyeden fazla olsa dayanılmaz diyordu o da. Muhammed'in ibriğini anımsayın. Atıyla cenneti dolaşıp dönünceye dek boşalmamıştı içindeki su. Bu ibrik de aynı beş saniyeyi gösteriyor. İçinizi dolduran huzuru da pek andırıyor, oysa Muhammed de saralıydı. Dikkat edin kendinize, Kirillov, saraya yakalanacaksınız!

◆◆◆

İnteriktal Hal: İntihar

Birden yatışmıştı Kirillov, gene dolaşmaya başladı.

— Ertelemeyeceğim. Özellikle şimdi istiyorum intihar etmeyi: İnsanların tümü alçaktır!

◆◆◆

Stavrogin sustu, birden gene daldı. Üçüncü kezdir nöbet geliyor gibi derin düşüncelere dalıyordu. Tihon'a "sizi çok sevdim" derken de yarı dalgındı zaten. Hiç değilse, kendisi de ummuyordu böyle bir şey söyleyeceğini. Bir dakikadan uzun süren bir sessizlik oldu.

◆◆◆

Masanın üzerinde kurşun kalemle yazılmış, buruşuk bir kağıt vardı: *"Hiç kimsenin suçu yok bunda, kendim yaptım."* Yine masanın üzerinde ihtiyaten alındığı belli bir çekiç, bir parça sabun, büyük bir de çivi vardı. Daha önceden hazırlanmış olduğu belli, Nikolay Vsevolodoviç'in asıldığı sağlam, ipek ip iyice sabunlanmıştı. Her şey planın önceden hazırlandığını, Nikolay Vsevolodoviç'in aklının son dakikaya kadar başında olduğunu gösteriyordu.

Cesedin muayenesinden sonra doktorlarımızın tümü, ısrarla Nikolay Vsevolodoviç'in intihar ederken aklının yerinde olduğunu söylediler.

EPİLEPTİK DOSTOYEVSKİY: BİR HARABİ

Dostoyevskiy'nin "Dinsel Deneyimlerinin Dinamikleri" üzerine değerli bir etüd yayınlayan M. Jones'un verdiği haberlerden birisi, Dostoyevskiy'nin

radical solcu düşüncelere sahip olduğu ve daha da önemlisi, bu radikal düşüncelerini hiç bırakmadığı'dır.[18] Jones, buna ilaveten, Dostoevskiy, dinsel eğilimleri lehine, bu radikal düşüncelerinden vazgeçmiş olsaydı, o müthiş romanlarını hiç bir zaman yazamazdı, diyebilmektedir; bu kadar okuyucu bulmasında ve kalıcı olmasında, hiç terk etmediği radikalizmin rolü büyüktür, öyle düşünüyoruz.

İhtilalci bir grup içinde olduğu için idama mahkum olduğunu biliyoruz, idam sehpasından dönmüştü, orada, idam bekleyen ateist arkadaşına, "nous serons avec le Christ" dediği, hep aktarılıyor, "Christ ile buluşacağız" , bu sözü Fransızca söylüyor ve ateistin cevabı ise "un peu de poussiere" oluyordu, "bir avuç toz" demek istiyordu; ölümün eşiğinde Hristiyan'dır, ölümü İsa ile buluşmak olarak anlıyordu ve ateist arkadaşı ise, "bir avuç toz" diyerek, herhalde, alay ediyordu. Öte yandan, M. Jones'dan öğrendiğimize göre, en yakın arkadaşlarından Nikolai Strakhov veya Strahov, Dostoyevskiy'de dinselliğin Avrupa'da kaldığı yıllarda arttığını haber vermektedir;[19] ben buna şaşırmıyorum.

Jones, Strahov'dan, "arkadaşı" olarak söz ediyor, Cennet'ten ve Hazret-i Peygamber'den söz ettiği ekstazik halin güvenilir kaynaklarından birisi de bu Strahov idi; Strahov'un sıfatlarından bir diğeri de Dostoyevskiy'nin ilk biyografisini yazan kimse olmasıdır; ilk planda yakından tanıdığını kabul etmek durumundayız. Strahov bir de Tolstoy'a yazdığı mektup ile hatırlanmaktadır, bu mektubun, Dostoyevskiy araştırmalarında önemli bir yeri olduğunu biliyoruz.

Tolstoy'un bu mektup karşında pek çok ezildiği anlaşılıyor; çünkü Catteau, bu mektubun bazı yerleri için, "zehirini akıtma", "spitting out his poison", nitelemesini yapıyor ki çok isabetlidir. Strakhov, Tolstoy'a mektubunda,[20] Dostoyevskiy için, "kötü, kıskanç, sapık" demekten geri kalmıyor, "he was bad, envious, perverted," ve bedhah ve zeki olduğunu da, "maliciuos and intelligent", ekliyor; Tolstoy'un, bu kötülemeler karşısında ne kadar rahatsız ve çaresiz kaldığını anlayabiliyoruz. Her ikisi de Rusya'nın en büyük yazarları kabul edildiler.

---

18 Dostoyevsky was never able, perhaps never tried, to put the radical ideas of his youth entirely out of his mind.
Malcolm Jones, *Dostoevsky and the Dynamics of Religious Experience*, London, 2005, s.9.

19 ibid., s. 17.

20 *Perepiska L.N. Tolstogo s N.N. Strakhovym*, St Petersburg, 1914, s. 307-8.
J. Catteau, *Dostoyevskiy and the Process of Literary Creation*, op. cit., s. 94.

Dostoyevskiy'nin bu yakın arkadaşı gerçekten zehir dökmektedir; "he had boasted of raping a little girl," dadısının getirdiği küçük bir kızın ırzına geçtiğini ve bununla övündüğünü da yazıyordu ve bir de, "note also that with his animal sensuality he had no taste, no feeling for the beauty and charm of woman," Strahov, Dostoyevskiy'nin şehevi yanının hayvani olduğunu not ederek, Dostoyevskiy'de kadın güzelliği ve çekiciliği ile ilgili hiçbir beğeni ve duygu bulunmadığını iddia ediyordu. Buradan, cinsel ilişkide, bir hayvan ile Dostoyevskiy arasında fark bulmak zordur; Zweig'ın notları aklımızdadır.

İlginç, başladığımız yere dönüyoruz ve Strakhov'un da, bu zehirli iddia veya ithamları için delil olarak, Dostoyevskiy'nin romanlarını gösterdiğini okuyoruz; güzel, demek, Dostoyevskiy'nin Kopernik Devrimi, adı konulmadan da, biliniyordu. Peki doğru mu; Dostoyevskiy'den yaptığım aktarmalarda, "sadist" alt bölümde, ne yazık, destekleyici işaretler buluyoruz.

Kötü, bedhah, hayvan şehvetli, ırza geçiyor, kıskanç, sapık; bunlar, bir yakın arkadaşının da Dostoyevskiy'de bulduğu kişilik çizgileridirler ve bu çizgileri sara'nın tahribatına bağlamak mümkündür. Bütün yazılanlardan, saranın, insan kişiliği üzerinde bir veba salgını olduğunu düşünmekte mazuruz; hem beyni tahrip ediyor hem de insani değerleri yok ediyor. Globalist bir özelliği ve gücü var; tahribatı büyüktür.

Ne zaman başladı; irsi olması ihtimali varsa da burada bunu göremiyoruz. Babasının öldüğünü haber aldığı zamanda ilk nöbetin geldiği iddiasını biliyoruz; demek, baba-oğul ilişkileri, etkili görünüyor. Sevgisiz ve zalim baba, nöbete yol açıyor mu; Caligula da Tiberius'un yanında hep korku içinde ve her zaman öldürüleceği düşüncesiyle yaşamıştı. Kürek mahkumiyetinin zorlamaları da bir başka neden olarak ortaya konuyor; burada durabiliyorum.

Ama hep tekrarlamak zorundayım, sara'yı insan kişiliği için bir veba olarak görmek, ancak sara'nın bir nöbetten ibaret olmadığını kabul etmekle mümkündür. Ne yazık bu ülkede de sara'lının muhibleri bunu böyle göstermekte ısrar ettiler ve ediyorlar; veba, nöbetten sonraki sara'dır. J. Catteau, "the violent ecstasy, so well described in the Idiot, the summit of Dostoyevsky's epileptic experience, should not let us forget the terrible consequence," bunu mükemmel bir açıklıkla dillendiriyor; Budala'da yazılan şiddetli vecdi, Dostoyevskiy'nin epileptik deneyimlerinin zirvesi idi, biliyoruz, güzel, ancak bu, her nöbeti izleyen müthiş halleri unutturmamalıdır,[21] Catteau'nun bu

[21] ibid., s. 115.

noktada ısrarlı olduğunu okuyoruz. Nöbetten geriye kalan bir enkaz'dır, batan gemiden kalan enkazı hatırlatmaktadır; fiziksel aöçıdan, duyarlılık açısından, entellektüel, heyecan ve ahlak açılarından, geriye bir insan değil, sadece enkaz kalmaktadır. İzleyen günde, insan vücudunu, realizasyon kabiliyetini, nerede olduğunu bilmeyi, aklı ve ruhu yeniden kurma çok acı veren bir iştir; saralı nöbetten sonra cennetten çıkmıyor; Catteau, Dostoyevskiy'nin, her nöbetten sonra, algılamayı, konuşmayı, yama ve belleğini yeniden öğrenmek zorunda idi. Her nöbetten, kara bir ruh durumu, mistik bir terör ile çıkıyordu; her nöbetten sonra kendisini yeniden yapma işi ile karşılaşıyordu ve bunun acılı bir iş olduğundan hiç kuşku duymuyoruz. Her nöbet, Dostoyevskiy'ye yeniden bir suçluluk duygusu giydiriyordu, kırılgandı, kızgındı hep kavgaya hazırdı ve bunların üstesinden gelmeden insanlığını yeniden bulamıyordu. İzleyen nöbetler sonucunda, ne kadar bulabildiği çok tartışmalıdır; bulamadığı ölüde epileptik tipi buluyoruz.

Önümüzdedir ve görüyoruz.

◆◆◆

J. Catteau

DOSTOYEVSKİY'NİN NÖBET RAPORLARI

13 Ocak: Sabah saat altıda, bir basiretsizlik anında, şiddetli bir nöbet. Altı gün geçti, hala kafam yerinde değil.

19 Ocak: Sabah saat altıda nöbet. Baş ağrısı, bütün vücudum ağrıyor. Nota Bene*. Genellikle, nöbetin sonuçları, demek ki, sinirlilik, bellek bozukluğu, bir sisli durum, oldukça dalgın, eski yıllara göre daha uzun. Akşamleyin, özellikle mum ışığında, manasız, hypochondriacal hüzün, manasızlık, sanki kırmızı bir kanama (renk yok) tacı, her şeyin üstünde, bu günlerde çalışmak imkansız (bunu nöbetten altı gün sonra yazıyorum).

10 Şubat: Saat sabahın üçü, müthiş şiddetli bir nöbet, uyanıktım. Düşme ve alnımda yara. Hiçbir şey hatırlamıyorum, hiçbir şeyin farkında değilim...

Kendime geliyordum ki yeni bir nöbet... Bilincimi kazandığımda müthiş bir baş ağrısı ve doğru dürüst konuşamıyordum. Anya ge-

ceyi benimle geçirdi (ektrem mistik terör). Çalışmayı düşünmek imkansız... İşi düşünemiyorum...

23 Şubat: Uykuda nöbet..

Çok zayıfım..Nöbetlerin sonucu olmalı (yani, kafamda ağırlık ve acı var, nevrotik rahatsızlık, sinirli sinirli gülme, mistik teror) eskilerinden daha uzun sürüyor.

Hoş olmayan rüyalar gördüm.

◆◆◆

Bilincimi kazandığımda uzun süre duyularım eski haline gelmedi.

Şiddetli nöbet, mistik keder ve sinirli sinirli gülme.

28 Temmuz:Uyurken bir nöbet, sabahleyin, sekizi biraz gece. Kafama hep kan sıçrıyordu, yüzüm masmavi oldu.

Agustos'un üçü kafam hala ağır, bulanık. Ruh halim pek kederli

1 Ağustos'ta çalışma odamda saçma bir şey yaptım. Bunu, kesinlikle, nöbet sonrası halime, bağlıyorum.

---

* *Nota Bene*, Latince, "iyi not ediniz" anlamındadır.
J.Catteau, *Dostoyevskiy and the Process of Literaray Creation*, op. cit., s. 115-116.
1870 yılına ait olduğunu anlıyoruz.

◆◆◆

Catteau, bu raporları aktardıktan sonra, "it is hardly possible to feel that Dostoyevsky owed even a part of his genius to the sacred illness," Dostoyevski'nin dehasının küçük bir parçasını bile bu kutsal hastalığa borçlu olduğunu düşünmek imkansızdır, diyordu. Bu kutsal hastalığa borcu, dinsellik eğilimi ile birlikte her türlü düşkünlüğüdür; hem dinsel hem de ahlaksız olabilmektedir. Bu hastalık sayesinde, Zweig'in işaret ettiği üzere, içinde, bir "Tanrı" ve bir de ifrit yaşatabilmektedir.

Ancak sürekli nöbetler, bir saralıyı, yavaş yavaş bütün insanlığından soymaktadır.

Geriye bir lumpen kalmaktadır.

Dördüncü Bölüm İçin Ek

EKSTAZİ & CENNET

N.N. STRAKHOV

It was, I believe, in 1863, exactly on *Easter Eve*. It was late, after ten o'clock when Dostoyevsky called in to see me. We had *an animated conversation*. Without remembering the exact subject, I can say that it was *very important and abstract*. Fyodor Mikhaylovich, in an exalted mood, paced about the room; I was sitting at my desk. What he was saying was full of *nobility and joy*. When I made a remark in agreement, he turned towards me *an inspired face* which proved that *his exaltation had reached its height*. He stopped a moment as if to find the exact words, with his mouth already open. I looked at him with increased attention, expecting some extraordinary word, some revelation. Suddenly a strange, long drawn out, absurd sound came from his open mouth and *he fell unconscious* in the middle of the room.

This time the fit was not too violent. Seized with convulsions, his body stiffened and foam appeared on his lips. Half an hour later he regained consciousness and I took him home, which was not far.

Fyodor Mikhaylovich told me several times about the *moments of exaltation which preceded the fit*: For a few brief instants, he used to say, I feel *a happiness unthinkable in the normal state and unimaginable for anyone who hasn't experienced it* ... I am then *in perfect harmony with myself and the entire universe*; the sensation is so strong and so pleasant that *one would give ten years of life, perhaps even one's whole life* in exchange for a few seconds of such *felicity*.

S. KOVALEVSKAYA

... in Siberia. He was then terribly bored with being alone and whole months would go by without his meeting a soul with whom to exchange deep thoughts. Then he was visited quite unexpectedly by an old friend (I have forgotten the name mentioned by Dostoyevsky). *It was exactly on Easter eve.* But the joy of reunion made them forget even the festival and they passed the whole night in the house, chatting without noticing the hours passing by or feeling tired, *intoxicated with their own words.*

They were talking about *the things closest to their hearts; literature, art and philosophy.* They finally came to religion.

Dostoyevsky's friend was an atheist, Dostoyevsky a believer, and each ardently believed that the was right.

'God exists, he exists!' cried Dostoyevsky, *at the height of exaltation.* At that very moment, the bells of the nearby church rang out for the Easter morning service. The air began to shake and dance.

'And I had the feeling,' he continued, 'that the sky had come down to earth and swallowed me up. I apprehended God in reality and I was absorbed by him. I cried out once more: Yes, God exists! *I remember nothing more.*

You, you healthy people, you cannot even guess *what such happiness is, the happiness that we epileptics feel a second before the fit.* Mahomet says, in the Koran, that he saw *Paradise.* All the intelligent imbeciles are convinced that he is only a liar and a charlatan. But no, he is not lying! He really was in Paradise when he had an epileptic fit, because he was affected in the same way as I am. I could not say whether this *felicity* lasts a few seconds, hours or months, *but believe me, I would not exchange it for all the joys in this world.*

---

* Dostoyevskiy'nin ünlü ekstazik hali için iki tanık var; her ikisi de yakın arkadaşı idiler. Bunlardan Kovalevskaya'nın anlatımını, Rusça aslı ve Türkçe çevirisi ile, dördüncü bölümde vermiş bulunuyorum. Önemi ve diğer araştırıcıların kullanımlarına imkan hazırlayabilmek için, bu iki anlatımın, İngilizce versiyonlarını da bu ekte sunuyorum. Tabii asılları Rusça'dır.
Kovalevskaya'nın anılarının bibliyografik bilgileri yerinde var. Diğeri ve İngilizce versiyonları ise, Catteau'dan almış bulunuyorum ve tekrar işaret ediyorum.
J. Catteau, *Dostoyevsky and the Process of Literary Creation*, op. cit., s. 114-115.

İKİNCİ KİTAP

DOĞAN SAVAŞ

Birinci Bölüm

DEREALİZASYON

Fransızca, réaliser la situation, bu misali Tahsin Saraç'tan alıyorum, "durumu anlamak" veya "kavramak"; İngilizce, "I realize it" ise "anlıyorum" demektir. Dolayısıyla, "realizasyon" sözcüğüyle, insanın içinde bulunduğu yeri veya dünyayı fark etmesi halini anlatıyoruz. Tabii "derealizasyon" kelimesiyle de bir insanın içinde bulunduğu veya içine adım attığı yeri anlamaması kast ediliyor; ilkinin tersidir. Sara hastalarında görüyoruz.

Doktorlar aydınlatmadılar ve üniversiteler sustular; hal şu ki, ikinci grupta olanların, kamuyu aydınlatmak kanuni vazifeleri arasındadır, bu nedenle, epilepsi'nin anlık, birkaç saniyelik bir atak veya nöbet olmadığını duyurmak doktorlara ve üniversitelere düşüyordu, vazifeden kaçtılar. Matbuat ve kanallar ise, bunu yapmamak bir yana, tersini yaydılar; bu nedenle, çok zaman olduğu üzere yapılmayanları yapmak, zayıf omuzlarıma düştü ve kaçmadım. Tıp çalışmam bunun üzerindedir; artık şunu gösterebiliyorum ve cümleten görüyoruz, sara veya epilepsinin asıl tahribatı başka yerdedir ve çok zaman, süreklidir. Şöyle de söyleyebilirim, epilepsi, çok zaman, bir kişilik bozukluğu bırakıyor ve "derealizasyon" bir kişilik bozukluğu olmakla, sadece bunlardan birisidir. Başkaları da var.

Kaplan ve Sadock, derealizasyon'u, "kişi kendisinin gerçek olduğunu, ancak çevresindeki dünyanın aniden gerçek dışı bir hal aldığını hisseder" olarak tarif ediyorlar. Demek, derealizasyon halinde, hasta kendini bilse dahi, dünyasını tanımamakta, çok zaman şaşkın ve şaşırmış bir yüzle bakmaktadır. Güzel, ancak, Kaplan ve Sadock, burada kalmıyor, "derealizasyon her zaman olmasa da genellikle depersonalizasyon ile birliktedir" şeklinde devam edi-

yorlar; öyleyse, derealizasyon'un "birlikte olduğu" bir başka bozukluk daha buluyoruz ve buna, "depersonalizasyon" diyoruz. Depersonalizasyon'u ise, çok kısaca, kendini bilememek veya kendi kendisinin farkında olmamak olarak tanımlayabiliyoruz; böylece, hasta hali daha ciddileşmektedir, sara'yı ciddiye almayanlar ise ciddiyetini kaybetmektedirler.

Sara'yı böylece anlatmayan tıp dünyamız ciddiyetsizdir.

Sara hastalığını ve hastası'nı ciddiye almayanlar, bir de iyi niyet iddialarını kaybediyorlar. Bunları, hasis menfaatleri için yaşadıkları dünyayı büyük risklere sürükleyen bedhahlar olarak görmemiz yerindedir.

Sara'yı gizleyenler, cumhuriyet'i çökertmek isteyenlerdir. Bunların ülkeyi üçe bölmek istediklerinden hiç kuşku bulmuyorum."Caligula" arayıcılarıdırlar ve "Caligula" bir epileptiktir, artık biliyoruz.

Hiçbir hasta, geldiği yere, kendiliğinden gelmemiştir.

Hastaları, tabii "ağır" olanları kast ediyorum, hastaneye götürmek, usüldendir.

Bunun için bu kitabın adı "doğan savaş" oldu; bu da savaşın, hastadan çok hastayı oturtanlara karşı olduğuna işaret etmektedir. Caligula'da geliştirdiğim kavramlarla, öncelikle, Caligula'ya karşı değil, çökertenlerle ve tepeleyici arayanlarla savaş'tır, demek istiyorum. "Doğan savaş" işte budur.

Devamla ve öyleyse, sara, bir hastayı, kendini bilmez ve etrafını tanıyamaz hale sokabilmektedir. Kuşkusuz hepsini değil, ama en az bir hastayı bu duruma düşürebilmektedir; o halde hafife alamayız ve hafife alanları da, hafife almak zorundayız.

Ne yazık bizim dilimizde, bir başka çalışmamda da not ettim, "-de" öneki için karşılık bulmada çok zorlanıyoruz; "-sizleşme", diyebiliriz, amma ve lakin dilimizin güzelliğine uyum gösteremiyor, dilimizde güzellik aramak ve bulmak esas'tır. Nitekim, "desintellectualisation" sözcüğünü, "aydınsızlaşma" olarak söylemek gereğinden çok rahatsız oldum ve bu nedenle "aydın'dan çıkma" ya da "aydın-lık-tan" çıkma üzerinde çalıştım. Tatminkar bir noktadan çok uzağım, amma Türkçe yazmak durumundayız; bu kaygılarla, depersonalizasyon'u, kişiliksizleşme veya kişiliğini kaybetme ve derealizasyon'u da, idraksizleşme ya da gerçeklik duygusunu kaybetme sözcükleriyle dillendirmek durumundayım ve önermek istiyorum. Olur mu, uygun mu, dil endişeleri bir

yana ve bu tartışmaları şimdilik bir kenara koyarak, bu tartışmadan, saranın bazı hastalarını, "kişiliksiz" ve "idraksiz" yapabildiğini çıkarmak ile yetiniyorum. Buradan devam üzereyim.

Peki kişiliksizlik ve idraksizlik ne kadar sürebiliyor; cevabını bilemeyiz ve ancak nöbet kadar kısa olmadığını söyleyebiliyoruz. Kişiliksizlik ve idraksizlik, interiktal ve başka bir söyleyişle de postiktal bir durumdur. Vahim'dir, diyebiliyorum. Sara'nın tedavisinin imkansızlığı nedeniyle, bu nöbet sonrası veya nöbetler arası hal, hastanın kişiliğini tahrip edebilmektedir. Tahribat, kalıcı olabilmektedir.

Peki vahim'dir ve ancak hangi ölçüde, başlarken bu soruyu da sormamız isabetlidir; cevaben, vehameti ise hastanın bulunduğu yere bağlıdır diyebiliyoruz; hasta çoban ise, tahribatının çok fazla olmayabileceği kesindir. Annesinin bakımında bir işsiz delikanlıysa, kamusal zarar hesabı açısından bir vahamet göremiyoruz ve buradayız.

Depersonalizasyon ve Derealizasyon

Lishman da, kişliksizlik ve idraksizliği birlikte ele alıyor ve "altered perceptual experiences," "değiştirilmiş idrakla ilgili deneyimler" başlığı altında inceliyor; reel idrakin bozulması ve spontane halüsinasyonlar olarak görünebileceklerini not ediyor. Peki bunlar ne demek, Lishman'a göre, sesler birden bire çok ırak, çok yabanıl gelebiliyorlar veya şiddetle patlayabiliyor; nesneler, daha küçük veya daha büyük oluyor, daha yakın veya daha uzağa kayıyor; öyleyse idrak kabiliyeti bozulmakta ve güvenilirlikten çıkmaktadır.[1] Hastanın algılamaları birden değişebilmektedir, çevresindeki objelerin bazısı birden parıltılı, çok canlı ve hatta canı çeken görülebilmektedir. Tersi de olabilir; çevresindeki objeler, birden uzaklaşabiliyor; Doktor Lishman, idraksizlik ve kişiliksiz hallerinin daha belirgin olabildiğine işaret ediyor; objeleri ya çok yakın ya da çok uzak duyabiliyor. Saralının, bu durumlarda,

---

[1] Altered perceptual experinces include both distortions of real perceptions or spontaneous hallucinations. Sounds may seem suddenly remote or intensely loud, objects may seem larger or smaller, nearer or further away.
The evaluation atteched to percepts may change, so that objects, sounds or events acquire apeculiar vivid significance.
Alternatively the subject may feel remote from the environment and out of meaninful contact with thinds around him.
Feelings of derealisation and depersonalisation may be marked.
W.A.Lishman, *Organic Psychiatry*, Blackwell, 1978-1987. s. 218.

kişiliksizlik ve idraksizlik hallerinde, yakındakileri, çok "familiar, déja vu" sanarak sarılması mümkündür, şaşmayız. "Jamai vu" hali de mümkündür; bu halde, birçok yakınına, hiç bilmiyormuşsa bakabilir, bunu anlıyoruz.

Tekrar Kaplan ve Sadock'a dönecek olursak, "depersonalizasyon bir kişinin kendilik deneyimi ve farkındalığının bozulmasıdır, hasta tarafından kendini gerçek dışı ya da bedeninden ayrılmış gibi hissetmek olarak tarif edilir" ifadesini buluyoruz.[2] Kaplan ve Sadock'a göre, depersonalizasyon halinde, hastaların, "bütün duygularını kaybetmiş" olmak ve delireceklerinden korkmak, şikayetleri bulunuyor. Derealizasyon ile beraber göründüğünü not etmiştim; buna bir de şu bilgileri eklememiz yerinde görünüyor: "Kısa depersonalizasyon ve derealizasyon atakları, normal kişilerde de özellikle yorgunluk, uykusuzluk, yas gibi stresli dönemler, ölümcül bir hastalık tanısı aldıklarında ya da aniden kaçamayacakları bir araç kazasıyla karşı karşıya kaldıklarında ortaya çıkabilir." Çok güzel, bu şekilde mediko-politik bir açıklığa kavuşmuş durumdayız; buradan seçebileceğimiz işaret, "stresli dönemler" olmalıdır, hepsininin özeti bir semptom sayabiliyoruz.

Yakınlarının depersonalizasyon halini tahmin edebileceklerini çıkarabiliyoruz.

Herhalde aşırı cinsel münasebeti de buraya koyabiliriz.

Disosiyasyon

İki "s" ile yazılması daha doğrusudur, "dissociation" sözcüğünü, kapsamlı bir sözlük, ego'nun kopuk parçalara ayrılabilmesi olarak tarif edebiliyor, bunun için savunma gücünün zayıflatılması veya kaybı gerekmektedir. Bu, kayıp veya decompensation, hipnoz ile veya psikotik hallerde olabilmektedir.[3] Demek, insan, bir hipnoz veya psikotik halde savunmasız kalıyor ve ego, birbiriyle hiç bağı ve ilgisi olmayan parçalara ayrılıyor; bu tarif ile, ego'nun birden fazla kişiliğe bölünmesini anlıyoruz. Saralı'nın hallerinden birisi de işte budur; bir sara hastası çok kişilikli olabilmektedir ve bunu önemli bulmak durumundayız.

---

2 B. J. Sadock & V. A. Sadock, eds., *Kaplan and Sadock's Comprehensive Textbook of Psychiatry*, Cilt 1, Dr. H. Aydın ve Dr. A. Bozkurt, çeviri editörleri, Güneş Kitabevi, s. 982.

3 the decompensation of defense permitting fragmentaion of the ego into disunited parts (as under hypnosis or in psychotic states)
Webster's Third New International Dictionary, Vol. I, 657.

Kaplan ve Sadock *Textbook*'da, disasosiyasyon'dan, "çoğul kişilik" olarak da söz ediyorlar, ayrıca, on dokuzuncu yüzyıl edebiyatında ayrı bir yere sahip olduğunu hatırlıyoruz. Bu eserlerden söz ederken, Kaplan ve Sadock, "Robert Lewis Stevenson'un *The Strange Case of Dr. Jekyll and Mr.Hayde*, bu eserlerin en iyi bilinenidir" demektedir.[4] Doğrudur, 1886 yılında yazılan bu romanda, bir insanda, hem bir insan hem de bir canavar kişiliğini buluyorduk, hepimizin okumuş olduğumuzu kabul ediyorum.

Demek ki bir sara hastasının, disosiyatif hale sahipse birden fazla kişilikli olduğuna hükmedebiliyoruz. "Disosiyatif durumlar" için ise Kaplan ve Sadock'ta şu bilgileri de buluyoruz: "Disosiyatif kimlik bozukluğu, depersonalizasyon bozukluğu, possession durumları, füg durumları ve psikojenik amnezi ile epilepsinin spesifik bir ilişkisi merakı celp edici"[5] olmakla birlikte henüz çözülmüş olmaktan uzak duruyor. Ancak bunu, normal karşılamamız yerindedir, çünkü disosiyatif hallerin bilimsel incelemesi oldukça yenidir; bu incelemelerden, "çoğul kişilik bozukluğu olan hastalarla yapılan çalışmalar, sık EEG değişiklikleri fakat seyrek nöbetler olduğu sonucuna" varıyoruz.

Bu arada, disosiyatif durumlar başlığı altında, Kaplan ve Sadock, "depersonalizasyon ve derealizasyon aura'ları olan hastalarda, kendilik yaşantısı ve diğerlerince idare edilir olma hissinde dirençli değişmeler meydana gelebilir" bilgisine de yer veriyor; demek aynı alandayız. Buna, bir de hemen, "epilepside amneziyle bulanmış uzayan kompülsif peryodlar, iktal ve postiktal değişikliklerin iç içe olmasından kaynaklanır" açıklaması ekleniyor; böyle olmakla birlikte disosiyatif haller, bizi daha çok interiktal dönem ve hallerde ilgilendiriyorlar. İktal hallerde, saralı hasta her halde tümüyle bilinç kaybındadır.

Devamla disosiyatif semptomlara en yakın olan hallerden birisi de, anlaşılır sayıyoruz, şizofreniform psikoz olmalıdır; bu konuda aynı kaynakta şu açıklamaları buluyoruz:"Şizofreniform psikozu olan çoğu epilepsi hastasının nöbet olayları veya iktal deşarjlarla bilinen direkt ilişkisi olmadan, kronik in-

---

[4] B. J. Sadock & V. A. Sadock, eds., *Kaplan and Sadock's*, Cilt 2, op. cit., s. 1846.

[5] B. J. Sadock & V. A. Sadock, eds., *Kaplan and Sadock's*, Cilt 1, op. cit., s. 384.

teriktal hastalığı vardır." Demek ki şizofreniform[6] psikoz, bir kronik interiktal hastalık durumundadır. Öyleyse, çok önemli sonuçları itibariyle, epilepsinin kişilik üzerindeki tahribatını, nöbetlere bağlayamıyoruz. Hastalığı böylesine basitleştirmek ve sınırlamak, tekeliyette, bir plütokratik falsifikasyon girişimidir; öylece diyebiliyorum.

Bir sonuca ulaşmış haldeyiz; belki de nöbet, epilepsi hastalarında daha az önemlidir. İnteriktal durumların daha sürekli ve tahrip edici olduğunu kabul etmek durumundayız. Kısaca şunu da söyleyebiliriz, epilepsi hastalarının önemli tipolojisi, bozuk kişilikli olmaktır ve dolayısıyla, uzun süre saralı olan birisini, bozuk kişilikli telakki etmek zorundayız.

Bu konuda, Kaplan ve Sadock'tan şöyle bir özet alabiliyorum: "Epileptik hastalar arasında borderline, atipik vaya mikst, histriyonik ve bağımlı gibi kişilik bozuklukları yüksek yaygınlık gösterir. Kişilik bozukluğu olan hastalar, bağımlı ve çekingen kişilik özellikleri göstermeye eğilimlidir. Epilepsideki en yaygın kişilik bozukluğu borderline kişiliktir. Şaşırtıcı olmayarak, epileptik hastalar, genellikle stabil bir karakter yapısından yoksundur. İmmatür ve impulsif olabilirler. Bu kişilik kümesi irritabilite, özkıyım girişimleri ve aralıklı patlayıcı bozukluktaki artmış insidansı kısmen açıklamaktadır. Epilepsisi olanlar stigmatize edilmişler ve kaygı içindedirler, meslek edinmede, araba kullanmada ve evlilik yürütmede zorluklarla karşı karşıyadırlar. Bu psikososyal zorluklar eşlik eden herhangi bir redardasyonla birlikte, bağımlılık, düşük özsaygı ve bu hastaların birçoğunda mevcut borderline kişilik özelliklerine katkıda bulunur. İlaveten epileptik aura yaşantısı, kişilik bozukluklarının

---

[6] Şizofreni, düşüce örtüsünü, düşünme sürecini ve duyguları büyük ölçüde bozan, ciddi ve tedavisi olmayan bir hastalıktır. Şizofreniyi tam olarak tanımlamak çok zordur; çünkü karakterin ve kişiliğin her özelliğini etkileyen geniş kapsamlı belirtileri vardır.
Dil ve düşünce, algılama ve tepki, bireyin benlik duygusu, yani tüm kişilik bozulmuştur, bir şizefrenin insanlara ve olaylara gerektiği gibi yanıt vermesi ve neyin gerçek netin hayal olduğunu ayırt etmesi imkansızdır.
Şizofrenlerin sabuklaması (hezeyan, delüzyon) olabilir ya da günlük olaylara ve eylemlere tuhaf anlamlar yükleyebilirler.
Ayrıca görsel ve işitsel sanrılar, halüsinasyon, ortaya çıkabilir.
Konuşmaları tutarsız ve düzensizdir.
Ailenizin Tıp Ansiklopedisi, Arkadaş, 2008. s. 643.
Bu arada not etmem yerindedir, sara hastalarında şizofreniform manifestasyonun frekansı yüksek olmayabilir; ancak hem tıp tahsilim yok ve hem de doktorlar dışında tıp tahsili olmayanlara yazıyorum. Bugün doktor olmayanlar da şizofren'i biliyorlar ve günlük dilde var. Şizofreni, disosiyatif durumları anlamada önemli bir anahtar değerindedir.

gelişmesine katkıda bulunur."[7] Öyleyse kişilikleri bozuktur ve başkaları ile birlikte, otomobil kullanmada ve evlilik yürütmede pek kabiliyetsizdirler. Hem immatür ve hem impulsiftirler; genel olarak stabil ya da ayrı bir deyişle, istikrarlı bir karakter yapısından yoksundurlar ve hem köle ve hem de küstah oldukları ise kesindir. Öyleyse kendi mahallemize gelmiş durumdayız.

Derealizasyon: İdraksiz & Neşeli & El-Ense Hali & Depersonalize



Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Kerim Cem'e başsağlığı dileklerini böyle aktardı.

Böyle bir fotoğraf, ne demektedir ve bu hali, hipoglisemi veya fıtık ile izah etmek mümkün mü; tıbbı ilgilendirmesi gereken soru budur. Bu soruyu, tıbbiye görmediği için yok sayamayız.

Tayyip Erdoğan, burada, camide ve bir cenaze töreninde olduğunu kavrayamayan bir kimse izlenimi vermektedir ve içinde bulunduğu yer ve dünyayı tanımadığı kesindir. Gerçekten de camide ve bir cenaze töreninde bir imam-hatip lisesi mezununun, müteveffanın oğluna, Kerim Cem, büyük bir neşe ile ve el-ense çekerek baş sağlığı dilediği görülmemiştir ve ilk kez karşılaşıyoruz. Camide olduğunu realize edemediği manifestedir.

Öte yandan, basının, bir de "dördüncü kuvvet" olma iddiası var. Hayır, en hasis menfaatlerinin kölesi, bir basın olduğundan, şüphe edemeyiz. Çok zayıftır ve bir falsifikasyon hastası'dır, doğruların falsifikatörüdür, demek istiyorum ve gerçeklerden korkusunun tek nedeni, Tayyip Erdoğan'ın oturduğu makamda kalamamasıdır. Çünkü, bunların bilinmesi halinde Erdoğan'ın her

[7] B. J. Sadock & V. A. Sadock, eds., *Kaplan and Sadock's*, Cilt. 1., op. cit., s. 382.

hangi bir kamu görevinde kalmasının imkansızlığı belli olmaktadır; sorunu, burada görüyorlar.

Bütün doğruları bozuyorlar.

Derealizasyon: Depersonalizasyon & Enseye Birkaç Şaplak & Sonra Sarılma

Tayyip Erdoğan, Millet Meclisi salonunda olduğunun idrakinde görünmüyor ve bir saylav'ın Erdoğan'ı elinden tanıdığını da anlayabiliriz. Daha önce de şaplak atmış mıdır veya Ayva, Erdoğan'ın elini hangi vesile ile öğrenmiştir, bilemiyoruz.

Burada da Tayip Erdoğan, kendinde değildir veya başka bir kimliktedir.

Başka bir kimlikte olduğu açıktır; çünkü böyle bir tabloyu ancak Kasımpaşa'da bir kahvede düşünebiliriz. Onlar başka kişiler olmak zorundalar.



Erdoğan'dan el şakası Erdoğan, TBMM'de görme engelli AKP'li Lokman Ayva'nın ensesine birkaç şaplak attı. Neye uğradığını şaşıran Ayva, "Başbakan olabilir mi?" sorusu üzerine, "Eline bakmam lazım" dedi. Yüzünü tutan Erdoğan'ın elini yakalayan Ayva, "Tamam Başbakan'mış" dedi. Erdoğan ile Mumcu, oylamaların ardından birbirlerini kutladılar. ■ MUSTAFA İSTEMİ

Bilinç Kaybı: Depersonalizasyon & Derealizasyon & El-Ense & Aynı Gülüş

Sara'nın en büyük tahribatlarından birisi de bilinç kaybıdır ve bunun, yalnızca nöbet sırasında manifeste olmadığını artık biliyoruz. Tayyip Erdoğan'ın, bir konuk başbakanla el-ense münasebeti kurarken kendisinde olduğunu söyleyemeyiz. Görünen Tayip Erdoağan'ın, başbakanlıkta makam sahibi Tayip Erdoğan olduğunu söylemek imkansızdır. Hem yerin, hem konuk başbakanı idrak edemediği anlaşılmaktadır; yüzünde aynı gülüş var.



Çok Kişilik: Meclis'te Sarmaş-Dolaş & Büyük Muhabbet & Aynı Tebessüm

Ali Babacan'a muhabbetle yaklaştığını anlıyoruz ve dışişleri bakanı yapılmasını başka şekilde açıklamamız zordur. Dışişleri bakanı olabilecek en son kişiler arasındadır, bu görev için her türlü hazırlıktan yoksun haldedir. Kimse bu makama yakıştıramıyor ve öyle ki, İspanya Kralı da, Erdoğan ile konuşurken tercüman sanınca, dışişleri bakanlığında çağrılışı ile, Babacan,

"ben tercüman değilim" yollu kimlik ve kişilik isyanı yapmak zorunda kalmıştı. Şimdi o dışişleri bakanıdır.

Tayyip Erdoğan, başbakanlık konutunda kalmayı sevmemekte ve dış gezileri sevmektedir. İkisinin ortak yanı, resmi hizmetkarları istememesidir. Dış gezilerde ve kaldığı apartman dairesinde, resmi hizmetkarlar bulunmamaktadır.

Öyle anlaşılıyor, Tayip Erdoğan, bulunduğu yerin Meclis salonu olduğunun idrakinde değildir ve kendisinin de kendisinde olmadığını idrak edebiliyoruz. Vahim bir durumdur.

Her iki kupür, ayrı ayrı pozları gösteriyor; Milliyet'in yayınladığında sarılma daha ileri bir aşamadadır.





Devlet Bakanı Ali Babacan, AKP'nin adayını açıkladıktan sonra Başbakan'ı kutladı. ■MUSTAFA İSTEMİ

İkinci Bölüm

DÜŞME

Çok mu meraksız olduk veya herkes çok meraksız olduğu için ben mi çok meraklıyım; şöyle de sorabilirim, "sar'a" ile "güreş" arasında bir bağlantı var mı ve var. Arabi'de sar'a, "yere çakılma" ve "musara" da, güreş anlamındadır; Arap güreşinde zafer, rakibi, yere çakma ile elde ediliyor. Bunun için sadme gereklidir ve sar'a hastası, ansızın, yere çakılmış misli düşmektedir.

Şehvet ve kumar düşkünü, bozuk kişilikli, sara'nın tahribatı kabul ediliyor, Dostoyevskiy'in, sık sık düştüğünü ve bu ansızın düşüşten, zaman zaman, yara aldığını not etmiştim. Rusça'da, "napadat", düşme fiilidir ve "napadaya", normal "düşme" eylemi olmakta, "paduçaya", "padat" fiilinden, için ise *Russko-Turyetskiy Slovar*, sara, tutarık, tutarga, yilbik, karşılıklarını vermektedir. Öte yandan, güreş ve güreşme ise "shvatka" sözcüğü ile anlatılıyor, "shvatıvaya", "sh", "ş" değil, "s" ve ağzın arka tarafından dili yumuşak damağa doğru kaldırarak, çıkartılan h'dir. Ve "seizure" anlamındadır, "tutulma" demiyoruz ve "nöbet" kabul ediyoruz. "Pripadok" da seizure ve nöbet anlamındadır.

Öte yandan Latin kökenli dillerde, "caduc" veya "caduque" sözcüğü var, "düşük" diyebiliriz ve biz "kadük" sözcüğünü biliyoruz;[1] bir yasama döneminde yasalaşmayan tasarılar, "kadük" oluyorlar, "düşük" demektir. "Caducari" ve "caducus", epilepsi karşılığı olmakla "düşme" fiilini içeriyor.

---

[1] choir, famille du Latin cadere, casus, "tomber"..
Caducus qui tombe, caducus, "düşen" anlamındadır.
Kadavra'ya gelince, "cadavre", de formation obscure, mais dont base est certainment celle de cadere, kesinlikle "cadere", düşmek fiilinden gelmektedir.
Dictionaire Etymologique du Français, s. 98.

Bu hastalık, mutlaka "düşme" demektir ve düşme olmadan epilepsi hastalığını kabul edemiyoruz.

Bu nedenle, İngiliz dilinde "Falling Sickness", düşme hastalığı olarak biliniyor; düşme, hastalığın sine qua non koşuludur. Öyle ki, birbirinin içine girmiş iki hastalık olan epilepsi ile isteri, birbirinden bu aktivite ile ayrılıyorlar. İsterik, düşmemektedir ve çok zaman da çürük sayılmıyorlar.

Erdoğan Saklıyor

Recep Tayyip Erdoğan'ın hastalığını bildiğinden şüphe edemeyiz.

Hem iddialara cevap vermemektedir ve hem de devlet hastanelerinden kesinlikle uzak durmaktadır. Adeta resmi doktorlardan saklanıyor; o halde, hastalığının ciddiyetinin verifikasyonundan sakınmaktadır. Bunu anlıyoruz.

Ayrıca sara hastalığının ortaya çıkmasının, burada kalmayacağı, başkaca hukuki ve daha da önemlisi, siyasi sonuçları olacağı konusunda, hiçbir kuşkuları bulunmamaktadır. Burada haklıdırlar. Bu nedenle, sara ile ilgili bütün ipuçları saklanıyor; şimdi bunu görmek durumundayız.

Şimdi bir aktarma yapmak üzereyim, İhsan Aslan'ın oğlu Mücahit Aslan ile ilgili ve bu genç Aslan'ı, "akp'nin kasası" olarak biliyorduk, doğru veya yanlış, ancak, "kasa" olduğu iddiası var. Ne demek, bunu şöyle anlamamız yerindedir; saklanması gereken en önemli nakit ve sırlar, İhsan Mücahit Aslan'a veriliyor. Tabii, "saklamak" yalnızca korumak olarak anlaşılmıyor; nereden geldiğinin ve nereye gidebileceğinin de bilinmemesini güvence altına almak demektir. Bir tür, soyutlamak da diyebiliyoruz.

Mücahit Arslan'ın sakladıkları arasında birisi var ki son derece şaşırtıcı olduğunu müşahede etmek zorundayız. Bu, Tayip Erdoğan'ın ilaçları'dır; akp'nin kasası olarak bilinen bu Arslan, bir de, Erdoğan'ın ilaçlarının kasası olarak karşımızdadır.

Yöntem cephesinden bir hatırlatmanın verimli olabileceğini düşünüyorum, David Ricardo'nun başarılı uygulamalarından beri, yeni bilgilere ulaşmak için özellikle sapmalara, "deviation", bakıyoruz. Normal'den sapma'ya bakmak, bizim için, doğru'ya ve şaşırtıcı bilgilere ulaşmak üzere çok güçlü bir anahtar değerindedir. Sırra uzanan bir sır, diyebiliriz.

Bu sırrı bize veren Fatma Sibel Yüksek'tir, gazeteci ve başbakanlık muhabiri olarak çalışıyordu; yazdıklarından dolayı, başbakanlıktan ve gazetecilikten uzaklaştırıldığını çıkarıyoruz. O halde, yazdıklarına ve verdiği haberlere güvenmemiz isabetlidir ve bunlar arasında şu "sır" bilgiyle de karşılaşıyoruz: "Mücahit Bey'in bir başka önemli vazifesi daha vardır ki o da seyahatlerde yorgunluk, stres vesaire sebeplerden dolayı Sayın Başbakan'a lazım olabilecek bazı ilaçları büyük bir titizlikle muhafaza etmesidir."[2] Demek, Tayyip Erdoğan'ın ilaçlarını bir doktor veya hasta bakıcı değil, kamu'da, akp'nin kasası olarak bilinen Arslan vermektedir; bunu herhalde, Ortaçağ'da olduğu üzere, ilaççı başının, ilaç yerine zehir vermesi ihtimaline bağlayamayız.

Bu habere benim ekleyeceklerim ikidir; birincisi, bir saralının düzenli olarak alması gereken ilaçları vardır ve ihmal ederse, nöbet ihtimali çok yüksektir. İkincisi, saralı ilaçları son derece tipiktir ve ilaçlardan hareketle bir kimsenin saralı olduğuna hüküm, kesin ve tartışmasız olmaktadır. Şöyle de söyleyebilirim, herhangi bir doktor veya hasta bakıcı, Erdoğan'ın ilaçlarını bilecek olursa, saralı ilaçları olduğunu kolaylıkla anlayabilecektir; herhalde sorun buradadır. Buradan çıkan ise şudur; Tayyip Erdoğan ve çevresi, bu ilaçları bir sır olarak saklamak gereğini duyuyorlar ve bunları kasa arslanı'na tevdi ediyorlar.

Devam etmeden önce bir parantez açmak istiyorum, herhalde, Erdoğan'ın saralı olduğunu ve/veya ilaçlarını tıp ile ilgisi olmayan ve akp'nın kasa muhafızı olarak tanınan birisine emanet edildiğini bilenin, yalnızca Fatma Sibel olduğunu düşünemeyiz. Böyle olsaydı, Fatma Sibel'in kitabı yayınlandıktan sonra bu şaşırtıcı sırrın, aktarılmasını bekleyebilirdik; matbuat ve kanallar, kitabı görmek dahi istemediler. Bu haber, yalanlara büyük aydınlıktır, bu nedenle karanlıkta kaldılar ve çok büyük ihtimalle hepsi biliyorlar ve artık bunları yazabildiğimize göre, Erdoğan'ın yakın çevresi, Erdoğan'ın hastalığına vakıftırlar.

O halde buradan başka bir paranteze açılmamızın zamanıdır; şöyle formüle edebilirim, Erdoğan'ın, kamu görevi yapmasına engel olabilecek ölçüde hasta olduğu, herkesin bildiği sırdır. Bir adım daha atabilirim, tekeliyet'te tekeliyet matbuatı bunu pekala bilmektedir[3] ve bildikleri için de hep gizle-

---

[2] Fatma Sibel Yüksek, *Başbakanlığın Bilinmeyenleri*, İstanbul, 2007, s. 220.

[3] Benim kadar biliyorlardı ve ben biraz da, bildiklerini küçümsemeye çalıştıkları için, tıp çalıştım ve "doğan savaş" kitabını yazıyorum. Matbuat'a karşı savaştır.

me çabası içinde oluyorlar. Nedeni mi, tekeliyet, saralı bir yöneticiyi tercih etmektedir; doğru bilgi vermek değil, hastalık ile ilgi sadece falsifikasyon peşinde koşmasının arkasında yatan işte budur.

Bir, modern bir otomobilin kilitlendiği falsifikasyonu bunlardan birisidir, bir saralı, sadece ilaçlarından değil, nöbet sırasındaki karakterize ve standardize semptomlardan da kesinlikle teşhis edilebilmektedir. Erdoğan'ın, korumalarını, devlet memurlarından seçmeyerek tarikat mensuplarına güvenmesinin nedeni de budur, sara sırrını biliyorlar ve nöbet sırasında yanlarına yabancı yaklaştırmıyorlar. İki, şeker hastalığı, hipoglisemi veya fıtık, tekeliyet'in uydurmalarıdır. Üç, hiçbir devlet memuru-doktora güvenmiyorlar ve devlet hastanelerine yaklaşmıyorlar. Bir hastalık var.

İki hastalık var. İkincisi matbuatta ve kanallardadır.

İç içe buluyoruz.

Bu kadar meraksız bir matbuat, ya çalışanlarının ahmak olması veya gerçeklerden korkması ile karakterizedir. "Doğan savaş" işte bu karaktere karşıdır; çoğunun artık Midas'ın kuyusuna dahi konuşma yüreği olmadığını görüyoruz.

O halde, Erdoğan'ın hastalığının bir sır misli saklanmasını da, saralı oluşunun kanıtı saymak durumdayız. Ve tekrar ediyorum, bu sırrı, başka sırlarına kapı'dır. "Sır" sayılması bundandır.

◆◆◆

Çoğul Kişilik

ERDOĞAN : " SADECE TORUN DEĞİL ÇOCUK DA İSTİYORUM"

◆◆◆

Ve muhabirlerden birisi sordu:
"Sayın başbakan, siz de artık torun sevmek istiyorsunuzdur?"
Başbakan iç geçirdi, gözleri özlemle ışıldadı.
"Ben" dedi, "sadece torun değil, çocuk da istiyorum.."

Cevabı iyi anlamamıştık. "Doğru mu duyduk", ifadesi ile birbirimizin yüzüne baktık.

Bir başkası, başbakanın cevabını biraz ertelemeye yeltendi; "yani Efendim, çocuklarınızın çocuğunu mu kastediyorsunuz..."

Cevap bizi şaşırtmayı sürdürdü:

"Hayır canım... ben kendim çocuk istiyorum!"

Şaka mı yapıyor, diye baktık. Hayır, ciddiydi.

Doğal olarak herhangi bir yorum getiremedik.

Evet, Allah uzun ömür versin, hem Sayın Başbakan, hem de eşi henüz genç ve sağlıklı sayılırdı ama...

"Nasıl olacak" diye soramadık.

Erkekler genellikle, çocuk istemek konusunda kadınların etkisi altında kalırlar. Kadının güçlü bir şekilde çocuk istemesi, zamanla erkeğe de sirayet eder ve erkek, kadındaki annelik duygusunu "içselleştirerek" çocuk istediğini zannetmeye başlar. Erkeğin yaratılışında bulunmayan "çocuk sahibi olma" duygusunun arkasında mutlaka bir kadın vardır.

◆◆◆

Yukarıdaki paragrafları kesmeden ve bir bütün olarak Sibel Yüksek'ten aktarmış bulunuyorum.* Fatma Yüksek, bir tv röportajı için geldiğinde bu kitabı da getirmişti ve öğrencilik yıllarında bizim villada, "açlık grevi" nedeniyle gelip yattığını da söylemişti, seksenli yıllarda, villamızı açlık grevlerine açıyorduk ve buradan öğrenciliğinde solcu olduğunu da istidlal ediyoruz. Diğer taraftan, Tayyip Bey'in bu şaşırtıcı ifşaatı Roma'dadır ve yine depersonalizasyon ve derealizasyon hallerine uymaktadır; başka bir kişilikten sır vermektedir.

Yüksek, Erdoğan'ın dış gezilerine "büyük gazeteciler" götürdüğünü, ancak bu kez, başbakanlık muhabirlerini davet ettiğini duyuruyor; "Erdoğan'ın İtalya yolculuğunda Hürriyet, Türkiye, ntv, cnn-türk, sabah, Star Gazetesi ve Radikal muhabirleri eşlik ettiler", diyordu. Anlaşılıyor, içlerinden birisi "hain" çıkmış ve en azından eski solcuymuş; işsiz kaldığına göre hala etkisinde kaldığını söyleyebiliriz.

* F. Sibel Yüksek, *Başbakanlığın Bilinmeyenleri*, op. cit., s. 237.

◆◆◆

"Doğan Savaş" mı, işte budur; bunların "köle" olduklarını göstermektir. "Caligula" ayrı, hem "küstah" ve hem de "köle" idi ve ayrı bir haldir, bunlar ise sadece köle'dir. Matbuat ve kanallardan söz ediyorum ve şu üç resmi arka arkaya sunuyorum.

Birinci tabloda, doğan haber'e göre, Tayyip Erdoğan "şifa arayacak", bunun için Denizli'dedir. Amma habere göre, "jandarma otelin çevresinde geniş güvenlik önlemleri alırken, 500 metre ilerisinde, yolda güvenlik barikatları kurularak giriş ve çıkışlar kontrol edilmeye başlandı" ve "otel personeline izin verildi ve otele müşteri kabul edilmedi". İşte bu, saklanan hastalık'tır ve Erdoğan, tarikattan olmayanların hiçbirisine güvenmemektedir.

◆◆◆



Başbakan termal tedavi

DENİZLİ'nin Sarayköy İlçesi'ndeki Umut Termal Resort SPA Otel'e yerleşen Başbakan Tayyip Erdoğan termal tedavi görecek. Bir süredir bel ağrılarından yakınan ve termal tesiste sağlık sorununa şifa arayacak olan Erdoğan ve eşi Emine Erdoğan'ın sürpriz ziyareti kentte heyecan yarattı. Denizli'nin AKP'li Belediye Başkanı Nihat Zeybekci ve eşi Ayşen Zeybekci'nin davetiyi olacak önceki gün saat 20.00 sıralarında otele giriş yapan Başbakan otelden çıkmadı. Jandarma otelin çevresinde geniş güvenlik önlemleri alırken, 500 metre ilerisinde, yolda güvenlik barikatları kurularak giriş ve çıkışlar kontrol edilmeye başlandı. Otel personeline izin verildi, otele müşteri kabul edilmedi. Sarayköy'e 9 kilometre uzaklıktaki Tekkeköy Yolu Kınkar Hamam Mevkii'nde bulunan otelde havuzların ve çamur havuzlarının bulunduğu bölüm bez brandalarla kapatıldı. Sağlık Bakanlığı'ndan 'kaplıca kür oteli' belgeli otelin delüx bölümünün ikinci katındaki 26 odanın tamamı, Başbakan Erdoğan ile kendisini ağırlayan Denizli Belediye Başkanı Nihat Zeybekci ve ailelerine tahsis edildi. 17 Eylül'e kadar otelde rezervasyon alınmadı. ■ DHA

Apartman Katında Güven

Şatafatı seven ve Dolma Bahçe Sarayı'ında iş takip eden Tayyip Erdoğan, devlet memuru olan garson ve vaşet de chambre'ların çalıştığı başbakanlık konutunda kalamamaktadır.

Tayip Erdoğan, aniden geldiği ve tedavi gördüğü Denizli'deki bir otelin, personeline de güvenmediği için, personele tatil verdirmekte ve otelin çevresindeki jandarmaya kontrol ettirmektedir.

Erdoğan, hastalığını gizlemektedir.

İşte "Doğan Savaş" budur.

Matbuat sadece ahmaklaştırmaktadır.

◆◆◆

İkinci tablo üç gün, otelden çıkamaması üzerinedir.

Dolayısıyla hastalığını bir nöbet ile sınırlı tutamayız.

Haberden anladığımıza göre, beklenmesine karşın, üçüncü gün de, teravih namazına çıkamamıştır.

Hatalığın tahribatının ağır olduğunu anlıyoruz.



Toruna iki gün ayırdı

BAŞBAKAN ABD'YE GİDİYOR

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, gelecek hafta ABD'ye gidecek. Başbakan, ziyaretinde yeni doğan torunu Ömer Tayyip'i de görecek

ANKARA Milliyet

Clinton'la buluşacak

Bush'tan cevap bekleniyor

Üçüncü tablo, "brandalı önlem" üzerinedir.

Bundan, Erdoğan ve çevresinin, sara hastalığının bilinmesinden çok korktuğunu çıkarıyoruz. Uzaktan fotoğraf çekilmesini önlemek üzere odaların branda ile örtüldüğünü görüyoruz.



'Sağlık sorunlarım için gelmedim'

Brandalı önlem

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve eşi Emine Erdoğan'ın Denizli'de kaldığı otelde ilginç bir önlem alındı. Başbakan ve eşinin kaldığı odanın camları brandayla kapatıldı

Böyle bir ilkelliğin de hiçbir yerde görülmemiş olduğunu ekliyoruz.

Tayyip Erdoğan, sara'nın bilinmesinden çok korkmaktadır.

Tekeliyet ise, bunun bilinmesinden tir tir korkmaktadır.

Çünkü tekeliyet, halksız ve tutarsız bir düzendir. Sara, bunu sağlıyor. Ve devam ediyoruz.

Kadük ise Düşer

Ancak "kadük" veya "Falling Sickness", düşme hastası ise düşer. Biliyoruz.

Bu tablo "düşme" üzerinedir.

Ayağı kaydığı için düşmüyor, ansızın, bir nöbet halinde düşmektedir. Yüzü, bunu ifşa etmektedir.

Korumaların devlet memurlarının dışından ve tarikattan seçilmesi bu nedenden kaynaklanıyor; hem hastalığı biliyorlar hem de kimseye söylememek durumundadırlar.

Tayip Erdoğan mı, "düşer" diyoruz.



Üçüncü Bölüm

ÇÜRÜK

Babil'da, Hamurabi yasaları içinde bir madde olduğunu öğreniyoruz; "düşme hastalığı" tarihi üzerine yapılan çalışmaların bize kazandırdıkları arasındadır. Buna göre, bir esir'in, satılmasından sonraki bir ay içinde "bennu" olduğu anlaşılırsa, iade edilmesi ve alıcıya parasının geri verilmesi yasaldır; demek, esirde bennu varsa, satış geçersiz sayılabilmektedir. Neden mi, gayet basit, "bennu", esirin işe yaramaz ve belki de şimdiki zamanlarda Silahlı Kuvvetler'de kullandığımız sözcük ile "çürük" teşhis edilmesi anlamındadır.

Silahlı Kuvvetler'de, kronik sara, çürük raporu verilmesinin başlıca nedenlerinden birisi durumundadır. İsterik'ler, askerlik hizmetlerinden kurtulabilmek için, saralı olduklarını iddia ediyorlar ve askeri bir hastaneye yatma başarısını gösterdikleri andan itibaren de saralı taklidi yapıyorlar. Bu nedenle Gülhane Askeri Tıp Akademisi, "konversiyon" da denilen isteri ile epilepsi hastalarını birbirinden ayırabilme üzerinde çok durmaktadır.

Sara hastalığı, askeri hastanelerin ilgi ve uzmanlık alanlarının başındadır.

Çok eskiden beri, konversiyon hastalarının saralı misli, düşmedikleri tespit edilmiş olsa da, bu, ayrım için yeterli olmamaktadır. Çünkü ciddi bir sara teşhisi, "çürük" raporu için yeterlidir. Titiz ve mümkün olan ölçüde güvenilir ayırıcılara ihtiyaç var.

Owsei Temkin,"the word bennu has been interpreted as epilepsy" dedikten sonra[1] çevirinin pek de tatminkar olmadığını eklemekten geri kalmıyor.

[1] Owsei Temkin, *The Falling Sickness: A History of Epilpsy*, The John Hopkins University Press, 1945-1994. s. 47.

"Bennu" sözcüğü, "sara" olarak çevrilse de, verdiği bilgilere göre, başka kaynaklarda, "bennu" olan, "Tanrı'ya küfreden, hep ahlaksızca konuşan, gördüğü her şeyi kıran birisi" şeklinde de tarif edilebilmektedir; kuşkusuz, bu tipoloji, bildiğimiz veya bilmediğimiz bazı sara hastalarını karakterize etmekle birlikte, ortalama sara hastası kimliğinin ötesindedir. Öte yandan, bennu ve saralı, netlikle aynı tipolojiye girmiyorlar, bunu kabul ediyoruz, amma, her ikisi de "işe yaramaz" veya "çürük" tasnifine uygundurlar.

Gayet açık, burada, "bennu" sözcüğünden hareketle, "sara" hastalığından geçerek, "çürük" raporunun tarihsel köklerine bir bakış oluşturmak istiyorum, anlaşılıyor; çünkü , "Düşme Hastalığı" tarihinden, m.ö. dördüncü yüz yılda, Atina'da da benzer bir yasa olduğunu öğreniyoruz. Demek ki "Falling Sickness" tarihi başka açıdan da öğretici olmaktadır; bu yasaya göre, bir esir satıcısı, satışı yaparken, esirin, İngilizce sözcükle "blemish" olduğunu söylemek zorundadır, bunu "kusurlu" ve daha doğrusu "sakat" olarak anlayabiliriz. Söylemezse ve esir "sakat" çıkarsa, alıcı iade edebilir ve kanunen parasını geri alabilir; güzel, "blemish" , genel olarak "sakat" karşılığıdır, ancak bu yasada "sara" karşılığı kullanıldığını öğreniyoruz.

Güzel, "Düşme Hastası" tarihinden, "bir saralı sakattır" önermesine ulaşıyoruz.

Müzmin saralı, çürük'tür ve kamu hizmetinden memnu'dur.

O halde "Düşme Hastalığı" tarihini içselleştirme ve idare hukukumuza sokma yolunda önemli adımlar atmış durumdayız.

Eflatun, bu bapta, daha da öğretici oluyor; ne de olsa "hace-i evvel" listesinde önde bir yerdedir, bazı hastalıkları sayıyor, içinde, kuşkusuz, "kutsal hastalık", "sacred disease", var ve esir satışında aynı yasal obligasyonun olduğunu, Eflatun da teyit etmektedir. Şöyle, sayılan başka hastalıklarla birlikte epilepsi hastası bir esir, Eflatun, bu hastalığı, kronik ve tedavisi imkansız olarak not ediyor, bir doktora satılmışsa, iade ve geri ödeme mümkün olamamaktadır. Nedeni, çok basit, bir doktor, bir saralıyı görür görmez teşhis edebilecek kapasitedir; almışsa, bilerek almıştır ve bu mantığa binaen iade hakkı doğmamaktadır. Bunun dışındaki alıcılar için ise, diğer hastalıklarda altı ve sarada on iki ay içinde iade etme hakkı olduğunu öğreniyoruz. Demek, sara ile "bennu" ve askerlikte "çürük" arasında bir bağ kurabiliyoruz. Aradığım bakış'tan muradım bu idi ve yaklaşıyoruz.

Buradan daha kolay devam edebiliriz.

Sara İrsi?

Hippocrates'in sara'yı irsi bir hastalık saydığını biliyoruz.

Buna mukabil, bu günkü tıpta, sara hastalığının nedeni konusunda bir netlik bulunmuyor ve sadece frequency, çokluklar, tasnif ediliyor. Buna göre babası saralı olan çocukların kendilerinin de saralı olmaları ihtimali yüksektir. Tabii bunun tersini de söyleyebiliriz; saralı bir çocuğun babasının da saralı olması ihtimali ilk aklımıza gelenler arasındadır.

O halde bilimsel olarak şu önermeleri arka arkaya sıralayabiliyorum.

Bir: Çürük raporu olan bir gencin saralı olma ihtimali yüksektir.

İki: Saralı bir çocuğun babasının da saralı olması ihtimal dahilindedir.

Üç: Bugün çürük raporu alan ve saralı olduğu hipotezimizi kurduğumuz bir gencin, hastalığı hakkında en az iki kayıt bulunmak durumundadır.

a) Askeri hastanede, "saralı" kaydı zorunludur.

b) Başka bir hastanede ve daha önceki bir zamana ait olmak üzere,[2] böyle bir kaydın bulunması ihtimalini göz ardı edemeyiz.

Dört: Tayyip Erdoğan'ın çürük raporu alan oğlu saralı ise, Tayip Erdoğan'ın saralı olma ihtimali vardır.

Beş: Askeri hastaneler çürük raporu için bilgi vermiyorlarsa, vermek istememektedirler.

Altı: Matbuat, her iki tür hastaneden bu bilgiyi almak istemiyorsa, Erdoğan'ın ve oğlunun saralı olduğuna inanmaktadır.

---

[2] Genel anlamda epilepsi bir çocukluk hastalığıdır.
Prof. Dr. Meral Topçu, *Epilepsi Hakkında Bilmek İstedikleriniz*, Aşina Kitaplar, 2007, s. 9.

O halde şu haber birkaç açıdan "sakat" görünmektedir.



Aydınlık dergisi, Ahmet Burak Erdoğan'ın 'testis kanseri' teşhisi nedeniyle askerliğe elverişsiz raporu aldığını öne sürdü.

Erdoğan'ın oğlu kanser değil

Başbakan'ın büyük oğlu Ahmet Burak Erdoğan'a 'askerliğe elverişsiz raporu' veren emekli Tuğamiral, Erdoğan'ın 'testis kanseri' olduğu iddialarını yalanladı

İSTANBUL Milliyet

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın büyük oğlu Ahmet Burak Erdoğan'ın "testis kanseri olduğu ve rapor alarak askere gitmediği" yönündeki iddialara, raporu veren Kasımpaşa Deniz Hastanesi'nin eski baştabibi emekli Tuğamiral Arif Vehbi Alpman cevap verdi. Alpman, "'Askerliğe elverişsizdir' raporu aldı, ama konulan teşhisin kanserle alakası yok" dedi.

Aydınlık dergisindeki haberde Başbakan Erdoğan'ın büyük oğlu Ahmet Burak Erdoğan'ın Kasımpaşa Deniz Hastanesi'nden "testis kanseri" teşhisiyle rapor aldığı ve askere gitmediği öne sürüldü.

Erdoğan'ın belirtilen tarihlerde "Askerliğe elverişli değildir" kararı aldığını doğrulayan Alpman, "Ama söz konusu dergının yazdığı gibi o tanıyla değil. Tanının ne olduğunu etik davranmak adına, hasta haklarına gösterdiğim saygı gereği söyleyemem. Testis kanseri teşhisi ve yorumu yanlış. Böyle bir teşhis yok" diye konuştu.

Erdoğan ile ilgili yapılan işlemlerde en ufak bir hata ve yanlışlık bulunmadığını anlatan Alpman, "Tüm değerlendirmeler bilimsel olarak titizlikle yapıldı. Verilen karar kesinlikle doğru ve yasaldır. Konuları teşhisin kanserle alakası yok. Tanı konusunda hiçbir şey söylemek durumunda değilim, raporun hangi branşta verildiği konusunda da bir şey söyleyeceğim" dedi.

İddianın nasıl ortaya çıktığı konusunda bir bilgisinin olmadığını anlatan Alpman, Erdoğan'ın raporunu yazan doktor arkadaşına da güveninin tam olduğunu ve tüm işlemlerin yasaların emrettiği şekilde yapıldığını kaydetti.

Bir, Aydınlık Dergisi açısından büyük bir talihsizlik ile karşı karşıyayız; kanserden dolayı "çürük" raporu çok şaşırtıcı görünüyor, kanser tedavisi mümkün hastalıklar arasında yer alıyor. Başarılı bir müdahale ile kanseri yenmek mümkündür; "çürük" raporu için tedavisi ve/veya tashihi mümkün olmayan bir hastalık gerekli olmaktadır. Kol veya ayakta sakatlık, görmede önemli kusur ve tabii şizofreni ve/veya sara bunlar arasında ve baştadır.

İki, Tayip Erdoğan, ansızın Güven Hastanesine yatırıldığında aynı Aydınlık Dergisi "Sara Nöbeti Geçirdi" demiş ve bunu Dergi'nin kapak sayfasında ilan etmişti[3] ve ben kapağı, "Caligula" kitabımda yayınlamış olduğumu hatırlıyorum. Dolayısıyla, Erdoğan'ın saralı olduğunu bilen bir Dergi'nin, çürük raporu alan oğlunun testisinde kanser araması çok şaşırtıcıdır.[4] En hafifinden şaşırtıcı bir bilgisizlik diyebiliriz.

Üç, Türkiye'de, devlet geleneklerinde, emekli bir kamu görevlisinin değil, görevli yöneticinin açıklama yapması kuraldır. Bilgiler, dosyadadır ve o zamanki yöneticinin önündedir; kuşkusuz açıklama yapmak veya yapmamak ihtiyarındadır.

Bunun yerine Kasımpaşa Askerî Hastanesi'nin eski baştabibi Doktor Alpman'ın açıklama yapması da son derece sakat olmuştur, "blemish" demek istiyorum. Doktor Alpman, çürük raporunun testis kanserine dayanmadığını söylemekte ve ancak "raporun hangi branşta verildiği konunda da bir şey söyleyemeyeceğim" demektedir. Buradan, Erdoğan'ın oğlunun, gözden veya ayaktan veya koldan çürüğe çıkmadığı sonucunu çıkarabiliyoruz.

Sara hipotezi güç kazanmaktadır.

Dört, artık bir hükme yaklaşıyoruz; matbuat, Erdoğan'ın saralı olduğuna kesinlikle inanmaktadır ve bu yüzden, gazetecilik yapmamayı tercih ediyor. Çünkü çürük raporu alan ve askerlik çağında olan birisinin, hastalık kaydının, bir hastanede bulunduğunu düşünmek durumundayız; sara ve üstelik irsi ise çocuklukta ve hatta bebeklikte ortaya çıkmış olmasını tahmin edebiliyoruz. O sırada zengin olmayan babanın, bebek oğlunu, bir devlet veya üniversite hastanesine götürdüğünü düşünmek yerindedir. İstenirse, bu kayıtların bulunması doğaldır ve tekraren araştırılmak istenmediği sonucuna varıyoruz.

---

[3] Yalçın Küçük, *Caligula-Saralı Cumhur*, İstanbul, 2007. s.181.

[4] Antik Elen dünyası, aynı zamanda bir bilgi hazinesidir, bir esirin, bennu, saralı, sakat ve çürük olduğu önem kazanınca, doktorlar, önce saralı nöbeti tahrik etmek ve sonra da teşhis koymak için pek çok yöntem geliştirmişti. Şimdi, saralı teşhisi çok daha kolaydır; mesela ilaçlarına bakılabilir ve bunlara dayanarak kesin teşhise varılabiliyor. Tayyip Erdoğan ve çevresi bunu çok iyi bildiği için Erdoğan'ın ilaçlarını, "kasa" namıyla maruf Mücahit Arslan'a emanet ediyorlar. Bu emanet dahi, güçlü bir teşhise kapıdır.
Aynı şekilde, Güven Hastanesi'ne yatırılan ve dokuz saat kalan Erdoğan'a ilaçların, Hastane-'nin hemen karşısındaki eczaneden alındığını biliyoruz. Bana verilen bilgilere göre, bu ilaçlar sorulmuştur ve kesin bir teşhis bulunmuştur.
Tekrarlanabilir ve Erdoğan'ın saralı olduğu artık herkesin bildiği bir sır durumundadır.

Aynı şekilde, matbuatın, Kasımpaşa Askeri Hastanesi'nden bilgi almamakta ısrarı, hem çok açıklayıcı hem de, bir başka açıdan, matbuatın sonudur. "Doğan Savaş", bu sonu kazanmaya yönelik bir savaş halidir. Erdoğan'dan çok matbuata karşı olduğunu tekrarlıyorum.

Nöbet'te Orgeneral Yaşar Büyükanıt

Artık konuşma zamanıdır.

Genelkurmay Başkanı'nın, sara nöbeti ile Güven Hastanesi'ne kabul edilen Tayyip Erdoğan'ı, o zamanki gazetelere göre önüne çıkartılan engelleri bertaraf ederek, gördüğünü biliyoruz.[5] Genelkurmay Başkanı Yaşar Paşa Hazretleri'nin, Erdoğan'ı, bir odada, muhtemelen çıplak ve üzerinde bir çarşaf ile müşahede ihtimalinin, akp yöneticilerini çok korkuttuğundan da haberdarız. Böyle bir müşahede'nin, Erdoğan'ın siyasi döneminin sonu olarak telakki ettiklerinden de, kuşkum bulunmuyor; bu telakki isabetlidir.

Orgeneral Büyükanıt müşahede etmiştir ve ancak daha sonra gördüklerini açıklamamıştır. Akp yönetiminin bu sükuttan çok memnun kaldıkları da, bendeki bilgiler arasındadır.

---

[5] Tayyip Bey'in, Güven Hastanesi'nden çıkışı, 19 Ekim 2006 tarihli gazetelerde var.
Aynı tarihli Tercüman, birinci sayfasında, "epilepsi" haberini veriyordu ve Hürriyet ise, "Latan Diyabet" diyordu. Hürriyet, Erdoğan'ın saralı olması ihtimali karşısında titriyordu ve bu nedenle gerçek dışı ve tıp etiğine aykırı zorlamalarla haberler ve başlıklar icat ediyordu.
Aydın Doğan, Tayip Erdoğan'ı cumhurbaşkanı yapmaya kesin kararlı idi ve saralı olmasının bunu önleyeceğini düşünüyordu. Saralı olması, öte yandan, tutarsızlık nedeni görülüyordu; cumhurbaşkanı olduğu taktirde impulsif ve bilinç kaybı ile yapacağı atakların etkisi daha az olabilecekti, hesabı budur. Hem iktidarda tutmak ve hem de nötralize etmek, Doğan'a göre, Cumhurbaşkanı olması ile mümkündü, tahlil budur.
Bu nedenle her nöbet ve her interiktal bozukluk olgusu, Aydın Doğan'ı titretiyordu, bu nedenle de medyakratları ve kulları, gazeteciliklerinden bir adım daha uzaklaşıyorlardı. "Doğan Savaş" kulların üzerinde yürüyüş'tür.
Cumhuriyet'te İlhan Selçuk'un "Saralı Cumhurbaşkanı İster misiniz" başlıklı yazısı ise, 22 Ekim 2006 tarihindedir.
Tayyip Erdoğan'ın sara krizlerinin başlamasından sonra hiçbir kul, "sara" sözcüğünü ağzına alamadılar. Güngör Uras, Melih Aşık ve Emin Çölaşan, Caligula'dan söz ettiler. Ayrıdırlar.
Bütün bunlar, başta "Büyük Sara" başlıklı onuncu bölüm olmak üzere "Caligula" kitabımda var. Bu kitaptan ve özellikle üniversite diploması sorunundan dolayı, Tayyip Bey'in aday olmadığını biliyoruz.
Burada, Caligula'yı tekrarlamamaya çalışıyorum.
Yalçın Küçük, *Caligula-Saralı Cumhur*, op. cit.

Güven Kapısında Derealizasyon





Yaşar Paşa Hazretleri'nin, akp yöneticilerini, sevinçlere boğan bu suskunluğu, diğer bilgilerle çelişmektedir. Öte yandan Genelkurmay Başkanı'nın gördüklerini kısa bir not halinde dosyaya koymuş olması da büyük ihtimaldir; çünkü devlet gelenek ve kuralları bu yöndedir. Şimdi çelişik bilgileri sayıyorum.

Bir, eşleri Emine Erdoğan,"dün gece zor geçti, rahatsızdı" sözleriyle uyarmıştı. Bu dahi, Hürriyet'in hipoglisemi icatını tekzip etmektedir.

İki, Tayyip Erdoğan, Güven'de dokuz saat kalmış ve Eşi Emine Erdoğan, Güven'e yatmasından, altı buçuk saat sonra gitmiştir. Bunu "zor geçen gece" haberi ile birlikte ele almak zorundayız.

Üç, çıkıştaki resmi, henüz bilincine kavuşamadığını, Dostoyevskiy'nin nöbetten sonraları not ettiği şekillerde, kafasını toplayamadığını ve hangi dünyaya geldiğini bilemediğini göstermektedir. Sadece bu resim, kronik ve aşırı tahripkar bir sara haberi vermektedir.

O halde sükut zordur.

Sara teyidi olarak anlaşılması ihtimal dahilindedir.

"Dolmabahçe Mutabakatı"

Öte yandan, 22 Temmuz 2007 "Sandık Sayımı" öncesinde, Türk Silahlı Kuvvetleri, Missuri Gemisi'nin İstanbul'a gelişinden bu yana, İkinci Dünya Savaşı sonudur, yürürlükte olan doktrini değiştiren adım ve açıklamalar yapıyordu. Musul'u Dar-ül Harp ilan etme ve Barzani'nin başında olduğu Kürdo-Judaik Devleti birinci tehlike ve Barzani'yi baş hadef görmek bunlar

arasındadır. Amerika Birleşik Devletleri, Türkiye'yi bölmeyi amaçlayan bir güç telakki ediliyordu, ilk açıklamalar bu merkezdedir.

İşte bu sırada, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Büyükanıt ile Tayyip Erdoğan, atavi Dolmabahçe köşkünde buluşup konuştular.[6] Bir açıklama yapılmadı; ama artık yapılmak durumundadır.

Dolma Bahçe buluşmasını, özel sayamayız. Bir açıklama zorunludur.

Bu açıklamaya kadar iki önerme üzerinde durabiliyoruz. Buna "Dolmabahçe Mutabakatı" dememiz dahi caizdir. Gelişmeler, bir mutabakata işaret ediyor.

Bir: Tayip Bey tarafı, eşi türbansız olan bir cumhurbaşkanı sözü vermiştir.

İki: "Caligula" kitabı muameleden kaldırılmıştır.

Ancak daha sonra Tayip Erdoğan, Deniz Baykal'ın pek müşfik değerlendirmesiyle, ne yazık, sözünde duramamıştır. Buna mukabil, mutabakatın bir tarafı yerindedir.

"Doğan Savaş" yerinden etmek içindir. Ve devam ediyoruz.

---

[6] Bu bölüme, kısa bir ek var.

Üçüncü Bölüm İçin
Birinci Ek

TAYYİP BEYEFENDİ ÇÜRÜK MÜ?

Artık Genelkurmay, böyle bir meseleyi çözümsüz bırakmak imkanından yoksun durumdadır; çünkü çözümsüz bırakmak son derece vahimdir, ayrıca taraf olmak anlamına gelebilir. Son noktayı muhtemel ve mümkün bulmayıp bir kenara koyarsak, vehameti şuradan ileri geliyor; eğer çürük çıkmışsa, askerlik yapmamış, demektir. Yalnız hem çürük çıkmışa ve üstelik, çürük raporu çürükse, bu taktirde askerden kaçmış bir adam oluyor ki, hem cezai müeyyideleri var hem milletvekilliği düşmek, başka bir deyişle, kadük olmak, zorundadır.

Yeni değil, sakat bir çürük raporu ile askerlik yapmamasına karşın milletvekili olan bir kimsenin milletvekilliğinin düşürüldüğünü biliyoruz.[1] Şimdi, Tayyip Erdoğan'ın çürük raporu varsa ve bu rapor çürük ise, hem askere gönderilmesi gereklidir hem de milletvekilliğinden tard edilmek durumundadır. Demek ki ihmal edilemeyecek bir hali var.

Diğer yandan, bir çürük raporu varsa ve bu rapor bihakkın verilmişse, yine meseleleri bitmemektedir. Çünkü çürük, ne de olsa çürük'tür ve her çürük raporuna göre yapılmayacak işler bulunmaktadır. Şimdi buradayız.

[1] Bir anap milletvekili, B.Ş., milletvekilliğinden tard edilerek askere sevk edilmişti ve yakın zamandadır, hep biliyoruz.

Prof. Dr. Sadık Perek Vakası

Önümüzde "Sadık Perek Vakası" duruyor, bir ihbar üzerine, çürük raporu alarak askerlik yapmadığı ortaya çıkmıştı;[2] Perek'in, 12 Nisan 1985 tarihinde, Gata'dan, "kronik hepatit-siroz teşhisi" raporu aldığı tespit edilmiş durumdadır. Güzel, "Vak'a" ortaya çıktığında Perek, profesör olmuştu ve Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde idi; ilk bakışta, bunda bir sorun göremeyiz. Sonra ve şuradan çıkıyor, "kronik hepatit-siroz teşhisi" ile çürük raporu alan bir kimsenin doktorluk yapmaması gerekmektedir; bu hastalık, askerlik ve diğer bazı işleri yapmayı, men etmektedir. O halde, bazı çürük'ler bazı işleri yapamazlar; Perek Olayı'ndan, bunu, bir kez daha öğrenmiş oluyoruz.

Buna Perek'in cevabı var, Profesör Perek, özetle, "iyileştim" buyuruyor. Buna ise, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Dekanı Profesör Dr. Yanardağ, "siroz, kronik bir hatalık, geriye dönüşüm olmuyor, iyileşme şansı yok" karşılığını vermektedir. Buradan tekrar öğreniyoruz, çürük raporu, kronik ve tedavisi mümkün olmayan hallerde verilmektedir. Bir müdahale ile tedavi şansına sahip olanlar, çürük çıkamıyorlar; tekrar, buradayız.

Demirtaş Vakası

Perek Olayı'nda, çürük raporun incelenmesi bir ihbar üzerine başlamış ve sonunda, İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü tarafından Genelkurmay Başkanlığı'na intikal ettirilmiştir, haberden bunu öğreniyoruz. Dtp başkanı Nurettin Demirtaş'ın durumu ise farklıdır, çürük raporunun, Silahlı Kuvvetler tarafından bulunduğunu görüyoruz, bir ihbardan söz edilmemektedir. Şu çıkıyor, Askeri Makamlar çürükler üzerine bir tarama yapmışlar ve Demirtaş'ın çürük raporunu bularak inlemeye almışlar, bu net bir haldir.

Hem tutuklandığını hem de çürük raporunun çürük olduğunun tespit edildiğini biliyoruz. Güzel, bizi ilgilendiren yanı şu, Demirtaş Olayı'ndan, çürük raporlarının taranabildiklerini öğrenmiş bulunuyoruz. Önemlidir.

Çürük Rapor Çetesi

Ayrıca ortada bir "Çürük Rapor Çetesi" olduğunu görüyoruz.

Bir albay, bir astsubay tutuklanmıştır ve dava devam etmektedir. Zaman zaman oluyor, çeşitli kişiler bir araya geliyorlar, "çete" de deniyor ve çürük

---

[2] "Ya Cerrahlık Ya Askerlik", *Hürriyet Gazetesi*, birinci sayfa, 21.11.06.

raporu imal ederek para kazanıyorlar; tabii askeri hastanelerde bağlantılarının olması zorunludur. Var, anlıyoruz.

O halde, ilgili askeri makamların tüm çürük raporlarını tasnif ettiklerini ve süzgeçten geçirdiklerini beklemek durumundayız. Varsa, bunlar arasında Erdoğan'ın çürük raporu vardır ve artık bunları açıklamamayı düşünemiyoruz.

Artık Tayip Erdoğan'ın çürük raporu olup olmadığını ve varsa çürük mü, değil mi; açıklanması bir zarurettir. Buradan devam ediyoruz.

Artık açıklamamak, kamuda bir ihmal anlamındadır.

Erdoğan'lar Çürük Mü?

Şunları öğrenmiş durumdayız; sara'nın irsi olma ihtimali yüksektir ve sara, bir çocukluk hastalığıdır. Tayyip Bey, saralı ise, uygun zamanda, bu arada, askerliği bozdurmak istediği zaman bir rapor almış olabilir; almışsa, bu rapor arşivlerdedir.

Bu soru, Erdoğan'ın askerliğinin bir muamma haline getirilmesinden ve oğlunun bir çürük raporu almasından kaynaklanıyor; ayrıca, Tuzla Piyade Okulu'na ait, yedek subay demirli, bir vesikalık fotoğraftan başka hiçbir askerlik fotoğrafını bilmiyoruz. Şimdi akp'li bir veya iki kişi, Tuzla dönemi ile ilgili olarak tanıklık edici sözler söylediler ve ancak hiçbir fotoğraf sunmadılar. Bunun dışında, yedek subay dönemine dair, hiçbir askerlik arkadaşı ve komutanı da, bugüne kadar, çıkmamış durumdadır. Muamma var.

Öte yandan, Ergün Poyraz'ın kitabında ise şu bilgiye rastlıyoruz: "Tayyip'in 31.7.1983 tarihli P.Yzb. Sefa Erdoğan imzalı, muvazzaflık devrine ait sütunda, 'takım komutanı' olarak askerliğini yaptığı, 20.6.1983–30.6.1983 tarihleri arasında 10 gün, yine bunun ardından 30.6.1983–30.7.1983 dönemi arasında da 30 gün izin kullanarak askerliğini bitirdiği belirtiliyordu."[3] Bu durumda ve bu kayıtlara göre askerliğini yapmış olduğunu anlıyoruz. O halde, bu kayıtların açıklanmasında hiçbir sakınca bulunmamaktadır ve kuşkuları gidermek imkanını görebiliyoruz.

Bir muamele zorunludur.

Artık Genelkurmay, bir açıklama yapmak durumundadır.

---

[3] Ergün Poyraz, *Musa'nın Çocukları –Tayyip ve Emine*, İstanbul, 2007, s. 34.

Bu kayıtlar doğruysa, mesele yoktur ve yoksa, milletvekilliği düşebilir ve başbakanlık makamına veda edebilir.

Buradayız ve Genelkurmay önündeyiz



Albay Murat A., tutuklanarak cezaevine konuldu.

Albaya çürük raporu tutuklaması

TÜRKER KARAPINAR Ankara

Sahte çürük raporu hazırlayan çetenin, rapor karşılığında aldıkları parayı "hediye", parayı teslim alan kişileri de "Mehmetçik" diye tanımladıkları ortaya çıktı. Çetenin, askerlik için şubelere giden Doğu ve Güneydoğu Anadolu doğumlu kişilere, talep etmemelerine rağmen askerlik yapmak istemeyecekleri düşüncesiyle rapor hazırladıkları, ardından da para istedikleri anlaşıldı.

Ankara Başsavcılığı ve Ankara II Jandarma Komutanlığı'nın, Çankaya, Mamak, Etimesgut ve Sincan askerlik şubelerinden, askerlik yapmak istemeyenlere sahte çürük raporu verildiği iddiasıyla başlattığı operasyon sürüyor. Operasyonun ilk gününde aralarında subay ve astsubayların da bulunduğu 22 kişi tutuklanmıştı. Dün de Ankara Nöbetçi 3. Sulh Ceza Mahkemesi hâkimliğinde ifadesi alınan Albay Murat A. tutuklandı.

Çeteye istihbarat desteği

İlk sorgusunda suçlamaları reddeden Murat A., tutuklanan bazı isimleri tanıdığını doğrularken, çetenin istihbarat desteği aldığı da anlaşıldı. Tutuklu Astsubay Aytekin Demirdaş, sorgusunda, operasyon başlamadan bir süre önce jandarma istihbaratta görevli Selim adlı kişinin kendilerini arayarak, "dikkat edin" dediğini anlattı.

Üçüncü Bölüm İçin
İkinci Ek

ŞOFÖR EHLİYETİ VAR MI?

Sara bir beyin hastalığı'dır. Bunu öğrenmiş bulunuyoruz.

Sara, sadece bir nöbet meselesi değil, çok zaman da bir kişilik bozukluğudur.

Dikkat zayıflamakta ve kontrol kabiliyeti yok olmaktadır.

Birinci kitapta gösterdim, birçok ülkede, saralılara şoför ehliyeti verilmemektedir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde bazı eyaletlerde saralının sürücü ehliyeti alması yasaktır ve bazılarında ise sınırlıdır. Bizde ise şoför ehliyeti için sağlık raporu gereklidir.

Biliniyor, epilepsi ile ehliyet ilişkisini, "mediko-politik" kitapta yer yer ele aldım ve bu özetidir.

Saralı, idare kabiliyeti önemli ölçüde kaybolmuş bir kişidir. Otomobil idare etmeyi bunlar arasında sayıyoruz.

Tayyip Erdoğan Şoför mü?

Otomobil kullandığını gören oldu mu; hatırlamak zor görünüyor. Bir iki denemesi var, o zaman da, kaza yaptığı haber olmuştu. Böyle bir hal, uzun zamanlar yaşamını pazarlamacılık yaparak sağlayan bir kimse için çok şaşırtıcıdır; pazarlamacılığa başlangıç, şoförlükten geçmektedir ve göremiyoruz.

Şatafata düşkündür, Özal yapardı, hafta sonları, otomobil ile bir tur attığını göremiyoruz. Ehliyeti mi yok, kontrol mü edemiyor; bu sorular ortada ve önümüzdedir.

Şoför & Saralı

İşimiz biraz daha kolaylaşmaktadır.

Şoför ehliyeti yoksa mani var, demektir. Sara, olabilir mi; bilemiyoruz ve sadece soruyoruz. Buradan devam edebiliyoruz.

Üçüncü Bölüm İçin
Üçüncü Ek

DOLMABAHÇE MUTABAKATI MI?

Tarihin bugüne ışık tuttuğuna hep inandırılmaya çalışıyoruz; doğru mu, doğru olabilmesi için, tarihin, bugünün ışığından bağımsız olması zorunludur. Böyle bir bağımsızlığı varsaymak çok güç görünüyor; bugünün bakışının tarihi şekillendirme gücü, mikrop'un mikroskobu forme etme imkanından çok daha fazladır. O halde, bugünden bakmak daha aydınlatıcı olabilir; bu nedenle zamanında "Dolmabahçe Protokolü" olarak adlandırılan, bugün, "Dolmabahçe Mutabakatı" diyebiliyoruz, 4 Mayıs 2007 tarihinde, Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt ile Başbakanlık Makamı'ndan Tayyip Erdoğan arasındaki ani görüşmeyi, yeniden tezekkür edebiliriz. Daha verimlidir ve analiz etmek durumundayız.

Ertuğrul Özkök'ün, 17 Mayıs 2007 tarihli yazısının başlığı, majüskül ve bir sayfa boyunca, "Yaşar Paşa'yla anlatmamak için söz verdik" idi ve içinde de, "bu konuda konuşmamak üzere birbirimize söz verdik" geçiyordu; her iki yerde geçenler, Tayyip Bey'e aittir.[1] Çok hoş, 27 Nisan 2007 tarihinde,

[1] Özkök, "cumhurbaşkanı olmaktan neden vazgeçtiği" meselesini merak ediyordu ve "başından itibaren bir tek gün dahi aday olmayı düşünmedim" cevabını alıyordu. Öyle sanıyorum ki, buna inanacak, bir tek kişi bulmak zordur ve bulunması imkansız olanlar içinde Ertuğrul Özkök de var.
Erdoğan, cumhurbaşkanı koşullarını haiz olmaktan uzaktır; ya koşulları bulmanın ya da değiştirmenin peşindedir.
E. Özkök, "Yaşar Paşa'yla Anlatmamak İçin Birbirimize Söz Verdik", *Hürriyet*, 17 Mayıs 2007.

GÜNDEM

Hürriyet

YAŞAR PAŞA'YLA ANLATMAMAK İÇİN BİRBİRİMİZE SÖZ VERDİK

HİLTON Oteli'nin 8'inci katında Başbakan **Tayyip Erdoğan'la** sohbet ediyoruz.

Onunla baş başa son defa 2002 seçimlerinden önce AKP Genel Merkezi'nde sohbet etmiştik.

Kafam, son günlerde meydana gelen birçok olayla ilgili sorularla doluydu.

Mesela, Genelkurmay Başkanı ile Dolmabahçe'de 2 saat boşunca neler konuşmuşlardı?

Mesela, Genelkurmay bildirisini nasıl öğrendiği?

BEN İÇERİ GİRERKEN ÜNLÜ BİRİ ÇIKIYORDU

Otelin büyük dairesine girdiğimde Başbakan biriyle konuşuyordu, o nedenle biraz bekledim.

Ben yanına girerken tanınmış bir şahsiyet çıkıyordu.

Ona adaylık teklifi yapılmış.

Başbakan, sohbetimiz arasında teklif götürdüğü 20'ye yakın ünlü kişinin adını verdi.

Bu 20 kişi kabul ettiği takdirde AKP, **"ciddi bir vitrin değişikliği"** yapmış olacak.

Ancak benden bu kişilerin isimlerini yazmamamı rica etti.

Sadece birisi için izin verdi. O da Merrill Lynch danışmanlık şirketinin Londra ofisinden **Mehmet Şimşek.** Bu kişi daha önce Merkez Bankası için önerilen isimlerden biriydi. Eşi ABD'li ve basılı.

İKİ DEVLET YETKİLİSİ ARASINDAKİ GÖRÜŞMEYDİ

Ben de en merak ettiğim sorudan başladım.

■ **Genelkurmay Başkanı ile Dolmabahçe'de ne konuştunuz?**

Bu konuda çok spekülasyon yapıldı. Takdir edersiniz ki, iki devlet yetkilisi arasındaki görüşmeydi. Bu konuda konuşmamak üzere söz verdik.

(Başbakan, Genelkurmay bildirisini nasıl öğrendiğini, sonra neler yaptığını anlattı. Ancak bunların yazılmamasını istedi.)

Merak ettiğim ikinci konu, Cumhurbaşkanlığı'na aday olmaktan neden vazgeçtiğiydi?

Beni şaşırtan şu cevabı verdi:

Başından itibaren bir tek gün dahi, aday olmayı düşünmedim. Benim kafamda üç dönem başbakanlık fikri vardı. Bilyoersunuz bizim tüzüğümüze göre 6 dönemden fazla genel başkanlık yapılamıyor. Bu da 15 yıl ediyor.

■ **Kafanızda kim vardı?**

Yapıtırdığımız yeklamalarda birinci olarak benim adım çıkıyordu. İkinci Abdullah Bey, üçüncü olarak da Bülent Bey geliyordu.

■ **Vecdi Gönül ve Beşir Atalay'ın adaylığı hiç söz konusu olmadı mı? Öyleyse bu dedikodular nasıl çıktı?**



Tahmin ediyorum şundan. Biz ikincibir liste yaptık. Orada altı isim koyduk. Herhalde bu listeden dolayı çıktı.

EŞİM VE ÇOCUKLARIM ADAY OLMAMA KARŞIYDI

■ **Aday olmayacağınızı kimseye söylemediniz mi?**

Hiçbir söylemedim.

■ **Eşinize ve çocuklarınıza bile mi?**

Size ilginç bir şeyi açıklayayım. Eşim ve çocuklarıma bile söylemedim.

■ **Ama onlara danıştınız söylendi.**

Evet danıştım. Ama kesinlikle olmayacağımı söylemedim. Ayrıca eşim ve çocukların benim aday olmama karşı çıktılar.

■ **Eşinize ne zaman söylediniz?**

Bir ilginç ayrıntı daha söyleyeyim. O sabah evden çıkarken eşim kapıda, "Bana hâlâ söylemeyecek misin" diye sordu. "Söylerim ama ben grupta açıklayıncaya kadar kimseyle paylaşma" dedim.

ABDULLAH BEY'E SON GECE YARISI SÖYLEDİM

■ **Abdullah Bey ne zaman öğrendi?**

Son gece. O gece eve giderken kendisiyle konuştum. "Bu işi sen yürüteceksin" dedim.

■ **Tepkisi ne oldu?**

Bu sizin hakkınız dedi.

■ **Merak ettiğim bir şey var. Eğer cumhurbaşkanını halkın seçmesini temin edebilirseniz adımız kim olacak?**

Halkın çoğunluğunun oyunu alacak, herkesin tanıdığı birini aday gösteririz.

■ **Halktan seçilebilecek bir aday bulabilir mi?**

Seçilmeyecek bir kişiyi aday gösterebilir miyiz? Kesin seçilir. Karizmasıyla, tecrübesi ve devlet bilgisiyle bunu hak eden bir insan olacak.

■ **Merak edilen konulardan biri de şu: Bülent Arınç'ın bu süreçte etkisi ne oldu?**

Sesini çıkarmadı.

■ **Öyleyse niye itirazımı çektim falan gibi çıkışlar yaptı?**

(Bu sorunun cevabını alamadım.)

■ **Yaptığ uz tayinlerde hep eşi türbanlı adaylar seçmeniz eleştiri konusu oldu. Bu konuda bir yanlışlık yaptığınızı düşünüyor musunuz?**

Bakın bizim iki eşi türbanlı birini tayin edeceğiz diye bir politikamız hiçbir zaman olmadı.

BAŞI ZORLA ÖRTTÜRÜLEN VARSA BANA GELSİN

■ **Bir soru: Babası veya eşi başını zorla örttürmek istiyor diye bir kız size gelse, başı açık diye eşi hak ettiği göreve tayin edilmeyen bir kadın gelse onlara sahip çıkar mısınız?**

Öyle bir sıkıntısı olan bana gelsin.

■ **Mitinglere toplanan kalabalıkları sosyologlara incelettiniz mi?**

Arkadaşlar öyle bir çalışma yapıyor. Görünen o ki, mitinglerde birbirinden farklı gruplar var. Aralarında AKP'ye oy verenler bile var.

■ **Ben bir ankette okudum. Yüzde 2.5'i AKP'ye oy vereceğini söylemiş.**

Bize gelen raporda yüzde 6'ya kadar AKP'li olan miting varmış.

YALÇIN DOĞAN, FENER'İ GELİP BENİMLE KONUŞSUN

■ **Fenerbahçe meselesine gelelim. Başkan Aziz Yıldırım'ı arayıp kutlamışsınız.**

Nereden duydunuz?

■ **Gazetelerde okudum.**

Öyleyse Aziz Bey söylemiş. Bu arada Yaşar Paşa da kutlamış. Bugün fotoğrafını gördüm.

■ **Yalçın Doğan bu kitap için gidip konuşmuş.**

Gelip benimle niye konuşmadı? Benim de anlatacaklarım var.

■ **Bu yıl şampiyonluk biraz zor oldu.**

Bu Federasyon'la başka ne olabilir?..

Genelkurmay Başkanlığı tarafından açıklanan "bildiri" üzerine, söz uygunsa, "kanlı-bıçaklı" olan iki makam sahibi, şimdi , "anlatmamak için birbirimize söz verdik" diyebiliyordu. Bu ani yakınlık, şaşırtıcı sayılmalıdır ve ele almak zorunluluğunu duyuyorum.

Diğer yandan, Murat Yetkin'in yazdığına göre, Yaşar Paşa da "her şeyi söylemenin bir yeri ve zamanı vardır" diyor ve buluşma için de, "iki makamın görüşmesi" yollu ekliyor; yalnız, devlet geleneklerinde, "iki makam" görüşmesi ise "anlatmamak için söz verdik" açıklaması son derece talihsiz olmaktadır. Kaldı ki, görüşmenin içeriği, en azından varılan mutabakatın bir yanı, çok iyi biliniyor; Tayyip Erdoğan'ın, Dolmabahçe'de, bir, eşi türbanlı olan bir cumhurbaşkanının seçilmemesi ve iki, cumhurbaşkanı adayının da partilere de danışılarak tespit edilmesi konularında, Silahlı Kuvvetler'e söz verdiği anlaşılıyor, burada bir netlik ve kesinlik görüyoruz. O halde "iki makam" boşa söz vermiş haldeler; mutabakat'ın, bir kefesi ortadadır.

Bir parantez açabilir miyim, Hürriyet'in, "Gece Yarısı Açıklaması" dediği, 27 Nisan Gece Yarısı Muhtırası'nda "ne mutlu Türküm diyene!" anlayışına karşı çıkan herkes için "Türkiye Cumhuriyeti'nin düşmanıdır ve öyle kalacaktır" ifadesi de yer alıyordu; bunun Gül'ü hedef aldığına inanılıyordu ve hep inanılmaktadır. Ayrıca, cumhurbaşkanlığı seçimi vesile edilerek laikliğin tartışma konusu yapıldığı tespiti de var ve "Türk Silahlı Kuvvetleri bu tartışmalarda taraftır ve laikliğin kesin savunucusudur" deniliyordu; demek ki "Muhtıra", seçim'de taraftır.


GECE YARISI AÇIKLAMASI

Türkiye'yi kilitleyen seçimin ardından, Genelkurmay Başkanlığı gece yarısı sürpriz 'laiklik' açıklaması yaptı.

CUMHURİYET'İN DÜŞMANLARI

LAİKLİĞİN KESİN SAVUNUCUSUYUZ

YASALARLA VERİLEN GÖREV

Hürriyet

Muhtıra'dan sonraki, yine Hürriyet'in, "Genelkurmay Başkanlığı'nın 27 Nisan günü internet sitesinde yayınlanan gece yarısı açıklamasından sonra, Başbakan Tayip Erdoğan ile Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt dün ilk kez sürpriz şekilde bir araya gelerek 2 saat 15 dakika yüz yüze görüştü", dediği bu buluşmada, cumhurbaşkanlığı seçiminin ele alınmamış olmasını düşünemeyiz.[2] Alınmıştır ve sonunda, bir "alış-veriş" ve bir "mutabakat" kesindir.

Nereden mi biliyoruz, başkaları da var, ancak Güneri Civaoğlu, seçimlerden önce bunu çok inandırıcı bir şekilde yazmıştı; Civaoğlu, "yazılı olmayan Dolmabahçe protokolu" diyordu ve Dolmabahçe'den sonra Erdoğan'ın, "cumhurbaşkanı adayları listemle, bütün partilerle konuşacağım ve uzlaşma arayacağım" demesini dayanak gösteriyordu, haklıdır.[3] Civaoğlu, Erdoğan'ın, "ben çoğunluğum, ne istersem yaparım, kimi istersem seçerim" zihniyetini, Dolmabahçe'de bıraktığını söylüyordu ki, yine pek isabetlidir. Dolmabahçe'den Boğaz'a attığını düşünebiliriz; ancak saralı kişilikte, bir süre sonra, Boğaz'a atlayıp geri almayı da ihmal edemeyiz, öyle olduğunu görmek durumundayız.

Başka noktalar da hatırlıyoruz; selefi, Orgeneral Özkök, 3 Kasım 2002 günü, oyunu verdikten sonra, uçağa atlayıp, Washington'a uçmuştu; akistlerin hükümet olmasında katkıları büyüktür. Orgeneral Yaşar Büyükanıt da, Dolmabahçe mutabakatı sonrasında, Fenerbahçe sancaklı teknesiyle, Bodrum koylarında görünüyordu; içinin pek rahat olduğu anlamını veriyorduk. Öyle oldu ve öyle olmadı; görmek için daha ileri bir yerdeyiz.

Ve hep biliyoruz ve hep hatırlatıyoruz, buluşma ya da birleşme tek yanlı olamıyor, iki taraf gereklidir; sonunda taraflardan birisinin hayal kırıklığı yaşadığına da şahit oluyoruz. "Mutabakat" da iki taraflıdır ya da iki kefeli diyebiliyoruz, "alış-veriş" benzetmesini kefe'lerden çıkarıyorum. Birisinin dolu ve diğerinin boş olması ihtimali her zaman karşımızdadır. Şimdi buradayız.

Bu mutabakatın bir yanı açıktı ve herkes görebildi; Yaşar Paşa ve Tayyip Bey'in açıklamamak üzere anlaştıkları yanını ise ben açıklamak durumundayım. Açıklamaya şöyle başlayabiliriz, Yaşar Paşa, Güven Hastanesi'ne neden

---

[2] *Hürriyet*, "Dolmabahçe'de 2 Saat Baş Başa", 5 Mayıs, 2007.

[3] Güneri Civaoğlu, "Dolmabahçe'de Omerta", *Milliyet*, 10 Temmuz 2007.

gitti ve nöbet halindeki Erdoğan'ı görmek için neden ısrar etti; akist şeflerin bu müşahededen çok kaygılandıklarını not etmiştim. O halde, Yaşar Paşa'nın, bir, Güven Hastanesi'nde gördüklerini hatırlatıp unutmayı vaat etmesi ihtimal dahilindedir. İhtilal değilse, diğer kefeye koyabileceği sadece budur; bu yoksa bir "mutabakat" zordur. İki, Caligula'da yazılanları ihmal etmeyi ihsas edebileceğini de aklımıza getirebiliyoruz. Hepsi, budur. Bu ikisi, Gül ve Erdoğan'ı, cumhurbaşkanlığı'ndan diskalfiye ediyordu; "mutabakat" işte budur.

Bir de şu var; Hilmi Özkök, önce Şubat 2001 Devalüasyonu'ndan çok etkilenmişti; devalüasyondan sonra, zenginler sınıfı, korunmaya daha çok muhtaçtırlar. Ne kadar unutturulmak istenirse istensin, izleyen "Esnaf İsyanı" müthişti ve tarihimizde eşinin az olduğunu söyleyebiliriz. Plütokrasi çok korkmuştu ve buna, 11 Eylül-Amerikan Korkusu'ndan ithal edilen büyük ürküntüyü ekleyebiliriz. Korkular içinde ve Askeri Lise'de "İmam Hilmi" adıyla maruf, Özkök'ün, akp'yi büyük çare gördüğünden kuşku duymuyorum.

Öte yandan, 2007 Nisancı mitinglerinin de, yüksek komutanlıkta derin kaygılar yarattığını görebiliyoruz. Hep birlikte bağrılan "bağımsız Türkiye" ile ab ve abd ile özelleştirme karşıtı programın sürpriz sayılması mümkündür; kaygılara yol açtığını düşünebiliyorum. Bu kaygılar, zamanın cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'de de vardı; hukuki temelleri olmayan 22 Temmuz seçimlerine razı olmasını ve bağımsız oy pusulasındaki, hukuk ve adalet duygularıyla bağdaşmayan değişiklikleri, imzalamasının başka açıklamasını bulamıyoruz. Şimdilik burada duruyoruz.

Özetle, 22 Temmuz'a, düzen, bunlara, chp ve mhp dahil, türbansız eşli bir cumhurbaşkanı ile, yeni bir akp yönetimi tercihi ile girdiler. Mutabakat, chp ve mhp için, yeni bir akp hükümeti yolunda, yeni manevra imkanları yaratıyordu; kampanyalarının merkezine Barzani'yi hedef olarak koymaları, seçimden hemen sonra unuttukları, Musul'a savaşı, tek malzeme haline getirmeleri, İzmir'den Hakkari'ye bütün Kürt oylarını , bir "sürek-avı" senaryosuyla, akp'ye yöneltmeleri, sadece bu anlamdadır.

Fakat şimdi görüyoruz, bir noktayı unuttular; sara'lı, otorite bağımlısıdır ve en yakınından gelen baskıya tabi'dir. Seçim kampanyasında Büyükanıt, Fenerbahçe flamalı teknesiyle Bodrum koylarını geziyor, Deniz Baykal, Barzani'yi ve Sosyalist Enternasyonal'ı bahane edip, yakınlarıyla Cenevre'de eğleniyor ve Bahçeli'de ip atıp ip atlıyordu. Seçimde yoktular; bu durumda,

en yakınındaki baskıya karşı son derece dayanıksız Tayyip Bey, bir kefeyi aldı ve diğerini unutuverdi, unutmak en kolay fiilidir. Bunun üzerine de, her daim yardımcı Deniz Baykal, Tayyip Erdoğan için, "yapamadı" diyordu; yapmak istediğinden emindir ve her zaman şefkat doludur.

Görüyoruz, "Mutabakat" tek kefelidir ve diğeri boş idi ve boş aldılar.

Son nokta ise şudur, "Muhtıra" neden "gece yarısı" verildi ve bir saklama mı var ve varsa kimden; sormakla yetiniyorum ve henüz cevap vermiyorum.

Dördüncü Bölüm

ÖZEL

Devlet içinde "özel" devlet mi? Başbakanlık makamında bir zat, ilaçlarının idaresini, başbakanlık doktorlarına bırakmıyor ve "kasa" adıyla maruf birisine veriyor; böyle düşünmek durumundayız. Sık sık sara nöbeti yaşıyor ve devlet hastanesine gitmemekte ısrarlıdır ve epilepsi alanında uzman, Gata'ya uğramamaktadır, bunu, "sapma" saymak zorundayız. Devlet usül ve geleneklerinden sapma'dır, demek istiyorum ve çok büyük ihtimalle, devlet hizmetine mani bir hastalığı var, hastalıklarını bildiklerinden şüphe edemiyoruz. Görüyoruz.

Görmeyenler, görmek istemeyenlerdir.

Plütokrasinin körlüğünü hep söylüyoruz ve bu körlük iradi'dir. Bu aydınlığa ulaşmış durumdayız.

Yüksek komutanların, başbakanlıktaki zat'ın sık sık nöbet görmesine karşın bir tek gün Gata'ya başvurmaması üzerinde durmamaları son derece şaşırtıcı olmalıdır; ama artık şaşırtıcı görmüyorum. Genel Kurmay Başkanı Yaşar Paşa'nın, Erdoğan'ı, Güven Hastanesi'nde, uyku ile uyanıklık arasında, alacakaranlıkta, "twilight"[1] epilepsi tıbbında bir haldir, gördüğünde, Gata'ya aktarılmasını teklif etmesi beklenirdi; Gata, sara'da uzman bir kuruluştur ve bu nedenle, öyle anlaşılıyor ki biliyorlar ve sır saklıyorlar.

---

[1] Sometimes it has been used as a generic term for all episodes short of Grand mal convulsions in which the level of conciousness is temporarily reduced.
Grand Mal dışında bütün haller için kullanılıyor, bilinç düzeyi, geçici olarak, düşmüştür. Bölük komutanlığı yapmış olan her yüzbaşı bu alacakaranlık, twilight, hali teşhis edebilmektedir.
W. A. Lishman, *Organic Psychiatry*, op. cit., s. 224.

Öyle değil mi, bir ülkede bundan daha utanç verici ne olabilir; Bülent Ecevit'in bütün doktorları biliniyordu ve matbuat tefrika ediyordu. Tayyip Erdoğan'ın bir tek doktoru bilinmemektedir ve matbuat kör'dür. Bu ülkede, güya termal tedavi için konduğu bir otelde, otelin bütün personeli kovulmakta, jandarmalar, söz uygunsa, kuş uçurtmamakta ve matbuat, hiçbir soru soramamaktadır. Yetmiyor, bir de uzaktan fotoğraf çekilmesini önlemek için otelin odaları çirkin bezlerle örtülmektedir; termal tedavi, otel odasında mı yapılıyor, bu sorudan çıkan şudur, bu matbuat, okuyucularını ahmak sanmaktadır. Termal tedavi, altın altındaki havuzdadır; demek ki asıl ahmaklık buradadır. Ne büyük korku ve büyük sır, buna bakarak, gazetecilik mesleğine artık yalnızca ahmakların alındığını düşünmek zorundayız; fakat "hayır", henüz öyle düşünmüyorum ve şimdilik, mesleğin bir ahmaklaştırma polikliniği olduğuna hükmetmek zorunluluğunu duyuyorum. İlaveten, gazete ve kanalların merkezlerinde "tazılar" istihdam edildiğini anlıyorum; koku alıyorlar ve haberleri parçalayarak öldürüyorlar.

Erdoğan, emar çektirmek dahil, her sağlık işini büyük gizlilik içinde yapıyor ve bu anomali karşısında sadece susuyorlar, çünkü, kuldur. "Doğan Savaş" devam ediyor; budur.

Bu matbuat utanç vericidir. Çoğuna, Aydın Doğan'ın kulları diyoruz.

Devlet hastanesi olarak bir kez, Bilkent'teki Atatürk Hastahanesi'ne gittiler, yönetimin aynı tarikattan olduğu kesindir.Ve her yerde tarikat var, biliyor ve tekrarlıyoruz.

Özel Kalem Müdürleri

◆◆◆

Özel Kalem Müdürleri

Yunus Uçar
Hasan Dağcı
İlker Aycı
Sinan İman
Hikmet Bulduk

◆◆◆

Kimlerdir, bilemiyoruz.

Devlet memuru olmadıklarını, teamüllere uygun olarak, ordu'dan veya dışişleri'nden gelmediklerini de biliyoruz. Özel kalem müdürlerinin yabancı dil ile protokol kuralları bilmeleri esas'tır ve biz bunların, neden, başbakanlıkta özel kalem müdürü olduklarını ve neden atıldıklarını bilmiyoruz. Şimdi ne yapıyorlar, yaşıyorlar mı ve anıları var mı, bunları da bilemiyoruz. Matbuat, bu konularda susmak için var.

Hasan Dağcı hakkında kısmi bilgimiz bulunuyor, atılmasına itiraz ile şiddetle tepki gösterdiği ileri sürülüyor. Bu tepki sonucu mu, tepki mi, itiraz ve hatta tehdit mi, şimdi çok büyük bir iş adamıdır. Devlet ve belediye işleri yapmaktadır. Hepsi budur.

Ömer Çelik

Neden milletvekili tayin edildi? Tayin edildi, neden işsizdir, çünkü Tayip Bey'in baş danışmanı sayılıyordu, şimdi yanına girebildiği tartışmalıdır, bundan sonra işi, sadece akp için oy atmak olarak görünüyor; öyleyse neden saylav atandı, bunları sorabiliyoruz. Sonradan balyoz danslarına sahne olan otomobilde yanındaydı ve çevik bir hareketle Tayip Bey'i Güven Hastanesi'ne yetiştirmekle, Tayyip Erdoğan'ın hayatını kurtardığı, Hürriyet Gazetesi'nin büyük icadı oldu ve şimdi işsiz'dir.[2] Neden yanındaydı ve artık neden değil; önemli sorular ile karşılaşıyoruz.



[2] Aydın Doğan matbuat ve kanallarının falsifikasyonudur, mutlak mesafe olarak "Akay" ve trafik mesafesi olarak "Başkent" Hastanesi'nin çok daha yakın olduğunu zamanında açıkladım ve "Caligula" kitabında olduğunu sanıyorum. Bu iki hastane daha yakında, ancak, güvenilmiyordu; "sara" hastalığının kayda düşme ihtimalini göze alamadılar. Bu arada, Ö. Çelik'in otomobile, nereden bindiğini, daha önce sormuştum, tekrarlamıyorum, ancak, hatırlatmak verimlidir.
Tayyip Bey'in sara hastası olduğunun açıklık kazanması Aydın Doğan'ı titretmektedir.

Güven Hastanesi'ni, sarayı saklayabileceklerini düşündükleri için seçtiler. Kısmen haklı çıktılar ve kısmen haksız oldular. Bugün Güven Hastanesi'nde, sarayı söyleyebilecek pek çok doktor var ve aslında, yayılmış durumdadır.

Devamla, aşiretlerde böyle olduğunu biliyoruz. Yakınlar arasındaki ilişki tehdit ve şantaj üzerinedir. Bildikleri, bağlarının iç içe oluşu, "girift" diyebiliriz, bir nefes borusu ve bir kapıdır ve şimdi bir saylav olarak kızaktadır.

Oryantal despotizm'de yaşıyoruz.

Hikmet Bulduk

Erdoğan'ın Özel Kalem Müdürü görevinden ayrıldı

BAŞBAKAN Tayyip Erdoğan'ın 6 yıldır Özel Kalem Müdürlüğü'nü yapan 41 yaşındaki Hikmet Bulduk bu görevinden ayrıldı. Erdoğan'ın İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı döneminde Beltur Genel Müdürü olan Hikmet Bulduk, 2002 yılında Başbakan olan Erdoğan'ın isteğiyle, özel kalem müdürlüğü görevini üstlenmişti ve o tarihten bu yana görevini sürdürüyordu.

■ ANKARA



Hikmet Bulduk

En son atılandır ve ne olduğunu bilemiyoruz. Ömer Çelik ile aralarında bir benzerlik var mı; her ikisi de ansızın atıldılar. Tayyip Bey'in çabuk ve sık sık öfkelendiğini artık herkes bilmektedir; ancak uzun yıllar en yakınında olan bir kimseye, ansızın ve yanından uzaklaştıracak kadar öfkelenmek izaha muhtaçtır. Bilemiyoruz. Belki yine, saranın önemli tahribatlarından olan stabil olmayan mood ile, "ruh durumu" diyebiliriz, açıklayabiliriz.

Sara'nın ürkütücü olduğunu artık biliyoruz. Bu nedenle de saklıyoruz.

Bulduk'a dönersek, uzun müddet Erdoğan'ın yanında olmasına karşın, yepyeni bilgiler su yüzüne çıkmış olabilir ve bu nedenle, ansızın atılması, mümkün ve muhtemel görünmektedir. Doğru, Bulduk'un çok eskiden bulunduğunu okuyoruz, artık değiştirilebilir, böyle de mantık yürütebiliriz; ancak, Erdoğan'ın çalışma arkadaşlarını değiştirmekten ne kadar korktuğunu, bakanlar kurulundaki stabilite'den de çıkarabiliyoruz. Erdoğan, karar almada son derece kararsızdır. Bulduk'un kovulması bir muamma'dır.

Bulduk: Müsteşar mı Bakan mı?

Öyle görünüyor, Hikmet Bulduk, çok kısa bir zaman öncesinde, müsteşar veya bakan düzeyinde idi; Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt'ı kapıda karşılıyordu, devlet geleneklerinde bu karşılama işi, kesinlikle, özel kalem müdürlerinin çok üstündedir. Yaşar Paşa'nın terslemeyerek kabul ettiği bu hareketin kovulmasında bir rolü var mı; sorabiliyoruz.



Org. Büyükanıt'ı Başbakanlık Özel Kalem Müdürü Hikmet Bulduk karşıladı. ■ Fotoğraf: ALTAN BURGUCU

Başbakanlık'ta sürpriz görüşme

Bir rütbe tenzili teşebbüsü var.

Bülent Ecevit, görüşmek gerektiğinde, çok zaman Genelkurmay'a giderdi; nazik ve saygılı idi. Bu adetlerin ve karşılayıcıların değiştiğini görüyoruz.

Genelkurmay Başkanı'na karşı yapılmaması gereken bir hareketti ve bunun, Tayip Bey'den çıkmış olmasını düşünebiliriz. Şimdi düzeltme telaşı içinde olabilir, buradan mantık yürütüyoruz.

Bu rütbe tenzili teşebbüsünden bu yana, bir buçuk aylık bir zamanda, köprülerin altından çok su akmış olabilir, ben öyle düşünmüyorum ama Erdoğan anlık düşünendir ve şimdi böyle düşünmesi ihtimal dahilindedir. Bazen, çok korktuğu anlaşılıyor ve bazen de güven içinde görünüyor; stabil bir kişilikten uzaktır. Şu epizod öğretici değerdedir; bu su akışı zamanında, Tayyip Bey, masum ve eski bir yazısından dolayı, Ordu'yu ihtilale davet ettiğini düşündükleri Giresun Üniversitesi Rektörü Profesör Doktor M. Öztürk'e, "ordu ne yapacağını senden iyi bilir" yollu haykırmıştı, hep biliyoruz. Bu haykırış, tarihi eski ve masum yazıyı, bir askeri müdahale daveti olarak anlamak, derinindeki büyük korkuyu ifşa ediyor ve diğer yandan "ordu işini bilir" demekle, konjunktürel bir güveni haber veriyor; ikisi iç içedir.

O halde, haddini aşarak Genelkurmay Başkanı'nı karşılamaya çıkan Bulduk'un atılma zamanının geldiğine hükmedebiliriz. Buna bir taş ile iki kuş vurma dahi diyebiliriz.

İade-i hürmet hareketi var.

Güven Hastanesi'nin önünde bir Mercedes etrafında balyoz dansı yapılıyordu; içinde nöbette Tayyip Erdoğan yatıyordu. Güven Hastanesi'nde ise, Tayyip Bey'in tedavisinin ise başka bir adla yapıldığını tahmin edebiliyoruz; adı ne olursa olsun, Tayyip Erdoğan'a verilen ilaçların ve bu arada diyazemin, hipoglisemi[3] ile hiçbir ilgisi olmadığını öğrenebiliyoruz.

Sonra Genelkurmay Başkanı geldi, bütün engelleri aşarak, hakiki Tayyip Erdoğan'ı gördü; hasta henüz kafasını toplamaktan çok uzaktı. Paşa, bir sır gördüğüne inanıyordu ve bu güne kadar sır tutmaktadır.

Plütokrasi, hasta yöneticilere aşık olmaktadır.

Bülent Ecevit'in hasta olmadığı ortaya çıkmaktadır.

---

[3] Starvation or even mild degrees of hypoglycaemia can be responsible for attacks, in som patients.
W. Alwyn Lishman, *Organic Psychiatry*, op. cit., s. 216
Demek ki, varsa hipoglisemi, sara nöbeti tetikleyicisidir.
Diğer taraftan, Emine Erdoğan'ın o sabah, gecenin zor geçtiğini söyleyerek korumaları uyardığı kayıtlıdır, bunu ifşa eden de Gül idi; bundan, bir sara nöbeti beklentisini anlamak durumundayız.
Ayrıca Emine Erdoğan'ın Ömer Çelik'in varlığından rahatsız olduğu da ileri sürülüyor; önce kalp krizi ilan edilmesine rağmen, hasta Tayyip Bey'in yanına gitmek için altı buçuk saat beklemesini de, belki bu rahatsızlığa bağlayabiliriz.

Beşinci Bölüm

AGRESİVİTE VE KORKU

Şehvet düşkünü, ahlak düşkünü, kumar düşkünü idi; ırz düşmanı olduğu da tespit edilmiş durumdadır. Bu dahi sanatçı Dostoyevskiy'de, bu kişilik bozukluklarını, sara hastalığının yaptığını artık biliyoruz ve "mediko-politik" kitabımda göstermeye çalıştım, Dostoyevskiy, epileptik olduğu için dahiyane eserler yazmadı, sara'ya rağmen bunları yazabiliyordu, ikna edici olabildiğimi umuyorum. Sara tahribatının yol açtığı şizofren halleri ve herhalde çok kimlikli olması, muhtemelen, polifonik roman yazmasını kolaylaştırıyordu. Bu kadar çok kahramanı bu kadar mükemmel yazabilmesi, mutlaka, düşündürücüdür ve en fazla kurabileceğimiz bağ budur.

Dostoyevskiy'de sara'nın nedeni olmasa da, ne zaman başladığı hep araştırıldı; babasından nefret ettiği kabul görüyor ve öldüğü haberini aldığı zaman, ilk nöbeti yaşadığı iddia ediliyordu. Freud, Dostoyevskiy analizini, babasını öldürme isteğine bağlıyor, Freud'un Oidepus Hipotezi'ni biliyoruz. Bu ayrı; ancak Dostoyevskiy'nin babasının zalim olduğu ve çocuklarına zulüm ettiği kesindir. Zulmün zulme daveti mi, mujikleri tarafından çok zalimane bir biçimde öldürüldüğü kayıtlıdır ve aile, herhalde burjuvalaşmış "feodal" idi ve ölümün üstünü örttüler. Dostoyevskiy'nin babasını öldüren mujikler, takibata uğramadılar; ailenin hoşgörüsünün yüksek olduğunu anlıyoruz. Zalim baba, normal ölmüş sayıldı ve öyle gömüldü; herhalde romanesque telakki ediyoruz.

Bir diğer sara nedeni ise, korku ve tazyik altında kalması'dır. Dostoyevskiy, İkinci Alexander'a verdiği arızada, ilk nöbeti, kürek mahkumiyetinin ilk

yılında yaşadığını bildirmişti.[1] Hapishane yaşamının başlarında da, hapishane doktorunun rutin muayeneleri sırasında, düşme sonucu kaşında yaralar görüldüğü kayıtlıdır ve tabii bir de idam sahnesi var. Sara'nın muhtemel nedenlerine yaklaşıyoruz.

Demek zalim bir baba, korku, yüksek ölçüde kaygı, epilepsi'ye yol açabilmektedir.

Bu faktörlerin bir kısmını, epileptik kişiliğin çizgileri olarak görebiliyoruz.

Bu çizgileri tekraren özetlemek gereği duyuyorum, daha önce de aktarmıştım, iki adli tıp uzmanının yazılarına dayanıyorum.[2] Şuradan başlayabiliriz, "genel bir klinik spektruma sahip bir hastalık olan epilepsinin psikiyatrik yönü çok önemlidir". Güzel, şöyle devam ediyoruz: "Tüm hayat boyunca devam eden, tedavisi imkansız, ancak sürekli, muntazam ve yeterli dozdaki ilaç tedavisi ve yaşam tarzının ölçülü olması ile kontrol altına alınabilen, bütün katı tedavi ve sınırlamalara rağmen gene de zaman zaman nöbetlerin ortaya çıkması ile süregelen epilepsi hastalığında, bazı olgularda, yılların geçmesi ile çabuk kızma, kolay parlama, hadiseleri ters yorumlama, alınganlık, tolerans göstermeme, aşırı ve ölçüsüz dinsel ritüellere bağnazcasına bağlanma, aşırı ve frenlemeyen şehvet, lüzumsuz hızlı ve teferruatlı konuşma, zeka yıkımı, kaba donuk yüz ifadesi ile kendisini gösteren epilepsiye özgü kişilik yapısı oluşur." Güzel, bu tespitleri tekrarlıyorum, epilepsi'nin bir "nöbet" meselesi olmadığı ve çok zaman sürekli bir kişilik bozukluğu olduğu netlik kazanmalıdır; kolay parlama, hadiseleri ters yorumlama, aşırı ve ölçüsüz ritüellere körü körüne bağlanma, kaba ve donuk bakış, saralının bozuk kişilik çizgilerinin başında yer alıyorlar. Ve bunları, birisi profesör olmak üzere iki adli tıp uzmanı yazıyorlar; yerlidirler. Demek yerli yerimizdeyiz.

Bir de şunları haber veriyorlar: "Epileptiklerin de kişilik yapıları veya geçirmekte oldukları nöbetlerdeki konfüzyon halleri nedeniyle sık sık suç işledikleri görülmüştür. İşledikleri suçun başında adam öldürme, yaralama,

---

[1] "in the first year of his forced labor"
J. Catteau, *Dostoyevsky and the Process of Literary Creation*, Cambridge University Press, 1978-2005. s.1006.

[2] Dr. F. N. Cansunar, Dr. İ. Balcıoğlu, *Epilepsinin Ceza Ehliyeti Açısından Değerlendirilmesi* Yeni Sempozyum, 34 (3-4) : 75-78, 1996.

yangın çıkarma, hakaret, tehdit, ordudan firar, teşhircilik gelir." Cinsel suçları ve hırsızlığı da eklememiz yerindedir; çünkü aşırı ve frenlemeyen şehvet düşkünlüğü de kayıt ediliyor.

Burada "aşırı ve frenlenemeyen şehvet" tespitine şaşırıp şaşırmamada tereddüt halindeyim, çünkü Caligula'da, Julyus Sezar için, yaşadığı zamanlarda, rakiplerinin, "bütün kadınların kocası ve bütün kocaların karısı" dediklerini not etmiştim. Epileptik idi ve bir diğer "büyük" epileptik olan, Caligula, cinsi münasebet kataloguna, hem sodomize etmeyi hem de sodomize edilmeyi alıyordu, uygun düşmektedir. Burada bir de "ordudan firar" var.

Bir yerlere yaklaşıyorum, bir yerlere yaklaşıyorum.

Nazım Hikmet'ten aktarmış oluyorum.

Zalim Baba ve Ağlayan Oğul

Rüşen Çakır ve Fehmi Çalmuk'un yazdıkları "Recep Tayip Erdoğan" biyografisini[3] herhalde bugün bulmak mümkün değildir; Çakır ve Çalmuk'un da böyle bir kitap yazdıkları için artık pişmanlık duyduklarını düşünebiliyoruz. Kimsenin haberi olduğunu sanmıyorum ve Can Dündar'ın da , bu kitabı aramakla, bulamadığını var sayıyorum; yoksa, belge olmadan belgesel yazdığını inanmam zorunludur. Doğru, Can Dündar'ı ayırmamak adalete denk düşer, Aydın Doğan'ın hiçbir kulunun ve bunlara bu kitabın yazarlarından Ruşen Çakır'ı da katabiliriz, bu kitabı bilmek istediğini ve isteyeceğini ihtimal vermiyorum; o ölçüde yürekleri yoktur ve gazetecilikten çok uzaklaşmış haldeler. Kitap "Zalim Baba ve Ağlayan Oğul" üzerinedir.

Tayyip Erdoğan, yıllar sonra babasından söz ederken, "otoriteye saygılıydık" diyor ve hala saygılıdır; otorite'nin işaretlerinden hiç dışarı çıkmadığını söyleyebiliyorum. Milli Görüş'ten firarı, bir otoriteye saygı işidir ve Avrupa Birliği işinde, her zaman, sonunda otoritenin imzalarını atmıştır; Erdoğan'ın bir "otorite bağımlısı" olduğundan hiç kuşku duyamayız. Hastalığının tahribatı sonucunda, interiktal hallerdeki, bilinç kaybı zamanlarındaki, patlamaları bir kenara bırakıyorum; bunların çoğundan geri döndüğünü de biliyoruz. Türban'ın "siyasal simge" olduğunu ifşa veya "diyanete sorun, efendiler" çığlığı ya

[3] Ruşen Çakır- Fehmi Çalmuk, *Recep Tayip Erdoğan*, Metis, 2001.

da zina'ya ceza talepleri hep depersonalizasyon ve derealizasyon durumlarıdır. Satışlar dışında[4], otoriteye çok bağlıdır.

Zalim Baba, denizcilik işletmesinde çalışıyordu ve evde "Reis Kaptan" oluyordu; bu hali, kitapta, "Reis Kaptan çok otoriter bir adamdı, denizciliğin kendine has kurallarını evinde de yaşardı" sözleriyle anlatılıyor. Kaptan eve girer girmez otorite başlıyordu ve uymayanlara ve uyanlara da denizcilik kurallarına göre ceza dağıtılıyordu. Cezaları saymak istemiyorum.

Ağlayan Oğul, "oryantal despotizm" koşullarında yetişti; bildiği, şark usulü despotizmdir. Bunun keşfedilmesini önemli saymak durumundayız. Zulüm öğrenerek büyüdüğü kesindir ve kesinlikle sevgi'yi bilmeden yetişmiştir; çiftçinin perişan halini anlatmak isteyen çiftçiye, "lan, terbiyesizlik yapma" dedikten sonra tatminsiz bir şekilde "hadi anamı al git, buradan" dediğini biliyoruz. Bu, bir interiktal haldir ve yüksek agresivite semptomu ile derin bir sevgisizliği dışa vurmaktadır. Burada yetişme koşulları ile kronik saranın kişiliği üzerindeki tahribatı, birlikte, okuyoruz.

Bir nokta var, yazmadan geçemiyorum; Reis Kaptan, Küçük Tayyip'i, otoriteye tapmaya, ayakkabı öpmeye ve ağlamaya alıştırıyordu; "eğitiyordu" demek istiyorum. Bu eğitim bir ayindir.

◆◆◆

Ruşen Çakır-Fehmi Çalmuk

R. T. ERDOĞAN'IN AYAKKABI ÖPME EĞİTİMİ

"Reis Kaptan sinirli bir adamdı. Sinirlendiğinde evden kimse ona yaklaşamaz, irtibat kuramazdı. Ama onun Recep Tayyip'e karşı özel bir ilgisi vardı. Tenzile Hanım da bunu keşfetmişti. Evin babası sinirli olduğunda iş Recep Tayyip'e düşerdi. Hemen Reis Kaptan'ın yanına sokulurdu. O kollarına sığındığında Reis Kaptan'ın siniri kalmazdı. Recep Tayyip, babasını üzdüğünde inanılmaz bir şey yapardı: Reis Kaptan'ın ayakkabılarını öperdi. Bunu gören Reis Kaptan sakinleşir, gözlerinden yaşlar süzülür, bütün çocuklar da babalarıyla birlikte ağlardı."

[4] Londra'da Arapça yayınlanan Al Şark Al Awsat Gazetesi'ne verdiği demeçte, Necmettin Erbakan'ın söyledikleri arasında şunları da okuyoruz:
"Tayip, bu partiyi kendi başına kurmadı, aldığı emirlerle kurdu. Peki Erdoğan, niçin bu projenin kuklası olmayı kabul etti? Çünkü, makama, paraya ve liderliğe zaafı var."
www.aktifhaber.com. 30 Aralık 2007.



◆◆◆

Burada kaynaklarımız açısından bir tartışma açmamız zamanlı görünüyor, Çakır-Çalmuk kitabı, 2001 yılında yayınlanmıştı, herhalde kader belirleyen bir kitaptır; yalnız, bu kitaptan önce Leyla İpekçi'nin Erdoğan ile mülakatı var, önemli ifşaat, İpekçi'dedir.[5] Öyle olmakla birlikte, İpekçi mülakatını yayan, Çakır-Çalmuk biyografisi oldu; çok ilginç, babasının zulmünden, bizleri ve tüm dünyayı haberdar eden ise Erdoğan'ın kendisi idi ve Leyla İpekçi'nin karşısında ilginç olmaya çalıştığını anlıyoruz. Bir insan övüne övüne babasının ayakkabılarını öptüğünü ve sonra da ailece ağlama seanslarına başladıklarını anlatıyordu; kimse zorlamıyor veya işkence yapmıyor ve bunları anlatıyor, bundan, konuşmalarını her zaman kontrol edemediği tespiti bir yana, o zamanlar, hedefinin çok dar olduğunu çıkarıyoruz. İlginç olmak isteyen bir kimsedir.


Erdoğan'dan garip mimikler

Saklamaya çalıştığı ruhsal gerginliği yüzüne yansıyor...

AKP Genel Başkanı Tayyip Erdoğan'a bir haller oldu! Seçimlerden zaferle çıkması, arkadaşı Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanı olması bile onu sakinleştirmedi. Üstüste yaptığı iki konuşmada da, özenle saklamaya çalıştığı gergin ruh hali hareketlerine yansıdı. Eleştirilere cevaplarken yüzü adeta şekilden şekile girdi... ➤11'de

[5] Leyla İpekçi Röportajı, *Yeni Yüzyıl*, 8 Ocak 1995.

Bundan daha önemlisi şu olabilir; bu kitapla, Türk zenginlerinin görüş değiştirdiklerini düşünebiliyorum. Çünkü o tarihe kadar, plütokrasinin, Tayyip Erdoğan'a sempati duymadığını ve hatta karşı olduklarını biliyoruz, Rahmi Koç'un açıkça suçladığını hatırlıyoruz. Ancak bu kitap, Tayip Erdoğan'ın otoriteye çok bağlı, ayakkabı öperek büyümüş ve muhtemelen zalim babanın cezaları nedeniyle beyinsel rahatsızlıklar geçirmiş bir insan olduğunu ortaya çıkarıyordu. Bu ifşaat, kişilik ve kimlik sorunları olan ve İslamcı bir politikacı adayını ortaya çıkarıyordu; tekeliyet'in istediği tiptir. Bundan sonra kaderinin değiştiğini biliyoruz.

Aydın Doğan ve türü, Tayyip Erdoğan'ı, ayakkabı öptüğünü bildikleri için tuttular. Babasının ayakkabısını öpüyor ve sonra da aile boyu ağlıyorlardı; plütokrasinin, başbakanlıkta ve mümkünse Çankaya'da istediği kimlik işte budur.

Bu kitap, Tayip Erdoğan'ı değil, plütokrasiyi hedef almaktadır; sevgisiz ve talancı'dır. Küçük Tayip, oryantal zulüm ile yetişmişti ve plütokrasi, oryantal despotizm[6] arayışları içindeydi, işte bulduğu budur.

Tarihsel mantık, mantık'tır.

Cezalar mı, dövmek işkence etmek, ayakkabı öptürmek o kadar önemli görünmüyor; tabii, daha sonra Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök, İsrael ve Washington ve tüsiad tarafından başbakanlık makamına layık görülen bir kimsenin, babasının ayakkabısını öperek sükunet bulmasını küçümsemiyorum. Beterin beteri var; işte "Doğan Savaş" buradadır.

Şecaat mı anlatıyor, Tayip Bey'in sesinden, sahne şudur:"Alıyor beni tavana asıveriyor. Ancak ellerimden mi, koltuk altlarımdan mı bağlamış onu hatırlamıyorum. Orada 15-20 dakika kalmış olacağım ki dayım beni kurtarıyor." Herhalde tek değildir ve tek olsaydı anlatmasını bekleyemezdik. Bu bir terbiye'dir ve otoriteye itaat talimidir; Aydın Doğan'ın, arada nörotik enstabilite hariç, hiçbir itirazı olmadığını biliyoruz, istedikleri tipoloji önlerindedir.

Peki, Tayip Erdoğan, hala asılmış bir adam misli yürümüyor mu; her yürüyüşü, koltuklarından asılmış bir adamı canlandırmaktadır. Kollar, omuzlardan uzaktır ve Tayyip Erdoğan, "alıyor beni tavana asıveriyor" diyor, "continous

---

[6] Doğru mu, bundan hemen önce "başkanlık sistemi" arayış ve tartışması vardı. Bu tartışma işte bu zamanda ortadan kalkıyordu ve Ergun Özbudun'un anayasa taslağı, bir oryantal despotizm, elbisesidir.

present tense" var, eğer "alıyor" ve "asıyor" biçiminde söyleniyorsa, tekrar edildiğini anlıyoruz. "Ancak ellerinden mi koltuk koyluk atlarından mı bağlamış, onu hatırlamıyorum" diyor, Tayyip Bey'in sorusu var; şimdiki zamana ve omuzlarından asılı yürüyüşüne bakarsak, koltuk altlarından asılmıştır. Asılmış ve sonra çıkarılmıştır; artık idrak ediyoruz.

Erdoğan, asılmış bir adamdır.

Dostoyevskiy, asılmaktan kurtulmuştur. Dostoyevskiy de, pek çok saralı misli, dinsel ritüellere bağnazca bağlıdır; darağacında, "İsa ile buluşacağız" diyordu ve darağacı arkadaşı ateist idi, "bir parça toprakla" cevabını veriyordu; asılmamıştır. Böylece pek çok sevdiğimiz romanların doğduğunu biliyoruz. Seviniyoruz.

Ağlama Krizleri ve Doktordan Korku

Yalnızca, babasının tavana astığı zamanlar değil, sadece babasının ayakkabısını öptüğü ayinlerde değil, korktuğu ve büyük kaygı duyduğu zamanlarda da ağlamaktadır. Ağlamakta ve katılmaktadır; ancak teskin edici bir iğne ile kendisine gelebilmektedir. Kayıtlıdır ve fakat Aydın Doğan kulları, bazen bunlara "gazeteci-yazar" da diyorlar, bunları görmekten korkuyorlar.

Kant, gerçeğe bakma yürekliliğinden söz etmişti; sapare aude, ne yazık, Aydın Doğan kulları, gerçeğe bakma yüreklerini yitirmiş haldedir. Köle oldukları için, korku yüreklerini dağlamıştır, doğruya bakamıyorlar. Tersinden de söyleyebiliriz, yüreklerini yitirerek yüksek gelir elde edenlere, "Aydın Doğan Kulları" diyoruz. "Doğan Savaş" sürmektedir ve devam ediyoruz.

◆◆◆

AĞLAYIP KATILAN "KASIM PAŞALI"

Meclis'e büyük önem veren Erdoğan, listedeki yerinin kendisini Ankara'ya taşıyamayacağını anladığında, bu haberi kendisine ileten arkadaşının yanında gözyaşlarını serbest bırakacaktı. Haksızlığa uğradığını düşünen Erdoğan, hizmetten uzak kalacağını düşündüğü için, gözyaşlarını saklamadı. Doktorlar, lider ruhlu kişilerde yaşanan bu duruma, "yoğun duygusallık "adını veriyordu.* Erdoğan'ın durumunun da buna benzer olduğunu söyleyen bir partili, başkanı, doktora götürmeye ikna etti.

Halbuki Erdoğan'ın doktora gitmesine gerek yoktu. O, içinde bulunduğu durumu hazmedemiyor, tepkisini kimseye zarar vermemek için gözyaşlarıyla ortaya koyuyordu.

◆◆◆

Ancak Erdoğan'ın yakın çevresi kendisiyle aynı fikirde değildi. Erdoğan'ın sinirli ve tepkisel karakterini bilen yakın çevresi, başkanın duygusal yanını bildiğinden hemen doktor getirtti. Başkan, yakın çevresinin güvendiği bir isim olan doktorun telkinlerine kulak verdi. Doktor, ilk tedavisinin ardından, kasları gevşetmek için bir iğne yaptı. Erdoğan ise şimdi biraz daha rahattı.

* Artık epilepsinin tahribatı diyoruz. Kronik sara, kişilikte "disorder" yaratıp kalıcı yapıyor; öğrenmiş haldeyiz.
Barış Yarkadaş, *Hepsi Yaralar Sonuncusu Öldürür*, İstanbul, 2004. s. 50-51.

◆◆◆

Stabil olmayan kişiliği var, büyük kaygılar, sara nöbetini tetiklemektedir; ağlıyor ve katılıyor. Fakat doktordan çok korkuyor; her doktorun, saralı olduğunu tespit edeceğini biliyor; Erbakan'ın, kendisini, listede, milletvekili seçilmesi imkansız bir yere koyduğunu duyunca, "başkan", herkesin önünde ağlamaya başlıyor ve kasıldığını ve katıldığını tahmin edebiliyoruz. Doktoru reddediyor ve ancak "yakın çevresinin güvendiği bir isim olan" bir doktor bulununca, kabul ediyor. Muhtemelen tarikattan bu doktorun, sedadif bir enjeksiyon yapmış olduğuna kesin gözüyle bakabiliyoruz. Yıllar sonra, Güven'de de, adını ve kendisini benim bildiğim bir doktor[7], "hipoglisemi deriz" dedi, teskin edici ve uyutucu iğne yaptılar.

Bu, Tayip Erdoğan'ın, kendisine kamu görevi kapılarını kapatan bir hastalığı olduğunu bildiğinin ve bilindiğinin ilk kaydıdır ve 1991 yılındadır. Bundan sonra, her nöbette ve her interiktal halde, doktordan kaçmış ve bunun

[7] Refah çizgisinden idi, daha önce milletvekili olmuştu; akp'yi İsrael yanlısı gördüğü için, akp'ye katılmadı. Güven'e gelmiş ve panik içindeki Gül ve diğerlerine, "hipoglisemi, deriz" diyen ve iki dosya tutulmasını sağlayan bu doktordur. Asistanlığı sırasında, İstanbul'da bir hastanede Behice Boran'a da bakmıştı, "çok mert hanım'dı" diyordu ve çok iyi baktığını biliyorum. Beğenmediği Tayyip Erdoğan için yaptıklarını da mertlik gereği saydığından hiç kuşku duymuyorum. Sevdiğim ve diyebilirim, bir "dostum" olduğu için de, adını ve ihtisas alanını saklı tutuyorum.

için türlü sahne düzenleri tertip edilmiştir. Aydın Doğan kulları, bu mizansen oyunlarına inandırıcılık kazandırabilmek için pek çok çalıştılar; çok "teşne" oldular.

Böyle birisine "Kasım Paşalı" dahi dediler.

Tarihimizin en büyük gazetecilik skandalı ile karşı karşıyayız.

Artık sahte para basan kalpazanlara daha çok saygı duyabiliyorum.

İkide bir ağlamasının üstünü örtebilmek için "Kasım Paşalı" saydılar.





TAYYİP ERDOĞAN'IN KÜFÜR TALİMİ

Tayyip Bey'in küfür hocası, daha doğrusu hocalarından birisi "Müşerref Abla" idi ve küçük Tayyip'in küfürlerini çok seviyordu; Tayyip Erdoğan, "ben küfrettikçe, onun hoşuna gidiyor, o da benim popoma vuruyor," diyordu. Ama daha sonra zalim baba geliyordu; artık tavanda ve koltuklarından asılıdır.

◆◆◆

KÜÇÜK TAYYİP'İN KÜFÜR DERSLERİ

"Hava kararmadan önce eve girmek zorundaydık. Bizim evin karşısında Müşerref Abla dediğimiz bir komşumuz vardı. Ben beş-altı yaşındaydım. Çocuğum ya, küfür ediyorum, ona. Beni almış karşısına. Ben küfrettikçe onun hoşuna gidiyor, o da benim popoma vuruyor. O vuruyor, ben küfrediyorum. Babam gelince hemen şikayet etmiş beni. Bunlardan haberim yoktu, tabii. Babam içeri giriyor.."

◆◆◆

Anlatan Tayyip Erdoğan ve yazan sabetayizm konusunda yazılarından bildiğimiz, Leyla İpekçi'dir; demek, Müşerref Abla, hem küfür egzersizi yaptırıyor hem de ihbar ediyor, buradan, Müşerref'in de pek "Kasım Paşalı" olmadığını çıkarıyoruz.

Tayyipcik, "babam içeri giriyor.." yollu hatırlıyor; bu, Tayyipcik'in, kendisini, koltuk altlarından tavana asılı bulması demektir. O günden bu güne, hep koltuklarından asılı türünden yürüdüğünü biliyoruz.

Epilepsiye dönünce, bu hastaların birçoğunda, bilinçler ve kimlikler üst üstedir ve üsteki bilincin kaybı da, hastalığın tahribatı ve yol açtığı kişilik bozukluğuna göre sık sık realize olabilmektedir. Bu durumdaki, alttaki bilinç ve kimliğin üste çıktığını görüyoruz. O zaman küfürler dökülmektedir.

Yargı İçine S.çmış

Üst üste iki bilinç veya kimlik, ikiden fazla da olabilir, kimlikleri dupleks ve hatta tripleks görebiliyoruz ve bunları, epilepsi etüdünden çıkarıyoruz. Ne demek, bir kimlik vardır ya da bir kişilik biliyoruz; burada "içine" sözcüğünü, hep "sı..rım" veya "sı.t.ğım" kelimeleri izlemektedir. "Sızmış" sözcüğü, başka bir kişiliğin dilidir; bir epilepsi hastasında bunun katı ayrıdır ve öte yandan, Tayip Erdoğan'ın "zemin kat" dili, sı.mak'lıdır ve burada "sızmış" sözcüğüne yer olmadığı kesindir. Zemin kat dilinde, esas olan "içine" sı.. ak'tır ve "sızmak", muhtemelen, üçüncü katta konuşuluyor ve artık biliyoruz, Tayyip Erdoğan, daha iyi tarif edecek olursak asılmış yürüyüşlü Erdoğan, sık sık düşmektedir. Burada gösterebildiğimi umuyorum, çok sık düşüyor; düşme, bilinç'ten düşmedir ve sık sık bilincini kaybediyor, diyebiliyoruz. Nereye, zaman zaman üçüncü kattan düşüyor, zemin kattadır ve orada "sı.. ak" fiili var.

Düşmesi hep sıkıştığı zamanlardadır[8*], yargılanma korkusunun da Erdoğan'ı hiç bırakmadığını biliyoruz. İşte bu sırada, "sızmak" eylemi, "sı..ak" eylemine dönmektedir ve sızmış yerine "sı..ış" dediği anlaşılıyor, bunun dil

---

[8] 1991 seçimlerinde, listedeki yerini beğenmeyen Tayip Erdoğan'ın katıla katıla ağladığını ve iğne ile kendisine gelebildiğini, yanında olan gazeteci Barış Yarkadaş'a dayanarak göstermiştim. Yine de kazanmış, ancak, tercih oylarıyla kaybetmişti. Bu durumu, o zamanki danışmanı Mehmet Metiner, "Tayip Erdoğan, Mustafa Baş'ın tercih oylarıyla önüne geçip seçildiğini öğrendiğinde –yanında olduğum için biliyorum – sinirinden düşüp bayılmıştı" şeklinde anlatıyor. Nöbet, hep korkudan, üzüntüden ve büyük kaygıdan dolayı başlıyor ve hep başlıyor.
Ergün Poyraz, *Musa'nın Çocukları*, op. cit., s. 26.



BAŞBAKAN Tayyip Erdoğan, Kanal D'de önceki gece konuğu olduğu Uğur Dündar'la yaptığı söyleşide, Bekir Coşkun'un "Gül benim cumhurbaşkanım değildir" sözlerine şöyle cevap verdi: "Bunu diyenler TC vatandaşlığından çıkmalı. Cumhurbaşkanı kim olursa olsun hepimizin cumhurbaşkanı. Senin değilse çık vatandaşlıktan, git kimi seçersen seç. Buranın vatandaşısın, cumhurbaşkanı senin cumhurbaşkanın, başbakan senin başbakanın..."

sürçmesi ile bir ilgisini kuramayız, "sızmak" ile "sı..ak" eylemlerinin, hiçbir mantık ve anlam yakınlığı yoktur; bu nedenle, dil sürçmesi diyemeyiz.

Aynı şekilde "Abdullah Öcalan" için "sayın" demesini de bir dil kayması olarak kabul etmek imkansız görünmektedir; Moğolca'dan aldığımız,[9] "sayın" sözcüğünde bir "otorite" tonu yüklüdür. Bu nedenle, Erdoğan'ın bu konuşmayı yaparken yine bir interiktal halde olduğunu, tam bir "depersonalizasyon" durumu yaşadığını düşünebiliyoruz. Bu sırada, Tayip Erdoğan, tamamen, Zalim Baba'nın tavana astığı veya Müşerref Ablası'nın küfür talimi yaptırdığı kimsedir; depersonalizasyon halindeki kişilik için Öcalan, bir otorite taşıyordu ve bu nedenle Erdoğan, Öcalan'a "sayın" diyordu. Demek ki o zaman konuşan

[9] Saygı ifade eden sözcükler, hep egemenlik ve otorite yüklüdürler, "aga" ve "han" sözcüklerini, İrani'ler yine Moğol egemenliği sırasında öğrendiler, "aga-i mahmutnejat", Mahmutnejat Beyefendi" anlamındadır. "Han" sözcüğü de Moğollar'a aittir, "Hanım", Farisi'de, "benim Han" manasında olmakla birlikte, bildiğimiz "hanım" karşılığı kullanılıyor. Eski Farisi'de, doğrudan doğruya "hanım"kullanıyor; Süleymaniye'de konuşulan Sorani'de, "hanım" hala Han'dır. Demek, Moğollar, İlhanlılar döneminde, hükmettikler için, "aga" ve "hanım" sözlerine alıştırdılar; biz de İran'dan ithal ettik. Kendi sözcüklerimizi, "beg" ve "hatun" uzun yüzyıllar ihmal ettik.

asla "Başvekaletteki Zat" değildi, kişiliğinin başka bir katındaydı, bu dili duyuyoruz.

Aynı şekilde, bir "şehit" için "kelle" demeyi de dil sürçmesi sayamayız; hem mantık ve hem anlam açısından "kelle" ile "şehit" arasında hiçbir yakınlık bulunmamaktadır. "Kelle" halk arasında "baş" karşılığıdır; Tayyip Erdoğan'ın kimliğinde İslam için mücadele edenlerin dışında "şehit" olmadığını hep biliyoruz,[10] çünkü Müslümanlık, "ülke" ve "ülke savunması" kavramlarından yoksun durumdadır. Bu nedenle Erdoğan'ın bazı kişilik katlarında, "şehit" kavram ve sözcüğü yer almıyor, burada bir netlik var.



Şehitlere 'kelle' dil sürçmesi sayılamaz

Erdoğan için gerekçeli karar

BAŞBAKAN Recep Tayyip Erdoğan'ı 2000 yılında Avustralya SBS Radyosuna verdiği demeçte terörist başı Abdullah Öcalan'a 'sayın', şehit askerlere hitaben ise 'kelle' dediği iddiasıyla 3 Ykr tazminat ödemeye mahkûm eden hakim, gerekçeli kararında bu sözcüklerin dil sürçmesi sayılamayacağını belirtti. Hakim kararda şunları yazdı:

"Bu konuşmada "kelleler" olarak tabir idilen insanlar bu vatan için ölen şehitlerimizdir. Şehitlik manevi açıdan kutsaldır. Korunması gereken değerlerin başında gelir. Şehitlik bu toplum için bu kadar önem arz ederken toplumu yönetme iddiasıyla ortaya çıkan insanların bu vatanın şehitlerinden "kelle" olarak bahsetmesi toplumda büyük infiale yol açtığı anlaşılmaktadır. Bir siyasetçinin ülkemizin şehitlerinden bahsederken daha itinalı konuşması gerekirken ve aynı konuşma bütünü içinde terörist başı Abdullah Öcalan'dan bahsederken sürekli "Sayın Abdullah Öcalan" derken Türkiye Cumhuriyeti'nin devamı için can veren ve artık Türk halkından sadece saygı bekleyen vatan şehitleri için toplum içinde hakaret içeren bir söz olarak nitelenen "kelle" tabirinin kullanılması dil sürçmesi olarak kabul edilemez. Şehit yakınlarının devlet ve devlet adamlarından tek beklentisi şehitlerine saygı gösterilmesidir. Şehit yakınları ölen evlatlarına "kelle" denmesinden ötürü manevi olarak çökr, ağır bir bunalıma girer. Bu hayatın olağan akışına uygundur." ■ İSTANBUL

◆◆◆

KELLE

Bu sözcük,* Farsça'dır.

Kaşgarlı'da**, bu sözcük bulunmamaktadır.

Devellioğlu*** da Farsça olduğunu teyid ediyor ve , "baş", kafa, baş gibi yuvarlak şey, diyor.

Kanar,**** "kelle" karşılığında, İran'da, "kella", ser, "dane", parça, "aded" ve saire anlamlarını yazıyor.

◆◆◆

[10] Aynı şekilde, Kürtler de, bu son kalkışmada ölen Kürtler için, "şehidin namırın", denmesine karşılık, "şehitler ölmez", ölen askerlere "şehit" dememek esastır. Çünkü "şehit" denmesi için, ölümün, vatan uğruna olması elzemdir. İslam'da "ülke" ve aynı anlamda "vatan" kavramı olmadığı için, Kürtler'in ölen askerlere "şehit" dememesi gibi, ölen askere "şehit" demeyi akıl edememektedir.

Argo'nun formasyon kaynaklarının çok çeşitli olduğunu, başka çalışmalarımda, not ettiğimi hatırlıyorum: Farisi, bizde hem yüksek kültür hem de argo'ya kaynaklık ediyor.

◆◆◆

Aktunç'un argo, sözlüğünde*****, "kelle" sözcüğünün Farsça olduğu kaydedildikten sonra, "salak", kafası çalışmayan kimse, "çok sarhoş kimse", erkeklik organının başı, karşılıkları veriliyor.

---

* A. Dilberipur, *Türkçe-Farsça Ortak Kelimeler Sözlüğü*, Ankara, 1995. s. 98.
** *Divanü Lugat-it-Türk Dizini* –"Endeks", Cilt IV.
*** Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, s. 605.
**** Dr. Mehmet Kanar, *Büyük Türkçe-Farsça Sözlük*, Tahran, 246.
***** H. Aktunç, *Türkçenin Büyük Argo Sözlüğü*, İstanbul, s. 174.

◆◆◆

Tayyip Erdoğan'ın bu konuşma sırasında bir epileptik krizde olduğundan kuşku duyamayız, ancak hangi ölçüde, bunu bilemiyoruz. Bu nedenle de, telaffuz ettiği "kelle" sözcüğünün kaynağı konusunda bir fikir ileri sürmemiz doğru olmaz; sadece çok kaba ve küfürlü konuştuğunu biliyoruz. Kendisine derdini anlatmak isteyen bir çiftçi-yurttaşa "lan" dediğini hep biliyoruz; televizyon programında da, "sı..ış" diyebiliyor, bu nedenle, "kelle" sözcüğünün, argo'da, "çok sarhoş kimse" ve erkeklik organının başı karşılığında da kullanıldığını not etmekle yetiniyoruz.

Öyle anlıyoruz, Erdoğan, "kelle" sözcüğünü, dil sürçmesi olarak savunmuştur ve mahkeme'nin, bunu, dil sürçmesi kabul etmediği ise hep malumumuzdur. Diğer yandan, davaya bakan Yargıç'ın, epilepsi hakkında bilgisi olmaması doğaldır; fakat alınan karar, epilepsi tıbbına da uygun düşmektedir. Erdoğan'ın bu konuşmayı yaptığı sırada, depersonalizasyon ve derealizasyon halinde olduğunu, yeri ve kendisini pek idrak edemediğini söyleyebiliyoruz ve şimdi, buradayız. Başka türlü olabilir mi; bu ülkede insanlar, Öcalan'a "sayın" dedikleri için mahkum oluyorlar ve "kelle", çok zaman, bir küfür değerindedir. Sin kaf, yerine "kelle" ile cümle yapıldığı bir ülkedeyiz.

Washington'da İfşaat : "Saralı Erdoğan"

Kendisi dahil herkes, "Milliyet'in Washington temsilcisi" diyordu ve ben ise, "Washington'un Milliyet temsilcisi" olduğunda ısrar ediyordum ve birden, Milliyet'ten ve bu ara, cnn'deki görevinden ayrılıverdi, Yasemin Congar'dan söz ediyorum. Üstelik, sadece işinden değil, Aydın Doğan'dan da kopuyordu; içerde, önemli bir iş teklif edilmedi; bu kadar hizmet eden birisi için geleneklere aykırıdır. Şimdi bir "matbuat macerası" içindedir; içine sızmış da diyebiliriz.

Yasemin Congar'ın, daha sonra, "ben bu haberi gönderdim ve Milliyet yayınlamadı" dediği de, ileri sürüldü; haber, Tayyip Erdoğan'ın sara hastalığı üzerinedir. Washington'da, Brookings Institute'da, Fethullah Gülen'in Zaman Gazetesi'nin Ankara Temsilcisi, birden bire, Erdoğan'ın beyninde ur olduğunu ve bunun da epilepsi sendromlarına yol açtığını ifşa ediyordu. İfşaat herkesin içinde yapılmıştı, 12 Nisan 2007 tarihindedir ve 19 Haziran 2007 tarihinde, Haber-Türk'te, Murat Ongun, o oturumda olan Mehmet Ali Bayar'a, Erdoğan'ın "beyninde bir ur var, meydana gelen epilepsiye, beynindeki bu ur yol açıyor" açıklamasını duyup duymadığını soruyordu. Bayar, cevabına "bu söylemler herkese açık bir toplantıda ve herkesin önünde yapıldı" sözleriyle başlıyordu ve hayrete düşmüş ve şaşırmıştı, bunları da söylüyordu. Söyledikleri, Gülen'in demarşı'nın kesinlikle teyidi anlamındadır.

Üç nokta var; Aydın Doğan'ın haber ağı, açık bir toplantıdan haberdar olamamıştı, inanmamız zordur ve daha da önemlisi, Güler Kömürcü'nün yazısı, 19 Haziran 2007 tarihinde idi ve arkasından Habertürk'ün, Bayar ve Kömürcü'yü birlikte konuşturmasından sonra da haberdar olamadı; hiç olmadığından eminiz. Bundan bu tür haberleri sevmediği sonucunu çıkarıyoruz. Öte yandan Aydın Doğan aksırırsa, kullarının nezle olduklarını biliyoruz; bütün kulları, bu haberden nefret ettiler ve kulaklarını bir daha ve sağlamca tıkadılar. Bozuk bir Türkçe ile, böylece, yine bir skandal'a, "imza attılar", çöküş dönemleri, skandallar ile doludurlar.

Devam etmeden önce bir ipucu verimli olabilir, Aydın Doğan, Tayip Erdoğan'ı Çankaya'ya çıkarmak istiyordu ve Fethullah Gülen ise bunu asla istemiyordu. Bu savaş, cumhurbaşkanlığı seçimlerinde, bir "epilepsi savaşı" şekline dönüşüyordu, buradayız.

İki, Zaman'ın temsilcisi, bir de "başbakanın sarası olduğunu söyleyenler yanılıyordu" demektedir ki, beni kast ettiğinde şüphe yoktur. Çünkü "Caligula" kitabını yayınlamadan hemen önce, "ben bir kitap yayınlayacağım ve Erdoğan aday olamayacak" diyordum. Caligula, epileptik idi ve kitap, "düşme hastalığı" üzerine gelişiyordu. Tayyip Erdoğan, eşi Emine Erdoğan ile Aydın Doğan'ın bütün baskılarına rağmen aday olamadı; biliyoruz.

Neden, "Caligula" ya da "Gülen" ifşaatı nedeniyle mi; üçüncü nokta olarak bunu alabiliriz. Fethullah Gülen, Tayyip Bey'in Çankaya'da olmasının bütün kazanımları, tehlikeye sokacağını düşünüyordu, yaptıkları karşı-devrim ise, öyle biliniyor, karşı-devrim bir "devrim" doğurabilirdi, korkuyordu; ama yine de, Erdoğan'ın adaylığını, sözle ve baskıyla önlemeye çalıştıysa da başarılı olamadı. Karşısında, daha çok, Emine Gülbaran Erdoğan ve Aydın Doğan çıktılar; bu nedenle, Gülen'in tehdit etmeye mecbur kaldığını görüyoruz. Diğer taraftan, şimdi anlıyoruz, Abdullah Gül'ün, İsrael ve Gülen Tarikatı'nın işaretlerine, daha çok itaat edeceği anlaşılıyordu ve daha çok destekleyebilirdi; Erdoğan'ın



10 SALI, 19 HAZİRAN 2007

GÜLER KÖMÜRCÜ

Ara Renkler

guler.komurcu@aksam.com.tr

guler.komurcu@superonline.com.tr

Bir başka korkunç senaryo daha...

Tarih; 12 Nisan 2007.

Yer; Washington- BROOKINGS Enstitü.

Panelin konusu:Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı seçimlerine dair ihtimal hesapları tartışılıyor.

Panelin yöneticisi; Emekli, ABD Ankara Büyükelçisi Mark R. PARRIS.

Panelistler; Mehmet Ali BAYAR (Davetiyede Bayar'ın unvanı Demirel'in danışmanı olarak yazılmış). Prof.Hasan Bülent KAHRAMAN (Sabancı Üniversitesi'nden) ve de Kerim BALCI konuşmacı; ZAMAN Gazetesi Ankara Büro Şefi).

Konuşmacılar sunumlarını yapmaya başlıyorlar. Erdoğan'ın Cumhurbaşkanlığı şansı, yol haritaları tartışılıyor. Konuşma sırası kamuoyunda Sayın Fethullah Gülen'in yayın organı olarak bilinen ZAMAN'ın Ankara Büro Şefi **Kerim BALCI**'ya geliyor. BALCI'nın söylediklerini duyunca tüm salon duydukları karşısında adeta **'buz'** kesiliyor. **Bakın Kerim BALCI ne diyor; 'Erdoğan hakkında bir bilgi ulaştı, kaynağım AKP içinden bir isim, ayrıca Erdoğan'ın özel doktorundan da aynı bilgiyi aldım. Öğrendiğimize göre Sayın Erdoğan'ın beyninin sağ lobunda bir tümör var ve bu tümör hızla büyümemekle birlikte, epilepsi sendromlarına da neden olabiliyor...'**

Kerim Balcı'nın bu şok konuşmasını, Sayın Mehmet Ali BAYAR kesip soruyor; **'Siz bu bilgileri kişisel kaynaklarınız aracılığıyla mı edindiniz?'**

Zaman Gazetesi Ankara Büro Şefi Balcı devam ediyor; **'Doktorları, Erdoğan'a derhal ameliyat olmasını öneriyorlar ancak Başbakan ameliyat ve ayağa kalkma-iyileşme sürecinin en az 20 gün süre alması söz konusu olduğu için, 20 gün hastanede kalmasının politik manzara gereği kabul edilemeyeceğini belirterek ameliyat olmaya yanaşmıyor... Başbakan'ın sarası olduğunu söyleyenler yanılıyorlar. Erdoğan'ın beyninde tümör var ve kritik bir tümör değil ama bu tümör epilepsi sendromlarına da neden olabilir. Başbakan Erdoğan sağlık sorunu.....'** Balcı iddiaları aktarmaya devam ediyor.

adaylığını önlemeye çalışmaktan vazgeçmedi ve sonunda "epilepsi" ifşaatı ile tehdit etti. Ur'u ileri sürdü, epilepsi'yi elinde tuttu; Erdoğan, Aydın Doğan'ın, Erdoğan'ın epilepsi hastalığı ile ilgili bütün falsifikasyonlarına rağmen,[11] aday olma cesaretini gösteremedi; Aydın Doğan, kaybetti ve Erdoğan yerinde kaldı; bilanço budur.

Fethullah Gülen cenahının yaptığı, yalnızca "Saralı Erdoğan" görüşünü teyid etmek olmuştur. Amerika Birleşik Devletleri'nde, Baltimore'da, John Hopkins Üniversitesi hastanesinde var olduğu ileri sürülen rapora dayanmış olmaları ihtimali var; en azından bunu düşündürmektedir. Kaldı ki Washington'da yapılan bu ifşaatın, Washington'daki yetkililerden habersiz ve bağımsız olarak yapıldığını mütalaa etmemiz de zor görünüyor. Bu, oyunun kurallarına aykırıdır ve ayrıca değerlendirmelerde ortaklık ortadadır.

Gülen, kazılan yoldan yürümek zorunda kaldı, arkamızdadır.

Şimdi elimizde kalan, "Saralı" Erdoğan'dır.

Bununla birlikte artık, elimizde çok kalacağını sanmıyorum.

Bir kitap Çankaya yolunu kapattı ve bir diğer kitap, indirmek durumundadır.

Şimdi, devrimci-yol'un, artık terk ettiği dili ile "tek yol kitap'tır" diyoruz.

İndirmek için "kitap" var.

[11] Tabii, bir de üniversite mezunu olmak şartı var ve ben, aday olmadan önce, diplomanın gösterilmesinin gerekli olduğunda da ısrarlı oldum. Aydın Doğan matbuatı, bu konuda da, dilsiz ve sağır kaldı. Şimdi, güvenirliğini tümden yitirmiş bir durumdadır.

Altıncı Bölüm

AYDIN DOĞAN

Ergün Poyraz'ın günahı ne olabilir; kendi halinde çalışkan bir yazarımız olarak biliyoruz. Seçimlerden hemen önce, "Musa'nın Çocukları" ile bir diziye başladı; çok hızlı yazıyordu ve baskı üzerine baskı yapıyordu, arka arkaya kitaplar çıkardığını hatırlıyoruz. Başta Tayyip Erdoğan, akist reislerinin soy kütüğünü açıklıyordu, çoğu İbrani asıllı göründüler. İnandırıcı mı, doğrusu, nüfus kütükleri hakkında da bilgi sahibi olması çok şaşırtıcıdır; bu arada, Emine Gülbaran Erdoğan'ın, büyük ninesinin adının "Nili" olduğuna da işaret etti ki, eğer doğruysa, benim açımdan, bütünü inandırıcıdır.

Siirt'den söz ediyoruz, Cumhuriyet tarihinde, otuzlu yıllarda, Milliyet Gazetesi baş yazarı Mahmut'un soy adı "Siirt" idi ve daha sonra "Mahmut Soydan" oldu. Hangi "soydan", pek üzerinde durmuyorum; Siirt'te, memur olarak gidenler hariç, pek Türk olmadı, Arap asıllılar, İbraniler ve Kürtler vardı, "Nili" İbraniyet çağrıştırıyordu; çağrıştırmaktan ötedir.

Daha önceleri "gül" ve "baran" üzerinde durmuştum, ikincisi, New York'ta çoktur, Rusya'dan göçen Yahudiler taşıyorlar ve bize de, üç vilayetin Ruslar tarafından işgali yıllarında, buralara ve bu arada Kars'a yerleştirilen Rus-Yahudiler tarafından getirilmiş olması ihtimal dahilindedir. "Nili" ise, iki ayrı anlam taşıyor;[1] bizde, doğrudan doğruya "Nil" veya "Nili" olarak

1 "Nili", Nil, Nili, Nilüfer
"Nili", Sönmez
Y. Küçük, *İsimlerin İbranileştirilmesi*, İstanbul, 2006, s. 145.

taşınmasının yanında, "sönmez"[2] olarak da kullanıldığını tahmin ediyoruz.

Peki, Emin Çölaşan'ın ne özelliği var, Emin'de hep, "mahallenin kabadayı oğlanı" çizgisi de buluyorum, kurallara uyar, ancak, bu çizgiden de, fırsatını bekleyerek, vazgeçememektedir. Emin Çölaşan, Ergün Poyraz'ın bu kitaplarından söz etmenin ne anlama geldiğini bilecek deneyimdedir; İbraniyet tartışmalarına hiç sempati duymamasına karşın, Poyraz'ın kitaplarından birkaç kez söz ettiğini hatırlıyoruz.[3] Herhalde, Emin-çizgisinden ayrılamamıştır; bu noktayı not etmek durumundayım.

◆◆◆

---

[2] Birinci Dünya Savaşı sırasında, Osmanlılara karşı, silahlı-casusluk ve ihtilal örgütü, İngilizce transliterasyonu ile, İbrani, "Netzach Israel lo Ishakare" cümleciğinin acronym'idir, "Nili" ve "İsrael edebiyete kadar yaşayacaktır" veya, " İsrael'in sonsuzluğu sönmeyecektir" şeklinde anlayabiliriz. "İsrael Sönmez" de diyebiliriz, bizde de "sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak" var.

Nili üyeleri, Cemal Paşa'nın güvenini kazandılar ve 1915 yılında, çok büyük ve başarılı casusluk yaptılar; Çanakkale'de bize karşı savaşan Siyon Katır Birliği'nin oluşumunda katkıları büyüktür.

"And so Nili became the name of the espionage group, adding a new word to the Hebrew language and a name by which many girls in Israel are called today."

Anita Engle, *The Nili Spies*, London, 1959. s. 99.

Böylece, İbrani diline yeni bir sözcük, "Nili", kazandırılmış ve kızlar için yeni bir isim bulunmuş oldu. 1916 yılında, adını bütün Yahudi dünyasına duyurdu, "kahraman" sayıldı ve hep isim oldu.

Ergün Poyraz'ın yazdıklarına gelince, Emine Erdoğan'ın babası için, "Yahudi kökenli Cemal Gülbaran" demektedir. Cemal'in dedesini Süleyman ve Süleyman'ın eşini de "Nili" olarak kayıt ediyor; verdiği bilgilerden, nüfus kütüklerine dayandığını çıkarabiliyoruz. Nili'nin baba adı "İsmail" ve anne adı da "Nasra" ki, her iki ad da, birincisi, "Şmael" , Yahudilik'te var.

Ergün Poyraz, *Musa'nın Çocukları*, op. cit., s. 43.

Bu yazılanlara, Ergün Poyraz'ın, bir başka nedenle, tutuklanması dışında bir tekzip gelmediğini biliyoruz. Diğer taraftan, "Nili" adının, Nili Casusluk örgütünün kuruluşundan önce olduğunu anlıyoruz. Dolayısıyla bazı tutarsızlıklar olmakla birlikte, İbraniyet iddiası inandırıcı görünmektedir.

Bu arada, "Nili" adı, F. Gülen taraftarlarınca, Genelkurmay Başkanı olmasının arefesinde, Yaşar Paşa'nın dedelerinden birisine de bağlandı, Paşa'nın soyundan birisinin, bu örgüt mensubu olduğu ileri sürüldü. Ben, kütüphanemdeki kaynaklarda, böyle bir bilginin olmadığını yazdım, üzerinde durmadılar.

[3] Emin Çölaşan, Aydın Doğan'ın, yazılı ve sözlü çiftliğinde, Yalçın Küçük adına ambargo koyduğunu duymasa da hissetmiştir; Caligula'dan da söz etmekten geri kalmadığını kaydetmem gerekiyor. Güngör Uras ve Melih Aşık, diğer iki, sansür-dinlemeyen isimdiler. Bunları yazarken, sevinç duyuyorum.

MATBUAT VE ÇİFTLİK AĞASI VE TERBİYE

◆◆◆

"Eeee, makaslanır. Ertuğrul'un hakkıdır, makaslamak."

"Ama şu akp dönemine kadar hiç böyle şey olmamıştı. Gazetelerde birileri her gün Rauf Denktaş'a bindiriyor, Belçika'dan yazan biri, Cumhuriyet rejimiyle, Atatürk'le alay ediyor ama ona dokunan yok. Onlar aynen giriyor, makaslanan tek yazar benim."

"Ben o yazıları okumam. Ben gazetelerimde çıkan çoğu yazıları okumam. Onun için ne yazdıklarını bilmiyorum.

"Hatırlıyor musunuz, Hürriyet'i aldığınız zaman bize topluca bir konuşma yapmıştınız. 'Ben Atatürkçü, milliyetçi adamım' demiştiniz. Şimdi sizin o ilkelerinizi gazetede birisi sürekli çiğniyor."

"Bak ben sana bir şey daha söyleyeyim. Geçenlerde topalın dergisinden alıntı yaptın köşende. Ben buna izin vermem."

"Topal kim?"

"Doğu Perinçek."

"Evet, gayet normal bir alıntı idi. Alıntı her yerden yapılır."

◆◆◆

Emin Çölaşan, *Kovulduk Ey Halkım Unutma Bizi*, Bilgi Yayınevi, 2007, s. 34-35. İlk konuşan, AD ve ikincisi Emin Çölaşan.

◆◆◆

AÇLIĞI VE HAYALLERİ

Sirkeci'de taksitle beyaz eşya sattığı günler, çok yakındadır. Bir "İç Savaş" döneminde ve "Primitif Akümülasyon" şemasıyla, Abdi İpekçi'nin öldürüldüğü tarihten bugüne, en fazla otuz yıl sayabiliyoruz, ülkenin üçüncü veya dördüncü büyük zengini oldu. Bu kısa denilebilecek zaman aralığında, iç savaş'ta ve ilkel akümülasyon şeması ile Türkiye, hem yoksulunu artırmış hem de dolar-milyarderleri sayısı açısından, dünyada, ilk beşe girmişti. Aydın Doğan, Türkiye'de dolar-milyarderleri listesinin başındadır.

Nasıl oldu, burada bu soruyu ele almıyorum;[4] şu kadarını not edebilirim, Rahmi Koç, yakın bir zamanda, Doğan'ın Milliyet'i alışı sırasında,"büyük eniştem" dediği İnan Kıraç'ın, Doğan'a yardım ettiğini ifşa etmişti; bir iş birliği var ve hep olduğunu ve hep devam ettiğini düşünebiliriz. Güzel, ancak Milliyet neden Aydın Doğan'a verilmiş, ben aldığını değil verildiğini düşünme eğilimindeyim ve bir kez satıldığı halde, bir hükümetin devrilmesi pahasına, bu satış neden bozulmuştur, ilerde bu büyük muamma'yı da çözebilmeyi umut ediyoruz. Şimdi şunu not edebiliyorum, Milliyet, Aydın Doğan'ın zenginliği yolculuğunda büyük kapı olmuştur. "Açıl susam, açıl" dememiz yerindedir; burada bırakıyoruz.

Hırsına engel tanımıyordu; zenginleştikçe, "daha daha " diyordu ve kural tanımıyordu, Uzan Grubu ile savaştı ve Uzan'ları dağıtmanın dışında, Uzan'lara ait, "Star" televizyonunu ele geçirdi. Sabah'ı almak istiyordu;[5] alamadı, ancak tam seçim kampanyası sırasında, Dinç Bilgin'i kullanarak, el konulması ve dolayısıyla, atv ile birlikte, akp propagandası yapmasını sağladı. Kendi televizyon ve gazetelerini akp propagandasını tahsis etmesi bir yana, grubunda olan ve içinde birkaç muhalif kalem bulunan küçük gazetelerini bile, akp kulluğu çerçevesinde, kapattı.[6] Ancak, bu seçimde, akp'ye en büyük hizmetini, sabah ve atv'nin, tmsf vasıtasıyla, akistlere bağlanmasını sağlayarak yaptı; bunun için artık bir vasalı olan Dinç Bilgin'i harekete geçirmesi yetiyordu, Bilgin'in kendi kendisini ihbar ettiğini biliyoruz. Bunları yaptı, alamadı ve geriye, yaralanmış ancak ölmemiş bir "düşman" bıraktı. Savaşta, en büyük ve ölümcül hata'dır.

---

[4] Barış Zeren ile birlikte yazmakta olduğumuz, "Yahudi Devleti/Hürriyet" kitabımızda ele almamız ihtimali var.

[5] "Aydın Doğan'ın tekel olma niyeti çok açık. Daha önce Sabah'ı almak için defalarca girişimde bulundu. Ben o zaman karşı çıktım. O zaman Doğan Grubu'ndaydım. Bunun yanlış olduğunu hem Aydın Bey'e söyledim, hem de yazdım."
Fatih Altaylı Mülakatı, *yeniHarman*, Temmuz, 2007, s. 15.

[6] Fatih Altaylı'nın anlatımından, Aydın Doğan'ın, seçim kampanyası sırasında, gazete ve televizyonlarını nasıl akp propagandasının emrine verdiğini açıklıkla görebiliyoruz; Cumhurbaşkanı Sezer, Harp Okulu'nda konuşma yapmıştı, akp'nin matbuat işleri müdürü, Altaylı'yı arıyor ve "abi, nasıl görüyorsun, bu haberi" yollu soruyor, bu yeni bir dilmiş ve ben yeni öğreniyorum. Altaylı, "manşetten" deyince, Beki, "abi küçük görmeni rica etsem" buyuruyor ve "Ertuğrul'la ben konuştum, onlar üç sütunla bunu küçük görecekler" haber ve tehditini ekliyor; Altay'lı manşetten "görüyor" ve bir gün sonra Hürriyet'in "çok küçük" gördüğünü de görüyor. İşte seçim budur.
ibid., s. 11.

Hep tekrarlıyorum, akp'ye hükümet verilmesi, esas itibariyle, Osmanlı mirasını red, ki Musul'u ve Kıbrıs'ı terk anlamına geliyordu ve içeride, Uzan ve Karamehmet Grupları'nı dağıtmak ve/veya küçültmek planına dayalıydı; Akistler'in, redd-i miras ettiğini ve reddine sadık kaldığını biliyoruz ve Uzan Grubu'nun dağıtıldığını ve Karamehmet Grubu'nun da küçüldüğünü görüyoruz. Yalnız bu küçülme süreci içinde, Aydın Doğan, Türk-cell ve Digitürk'ü ele geçirmeyi hedef almıştı, hedefine ulaşamadı ve yerine, yine yaralı bir "düşman" kazanıyordu. Bu iki yaralı "düşman", Ciner ve Karamehmet Grupları'nın, Aydın Doğan'ın peşini bırakmadıkları ortadadır.

Şöyle sıralayabiliriz; sabah ve atv'nin kontrolünün, çok tartışmalı bir şekilde, tmsf'ye geçmesinde, Aydın Doğan'ın rolü büyüktür ve bunu, gazetenin kendi eline geçmesini başlangıcı olarak görüyordu. İhale'ye girme kapısını kapattılar ve Aydın Doğan ile Ertuğrul Özkök'ün, bu kapı kapatmayı, Tayyip Erdoğan'a bağladıklarını düşünmemiz isabetlidir. Buradan, Tayyip Erdoğan'ı cumhurbaşkanı yapma stratejilerine daha çok bağlanma dersi çıkardılar; böylece akp iktidarda kalıyor ve Erdoğan'ın istikrarsız ve zaman zaman çok agresif yönelişlerinden kurtulmayı planlıyorlardı. Yıllardır sürdürdükleri politikanın esası budur; bu politika'da, Tayyip Erdoğan'ın epilepsi hastalığını yalanlama ise çok merkezi bir yerdedir.

Ticari ve idari sorunlarının başında, 255 milyon dolara satın aldıkları Hilton Oteli'nin bütün arazisine inşaat yapmak istemeleri yer alıyor; Karamehmet Grubu'na ait Akşam, "Aydın Bey'in Hilton Baskısı" başlığıyla yayınladığı birinci sayfa haberinde, "Anıtlar Yüksek Kurulu, otelin arazisine 'çivi bile çakamaz' raporu verdi" diyordu.[7] Ciner Grubu'nun elinde olduğu sırada Sabah ise, Aydın Doğan'ın, inşaat alanını genişletmek üzere, başvurularının belgelerini yayınlıyordu; ve devamla, Deniz Baykal'ın yerine göz dikmiş, Şişli Belediye Başkanı Mustafa Sarıgül'ün de, Doğan'ın isteğini kabul ettiğini ve başvurunun akp'li Büyükşehir Belediyesi'ne intikal ettirildiğini, belgeleriyle, duyuruyordu;[8] birinci sayfanın tamamı, "milyar dolarlık Hilton dilekçesi" üzerinedir. Taksitle beyaz satarak işe girmişti ve şimdi İstanbul'da Harbiye'ye, residanslar kondurup dışa satmak istiyordu, önünde yasal engeller var, tanımıyordu; henüz beceremedi ve Aydın Doğan hayal dünyasına göre, başbakan A. Gül dönemini beklemektedir.

---

[7] *Akşam*, 11 Haziran 2007.

[8] *Sabah*, 24 Mart 2007.

Bir diğer ticari ve idari mesele ise, uzun müddet Aydın Doğan Grubu içinde çalışmış olan Fatih Altaylı'nın ifadesi ile, şudur: "Bir tanesi, poaş'ın vergi borçları hikayesi. Aydın Doğan'ın poaş'ı bedava devletten alabilmek için, yani poaş'ın satın almasının bedelini devlete ödetmek için kurduğu şirketler sistemi vardır. Bu sistemin yanlış olduğunu herkes biliyordu, üç aşağı beş yukarı. Poaş'a bir inceleme yapıyorlar ve ortaya bir rapor çıkartıyorlar. Bu rapor geçen Mart ayı'ndan itibaren yazılmaya başlandı."[9] Altaylı, raporu izlediklerini ve tamamlandıktan sonra elde ettiklerini ekliyor; Aydın Doğan'a yüklenen, "1,2 milyar dolar vergi borcu artı faizdir." Faizi ile birlikte, 3,5 milyar ödemek zorundadır.

Buna "primitif akümülasyon" diyoruz ve iktisat-dışı akümülasyon kategorisini koyuyoruz. Marx'tan ayrıldığım bir noktadır; "Marksistler", Aydın Doğan'ın kapitalist yoldan plütokrat olduğunu düşünürler, Rosa Luxembour ve ben öyle düşünmüyoruz.

Devam ediyoruz, Aydın Doğan, seçim kampanyası sırasında yaptıkları ve "sara" sözcüğünü kesinlikle yasak bir kelime haline getirerek ve Erdoğan'ın her nöbetini bir başka icatla, şeker düşüklüğü, Mercedes'in kilitlenmesi, fıtık hastalığı icatları en çok bilinenlerdir, örterek, bu büyük vergiden kurtulmayı becerdi. Üstelik, Ceyhan'da petrol rafinerisi kurma izni de aldı; ama, elektrik dağıtım ağının paylaşılması ve tekel sigaralarının ihalesi hala havadadır. Bu işleri, Gül'ün başbakanlığına kalmış haldedir.

Aydın Doğan, rahatını, Tayyip Erdoğan'ın cumhurbaşkanı ve Abdullah Gül'ün ise başbakan olmasında görmektedir. Sara dememekle birlikte, bir saralının istikrarsız ve agresif kişiliğinden büyük rahatsızlık duymaktadır.

Doğan Grubu ve Ertuğrul, epilepsi hastalığını bilmektedirler.

Güven Hastanesi önündeki "Balyoz Dansı" ile birlikte hiçbir kuşkuları kalmamıştı; çok telaşlandılar ve gazeteciliği tümden bırakarak yalanlamaya kalktılar. Öyle ki, Hürriyet'in kadrosundan Doktor Osman Müftüoğlu, hastayı hiç görmemesine karşın, sara olmadığına yemin ediyordu ve Ertuğrul Özkök ile birlikte tıbbi başyazı çıkardılar. Sara'nın cumhurbaşkanlığa uygun olmadığını düşünüyorlardı ve Tayyip Bey'i cumhurbaşkanı görmek istiyorlardı. Çıkmazları buradadır ve basını feda ettiler.

---

[9] *yeniHarman*, op. cit. s. 13.

◆◆◆

"TAYYİP CUMHURBAŞKANI OLUNCA (SIKINTILARIMIZ) BİTECEK"

"Yani beni hep kişiliğimden, gazetecilik çizgimden ödün vermeye zorluyorsun. Peki ne zaman bitecek bu sıkıntılı dönem?"

"Tayyip cumhurbaşkanı olunca bitecek. Abdullah başbakan olacak. O daha ılımlı bir adam. Söylediğimizi anlar. O zamana kadar biraz ılımlı gidelim. Köprüyü geçene kadar.. Abdullah üzerimize bu kadar gelmez. Şimdi Tayyip bizi batırmaya çalışıyor. Şimdi başımıza bir de promosyon belası çıktı. Bu yüzden haftada bir trilyon zarar ediyoruz. Yine adam çıkarmaya başlayacağız."

"Peki Tayyip'in cumhurbaşkanlığı konusunda siz nasıl bir tavır alacaksınız. Doğan Grubu olarak?"

"Sessiz kalacağız. Destek vermeyeceğiz ama karşı da çıkmayacağız. Bunlar bizi batıracak. Şu Poaş olayında üzerimize nasıl geldiklerini gör. Ama Aydın Bey de kinleniyor. Zamanı gelince bunların .... Senden ricam biraz anlayış göster.."

İlk konuşan, Emin Çölaşan ve "Tayyip cumhurbaşkanı olunca bitecek" diyen ise Ertuğrul Özkök.
Emin Çölaşan, *Kovulduk Ey Halkım Unutma Bizi*, op. cit., s. 112.

◆◆◆

Burada, Tayyip Erdoğan'ın cumhurbaşkanlığını ve Gül'ün başbakanlığını, yeni zenginliklerinin güvencesi olarak görmelerinin dışında ve Özkök'ün söyledikleri içinde hiçbir doğru sözcük bulamıyoruz. Tabii, sürekli olarak gazetecilerini işten çıkaracakları da doğrudur; her vesile ile atıyorlar. Türkiye şimdi işten atılmış gazeteciler memleketidir.

Ertuğrul Özkök'ün "destek vermeyeceğiz ama karşı çıkmayacağız" ifadesinin de gerçekle hiçbir bağlantısını göremiyoruz; öyle ki, Nisan Mitingleri'nin hepsinde, milyonlarca insanımız, "Tayyip'i alana Aydın Doğan bedava" diye bağırıyordu; demek Aydın Doğan artık bir apendisit idi. Hem hastalığını

saklıyor hem de özendiriyordu, "asker kabul eder, korkma" yazıları birbirini izliyordu; kesin destek var. Bu destek için, gazeteciliği bıraktılar.

Güven Hastanesi önündeki tuluatı, "Caligula" kitabımda göstermiştim, sara hastalığını gizlemek için buldukları icatların hepsi gülünç idi; Fransızcası'nı da yanlış yazarak "latant şeker" dediler ve halbuki doğru'yu ve tatbik edilen ilaçları öğrenmeleri mümkündü ve istemediler. Öğrenmek istemediler; şimdi söyleyebilirim, Güven Hastanesi'ne yatar yatmaz, Tayyip Erdoğan'a, etken maddesi korbamezepin olan bir iğne yaptılar ve damardan uyguladılar. Bu, sadece saralı hastalara tatbik edilen bir ilaçtır; demek ki doktorlar, gördükleri anda saralı olduğundan hiç tereddüt etmediler.

Mercedes'in otomatik olarak kilitlendiği bir falsifikasyondu; bir saralı nöbet haline harabi'dir ve bunu saklamak istediler. Tayyip Erdoğan artık, nerde ise sürekli nöbet'tedir ve interiktal haldedir.

O halde, Tayyip Erdoğan'ın, herhangi bir kamu hizmetine ehil olduğu pek şüphelidir ve Aydın Doğan'ın işi, bu şüpheyi ortadan kaldırmak olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle milyonlar, çok doğru söylediler; "Tayyip Erdoğan'ı alana, Aydın Doğan bedava" dediler. Kendine uygun gördüğü işe, en uygun söz işte budur.

Şimdi her yerde skandal var; tıpta, matbuatta ve zenginlikte, sadece skandal var.

Ehil mi, Erdoğan'ı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hastanesi'ne sevk zorunludur.

Sevk işlemi, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Büyükanıt'a düşmektedir. Çünkü hem, Güven'de nöbet halinde ve hem de Dolmabahçe'de mutabakat'ta gören Paşa Hazretleri'dir.

Bu kitabı, "Cumhuriyet'in Çöküşü" zamanında yazıyorum ve "iç savaş" başlamıştır, diyoruz. Bu, çökertenleri ve başlatanları yazmakta olduğumuz, anlamındadır. Öyle kabul ediyoruz.

Altıncı Bölüm İçin Ek

HASTA HÜRRİYET

İki soruyu birlikte formüle edebilir miyim, İsrael Devleti'nin kuruluşu ile Hürriyet Gazetesi'nin yayına başlaması, nerede ise, aynı tarihte idi; güzel, ancak, acaba aynı tarihte, bir de, Türkiye Cumhuriyeti'nin çöküşünün kazmaları mı vuruluyordu, birinci soru budur. Kuşkusuz böyle formüle ettiğimde şaşırtıcı görünüyor; yalnız, Doğan Avcıoğlu, Mihri Belli, Attila İlhan'ın 1950 yılını "karşı-devrim" tarihi olarak ayırmaları hatırlandığında, teorik dünyamda bana heyecan veren bu soru, birden bire sıradanlaşıyor. Dahası var, Avcıoğlu'nu bir kenara koyduğumda, çöküş'ü emperyalizmin kucağına geçmekle özdeş görenlerin, İsmet Paşa'yı "günah keçisi" yaptıklarını düşünürsek, bu soru, daha da banal'leşmiş olmaktadır. Ama ben burada değilim, çünkü hem 1950 yılını karşı-devrim görmedim ve hem de İsmet Paşa Hazretleri'ni hep "cumhuriyetçi" değerlendirdim, karşı-devrim akistlerin marifeti oldu. Yaşadığımız bu tarihlerde karşı-devrim içindeyiz. Şimdi artık, "ya İslam devleti ya devrim" diyebiliyoruz ve bu deyiş artık pek meşrudur.[1] Çünkü rejimin temellerini değiştirmeye yönelik bir karşı-devrim var ve bu iktidardadır.

Aynı zamanda, kapitalizm'den tekeliyet'e geçiş var. Tekeliyet, plütokrasinin ve son derece az sayı'ların düzenidir ve halk'sız ve taban'sız bir rejim'dir. Halk'sızlık ise halkı yok etmektir ve bu sürüleştirmektir; bu da dinselliği ve işsizliği artırarak realize ediliyor, bununla kirletme, ahlaksızlaştırma ve hep daha kötüyü sevme'yi kast ediyorum.

---

[1] Bu sözü, "ya İslam devleti ya devrim", Ocak Sonu'nda, sky tv'de, İdris Akyüz ve 6 Şubat 2008 Gecesi, Kanal-Türk'te, Merdan Yanardağ ile yaptığımız programlarda dile getirdim.

İkinci soru'ya yaklaşıyorum, acaba, İsrael Devleti'nin kurulduğu tarihte, aynı tarihte Hürriyet Gazetesi de doğuyordu, Cumhuriyet'in temellerine, kazmalar inmeye başladıysa, hala birinci sorudayız, bunu, Türkiye Cumhuriyeti-'nin redundant sayılmasına bağlayabilir miyiz; "fazla" görülmüş müdür, hep bunu formüle ediyorum. Daha açık söyleyebilirim, bu gazete, artık Türkiye Cumhuriyeti'nin gereksiz olduğu zihniyetinin mahsulü mü oldu; pek düşündürücü ve ağır bir sorudur. "Yahudi-Hristiyan Savaşları" içinde ve hep anti-Elen ve anti-Ermeni muhaberelerde başı çekiyordu; çöküş'te ve kuraklaşmamızda önemlidir. Bunun kadar önemli olan, ilaveten, solun erdikasyonunda oynadığı talihsiz ve acımasız roldür; solun ve sosyalizmin tasfiye edilmesinde bir askeri birlik misli çalışıyordu, tarih'tir.

Şu var, Hürriyet'in, akistlere verdiği şehevi desteği, kar ve zenginleşme hırsı ölçüsüz de olsa, tümüyle ticari göremeyiz ve ülkeyi aşırı dinselleştirme çabalarından ayrı tutmuyoruz. Akistleri desteklemek ve Tayyip Erdoğan'ı, Mustafa Kemal Paşa'nın yerine oturtmak için, başkaları bir yana, gazeteciliğin tüm ilkelerini ayaklar altına alabiliyordu; bunların bilinçsiz yapıldığına ihtimal vermek zordur ve ben vermiyorum.

Yazmış olduğum "Caligula" kitabı ortadadır ve Caligula'yı çökmüş bir cumhuriyeti tepeleyen saralı olarak tarif etmiştim, hala aynı yerdeyim. 1970 yılından itibaren, Türk büyük sermaye sınıfına, cumhuriyet'in "fazla" geldiğini görüyordum; biz, Cumhuriyet'i, "sol", daha emekçi, daha bağımsız, daha kalkınmacı ve bazılarımıza göre, sosyalist, yapmak istiyorduk, "plütokrasi" ise, buna karşı tek çare olarak, çökertmeyi görüyordu. 1970 yılından itibaren, sol'un "tek yol devrim" gevşek-programına karşı, talancı ve sömürgeci plütokrasi "tek yol çöküş" politikasını çıkardılar; dinselleştirme ve tarikatlara teslim etme, "çöküş" pratiğidir.

Dinselleştirme ve tarikatlara teslim etme, derasyanolizasyon atölyeleri kurmak anlamındadır. Tekeliyet, halkın rasyonelite ilkesinini kaybetmesidir ve bu sürüleşmedir.

Bu çöküş politikasının üç faktörü, 1971-Genelkurmay Başkanı Orgeneral Tağmaç, 1980-Genelkurmay Başkanı Orgeneral Evren ve 2002-Genelkurmay Başkanı Orgeneral Özkök oldular. Matbuat cephesinde ise Hürriyet'i buluyoruz, "çökertme" kampanyalarını açıyordu; "çöküş" için var oldular.

Şimdi ikinci soru şudur; İsrael Devleti kurulurken çıkan "Hürriyet", Türkiye için bir "İslam Devleti" projesi harekete geçirilirken sona mı eriyor; çöküş için var olan şimdi çöküş dönemine mi giriyordu; mümkündür, diyorum.. Bunu şöyle de ifade ediyorum; Hürriyet, intihar'a teşebbüs mü etti, öyle görünüyor. Artık, bir ölü kadar önemlidir ve zaman zaman gizli servislerin operasyonlarının ilk işaretlerini vermesinin dışında bir kıymet-i harbiyesi kalmamıştır; öyle istidlal edebiliyoruz.

Geçen iki yılda, önüne koyduğu politik hedef, Tayyip Erdoğan'ı cumhurbaşkanı yapmak ve ticari olarak da, matbuat dünyasında, Sabah'ı, mümkün olursa, atv ile birlikte, ele geçirmekti; bu yıla girdiğimizde, her ikisini de yapamadı ve bir de açığa çıktı. Dahası var, yapamamak bir yana, hem politik cephede ve hem de matbuat ve kanallar dünyasında, nisbi olarak, küçüldü. Aydın Doğan, şimdi çok zengin ve ancak çok daha küçük'tür.

DÜŞÜK ŞEKER'Lİ HÜRRİYET

Aydın Doğan'ı bir kenara atabiliriz ve anonim "Hürriyet" adıyla devam edebiliriz; 18 Ekim 2006 tarihinde bir sara nöbeti geçirdiklerini düşünmek durumundayız. Bir an için bilinçlerini kaybettiklerinden kuşku duymuyorum, "Hürriyet" yöneticilerinden söz ediyorum; çünkü, Tayyip Erdoğan, kızılderili danslarını aratmayan bir takım ayinlerle, Güven Hastanesi'ne alınmıştı. Alınmadan önce, uzunca bir müddet otomobilde tutuldu ve çünkü Erdoğan, otomobilin içinde baygın yatıyordu ve "ağzını açık tutun" türünden sesler duyuluyordu; korumaların hepsi tarikattandı ve hepsinin Erdoğan'ın sara hastalığını bildiğinden emin olabiliriz ve üstelik daha sonra öğreniyoruz, Emine Erdoğan, sabahleyin korumaları, "dün gece zor geçti, rahatsızdı" yollu uyarmıştı, nöbet bekledikleri kesindir ve bu nedenle, nöbet boyunca, Erdoğan'ı sardılar ve sakladılar. Çünkü otomobilden hemen çıkarılması halinde herkes görecekti, makam otomobili, güya bir talihsizlik sonucu, kilitlenmişti ve Erdoğan, içinde hapis kalmıştı; zaman kazanmak için, otomobil ile balyoz dansı başlattılar, sanki televizyonlarda, bir kızılderili ayini seyrediyorduk, fotoğraf çekilmemesi ve yanına "yabancı" bir kimsenin yaklaşmasını önlemek için terör estiriyorlardı. Sonunda çıkardılar, sedyede hala bilinçsizdi ve kolları sarkıyordu; yüzünün görünmemesi için çok tedbirli davrandılar, ancak, sadece yüzdeki hallerden, sara teşhisini sıradan insanların dahi koyabileceğini artık herkes biliyordu; aşırı tedbir, telaş ve terör, ters etki yaratmıştı ve Erdoğan'ın

sara hastası olduğunu, o anda bütün Türkiye anlamıştı. Öyle anlaşılıyor, sara nöbeti, aynıyla, Hürriyet'in merkezinde de yaşandı; "bu iş bitti" dediklerini tahmin edebiliyorum. Çünkü, o gece, Ankara'da, bütün parti merkezlerinde, chp baştadır, "bu iş bitti" cümleciği çınlıyordu; bitiyordu, Erdoğan, kronik sara hastası'dır.

◆◆◆

İlhan Selçuk

Saralı Cumhurbaşkanı İster misiniz?

◆◆◆

Recep Tayyip'in cumhurbaşkanlığı olasılığı var..

Yüzde 25 oyla Meclis'in yüzde 65 çoğunluğunu ele geçiren akp bunu yapabilir. RTE, Çankaya'ya çıkabilir..

Akp'ye takiyyeci deniyor...

RTE'ye saralı deniyor..

Halka sormalı;

Çankaya'da saralı bir cumhurbaşkanı ister misiniz?

Tayyip Bey'in sağlığı konusundaki tüm soru işaretleri, önce bu bakımdan, yetkili hekimler tarafından yok edilmeli..

Yoksa Türkiye zıvanadan çıkacak...

Yazık olacak Cumhuriyetimize..

◆◆◆

Hürriyet, hem akp yanlısıydı, çünkü Türkiye'yi Avrupa Birliği'ne sokuyordu, özelleştirmeleri yapıyordu, işçi ücretleri düşüyordu, fabrikalarda grev yok ve sukunet vardı, hem de Tayyip Erdoğan'ın cumburbaşkanı olmasının bağnaz taraftarıydı; şimdi ikincisi ve bu yolla ve muhtemelen birincisi, büyük bir tehlike ile karşı karşıya geliyordu. Bu nedenle, hipoglisemi icadına sarıldılar ve sarılmakla kalmadılar; tele-diagnosis, "uzaktan-teşhis" diyebiliriz, yoluna gittiler. Bu tıp ahlakına büyük darbedir; doktorlukta, ancak doğrudan müşahede eden ya da uygun dil ile "müdavi" doktor teşhis koyabilir, İstanbul'dan Ankara'ya, birkaç saklı fotoğrafa bakarak, teşhis koymak, ancak üfürükçülük ve muskacılıkta var. Öyle yapmadılar; Hürriyet'in yazar-doktoru

Hürriyet

BAŞBAKAN'IN GERÇEK HASTALIĞI NE

Ertuğrul ÖZKÖK

Emine Hanım o sabah korumaları uyarmış

BAŞBAKAN Tayyip Erdoğan'a "gizli şeker" teşhisi. Ankara kulislerinde dolaşan söylentileri kesmez mi bilmiyorum.

Ama bildiğim bir şey var.

Bir başbakanın sağlık durumu, tüm vatandaşlarını yakından ilgilendiriyor.

O nedenle bu fıkıltının halkın kaldırımlarına gerekir.

Biz gazeteciler, bu bilgiyi Başbakan'ın kendisinden veya doktorlarından alamayınca, doğal olarak **"çevreye"** yöneliyoruz.

Ankara'da siyasetin sağlık tablosunu en iyi bilen doktorlardan biri Prof. **Osman Müftüoğlu**'dur.

Dün onu arayıp uzun bir sohbet yaptım.

Başbakan'ın sağlık durumuyla ilgili olarak kafamdaki bütün soruları sordum.

O da bildiği kadarıyla cevap verdi.

DEMİREL AYNI KRİZİ KÜRSÜDE GEÇİRMİŞTİ

■ Dün Hürriyet'te yayınlanan analiz ve test sonuçlarına göre, Başbakan'ın sağlığı ne durumda?

Ortaya çıkan tabloda Başbakan'ın gelecek günlerini tehdit eden bir sorun görünmüyor. Başbakan, hipoglisemi atağını yaşayan ne ilk, ne de son siyasetçi olacak.

■ Başka hipoglisemili siyasetçiler var mı?

- Diyabeti olan çok siyasetçi var. Bunların başında **İsmet İnönü, Celal Bayar, Demirel** ve şimdiki Cumhurbaşkanı **Ahmet Necdet Sezer** var. Diyabetli insanların şöyle bir sırrı vardır. Önerilen yaşam biçimine bunlar yaşarsa da uzatırlar.

İnönü 90 yaşına kadar yaşadı. **Bayar** 100'ü geçti. **Demirel** 82'sinde.

10 DAKİKA DAHA BAYGIN KALSAYDI İŞİ ZORDU

■ Böyle görev sırasında hipoglisemi krizi geçiren siyasetçi var mı?

- **Demirel** iki defa hipoglisemi krizi geçirdi. Biri kitrisideydi. 2001 yılında Bilkent Üniversitesi'nde törendeydi. Ama şanslı kaçmamızdır. Yanındaki doktor hemen müdahale etti. Tesadüf, o doktor da Başbakan'a müdahale eden Mustafa Bey imiş meğer.

■ Hipoglisemi vakalarında şuur kaybı yüzde kaçtır?

- Yüzde verilemez. Ama genellikle şeker 40'ın altına inmeden bilinç kaybı olmaz.

■ Ama hastane yetkilileri, Başbakan hastaneye geldiği zaman şekerinin 50 olduğunu açıkladı. Bu durumda şuur kaybı başka bir şeye bağlı olmuş olamaz mı?

- Bu kişiden kişiye değişebilir. Bazı insanda 50'de de şuur kaybı olabilir.

■ Ya da hastaneye geldiği sırada kendi kendine yükselmiş olabilir mi?

- Mümkün değil. Müdahale şart.

■ Şimdi kritik bir soru soracağım. Başbakan daha ne kadar dayanabilirdi?

- Komaya girmesi açısından bana göre en fazla 5-10 dakika daha dayanabilirdi.

■ Yani Ömer Çelik en yakın ve en doğru hastaneye yönlendirerek doğru olanı yapmış. Korumalar canı çekiğe tam zamanında kırmışlar.

- Evet, yapılan iş çok doğru. Kaybedecek bir saniye bile yoktu.

KOMAYA GİRSEYDİ GERİ DÖNÜŞ ŞANSI NEYDİ

■ Komaya girse ne olurdu? Geri dönüş şansı neydi?

- Komanın derinliğine bağlı olarak geri dönüşlüdür. Bir günde, üç günde, hatta yedi günde de dönen hastamız oldu. Koma uzadıkça beyinde hasar kalma ihtimali artar. Başbakan bunu şöyle hasarla atlattı.

■ Bir başbakanın şekeri nasıl gizli kalabilir?

- Bu, şeker hastalığının ilk dönemidir. Latent gizli demek değil de, sırrın altında kaldığı dönemdir. Yani tetikte beklediği dönemdir. Kilo almasına dirençli beslenme ve aktiviteyi artırma yüzde 50 şansla diyabeti olmayı önleyebilir. Ama olsa da kontrolü zor bir diyabet tipi değil.

■ Bu kriz Başbakan'da hasar bırakmış olabilir mi?

- Kesinlikle hayır. Anabolik kapalı olarak 9 dakika hiçbir müdahale yapılmadan şuur kapalı olarak kalmış. Böyle bir durumdan 8 saat sonra



Osman Müftüoğlu

hastanedeki yürüyerek çıkması, güçlü bir bedensel yapısı olduğunu gösteriyor. **"Recovery time"** denilen sürenin kısa olmasını bunu gösteriyor.

BAŞBAKAN GERÇEKTEN EPİLEPSİ HASTASI MI

■ Kulislerde epilepsi (sara) olduğu dedikoduları var?

- Hayır, epilepsi atağı böyle olmaz. Epilepsi nöbeti bulgularının hiçbiri yok.

■ Hastaneye geldiğinde saralılar gibi ajitasyon, titilenmiş olduğu anlatılıyor.

- Kafa karıştıran nokta şu olabilir. Hipoglisemi ataklarında şuur kaybı ile birlikte epilepsi benzeri kasılmalar olabilir. Buna **"epilepti form"** tepkisiyi) anılmış diyorsun. Ama bu epilepsi değildir.

■ Buna uzadan bir hipoglisemi nöbeti diyebilir miyiz?

- Hayır, ağır ve ciddi bir hipoglisemi

Latent gizli demek değil de, sırrın altında kaldığı dönemdir. Yani tetikte beklediği dönemdir. Kilo almasına dirençli beslenme ve aktiviteyi artırma yüzde 50 şansla diyabeti olmayı önleyebilir. Ama olsa da kontrolü zor bir diyabet tipi değil.

■ Bu kriz Başbakan'da hasar bırakmış olabilir mi?

- Kesinlikle hayır. Anabolik kapalı olarak 9 dakika hiçbir müdahale yapılmadan şuur kapalı olarak kalmış. Böyle bir durumdan 8 saat sonra

Osman Müftüoğlu

hastanedeki yürüyerek çıkması, güçlü bir bedensel yapısı olduğunu gösteriyor. **"Recovery time"** denilen sürenin kısa olmasını bunu gösteriyor.

BAŞBAKAN GERÇEKTEN EPİLEPSİ HASTASI MI

■ Kulislerde epilepsi (sara) olduğu dedikoduları var?

- Hayır, epilepsi atağı böyle olmaz. Epilepsi nöbeti bulgularının hiçbiri yok.

■ Hastaneye geldiğinde saralılar gibi ajitasyon, titilenmiş olduğu anlatılıyor.

- Kafa karıştıran nokta şu olabilir. Hipoglisemi ataklarında şuur kaybı ile birlikte epilepsi benzeri kasılmalar olabilir. Buna **"epileptiform"** tepkisiyi) anılmış diyorsun. Ama bu epilepsi değildir.

■ Buna uzadan bir hipoglisemi nöbeti diyebilir miyiz?

- Hayır, ağır ve ciddi bir hipoglisemi

KENDİNE DİKKAT ETMEZSE BU KRİZ TEKRARLAYABİLİR

■ Bu kriz tekrarlar mı?

Evet tekrarlayacaktır. Her zaman için böyle bir risk var. Ağırlığı ve hafifliği kan şekerine bağlı. Çok düşerse daha ağır bir nöbet geçirebilir. Beslenme ve diyetisyene hatası yapmazsa bu risk az. Ayrık kesinlikle oruç tutmaması gerekir. Hipoglisemik hastası, 2,3 saatten fazla aç kalmamalı.

■ İleride şeker hastası olur mu?

- Bu büyük ölçüde kendine bağlı. Yaşam tarzına bağlı.

■ Başbakan'ın sinirli halleri bundan kaynaklanıyor olabilir mi?

- Evet olabilir. Psikiyatrlar açlıklarımızın ruhsal davranışlar gördüğü zaman bunun arkasında gizlen kaçma bir hipoglisemi vakası olup olmadığına öğrenmek için bize gönderirler. Bu basen aşırı sinirli ruh halidir. Bazen de içine kapanma ve aşırı duygusallık biçiminde görülür.

■ Başbakan özellikle "Yan gelip yatma" olayından sonra konuşmalarına aşırı bir dikkat sarf ediyorda. Tepkileri verememe de stres yaratır mı?

Tabii bu da getirir. Tepkimeyi ne zaman ve ne ölçüde verebileceğimize kontrol edemiyorsak bu da aynı bir stres yüzdürür. Stres, kan şekeri üzerinde en etkili faktörlerdendir.

EPİLEPSİ YOKSA BEYİN DAMARINA NEDEN BAKILDI

■ Kan değerleri, trigliserit?

Bu kadar diyabetle genellikle görülen bir sonuçtur.

■ Kolesterol sorunu var mı?

- Kolesterol önemli ölçüde değil

■ Hastanede yapılan tetkikler yeterli mi?

- Beyine giden damar riski dahil her şeye bakılmış. Sorun görünmüyor

■ Beyin damarlarına niye bakılmış?

Böyle bir durumda bütün risk anabilirlere bakmak lazım. Şuur kaybına yol açan her türlü neden araştırılır. Normaldir.

■ Epilepsi şüphesi buna dahil mi?

Hiçbir şeyi atlamamaya dikkat ederler. Hele söz konusu insan bir de Başbakan ise kimse bu riski almaz.

Osman Müftüoğlu'nu, herhalde zorladılar, hem Güven Hastanesi'nin, önce genç bir doktora söylettirip sonra geri aldıkları, hipoglisemi teşhisine, bağladılar hem de ortak baş yazar yaptılar.

Bir nokta çok açık, Osman Müftüoğlu'nun söylediklerinin hiçbir parçasının tıp ile bir ilgisini kuramayız; Ertuğrul Özkök, "kulislerde epilepsi (sara) dedikoduları var?" yollu soruyor ve Doktor Müftüoğlu, "hayır, epilepsi atağı böyle olmaz ve epilepsi bulgularının hiçbiri yok" cevabını veriyor; bu, herhalde, etibba odaları ahlak kurullarını ilgilendiren bir cevaptır. Çünkü bir, bu ortak-başyazı, 20 Ekim tarihlidir ve haber 19 Ekim tarihi gazetelerde yayınlanmıştı; "hasta" Ankara'da ve Doktor Müftüoğlu, İstanbul'dadır. Doktor, otomobil içinde hastayı mı gördü, Yaşar Paşa misli, içerde baygın yatarken müşahede mi etti, hangi bulgudan söz edebilir; bulgu, tahlil veya emar misli elektronik aygıtlarla tespit edilenlerdir, bunlara sahip olmadıklarını biliyoruz. Ortada, Erdoğan'ı otomobilden hastaneye taşırlarken, koruma duvarını aşarak sedyeden sarkan bir kolundan başka bir bulgu göremiyoruz; hiç kimsenin hiçbir bulguya sahip olmadığı bir zamanda "epilepsi nöbeti bulgularının hiçbiri yok" demek, hiçbir doktora yakışmamaktadır. O halde bir skandal karşısındayız.

İki, Doktor Müftüoğlu, bir başka soruya cevaben, "hipoglisemi ataklarında şuur kaybı ile birlikte epilepsi benzeri kasılmalar olabilir, buna epileptiform diyoruz, ama bu epilepsi değildir" buyuruyor; öğle anlıyoruz, Müftüoğlu, "Hürriyet" reklamları nedeniyle, zayıflamak isteyen zengin-kadın müşteri bulmakta hiç zorlanmıyor; bu vesile ile doktorluğu unutmuş olması ihtimal dahilindedir ve kaldı ki nörolog olmadığını da biliyoruz. Demek ki bilmeyebilir ve bilmedikleri arasında da şunları seçebiliyoruz, hipoglisemi, korku, aşırı kaygı, açlık, aşırı seks ve benzerleri misli, epileptik atakların tetikleyicisidir; epilepsi ve isteri tarihleri ile şimdiki epilepsi tıbbını "okudum", epileptik atakların hipoglisemi ile karıştırılmasını ilk kez duyuyorum. Tekrarlıyorum, hipoglisemi çok basit bir krizdir ve asıl vehameti, epileptikler'de nöbet tetiklemesidir ve bu Doktor Müftüoğlu'na ders olmalıdır; Türkiye'deki üç ihanetten birisi de, diğer ikisi, kemalistlerin kemalizme ve müslümanların islama ihanetleri idi, meslek sahiplerinin mesleklerine ihaneti'dir, görüyoruz ve yaşıyoruz.

Üç, Emine Hanım'ın, korumaları, "dün gece zor geçti, rahatsızdı" şeklinde uyardığını not etmiştim; bu uyarının şeker azlığı ile bir ilgisini kurmamız

imkansızdır. Burada iki nokta var; Emine Erdoğan, yine korumaları uyarıyor, demek tehlike gizlidir. İkincisi, yanlış anlaşılmak istemiyorum, bu uyarıdan benim çıkardığım, gergin bir gecenin geçmiş olduğudur; Özkök ve Müftüoğlu, bu ortak başyazılarında, Ömer Çelik'i övme fırsatını kaçırmıyorlar, halbuki, benim bilgilerime göre, Emine Erdoğan, Ömer Çelik'in varlığından dahi rahatsız olmaktadır. Dolayısıyla, Çelik, kurtarıcı olmamak bir yana tetikleyici olması da mümkündür.

Dört, Güven Hastanesi, içinde ve sara'lıyı gören doktorlarının isyanı karşısında, "biz teşhis koymadık" diyerek, bu hipoglisemi falsifakasyonunu geri almıştı; öyle bir iddia artık yoktur. Beş, düşük-şeker krizinden hastaneye yatanlar, bir derealizasyon haliyle hastaneden çıkmıyorlar ve dokuz saat kalmıyorlar. Öyle anlaşılıyor, Doktor Müftüoğlu, Tayyip Erdoğan'ın, hastaneden çıktığı anı gösteren fotoğraflara bakma cesaretini dahi gösterememiş; burada, hangi dünyaya geldiğini anlamayan bir insan var. Buna, epilepsi tıbbında, "derealizasyon" diyoruz ve etrafını realize edemiyor veya kavrayamıyor, anlamındadır. Doktor Müftüoğlu, bu kitabımı okursa, saralıların çok zaman ekstazi içinde olduklarını da öğrenecektir; bu arada, kumar ve şehvet düşkünü Dostoyevskiy'nin, her nöbetten saatlerce ve hatta günlerce sonra, "henüz kafamı toplayamadım" notlarını aldığını da okuyacaktır, tavsiye ediyorum. Bu ders'tir.

Bu işler, zengin kadınlara zayıflama diyeti yazmaya benzemiyor; ciddi bir iştir.

◆◆◆

Hürriyet'e ve Dr. Müftüoğlu'na Tıp Dersi

HYPOGLYCAEMIA versus EPILEPSIE

Hipoglisemi çok basit bir rahatsızlık'tır ve ayrıca biliyoruz, hipoglisemi hastalarının yanlarında kartları veya kollarında damgaları var. Hastalar, kendilerini tedavi edebiliyorlar.

◆◆◆

"Diyette çok fazla insülin veya çok az şeker olması, hipoglisemi* veya insülin şokuna neden olur. Hipogliseminin belirtileri hafif açlık, baş dönmesi, terleme, zihin bulanıklığı ve komanın izlediği kalp çarpıntısıdır.

Şeker hastaları, hipoglisemi'yi şeker, tatlı veya şekerleme yiyerek ya da kan şekerini artıran bir hormon olan glügon enjekte ederek durdurabilirler.

Şeker hastaları, kendilerine ilk müdahaleyi yapabilmeli veya komaya girmelerini engellemek için hem hipoglisemi hem de hiperglisemi belirtilerini bilmelidir. Acil yardım gerekebileceği durumlar için hastalıklarını tanımlayan kart, etiket veya bilezik taşımalıdırlar."

◆◆◆

Hipoglisemi ile epilepsi arasındaki bağlantı, hipoglisemi'nin, epilepsi nöbetlerini başlatıcılardan sayılmasıdır; başta bir yeri var. Hipoglisemi, açlık, aşırı seks, korku, büyük kaygı, nöbet tetikliyorlar.

◆◆◆

"Starvation, even mild degree of hypoglycaemia** can be responsible for attacks in some patients, similarly transient states of anoxia."

◆◆◆

Öte yandan, epilepsi üzerinde yeteri kadar bilimsel çalışma okumuş olduğum anlaşıyor olmalıdır; hipoglisemi'nin epilepsi tetikçisi olmasının dışında, epilepsi bağlantılı bir referansa rastlamadım. Tabii bu benim eksikliğimden kaynaklanabilir; ancak, varsayalım, hipoglisemi krizi epileptik nöbete benzemektedir. Peki, Doktor Müftüoğlu ve "Hürriyet", sadece, sedyede, Erdoğan'ın, korumaların arasından sarkan bir kolunu ve derin uykuda yüzünün bir parçasını "görerek", epileptik nöbet olmadığına nasıl karar veriyor; işte skandal budur.

Neden skandal, bu çalışmamda ele aldım, hastanede ve kliniklerde, isteri ve epilepsi nöbetlerini birbirinden ayırabilmek için, ne çok ve titiz çalışmalar yapılmak gerektiğini ve yapılmış olduğunu şimdi netlikle okuyoruz. Epilepsi artık nörologların uzmanlık alanıdır ve uzmanlığa ve mesleğe saygı elzemdir; Doktor Müftüoğlu'nun nörolog olmaması bir yana, varlıklı kadınları zayıflatma hırsı içinde, mesleki yayınları okumayı ihmal ettiğini de görüyoruz.

◆◆◆

"Epileptik nöbetleri nonepileptik nöbetlerden ayrımı*** son derece zor olabilir ve epilepsi uzmanları bile % 20-30 oranında yanılabilmektedir.

Nonepilektik nöbetleri olan hastalar çoğunlukla psikolojik stresleri olan ve baş etme kapasiteleri düşük 26 ile 32 yaşları arasındaki kadınlardır."

◆◆◆

Hürriyet, Doktor Müftüoğlu'na çok zarar verdi ve Osman Müftüoğlu, bunu anladığı için, bundan sonra, Hürriyet'in bu tür baskılarına karşı koyabildi. İsabetlidir ve saygınlığını tekrar kazanmasını diliyorum.

◆◆◆

Ben mi; teşhis koymadım, öyle bir kabiliyetim yoktu ve bana bilgi geldi. Kemal Paşa Hazretleri ve İsmet Paşa Hazretleri'nin "Musul Vasiyeti" haberi, bana öyle bir şekilde gelmişti ki, "gerçekten daha doğru" kanısına ulaştım, doğru saydım ve öylece açıkladığım hatırlardadır; Tayyip Bey'in saralı olduğu bilgisi geldiğinde, hiç tereddüt etmedim, deneyimlerim, doğru haberlerin ancak böyle dolambaçlı ve beklenmedik kanallardan geldiklerini bana öğretiyordu; bu kanallara güven bilim dışıdır ve araştırmacılığımın sırları arasındadır. Gözlemler yaptım, mülakatlarımda dillendirdim, Tıp Hocalarım destekleldiler ve benim olmayan bir teşhis, kesinlik kazanıyordu ve hızla yayılıyordu, doğru'ların talih yoludur. Güven Hastanesi önüne geldiğimizde hiçbir tereddüt kalmadı; sanki "pratik", teori ile evleniyordu; Tayyip Erdoğan, saralı'dır.

◆◆◆

O akşam, Deniz Baykal ile konuşan bir gazeteci-yazar, o sıralarda yakını idi ve Baykal transfer peşindeydi, "Yalçın Hoca bunu bize dört yıldır, söylüyordu" diyordu. Baykal, "bu iş bitti" sözcüğünü telaffuz edenler arasındadır; sonra bağlı olduğu yerler bağladılar.

Hürriyet ise bu bitiş'i önlemek ve sara'nın yayılmasını durdurmak için, hipoglisemi baş yazısını ateşledi ve Osman Müftüoğlu'nun ortak başyazar yaparak, Müftüoğlu'na kıydılar. Bu soyadını sevmediklerine güvenimiz tamdır.

Hipoglisemi mi, Güven'de bir ürolog doktorun icadıdır

---

* *Ailenizin Tıp Ansiklopedisi*, Arkadaş, 2008. s. 42.

** W.A.Lishman, *Organic Psychiatry –The Psychological Consequences of Cerebral Disorders*, Blackwell, 1978-1987. s. 218.

*** B. J. Sadock & V. A. Sadock, eds., *Kaplan & Sadock's Comprehensive Textbook of Psychiatry*, Dr. H. Aydın ve Dr. A. Bozkurt, çeviri editörleri, Cilt I, Güneş Kitabevi, 2007. s. 386.

◆◆◆

BEL FITIK'LI HÜRRİYET

Hipoglisemi olmadı ve şimdi "bel fıtığı" sunuyoruz.

Bir kez gördüler, attan düşmüş ve Tayyip Erdoğan fıtık olmuş; halbuki bir kez attan düşme ile insanlar fıtık olsalar, bizde köylülerimizin yarısının fıtık olmalarını bekleyebilirdik. Kaldı ki sporculuğu ve futbol yaşamı ile övülen bir kimsenin, bir kez attan düşmekle fıtık olmasını pek muhtemel sayamayız. Kaldı ki, attan düştükten sonra doktora gittiğini de duyan yok veya bu fıtık teşhisini yapan bir tek doktor da bilmiyoruz. Kaldı ki, daha beş yaşında, babası, zavallı yavru Tayyip'i her gün dövüyordu ve koltuk altlarından tavana asıyordu, bunlar herhangi bir araz bırakmıyor, bir kez attan düşünce fıtık oluyor; bunu da ancak bir skandal telakki etmek durumundayız.

Fıtık olan kimse, hastaneye gitmek durumundadır.

Fıtık olan kimse, devlet ve üniversite hastanesine gitmek zorundadır; Tayyip Bey ise, vebadan ve devlet hastanelerinden uzak durmaktadır. Hem vebadan hem hastaneden korktuğunu biliyoruz; sadece tarikat hastanelerine gidiyor[2] ve ne garip, müdavi doktorlardan birisinin dahi adını bilmiyoruz. Bu ve fıtık icadı, bir skandal'dır.

Sara, kas kasılması ve çekilmesi demektir, "convulsion ve contraction", saranın olmazsa olmaz koşulları sayılıyor, artık öğrenmiş durumdayız. Tayyip Erdoğan'da sara hat safhada görünüyor ve kasların çekilmesi nedeniyle, arkasına minder koymadan oturamıyor veya ayağının birinin altına kürsü gerekiyor; daha da önemlisi bunlar, nerede ise, müzmim haldedir. O halde, Hürriyet, bunu saklamak durum ve zorundadır. Fıtık icadı, bu zorunluluğun sonucu'dur.

İki, fıtık ise ameliyat olur, bunu herkes biliyor. Üç, fıtık ameliyatlarının başarı şansının çok az olduğunu ise, köydeki doktor yerine geçen, "kocakarı" hekimler dahi söylüyorlar. Dört, fıtık olmadığını, Tayyip Erdoğan ve çevresinden daha iyi bilenler olabilir mi; öyleyse olmayan fıtık rahatsızlığının ameliyatını da düşünemeyiz. Hep biliyoruz.

---

[2] Kuşkusuz, Güven Hastanesi, laiktir ve kast etmiyorum. Erdoğan'ın gittiği tek hastane, "Atatürk Hastanesi" idi, Ankara'da, Trafik Hastanesi temeli üzerine kurulmuştu ve Trafik Hastanesi'nden laik ve kemalist doktorları dışarıda bıraktılar. Yöneticileri, Van Üniversitesi Tıp Fakültesi'den getirildiler, Rektör Yücel Aşkın'a karşı idiler ve tarikat'tan olduklarını tahmin etmek durumundayız.

Başbakan'a bel fıtığı ameliyatı gerekiyor mu

17 Mart 2007

[redacted]

Tanınmış Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Uzmanı Dr. Eser Alptekin, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın doktorlarının önerdiği bel fıtığı ameliyatını reddetmesi konusunu doğru buldu.



Dr. Alptekin, "Her 100 bel-boyun fıtığı vakasından sadece 1'i ameliyata aday" dedi. Dr. Alptekin, ABD'de de son 5 yıldır sigorta şirketlerinin bel ve boyun ameliyatlarına ödeme yapmaları için 6 ayrı uzmandan oluşan kurulun karar vermesini istediklerini hatırlattı.

TÜRKİYE'nin en tanınmış Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon uzmanı Dr. Eser Alptekin, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın bel sorunlarıyla yeniden gündeme gelen bel fıtığı ameliyatlarıyla ilgili olarak şunları söyledi:

AĞRI BİR TEPKİDİR

İnsanların üçte ikisi hayatı boyunca en az bir kez, bel veya boyun ağrısı sorunu yaşar. Ağrı şikayetleri olanların öncelikle çok iyi değerlendirilmesi lazım. Fıtık hastaları ağrı kesilerek tedavi edilmeye çalışılıyor. Halbuki ağrı, vücudun hastalığa bir tepkisi.

TAKLİT AĞRI VAR



İstanbul Tıp Fakültesi'nde yıllar önce yaptığım bir araştırmada, bel ve boyun fıtığı ile karışan, bunları taklit eden 39 hastalık tespit ettim. Ayırıcı tanı için bu konuda iyi yetişmiş bir fizik tedavi ve rehabilitasyon uzmanının hastayı mutlaka görmesi lazım. Bütün hastaların MR çektirmesi gerekmez. Hastanın yaşı, fiziksel yapısı, geçmişi, şikayetleri incelenir öncelikle, önemli olan bunlardır. Çok gerekliyse MR istenir. Türkiye'de MR'lara bakıp ameliyat kararı alınan hasta oranı yüzde 80-90 civarında...

FITIKTA FELÇ YOK

Toplumda "Kestir, kurtul" yanlış görüşü yaygın. Hastalar, "İdrar kaçırırsın, felç olursun, iktidarsız kalırsın" diye korkutuluyor. Bel fıtığından ötürü tüm vücudu felç olan hasta yoktur. Fıtık nedeniyle meydana gelen felçler, vücutta beyin kanaması ya da omurilik zedelenmesine bağlı felçler kadar geniş alanı etkilemez. Küçük, lokal felçler oluşur.

İktidarsızlık sorununa yol açması kesinlikle yanlış bilgi. İdrar ve büyük abdest kaçınılması ise omuriliğin en altındaki sinirleri ilgilendiren ve at kuyruğu sendromu (caudat-equina) dediğimiz bir başka hastalıktan kaynaklanabilir. Bununla karıştırılıyor.

Oturmayın, uzanın

Fıtık hastalarının ilk yapmaları gereken şey dinlenmek. Günlük yaşam aktivitesini yüzde 10'lara kadar düşürmeliler. Uzanmak önemli. Çünkü otururken bele, insan kilosunun iki misli ağırlık biner. 70 kiloluk hastanın beline, disklere binen ağırlık 140 kilodur. Uzandığı zaman binen yük 20 kilogram.

Önceleri çok sert zeminde, sırt üstü uzanmalarını önerirdik hastalara. Artık ortopedik bir yatakta, rahat ettikleri pozisyonda yatmalarını istiyoruz. Çalışması mutlaka gerekenlerkorseden yarar görebilir. Fizik tedavi rehabilitasyonla ve medikal ilaçlarla ortalama 1.5 ayda hasta toparlanır. Kayıplar geri gelir.

Hastalar tedavi başladıktan 20 gün sonra yüzmeye başlayabilir. Tedavide önemli olan sinirin fonksiyonuna devam etmesini sağlamak. Ağrıyı keserek fıtık tedavi edilemez. Bel fıtığı nedeniyle hastada fiziksel kusur oluşmuşsa, idrarını ve büyük abdestini kontrol edemiyorsa, felç öncesi belirtiler başlamışsa ameliyat gerekir. Bu belirtilerin en önemlisi kasılmalar.

Ayrıca fiziksel tıp ve rehabilitasyon tedavileri sonuç vermiyorsa ameliyat öneriyoruz. Başbakan Erdoğan'a önerilen spor bel ve boyun fıtığı hastaları için uygun olanı. Bölgedeki kasların güçlenmesine yaran büyük. Ancak hemen başlaması doğru değil. Önce fizik tedavi rehabilitasyon tedavisine başlamalı, sonra yüzmeye geçmeli.

Hürriyet, 17 Mart 2007

Peki, ne yapmalı; Hürriyet, yine bir tele-doktor buluyor, gecikmemiştir. Bu defa bulduğu, adı, İbrani Aşer'den "Eser" ve soyadı, kemalizm'in yazarlarından Moiz Kohen, alias Tekin Alp'a nazire, "Alptekin" ve cümleten, Doktor Eser Alptekin'dir. Ben adını pek uygun telakki ediyorum; ancak, yaptığını, doktorluk etiğine aykırı sayıyorum; görmediği bir hastaya, uzaktan, tedavi yolu yazmak, hiçbir zaman tıpta olmayan bir usül'dür. Ne biliyor, eğer fıtık ise, bazı safhaları olabilir ki, bütün riskine karşın, ameliyat tek yol'dur; demek yeni bir skandal ile karşılaşıyoruz.

.Demek "az şeker" olmadı ve "az fıtık" ya da "ameliyatsız fıtık" ikram ediyoruz.

YALAN MAKİNESİ

Peki, Güven Hastanesi önünde, en modern Mercedes otomobil kusur etti ve kilitlenerek Tayyip Erdoğan'ı hapsetti, şimdi, buna inanıyoruz; ama öyleyse, bel tedavisi için gittiği Denizli termal oteli neden kilitlendi, bunu anlayamıyoruz. Üstelik personel uzaklaştırıldı, turistik otel jandarma ile kuşatıldı ve bir de otelin pencereleri branda ile karartıldı; bunları anlamak imkansızdır. Ancak, bir hasta olduğu ve hasta'nın saralı olduğu, ayrıca kronik saranın her türlü kamu hizmetine engel olduğunu mütalaa edersek anlayabiliriz. Demek ki, Mercedes değil, Tayyip Erdoğan kusurludur.

Peki, Güven Hastanesi önünde zırhlı Mercedes otomobil kusur etti ve Tayyip Bey'i hapsetti, güzel, iddialara göre, böylece ve "Allah göstermesin", ülke, nerede ise, Tayyip Erdoğan'dan mahrum kalacaktı; şaşkınlığımız ve üzüntümüz büyüktür, bunu da anlıyoruz. Yalnız, "Allah'a şükür", beklenen olmadı; bu da güzel, peki, sonunda, Mercedes neden dava edilmedi, işte bunu anlamıyoruz. Peki, bu korumalardan hiçbiri, ama hiçbirisi bir tekdir dahi almadı, işte bunu da anlamıyoruz.

Güzel, bir de şu var, Mercedes Şirketi'nin müdirelerinden Tülin Steinhaeuser, "korumaların aracın güvenlik sistemini önceden devreye sokup panik halinde bunu unutmuş olabileceği ihtimalini düşündüklerini" açıklıyordu.[3] Demek ki Mercedes Şirketi'ne göre Mercedes'i kilitleyenler, korumalardır;

[3] "(Mercedes'in) Kara Kutusu Var", *Milliyet*, 19 Ekim 2006.

Müdire Hanım, kilitlemişler ve sonradan "unutmuşlar" demektedir.[4] Gayet güzel, başka ne demesini bekleyebiliriz; Mercedes'i kilitleyenler, Tayyip'giller'dir ve bundan başkasına inanmak için Aydın Doğan'ın kulları olmak, gerek ve yeter şarttır; Hürriyet'tekiler inandılar. Demek ki, karşımızda bir "yalan makinesi" var; daha doğrusu iki, diyebiliriz. Birisi, imal ediyor ve ikincisi, yıkıyor. Buradayız.

Peki, bütün bunlara inanmak yine de mümkündür, hiçbir doktorunun bilinmemesini, ilaçlarının bir hemşire veya doktora değil, "Kasa" Mücahit Arslan'a emanet edilmesini, emar çektirmeye gizlice ve trafiği kapatarak gidilmesini, hepsini ve hepsini kabul edebiliriz; ancak fotoğraf çekmek isteyen foto muhabirlerini terörize etmeyi ve bir işgal ordusu misalı çekilmiş fotoğrafların filmlerini toplamayı kabul etmemiz imkansızdır. Ancak Tayyip Erdoğan'ın, her türlü kamu hizmeti kapısını, baş vekalet dahil, kapatan bir hastalığı varsa ve bu hastalığın, bu ölçüde engelleyici gücüne inanılıyorsa, bu terörü anlayabiliyoruz.

Hürriyet işte budur.

---

[4] .. gerçi güvenlik uzmanları, televizyonlara çıkarak, Mercedes otomobilinin komutla veya kendiliğinden kilitlenmesi halinde, koruma ve/veya şoförde bir anahtar bulunduğunu, otomobilin dışardan açılabileceğini, bunun için gizli bir yerin olduğunu, bunu, mutlaka şoförün bildiğini tane tane anlattılar.
Yalçın Küçük, *Caligula*, op. cit., s. 218.

Yedinci Bölüm

HASTA ADAM / L'HOMME MALADE

Sara, bir beyin hastalığıdır.

Kronik sara, kişilik bozukluğuna yol açmaktadır. Bozuk kişilik, kalıcıdır.

Epilepsi'yi nöbet ile sınırlı tutmayı, yüksek düzeyde cehalet sayabiliriz.. Müzmin saralı veya epileptik, bir veya daha çok kişilik'tir ve yaşam boyu, bir veya daha çok kimlik olduğunu kabul etmek durumundayız. Yalnız hangi kimlik olursa olsun, normal olan'dan uzaktır.

Başkaları da var, daha önce de aktarmıştım, Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde, bu alanda tez yazmış olan Doktor Oka, "epileptiklerin çoğu agresif, irritabl, huzursuz, fazla hareketli, inatçı, egosantrik, paranoid, aşırı duyarlı, utangaç kimseler olup, yalan söyleme, çalma, kavga etme, obsesif, seksüel davranış bozuklukları ve saldırganlık gösterebilen kişilerdir" diyordu. Bu, bir kişilik bozukluğu tarifidir ve bu nedenle tekrarlıyorum. Saralı'dır.

Şöyle de söyleyebiliriz, epilepsi hastalarının çoğunda, kişilik bozukluğu esas'dır. Bunu, tersinden telaffuz edecek olursam, saralıların çoğu, şöyle veya böyle, ama mutlaka bozuk kişiliklidirler ve kişilik bozukluğu, saralıda, her zaman, var.

Epilepsi tıbbı, bu kişilik bozukluklarını anlatabilmek için pek çok kavram önermiş durumdadır, otomatizm ve twilight ya da "alacakaranlık" ilk akla gelendir; aralarındaki teknik farklar bir yana, ortak özelliklerini bilinç

kaybı'nda buluyoruz. Otomatizm'de, hasta, yöneltilen soruyu fark etmemekte ve cevap verememektedir. Bilinç zaafındadır.

Depersonalizasyon, bir tür kendinde olmama veya sanki vücudundan kopma, olarak anlaşılabilir ve derealizasyon ise, içine girdiği veya bulunduğu yeri kavrayamama halidir. Bunların hepsinin, beynin normal fonksiyonlarını yapamamasının sonucu olduğunu düşünmek zorundayız. Dolayısıyla, hangi adı verirsek verelim, ortada bir kişilik bozukluğu var ve bilinç zayıflamaktadır.

Disosiyasyon da var, bunu, aklın bağlantı kuramaması şeklinde düşünebiliriz; teknik olarak olmasa da, kavramsal olarak, şizofreni'ye referans yapmak verimli olmaktadır, dolayısıyla, disosiyasyon halinde, akıl parçalanmış durumdadır. Hatta bir adım daha ileri gidebiliriz; bu epilektik insan'da, bir değil birden fazla kişilik, bilinç ya da kimlik düşünmemiz yerindedir. Epileptik, söz uygunsa, çeşitli kimlik ve/veya kişilik katlarına sahiptir ve her katta aynı rahatlıkta oturabilmekte ve/veya olabilmektedir.

Bu şekilde baktığımızda, epileptik, sanki bir dupleks ya da tripleks "akla" ve aynı anlama gelmek üzere, kişiliğe, sahiptir ve hangi katta olursa, diğerlerini unutmakta veya bilmemektedir. Bu nedenle, bu konuda en değerli çalışmalar dahi, "disosiyasyon" dendiğinde, filmlere de konu olan, *Dr. Jekyll and Mr. Hyde* romanını hatırlatmadan edememektedirler; bu hatırlatma, pek çok açıdan sara hastaları için büyük haksızlıklar içerse de, "disosiyasyon" halini anlatma açısından vazgeçilememektedir.[1] Bu ünlü roman ya da film'de de aynı vücutta iki kişilik buluyoruz; birisi, gündüz insan ve diğeri, gece canavar'dır. Bu roman, tabii, Romalı devlet adamı ve tarihçi Suetonius'un, Caligula'da, bir "iyi" imparator ve bir de canavar kişiliği bulmasından çok uzakta durmuyor; o

---

[1] Disosiyasyon ve Medya,19. yüzyılın ortalarından günümüze kadar, popüler medya disosiyasyonunun çeşitli foröları ile, özellikle çoğul kişilik ile halkın ilgisini beslemiştir.
19. yüzyıl davalarının öyküleri *Harpers* gibi popüler dergilerde yayınlanmıştır ve Morton Prince'in *Miss Beauchamps*, 1905, gibi ünlü davalar kitaplara ve oyunlara konu olmuştur. Robert Lewis Stevenson'dan *The Strange Case of Dr. Jekyll and Mr. Hyde*, 1886, bu eserlerin en iyi bilinenidir.
Diğer popüler 19. yüzyıl romanları ve oyunlarında füg, amnezi ve hipnoz etkisinde veya uyurgezer halde iken işlenen suçları konu edinmiştir. En azından 1930'lardan sonra, genelleştirilmiş disosiyatif amnezi veya füg veya her ikisi de bulunan hastaların sansasyonel hebarleri, günlük gazetelerde yayınlanmıştır. Benzer davalar da halen periyodik olarak, kimliği saptanamayan amnestik hastalar bulunduğunda haberlere konu olmaktadır.
B. J. Sadock & V. A. Sadock, eds., *Kaplan & Sadock's*, op. cit., s. 1846.

halde saralı Caligula'nın da en az iki kişilikli olduğunu, tekraren, not edebiliyoruz. Öyleyse, bir saralı'nın, iki ve hatta üç kişilikli olmasını yadırgamamak durumundayız ve bu, bir kronik saralı'da yaşam boyu bir haldir.

Ne demek, bunu, "Hocam buyurun beraber gidelim" Vakası ile analiz edebiliriz; 2005 yılında, Çanakkale'de, Çanakkale Deniz Zaferi'nin doksanıncı yılı kutlamalarında yaşanmıştı; Tayyip Erdoğan'ın Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'e "Hocam buyurun beraber gidelim" dediğini hatırlıyoruz. Erdoğan, yanında duran Genelkurmay Başkanı Hilmi Paşa'ya "Hocam" diye hitap ediyordu ve herkesi şaşırtmıştı; inkarı mümkün olmadı, çünkü televizyonlarda yayınlandığını biliyoruz.

Bir açıklama mutlak gerekiyordu ve daha sonra Tayyip Erdoğan, bunu, Beşir Atalay için söylediğini iddia etti ki, inandırıcılıktan uzaktır.[2] Çünkü daha sonra televizyonlar, bu sahneleri ayrıntılı olarak gösterdiler; Beşir Atalay, yakında ve görünürde hiçbir şekilde, yoktu; Erdoğan'ın Beşir Atalay'a "hocam, buyur" demesi imkansızdır. Görünürde bir Beşir Atalay yoktur. Erdoğan ise başka katta'dır.

O halde, epilepsi diline başvurmak durumundayız; ilk akla gelen "derealizasyon" halidir ve hatta "depersonalizasyon" da diyebiliriz. Güzel, bulunduğu yeri idrak etmediğini kabul edebiliriz; yalnız bu halde, Beşir Atalay'ı ne yapacağız, bir kez telaffuz edilmiştir, dolayısıyla, atmak veya satmak imkansız görünüyor. O zaman disosiyasyon tespiti yapmamız zorunlu'dur; Bu da, o sırada Tayyip Erdoğan, başka bir kişilikte ve başka bir kattadır, anlamına geliyor.

Çok zaman başka kimliktedir; Abdullah Öcalan'a "sayın" ve şehitlere "kelle" dediği zaman da, yine başka ve çok alt kattadır. Seksenli yılların ortasındaki kimlikle, daha doğrusu duyduklarıyla, bir Tayyip Bey, bilinci ve dili ile karşımızdadır; Almanya'da Türkler'e hitap ettiğinde, "asimilasyon insanlık suçudur"[3] derken de yine eski bir kimlik ve bilinç ile konuştuğunu düşünebiliriz. O tarihlerde, Türk Solu'nun bir bölümü ile Kürtlerin bir kısmı,

---

[2] Ben başbakanlık'tan çok önce de, siyasette, Beşir Bey'e hep "hocam" diye hitap ederim. Atalay, rektörlük ve öğretim üyeliği yapmış hocamızdır. Beraber olduğumuz için "Hocam, buyur beraber geçelim" dedim. Yani Beşir Bey'le yol açılışına gittim."
'Hoca' Atalay'mış!, *Milliyet*, 25 Mart 2005.

[3] Erdoğan'a "Uyum" Öfkesi, *Milliyet*, 13 Şubat 2008.

asimilasyonun bir insanlık suçu olduğunu ileri sürüyorlardı.[4] Oradadır.

Öte yandan, sara, aklın normal çalışmasını bozduğu ve rasyonaliteden uzaklaştırdığı için, zaman zaman duyduğu, bilgiler, dağarcığında, assimile[5] olmadan, birbiriyle irtibat kuramadan ve birbiriyle karşılaşmadan öylece kalıyorlar. İradesi dışında ve beyinden kontrol edilmeden de zaman zaman fırlıyorlar; televizyonda da, birden bire yargı içine "sı..ış" demesi bir fırlama halidir.

Bu hali ve halleri, herhangi bir kamu görevi yapmasına engel görünmektedir. Engel olmadığını tespit etmek için ise, Gata'ya sevki elzem ve yerindedir. Buradayız ve devam ediyoruz.

Uyur Uyur

Sara ile uyku ilişkisini üç ayrı kategoride ele almak durumundayız

Birincisi, nöbetten hemen sonra ortaya çıkıyor; nöbet denilen, ortalama dört aşamadadır. Bir, çığlık; iki, düşüş; üç, konvülsiyon ya da ihtilaç ve dördüncüsü ise koma'dır; koma, derin bir uyku hali'dir.[6] W. A.Lishman, "the fit

---

[4] Bu haliyle, tabiatıyla çok yanlıştır; Marksistlerin ve solun, insanlık suçu gördükleri zorla assimliasyondur. Doğal, kendiliğinden olan assimilasyon'a Marx'ta her hangi bir tenkit olmaması bir yana, en ileri uygarlıklara benzemeye, dolaylı, bir övgü buluyoruz.
Şubat Sonu eki: Şubat Ayı sonlarında, Fatih Altaylı'nın programında, Şerafettin Elçi'nin, asimilasyonunun insanlık suçu olduğunu tekrarlayarak Tayyip Erdoğan'a destek olduğunu öğrenmiş bulunuyorum; kesinlikle yanlıştır ve bu yanlış, beni doğrulamaktadır. Bugün İsrael'de Mofaz'ın, Mordahay'ın ki bakanlık yaptılar, "Kürt Yahudisi" olduklarını gösterdim, Musa Anter de öyledir. Yahudiler ve zamanla kürdifiye olmuşlar ve artık "Kürt Yahudisi" diyoruz. Doğal yollarla, kimseler zorlamadan kürdifiye oldular, bu insanlık suçu değil, insanlık halidir. Kürtleşmiş Türk aşiretleri de var; doğaldı ve iç içe yaşamışlar, İnsanlık suçu olan, zorla yapılandır, bir kampta veya hapishanede işkence uygulayarak yapılanlara, "insanlık suçu" diyoruz, çünk, yöntemi gayri insanidir. Yalnız burada önemli olan bunlar değil; önemli olan, Tayyip Erdoğan'ın, Almanya'da, birden bire, seksenli yıllarda kafasına girmiş bir cd'yi, kontrolu dışında, konuşmaya başlamasıdır. Almanya'daki Türkler'e Alman yurttaşı olmayı önerenlerin, "asimilasyon insanlık suçudur" demesini başka türlü anlayamayız.

[5] "Benzetme" anlamı var. "Sindirme", midede benzetme işlemidir. Kronik saralının çeşitli duyu veya algıları, beyninde, ayrı ayrı kalıyorlar ve bir muameleye tabi tutulmadıklarını düşünebiliyoruz.

[6] ..par les crises, particuliérement spectaculaires, au cours desquelles la perte de conaissance s'accompagne d'un cri, d'une chute et de convulsions généralisées violentes, suivies par un épisode de coma et une phase de récupération pendant laquelle le sujet, qui émerge progressivement de l'inconscience, peut se levrer a desactes automatques inadoptés.
Encyclopaedia Universalis, Vol. 6, s. 365.
Bu mükemmel özette, un cri, çığlık, une chute, düşüş, des convulsions généraliées violentes, deniyor ki, Tahsin Saraç, "convulsion" için, "çırpınma" ve "ihtilaç" karşılığını veriyor, demek ki, genel ve şiddetli bir çırpınma, ile arkasından, un coma, derin uyku hali, sıralanmaktadır.

is usually followed by a deep sleep which may then be succeeded by nausea, vomitting and headache," nöbet'i, derin bir uyku ile mide bulantısı, kusma ve baş ağrısının izlediğini not ediyor; Dostoyevskiy de kendisi için tuttuğu raporlarda, baş ağrısından özellikle şikayet etmektedir.

Bunlara ilave edilecek iki husus daha var, birisi l'incontinence ve diğeri l'inconscience; ikincisi, "bilinçsizlik" veya "bilinç kaybı" anlamındadır, nöbet, bir bilinç kaybıdır ve her çıkışta, Fransız Ansiklopedisi'nin de kayıt ettiği üzere, "desactes automatiques inadaptés," otomatizm görüyoruz; hasta, döndüğü dünyaya yabancı'dır. Tayyip Erdoğan'ın Güven Hastanesi'nden çıkıştaki yüzü, tam bu tespite uymaktadır. Girerken, yalnızca Milliyet Gazetesi'nin foto muhabiri Serdar Özsoy'un hem çekebildiği ve hem de korumaların teröründen kurtarabildiği fotoğraf ise derin uyku halini vermektedir, bu nöbette son aşamadır ve bundan sonra da yavaş yavaş bilincin restorasyonu hali gelmektedir. Fotoğraftaki bu hale, "koma" çağrıştırıyor, Doktor Lishman, deep sleep, "derin uyku" hali diyordu, aktarmış durumdayım.



Güven Hastanesi'nde yaklaşık 9.5 saat kalan Başbakan Erdoğan, taburcu olurken bitkin görünüyordu.

Şimdi "l'incontinence" sözcüğüne geliyorum ve bunu "tutamama" olarak anlıyoruz, sara hastaları, nöbet sırasında altlarını tutamıyorlar; iki anlamı var ve bu çalışmamda, üçüncü ihtimal ve anlamı da eklemiş bulunuyorum.[7] Bu nedenle, sadece tipik yüz bozulmaları veya kusma nedeniyle değil, üç boyutlu 'l'continence" nedeniyle, hasta sahiplerinin, nöbetteki saralı'yı sakladıklarını düşünmek durumundayız.

Epilepsi ile uyku münasebeti, epilepsi tıbbının en gelişmiş kollarından birisidir; pek çok çalışma, araştırma ve kitap, bunu, teyit ediyor. Bunu not ettikten sonra ikinci kategoriye geliyoruz; uykusuzluk, "sleep deprivation", nöbet başlatıcıları arasında başta bir yerdedir. Bu nedenle saralının uykusuna çok dikkat etmesi ve anti-epileptik ilaçları aksatmaması isabetlidir; çünkü anti-epileptik ilaçlar, uyku düzensizliğini ortadan kaldırıyor ve düzenli bir uyku sağlıyorlar.

Tayyip Erdoğan, uyku düzeni çok bozuk bir sara hastası'dır; bu açıdan baktığımızda, Erdoğan'ın "sara" hastalığını resmileştiren ve Güven Hastanesi'ne yatırılmasına yol açan nöbetin de bir "sleep deprivation" ile tetiklendiğini düşünebiliriz. Çünkü, artık o sabah bir nöbet beklentisi izlenimi var.

Recep Tayyip Erdoğan, her yerde uyumaktadır, sara'yı saklama gayretleri içinde, Hürriyet'in "latant diyabet", ki bunun "latante" yazılması gerektiğine başka yerde işaret etmiştim, hipoglisemi, fıtık icatlarına bir de çok çalışmaktan "uykuculuk" mazeretinin eklendiğinden haberdarız. Bunun da, diğer icatlar misali, gerçekle hiçbir ilişkisini bulamıyoruz; saralılar'da "uykuculuk" değil, uyuyama ve uyku düzeninin bozukluğu hastalıkları bulunuyor; bu standart bir rahatsızlıktır. Nitekim saralı Caligula'nın bir uykuda gezer olduğunu unutmuyoruz.

Uykusuzluk, sara nöbetini tetiklemekte ve sara, uyku düzenini bozmaktadır. Bu konudaki sayısız çalışmaların birisinde, *Epilepsy and Sleep*, Epilepsi ve Uyku başlığını taşıyor, "sleep disturbances are well recognized with epilepsy" deniyor, bizim için yeterlidir.[8] Buna, there is a well-documented effect of nocturnal seizures on sleep, gece nöbetlerinin uyku üzerinde etkisinin çok

---

[7] Güven Hastanesi'nden, Tayyip Bey'in tamamen soyulduğu rivayeti de geliyor; doğru mu, mümkün ve muhtemel, ancak yine de denetime muhtaçtır.

[8] P. S. Dinner and H. O. Lüders, *Epilepsy and Sleep* –Overview.
P. S. Dinner & H. O. Lüder, eds. *Epilepsy and Sleep*, Symposium on Clinical Physilogic Core Relationship of Epilepsy and Sleep, Cleveland, June 22, 1990. s. 15.

iyi bir şekilde tespit edilmiş olduğu ifadesini ekleyebiliyoruz; böylece, sara hastalarının uyku düzenlerinin çok bozuk olduğunu öğrenmiş oluyoruz.

Sara hastalığı, saralı'nın uyku düzenini bozmakta ve uyku, saralı'yı tutar tutmaz uyutmaktadır. Tayyip Erdoğan'ın, bir öğle vakti, 30 Ağustos Törenleri'nde, sancak geçerken, yüksek sesle, "ayakta selamlanacaktır" anonsuna rağmen derin uyumasını, çok çalışmaya bağlamak imkansızdır.[9] 30 Ağustos'ta, bandoların eşiğinde, sancak geçerken "deep sleep" yapan ve ancak omzundan itilerek uyandırılan bir kimseyi, uyku planında, rahatsız kabul etmek durumundayız.



Bunun dışında pek çok uyur halde fotoğraflı tespitleri var. Buraya almak gereğini duymuyorum.

---

[9] Hürriyet, bunu, haber yapamamak bir yana, hiçbir gazetecilik ahlakı ile bağdaşmayan bir şekilde gizlemeyi tercih etmiştir.
"Sancakların geçişi öncesinde yapılan 'ayakta selamlanacaktı' anonsuna rağmen Erdoğan'ın ayağa kalkmadığını gören Başbakan Yardımcısı Hayati Yazıcı, omuzuna dokunarak, Başbakan'ı uyardı."
Hürriyet, 31 Ağustos 2007.
Yazıcı, uyarmadı, uyandırdı ve bu hal bütün televizyonlarda göründü; ancak, öyle anlaşılıyor, yazılı basını daha kalıcı saydıkları için burada basmadılar.
Benim arşivimde, tribünde uyuyan Tayyip Bey üzerine bir kupür vardı; kupür arşivi çok büyüdüğü için, henüz bulamadım.

Ve Ağlar

Ağlamak, insanın, kendisine, acımasıdır.

Devamlı, haksızlığa uğrayan bir insan hali var.

Amerika Cumhurbaşkanı Bush ile görüşme isteği, bir süre, cevapsız kalınca, kendisini büyük tehlike karşısında hissediyor ve derin bir kaygıya kapılıyor; işte bu zamanlarda bir televizyon programında da olsa, hüngür hüngür ağlamaktadır. Bu ağlamanın, falsifikatörlerin göstermek istedikleri türden, kızına veya bir başkasına duyduğu özlemle bağını kuramayız. Amerika'daki yavrularını özleyen aileler, ya gidiyorlar ya da getiriyorlar; bu yol varken, böyle bir iddia saçmadır ve üstelik daha büyük bir zafiyete işaret sayabiliriz.


'Çocuklarımı özlüyorum' dedi ve gözleri doldu

BAŞBAKAN Erdoğan, önceki akşam TRT'de katıldığı programda çocukları ile ilgili sorularla karşılaşınca duygusal anlar yaşadı ve gözleri doldu. Erdoğan, "Nasıl bir babasınız" sorusuna, "Çocuklarını özleyen ve çocukları tarafından da özlenen bir babayım" yanıtını verdi. Erdoğan, şunları söyledi: "Siyaset beni çocuklarımdan çok uzak tutuyor. Türkiye'de siyaset gece geç saatlere kadar devam ediyor. Çocuklarım okulda, ben partı çalışmalarında. Şu anda dokorasını yapan kızım, bir gün benim kapıma bir pusula iliştirmiş ve 'baba bir gecenl de bize ayır' diye yazmış. Ağlayarak dertleşirdik."

Hüngür hüngür ağlamaları, "Kasımpaşalı" resmi ile de bağdaştırmak mümkün görünmüyor. Gözleri dolabilir; gözlerini mendille silecek ölçüde ağlamak, bir hasta insana işaret etmektedir. Hem agresif ve hem de gözü yaşlı olmak, herhalde bir saralı halidir ve bu kadar çok ağlayanın direktif almaya alışmış olduğunu düşünebiliyoruz Hep bağlı olduğu bir otorite var ve otoritenin, hakkını esirgediğini düşündüğü zaman ağlamaktadır..


Ekranda gözyaşı

BAŞBAKAN Erdoğan, önceki akşam TRT 1'deki 'Emine Boyuna' programının konuğuydu. Erdoğan, sunucunun "Çocuklarınıza zaman ayıramadığınızda 'keşke siyasete girmeseydim' dediğiniz oluyor mu?" sorusunu yanıtlarken gözleri doldu. Gözyaşlarını silen Erdoğan, "Ağlayarak dertleşirdik. Dertleşirken onlar 'baba millete hizmet ediyorsun' derlerdi" diye konuştu.

Canlı yayında konu çocuklarına gelince gözleri dolan Başbakan Erdoğan, gözyaşlarını mendiliyle sildi.

Hüngür hüngür ve sık sık ağlayan, hep hakkının verilmediğine inanandır.

Daha çocuk yaşta, evde babasının aşırı sert muamelelerı karşısında, önce babasının ayakkabısını öptüğünü ve son-

ra hep birlikte bir ağlama ayini başlattıklarını not etmiştim. O sırada saralı olup olmadığını bilmemiz zordur. Ancak 1991 seçimlerinde, aday listesine konduğu yeri beğenmediği zaman, herkesin içinde, katıla katıla ağladığını da biliyoruz; görgü tanıklarının anlatımına dayanmaktadır. Aynı anlatımdan, ağlama ile birlikte, Erdoğan'ın bir nöbet geçirdiğini ve bütün telkinlere karşın, doktordan sakındığını da hatırlıyoruz. Doktor tarafından görülmeyi kabul etmesi, ancak doktorun güvenilir olduğuna inandırılmasından sonradır; bundan, bu ağlama krizi zamanında, Erdoğan'ın sara hastalığını bildiğini çıkarabiliyoruz. Aynı yıl, beklememesine karşın, milletvekili seçilmesine rağmen, tercihli oyla bunu kaybettiğini öğrendiği anda, "düşüş" gerçekleşmişti; saralı'dır.

Sara hastalığı, herhalde, kişilik bozukluğuna yol açmaktadır. Bozukluk, devamlı bir haldir; tekrar etme gereğini duyuyorum.

Erbakan, seçilebilir bir sıraya yerleştirmediği zaman, ağlamaktadır.

Bush, davetini geciktirdiği zaman, ağlamaktadır.

Otoriteye bağlılıkla, kendi kendine acıdığı zaman, gözyaşları "sel" olmaktadır.

Arkasında Minderi Var

Bütün doktorlar ile alay ettiler

Bütün doktorlar sustular.

Herhalde bir vücudun hasta olması budur. Yavaş yavaş bir ülkenin "hasta adam" yapılması süreci'dir. Bunu görüyoruz.

◆◆◆

FITIK MITIK KAÇ FITIK?

Fıtık, bir doku veya organın anormal bir açıklıktan çıkmasıdır.

Fıtık sonradan oluşmuş veya konjenital olabilir ve çoğu fıtık, karında oluşsa da vücudun değişik bölgelerinde ortaya çıkabilir.

En sık olarak, örneğin öksürürken veya ağırlık kaldırırken oluşan yüksek basınç karındaki dokuyu karın duvarındaki kaslardaki zayıf bir yer içinden diğer tarafa ittiğinde oluşur.

En sık görülen fıtık tipleri kasık fıtığı veya uyluk bölgesi fıtığıdır. İkisi de ince bağırsağın karından kasığa çıkmasıdır. Kasık (ingünal) fıtıkları uyluk (femoral) fıtığından daha yaygındır ve fıtık kasık kanalına daha kolay girdiği için erkeklerde kadınlardan daha yaygındır.

Uyluk bölgesi fıtıkları, uyluğun üst kısmında kasık kanalının altında oluşur.

Midenin diyafram kası içinden göğse çıktığı mide fıtıkları da sık görülür.

Ensizyonel fıtık, daha önceki bir ameliyat bölgesinden dokunun çıkmasıdır.

Göbek fıtığı ise genelde yeni doğmuş bebeklerde görülür ve dokuların göbekten çıkmasıdır.

Bazı fıtıklar küçültülebilir; karna geri itilebilirler. Geri itilemeyen fıtıklara küçültülemeyen fıtık denir ve böyle bir fıtık düğümlenebilir. Eğer gelen kan kesilirse, fıtık kangren olabilir ve ölüme yol açar.Eğer fıtık içinde sıkışmış bağırsak varsa, bunu bağırsak tıkanması, enfeksiyon ve kangren izleyebilir. Bu durumlar acil cerrahi gerektirir.

Fıtığın acil olmayan tedavisi nerede yer aldığına bağlıdır.

Bir bebekte eğer göbek fıtığı cerrahi olarak düzeltilemiyorsa, dört yaşına kadar kendiliğinden kaybolacaktır. Kasık, uyluk bölgesi veya ensizyonel fıtıklar, fıtık tamiri denilen bir ameliyatla tedavi edilir; bunda cerrah, karın duvarındaki zayıf yeri genel veya lokal anestezi altında kapatır Karnın ortasındaki fıtıklar normalde tedavi gerektirmez.

Eğer kasık fıtığı olan bir kişi bir ameliyat için çok yaşlı veya çok hasta ise, kasık bağı kullanması bazen yararlı olabilir.

Ailenizin Tıp Ansikopedisi, op. cit., s. 363-367.

◆◆◆

Çok hoş, "fıtık" dediler, bir tek gazeteci, bu teşhisi kimin ve nerede koyduğunu sormadı, yıllarca futbol oynamış ve dolayısıyla pek çok kez düşmüş bir insan, yıllar sonra, bir gösteride bir attan düştü, şikayeti olmadı, doktor çağırmadılar ve daha sonra, "sara" sözü yayılınca, bu at hatırlanarak, "fıtık" lafı, bu ata yüklendi. İşte o zaman ve o at yüzünden fıtık oldu, amma, Tayyip Erdoğan'ın fıtık rahatsızlığından, bir doktora ve özellikle bir hastaneye gittiğini gören de, bilen de olmadı, hep gizli gidiyordu. Güzel, sara'yı saklamak

anlaşılır, bir maksadı var; fakat hiçbir kimsenin, fıtık rahatsızlığından dolayı bir hastaneye gidişini saklamasını düşünemeyiz. Termal otelde fıtık için tedavi gördüğünü kabul etsek dahi, bu sırada, termal oteli bir nükleer merkez gibi korunmasını da aklımızın alması mümkün değildir; termal tedavi, nihayet, bir havuza girip çıkmaktır. O halde, fıtık hastalığının tıpkı, hipoglisemi, şeker, latant şeker gibi sadece lafı var, doktoru veya raporu yoktur. Sanki cahiliye devrinde yaşıyoruz ve bu hastalık adlarını sanki joker yerine sürüyoruz.

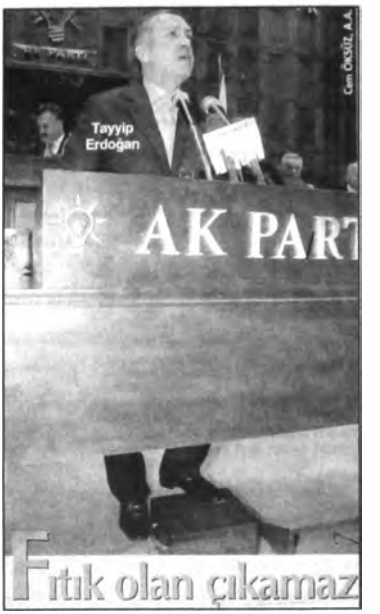
Peki, olamaz mı, neden olmasın; yalnız, fıtık varsa, bir insan, gelir, konuşur, gider; bu kadar basit ve kısadır. Güzel, bunun yerine, bir kamusal alanda, belinde minderi ve ayağının altında kürsüsü Tayyip Erdoğan'ı görüyoruz, fakat etrafta bir tek doktor göremiyoruz. Doktor yerine, yeminli ve şerbetli korumaları buluyoruz; sanki cahiliye devrindeyiz ve ciddiye alamıyoruz.

Hem tıp mesleği hem de gazeteciler ordusu açısından tam bir skandal ile karşı karşıyayız. İnsanlarımızın beyni üzerine bir operasyon var.

Peki sara mı, eninde-sonunda, kas kasılmasıdır, "muscle contraction" da deniyor ve çok zaman nöbet bir çığlıkla başlıyor; göğüs ve diyafram öyle çekiliyor ki, akciğerden gelen havanın geçmesi dahi pek zor oluyor; bu nedenle, hava, bu sıkışmış kanaldan geçerken, hasta, çığlık atmaktadır. Dahası var, daha önce de not ettim, "the person will fall and her back may arch with the force of the muscle contraction," kasların çekilmesiyle, sara hastasının, belinde, arkasında, bir kemer olabilmektedir ve bu kemer, oturmasında, arkaya dayanmasında, ağrılara yol açmaktadır; işte bunun için arkasında minder "taşınmaktadır." Bu sözcüğü, "taşınmaktadır", hassaten kullanıyorum, Erdoğan, sara'nın bilinmesini önlemek için doktorlarını, korumalardan seçmektedir, ilaçları, "Kasa" Mücahit Arslan'a emanet etmektedir; yeminli ve şerbetli korumalar ise sadece minder taşımayı bilmektedir. Ne işe yaradığını ve nasıl koyacaklarını bildiklerini sanmıyorum.



Hasta Adam Nerede?



Tayyip Erdoğan Madrit'ten döndüğünde, Hürriyet'ten Ertuğrul Özkök, Madrit'te Türban için "siyasi simge"[10] sözünü telaffuz eden Erdoğan'ın, Ankara'ya geldiğinde, bu sözden "rahatsız" olduğunu ileri sürdü. Ertuğrul Özkök'ün, Tayyip Bey'in "rahatsız" olduğu değerlendirmesine katılıyorum, yalnız nerede "rahatsız" idi, Ankara'da mı, Madrit'te mi, böyle bir soru var ve kısaca ele almak durumundayım.

Önce bir parantez yararlı olabilir; dışardan esen rüzgarla tıp dilimizi de daha nazik bir hale sokuyoruz; ezcümle, "ameliyat" veya "operation", sözcüklerini fazla kaba buluyoruz ve biz de, "intervention" sözcüğünü çevirerek "müdahale" uygarlığına geçiyoruz. Aynı şekilde, "hasta"[11] yerine artık "rahatsız" sözcüğünü bulmuş durumdayız; amma, "rahatsız" da hasta'dır.

Hasta nerede; bana göre Tayyip Erdoğan, Madrit'te, türban "siyasi simge" dediği zaman hasta idi ve teknik sözcükle bir interiktal hal yaşıyordu. Bunun aksini düşünemiyoruz; çünkü hasta olmayan bir insanın, birden bire, siyasi rakiplerinin en tahrip edici iddialarını kabul etmesini, kabul etmemiz imkansızdır. Kabul edersek, kendimizi, "hasta" ilan etmiş duruma düşeriz ki bunu yapmamız için bir nedene sahip değiliz ve "hastalık" bizden uzaktadır.

Erdoğan, Madrit'te türban "siyasi simge" derken, başka bir kişilik idi ve başka bir bilinç katında ikamet ediyordu. Ankara'ya geldiğinde, bir an için de

---

[10] Erdoğan, İspanya'da, "türban siyasi simge olsa da yasaklanamaz" demişti. *Milliyet*, 15 Ocak 2008.
"Başbakan türban için kullandığı siyasi simge ifadesinden rahatsız olmuş olmalı ki, önceki gün üslup değiştirdi."
Ertuğrul Özkök, "Yüzde 46.5 Rejimi", *Hürriyet*, 18 Ocak 2008. Birinci sayfa.

[11] Bu sözcük de bize İran'dan geliyor; "yorgun" anlamındadır. İraniler, bizim "hasta" sözcüğümüz için, "mariz", bimar, "derdmand" sözcüklerine sahiptirler.

olsa, aklını başına aldı, artık "hasta" değildi ve dönmenin yollarını arıyordu. Ertuğrul Özkök, bunu gördü ve ters değerlendiriyordu; Erdoğan'ı "hasta" gördüğü zaman, bir tesadüf ve Özkök için talihsizlik, Erdoğan, "hasta" değildi ve aklı başında olduğunu düşündüğü zaman da ise, rahatsız ya da hasta idi, düzeltmiş oluyorum.

Bir an için dönmek istedi; öyle görüyorum. Müsaade etmediler.

Tel-Aviv ve Washington, Erdoğan'ın "siyasi simge" lafından dönmesine izin vermediler.

Tel-Aviv ve Washington, üniversitelerde türban kapısından yana olanların konuşmasını da, karşı durabileceklerin de konuşmamasında etkili oldu. Gerçekten "etkli mi oldu", bu söz eksik'tir; "büyük orta doğu projesi" yolunda büyük bir adım ve büyük bir hediye olarak düşünmemiz yerindedir.

Analizini ve yazımını, başka bir çalışmaya bırakıyorum.

AD DİZİNİ

A. Akdemir, 20, 149, 150
A. Dilberipur, 231
Abdullah Gül, 233, 240
Ahmet Cevdet Paşa, 28
Ahmet Mithat Efendi, 28
Albay Profesör Hamdullah Aydın, 19, 78, 83, 89
Ambroise Paré, 131-133
Amy Norton, 116, 139
Anita Engle, 236
Aristo, 131
Aristofanes, 130
Arther Ferrell, 97
Attila İlhan, 243
Aulus Gellius, 119, 120
Aydın Doğan, 4, 22, 214, 221, 224-227, 232-242, 245, 255

B. Sadock, 53, 78, 83, 89, 175, 178, 179, 251
Barış Yarkadaş, 226
Bataille, 104-113
Benjamin Rush, 76
Bilge Umar, 126
Bülent Ecevit, 214, 217, 218

C. Lombroso, 53-55, 61-64, 72-74, 91
Caelius Aurelianus, 120, 121, 129
Caligula, 3, 5, 6, 12, 45, 51, 56, 61, 78, 81, 83, 93-98, 103, 121, 144, 150, 168, 176, 190, 197, 200, 211, 221, 233, 242, 244, 258-262
Camus, 27
Canon Doyle, 30
Carl Schmitt, 71, 72
Carl W. Bazil, 46, 48
Celsus, 125, 129
Ch. Montesquieu, 95, 97
Copernicus, 143

Deniz Baykal, 200, 211, 212, 239, 251
Dinç Bilgin, 238
Doğan Avcıoğlu, 243
Dostoyevskiy, 6, 12, 14, 16, 20, 29, 47, 82, 101-103, 115, 141-152, 166-172, 185, 199, 219, 225, 249, 261
Dr. İ. Balcıoğlu 91, 220
Dr. İhsan Yaşa, 67
Dr. Mehmet Kanar, 231
Dr. N. Cansunar 91, 220
Dr. Richard von Krafft Ebing, 73, 132, 149
Dr. Yaşar Güntekin, 67
Dr. Zafer Oka, 67

Edward M. Brecher, 73
Einstein, 30, 151
Emin Çölaşan, 236, 237, 241
Emine Erdoğan, 199, 233, 245, 249
Engels, 30, 135
Ergün Poyaraz, 203, 228, 235
Ertuğrul Özkök, 11, 207, 239, 240, 241, 248, 268, 269

Fatih Altaylı, 240
Fatma Sibel Yüksek, 187
Fehmi Çalmuk, 221
Ferit Devellioğlu, 230, 231
Fethullah Gülen, 232, 233, 234
Foucault, 119, 127

G. Akdemir, 20, 149, 150
G. Bataille, 104-113
G. Ferrero, 73
Galen, 14, 75, 125-130
General Profesör Şevket Akpınar, 83
George Sarton, 126
Georges Gilles de la Tourette, 77
Güler Kömürcü, 232
Güneri Civaoğlu, 210

H. Aktunç, 231
H. O. Lüders, 262
H. Troyat, 143, 144
Havelock Ellis, 73-75, 137
Hikmet Bulduk, 214-218
Hilmi Özkök, 17, 211, 224, 259
Hippocrates, 71, 74, 75, 79, 119-130, 134, 195

Ilza Veith, 20

İbn Haldun, 127
İnan Kıraç, 238

J. Burnham, 72
J. P. V. D. Balsdon, 96
J. Veith, 20
Jacques Catteau, 167- 172
Jean Genet, 104- 107
Jean-Martin Charcot, 76- 79
Joseph Babinski, 77
Julyus Sezar, 12, 45, 61, 93, 96, 221

Kant, 143, 225
Kaplan ve Sadock, 53, 78, 83, 175, 178, 179, 180, 251
Klingaman, 95
Kubrick, 111

Leyla İpekçi, 223, 228

M. Gibson, 73
M. G. Echeverria, 56
Malcom Jones, 119, 166, 167
Mary Reynolds, 76
Mehmet Ali Bayar, 232
Mihri Belli, 243
Mikhail Bakhtin, 6, 141, 142
Moliere, 130
Morton Prince, 76
Murat Ongun, 232
Murat Yetkin, 209
Mustafa Sarıgül, 239

N. H. Rafter, 73

Osman Müftüoğlu, 11, 240, 248- 251
Owsei Temkin, 31, 56, 67, 148, 193

Ömer Çelik, 215, 216, 249

Q. Skinner, 120

Pierre Janet, 77, 78
Plato, 123, 129, 131, 137
Prof. Dr. Meral Topçu, 17, 33, 39- 41, 43
P. S. Dinner, 262

R. J. Porter, 33, 35, 39, 41, 43, 48
Rabelais, 130, 131
Rachel Maines, 29, 30, 79, 128, 129, 134
Rafter ve Gibson, 73
Rahmi Koç, 224, 238
Robert Lewis Stevenson, 76, 179
Rosa Luxembour, 240
Ruşen Çakır, 221

S. V. Kovalevskaya, 146, 148, 172
Sacher-Masoch, 102, 104
Sade, 104, 110, 112, 163
Samuel Howard Monell, 134
Shakespeare, 37
Sigmund Freud, 77, 78, 79, 104, 107, 143, 144, 219
Soner Yalçın, 33
Soranus, 125, 126, 128, 129
Stefan Zweig, 101, 150, 151, 168, 170
Strakhov, 167, 168, 171
Suetonius, 5, 78, 94, 97, 103, 258
Susan Sontag, 111

Şeyh Bedrettin, 127

Tayyip Erdoğan, 4, 10- 22, 69-71, 181-192, 195, 200-218, 222-235, 240- 242, 244, 248-255, 259, 261- 269
Tolstoy, 167
Turhan Feyzioğlu, 71

V. E. Johnson, 107, 108, 121, 137
V. Sadock, 53, 78, 83, 89, 175, 178, 179, 251

W. Barr, 52
W. H. Masters, 107, 108, 121, 137
W. H. Theodore, 33, 35, 39, 41, 43, 48
Wilhem Reich, 104, 107, 114
William Alwyn Lishman, 36, 41, 44, 53, 64, 99, 142, 177, 251, 260

Yakup Kadri, 103
Yasemin Congar, 232
Yaşar Büyükanıt, 14, 198, 200, 207, 210, 217, 242